

TỔNG HỢP THAM KHẢO NGHỊ LUẬN XÃ HỘI

Nguồn: Sưu tầm và tổng hợp

PHẦN I

Đề 1: Nhà văn Nga L.Tôn-xtôi nói: “Lí tưởng là ngọn đèn chỉ đường. Không có lí tưởng thì không có phương hướng kiên định, mà không có phương hướng thì không có cuộc sống”. Anh (chị) hãy nêu suy nghĩ về vai trò lí tưởng trong cuộc sống con người.

Đề 2: Hãy trả lời câu hỏi sau của nhà thơ Tố Hữu : “Ôi ! Sống đẹp là thế nào, hỡi bạn?”

Đề 3: Tình thương là hạnh phúc của con người.

Đề 4: “Mọi phẩm chất của đức hạnh là ở trong hành động”. Ý kiến của M.Xi-xê-rông (nhà triết học La Mã cổ đại) gợi cho anh (chị) những suy nghĩ gì về việc tu dưỡng và học tập của bản thân.

Đề 5: Hãy phát biểu ý kiến của mình về mục đích học tập do UNESCO đề xướng: “Học để biết, học để làm, học để chung sống, học để tự khẳng định mình”.

Đề 6: Suy nghĩ gì về hiện tượng “nghiện” Internet trong nhiều bạn trẻ hiện nay

Đề 7: Tuổi trẻ học đường suy nghĩ và hành động để góp phần giảm thiểu tai nạn giao thông.

Đề 8: Hiện nay ở nước ta có nhiều cá nhân, gia đình, tổ chức thu nhận trẻ em cơ nhỡ, lang thang kiếm sống trong thành phố, thị trấn về những mái ấm tình thương để nuôi dạy, giúp các em học tập, rèn luyện, vươn lên sống lành mạnh, tốt đẹp.

Đề 9: Hãy trình bày quan điểm của mình trước cuộc vận động “nói không với những tiêu cực trong thi cử và bệnh thành tích trong giáo dục”.

Đề 10: Anh chị hãy trình bày suy nghĩ của mình về câu nói của Democrite: “Ai không có một người bạn chân chính thì người đó không xứng đáng được sống.”

Đề 11: Anh chị hãy trình bày suy nghĩ của mình về tình “mẫu tử”.

Đề 12: Giữa một vùng sỏi đá khô cằn, cây hoa dại vẫn mọc lên và nở những chùm hoa thật đẹp. Phát biểu suy nghĩ của anh(chị) được gợi ra từ hiện tượng nêu trên.

Đề 13: Qua câu chuyện về người đàn bà hàng chài trong tác phẩm chiếc thuyền ngoài xa của Nguyễn Minh Châu, anh chị có suy nghĩ gì về nạn bạo hành trong gia đình những vùng quê nghèo hiện nay.

Đề 14: Suy nghĩ của anh chị về ý nghĩa triết lí nhân linh, trong 2 lời thoại của Hồn Trương Ba trong cuộc trò chuyện giữa Hồn Trương Ba với Đế Thích :

"Không thể bên trong một đằng bên ngoài một nẻo được. Tôi muốn là tôi toàn vẹn".

"Sống nhờ vào đồ đạc của người khác đã là một chuyện không nên, mà đằng này đến cái thân tôi cũng sống nhờ anh hàng thịt. Ông chỉ nghĩ đơn giản là tôi sống, nhưng sống như thế nào thì ông chẳng cần biết."

Đề 15: “Bổn phận và hạnh phúc là sống cho người khác”, Auguste De Comte.

Đề 16: “Các điều chúng ta biết chỉ là một giọt nước. Các điều chúng ta không biết là cả một đại dương” (Newton). Anh/chị hãy bàn luận về vấn đề trên?

Đề 17: “Trên mặt đất vốn không có đường đi, người đi nhiều thì sẽ thành đường”. Lỗ Tấn. Anh/chị hãy luận về vấn đề trên?

Đề 18: “Trên bước đường thành công, không có dấu chân của kẻ lười biếng”. (Lỗ Tấn). Anh/chị hãy bàn luận về vấn đề trên?

Đề 19: “Sự thoả mãn nằm trong nỗ lực, chứ không phải nằm trong mục đích đạt được. Nỗ lực càng

nhiều, chiến thắng càng vẻ vang”. Mahatma Gandhi. Anh/ chị hãy bàn luận về vấn đề trên?

Đề 20: “Xin thầy hãy dạy cho cháu biết chấp nhận thi rớt còn vinh dự hơn gian lận khi thi”. Từ ý kiến trên, anh/chị hãy trình bày suy nghĩ của mình về đức tính trung thực trong khi thi và trong cuộc sống.

Đề 21: “Xin thầy hãy dạy cho cháu biết rằng có thể bán cơ bắp và trí tuệ cho người ra giá cao nhất nhưng không bao giờ được để cho ai ra giá mua trái tim và tâm hồn mình”. Anh/ chị hãy bày tỏ những suy nghĩ của mình về mong muốn trên?

Đề 22: Giải thích và làm sáng tỏ câu ngạn ngữ sau: “Hãy nói về bạn anh đi, tôi sẽ nói anh là người thế nào.”.

Đề 23: Môi trường sống của con người đang ngày càng bị ô nhiễm nặng nề, đặc biệt là ở các nước đang phát triển như Việt Nam. Anh/ chị hãy bày tỏ hiểu biết của mình về vấn đề trên?

Đề 1: Nhà văn Nga L.Tôn-xtôi nói: “Lí tưởng là ngọn đèn chỉ đường. Không có lí tưởng thì không có phương hướng kiên định, mà không có phương hướng thì không có cuộc sống”. Anh (chị) hãy nêu suy nghĩ về vai trò lí tưởng trong cuộc sống con người.

I-MB :

Trong cuộc sống, mỗi con người từ khi sinh ra đã là một hành trình tư tưởng. Cha mẹ khắc khoải một lí tưởng là con sinh ra được khoẻ mạnh, lớn khôn con là đứa trẻ ngoan ngoãn, giỏi giang, mai kia con trở thành một người thành đạt. Rồi khi con đủ lớn, đủ ý thức để sống cho những lí tưởng riêng của mình. Con sẽ trở thành một học sinh xuất sắc, lớn hơn nữa con sẽ là một danh nhân lớn hay là một bác sĩ tài ba, con có cuộc sống riêng cùng một gia đình hạnh phúc. Cuộc sống được nuôi dưỡng bằng những lí tưởng. Nói cách khác: Lí tưởng là ngọn đèn chỉ đường. Không có lí tưởng thì không có phương hướng kiên định, mà không có phương hướng thì không có cuộc sống".(Lép Tôn-xtôi)

II-TB :

1/ Giải thích :

- Mỗi chúng ta khi vô tình chạm đến hai chữ "lí tưởng" thì cảm thấy như gặp một cái gì xa vời, không thực tại chút nào. Ta cứ nghĩ rằng lí tưởng là cái gì đó vĩ đại như lí tưởng cách mạng của Các Mác- Ăngghen, lí tưởng vô sản của Lênin. Nhưng chúng ta lại không biết rằng lí tưởng là thực tại, rất đời thường và gần gũi gắn bó bên cuộc sống mỗi chúng ta. Hoàn toàn có thể hiểu " lí tưởng là một ngọn đèn", nói dễ hiểu lí tưởng là niềm tin, lòng ao ước mong mỏi của mỗi người đặt ra trong cuộc sống. Lí tưởng chính là cái mục tiêu phấn đấu. Lí tưởng trở thành một phần của cuộc sống, và ví thế cuộc sống sẽ vô vị biết bao nếu thiếu đi "lí tưởng".

- Theo cách nói của Lép Tôn-xtôi thì lí tưởng là ngọn đèn chỉ đường, và vì là ngọn đèn chỉ đường nên khi thiếu vắng nó con người ta sẽ dễ lầm lạc, đôi khi chệch lệch trên lộ trình của cuộc sống. Hành trình đi đến lí tưởng, phấn đấu theo lí tưởng, cũng như một vận động viên điền kinh đang ra sức chinh phục chặng đường đua của mình. Anh chỉ biết phía trước, cố hết sức và lao về trước với một sức mạnh tinh thần thiêng liêng. Cũng như mỗi chúng ta đều hướng về lí tưởng của mình. Cuộc sống cũng là một chặng đua và nếu chặng đua ấy không có đích đến, không có hướng đi thì chúng

ta sẽ đi đâu về đâu.

2/ Bàn luận (Đánh giá, Mở rộng)

- Thế nào mới là một lí tưởng chính đáng? Lí tưởng của một người kinh doanh là làm giàu, nhưng không phải là làm giàu bằng mọi cách. Anh ta phải tuân theo khuôn khổ của pháp luật và trách nhiệm của lương tâm. Hành động đi trái lại pháp luật, trái với đạo lí thì không còn là lí tưởng. Mỗi bước đi của chúng ta đều bước theo những bậc thang của lí tưởng, và luôn luôn có lí tưởng sáng soi chỉ đường. Muốn chinh phục nóc nhà thế giới, muốn đứng trên đỉnh Everest dù chỉ là một giây, phải trải qua ngàn giờ hải hùng, có lúc tưởng rằng hi sinh cả tính mạng, nhưng vẫn hết mình thực hiện cái lí tưởng của bản thân.

- Ngày 5.6.1911, chàng thanh niên mang tên Nguyễn Tất Thành cùng bàn tay trắng xuống tàu buôn ra nước ngoài mang trên mình hàng trang duy nhất là lí tưởng tìm đường cứu nước. Giả dụ, nếu không có đủ sức mạnh của lí tưởng thì Bác đã không bao giờ có can đảm ra đi. Chính vì thế ta hãy sống, và thực sự sống khi đã có lí tưởng riêng của bản thân.

- Nữ anh hùng Võ Thị Sáu đã dâng cả cuộc đời mình cho dân tộc, cho tổ quốc yêu thương và cũng cho riêng lí tưởng sống của chị, khi mới tròn đầy cái tuổi 16.

III-KB :

Một lần nữa xin chân thành cảm ơn L.Tôn-xtôi đã đem đến cho chúng ta cái nhìn tổng quát về lí tưởng: "Lí tưởng là ngọn đèn chỉ đường. Không có lí tưởng là không có phương hướng kiên định, mà không có phương hướng kiên định thì không có cuộc sống". Con đường hôm qua, hôm kia của tôi, của bạn, của tất cả chúng ta đều đã lùi vào quá khứ một cách mờ nhạt và tiếp tục nhạt nhòa. Nhưng con đường của hôm nay và của ngày mai còn tùy tôi, bạn, chúng ta đi như thế nào, chọn lựa "ngọn đèn lí tưởng" nào, đi theo phương hướng nào, để tiếp tục phát triển và đi lên cùng với sự thăng hoa của "ánh sáng lí tưởng".

Đề 2: Anh (chị) hãy trả lời câu hỏi sau của nhà thơ Tố Hữu :

“Ôi! Sống đẹp là thế nào, hỡi bạn?”

I-MB :

Con người ta sinh ra và lớn lên, ai lại không một lần ước mơ, dù là ước mơ thật bình thường, thật đơn giản và ai cũng có những khát vọng, có niềm tin và có lí tưởng để sống. Đối với tuổi trẻ lứa tuổi đẹp nhất thì ước mơ và lí tưởng lại bộc lộ rõ nét, có lúc lại đan xen với nhau, có lúc lại là một cuộc đấu tranh. Ai cũng biết, tuổi trẻ bao giờ cũng vươn tới cái hay nhất, cái đẹp nhất. Đứng trước ngưỡng cửa của cuộc đời biết bao điều mới lạ đặt ra đòi hỏi phải nhận thức và xử lý. Câu hỏi của nhà thơ Tố Hữu cần phải được hiểu thấu đáo. Đâu sẽ là sống đẹp, sống có ích? Thế nào là hạnh phúc, là ước mơ cao đẹp?

II-TB :

1/ Giải thích

–“Sống đẹp” không phải là một cái gì to lớn lắm, nó rất gần gũi với chúng ta. Đó không phải là

những lý lẽ, những lời nói suông, những phương châm trên giấy, sách vở ... mà đó là những việc làm, những hành động cụ thể diễn ra hàng ngày trong đời sống của chúng ta. Định nghĩa về “Sống đẹp” sẽ có rất nhiều cách khác nhau; Đó là sống có đạo đức trong sáng và bản lĩnh vững vàng, có lý tưởng và sống hết mình vì lý tưởng, chỉ khi xác định được điều đó ta mới sống và làm việc thật sự có ích cho bản thân, gia đình và xã hội.

- Có thể hiểu “Sống đẹp” là sống có ích, là sống có lý tưởng, có bản lĩnh vững vàng, có mục tiêu phấn đấu rõ ràng, trong sáng. Chỉ khi xác định được điều đó ta mới sống và làm việc thật sự có ích cho bản thân, gia đình và xã hội. Bản thân mỗi người nếu cố gắng hoàn thành tốt công việc mình đang làm cũng là sống đẹp

1/ Bàn luận

- “Sống đẹp” tồn tại ngay trong cách nghĩ, cách làm hay nói gần hơn là trong cách ăn nói, ứng xử trong lao động, công tác, học tập và đời sống thường nhật của mỗi con người. Nếu như trong chiến tranh, lớp lớp cha anh ta đã sống và cống hiến quên mình cho nền độc lập dân tộc. Tính mạng con người và cuộc sống hạnh phúc cá nhân là rất quý giá, nhưng tất cả đều được tình nguyện gác lại, tình nguyện hy sinh, họ sẵn sàng đánh đổi những gì là riêng tư nhất để đổi lấy nền độc lập dân tộc. Họ “Quyết tử cho Tổ quốc quyết sinh” khi tuổi đời còn rất trẻ và cống hiến xứng đáng vào sự nghiệp chung của Tổ quốc. Khi Tổ quốc cần, họ đã tự nguyện ra đi, chiến đấu và hy sinh anh dũng. Đó là sự dấn thân, cống hiến hoàn toàn tự nguyện khi bản thân đã hiểu thế nào là lẽ sống của một con người và lý tưởng của Người Cộng sản. Họ đã có niềm tin tuyệt đối vào độc lập tự do, có lý tưởng cao cả vì sự nghiệp giải phóng dân tộc, vô tư dâng hiến tuổi trẻ và cuộc đời cho đất nước. Niềm tin và lý tưởng ấy được bồi đắp và khích lệ mạnh mẽ bởi sự hy sinh lớn lao và nhân cách cao cả của bộ máy lãnh đạo mà người đứng đầu là Chủ tịch Hồ Chí Minh. Biết bao nhiêu anh hùng, liệt sĩ đã nghĩ và hành động như vậy.

- Hiện tại, chiến tranh đã lùi xa, phần lớn mọi sự so sánh giữa thời chiến tranh với thời hiện tại đều có rất nhiều sự khác biệt, nhưng có một điểm chung rất thống nhất trong tình cảm và lí trí của thế hệ trẻ chúng tôi hôm nay chính là: lý tưởng cách mạng và khát vọng sống, cống hiến cho quê hương, đất nước. Bởi tôi nghĩ, ở mỗi con người nhu cầu khẳng định mình là rất lớn; nhất là ở tuổi trẻ, bởi dù trong bất cứ hoàn cảnh nào các bạn trẻ cũng luôn luôn khát khao được thực hiện những ước mơ và khát vọng của bản thân.

- “Sống đẹp” là chúng ta phải biết dung hoà mọi mặt: môi trường sống và làm việc, quan hệ xã hội, gia đình ... Một hành động giúp đỡ người già cả, tàn tật, người gặp khó khăn hoạn nạn; một phong trào cứu trợ đồng bào bị thiên tai; một phong trào đền ơn đáp nghĩa rộng khắp; những lớp học tình thương đem ánh sáng văn hoá đến với trẻ em nghèo ... tất cả những việc làm ấy là kết quả của một cách sống coi trọng nhân nghĩa. Chúng ta thật sự cảm động khi bắt gặp rất nhiều những hình ảnh thanh niên tình nguyện đang lao động quên mình trên mọi miền đất nước. Đây là những thanh niên có lý tưởng cao đẹp, có trái tim nồng nhiệt, xung kích vào những công việc mà tổ quốc và nhân dân gọi đến.

- Thực tế, trong cuộc sống có rất nhiều những tấm gương để chúng ta suy nghĩ và học tập noi theo. Với tôi, đó là tấm gương của em học sinh vượt nghèo khó để học và học rất giỏi Nguyễn Vũ Hoàng – Trường THPT Bồ Trạch – Quảng Bình. Em có thể quá xa tôi về khoảng cách địa lý, tuy nhiên tôi luôn cảm thấy em rất gần và có nhiều điều để cho tôi học tập. Sinh ra trong một gia đình nghèo trên mảnh đất nghèo, khô cằn bởi khí hậu và bom đạn, tưởng rằng như thế cũng đã là thử thách giành cho Hoàng, nhưng không, mẹ Hoàng lại còn bị bệnh hiểm nghèo, bố là thương binh, sức khoẻ yếu. Trong hoàn cảnh đó em đã biết vượt lên số phận để vừa lao động mưu sinh vừa học tập. Niềm khát khao được học tập của em đã làm cho bà ngoại của em đã có một hành động rất đáng nhớ, đó là hàng ngày đi cắt lúa mót, vừa là để ăn, vừa là để bán, bởi mùa nào thì thức đó, bà đều đặn để vào hũ tiết kiệm tiền cho Hoàng đi học: 1.000 đồng. Điều tôi học được từ Hoàng đó chính là ý chí phấn đấu không mệt mỏi của em. Không cam chịu, không đầu hàng số phận, không buông xuôi bản thân mình em đã cố gắng và đã là học sinh giỏi trong 12 năm liền và hơn thế em đã là người vinh dự đội vòng nguyệt quế của chương trình “Đường lên đỉnh Olympia” với một phần thưởng vô cùng lớn lao đó là được đi du học nước ngoài. Thành tích của em đã đem lại nghị lực để chiến thắng bệnh tật cho người mẹ, niềm vui cho người bà rất mực thương yêu em và là tấm gương cho người em nhỏ trong gia đình và hơn thế, nó đã nâng cánh cho ước mơ cống hiến cho quê hương, đất nước của em dần trở thành hiện thực. Và tôi tin, em lớn lên từ nghèo khó và trưởng thành bằng nghị lực, em sẽ tiếp tục gặt hái được nhiều thành công, sẽ là người thanh niên sống có ích cho xã hội em sẽ luôn là tấm gương sáng về “Sống đẹp” cho rất nhiều người dù cho hoàn cảnh sống của họ có giống em hay không.

- Vâng! Có lẽ vì thế mỗi con người chúng ta, ai cũng đều có riêng cho mình những mục đích sống, những lý tưởng, ước mơ và hoài bão. Nhưng để “Sống đẹp” thì ai cũng phải tự nhìn lại chính mình để suy ngẫm về mục đích sống, những lý tưởng, những ước mơ và hoài bão đó. Và có lẽ còn khó khăn hơn để chúng ta hiểu cặn kẽ thế nào là “Sống đẹp - sống có ích” ? Riêng bản thân tôi: “Sống đẹp” đó chính là mình phải biết sống vì cái chung của xã hội và của mọi người, phải biết xa rời cái chủ nghĩa cá nhân, thực dụng. Để từ đó xây dựng cho chính mình một lối sống “Sống đẹp” cho mọi người và cho xã hội. Một nhà thơ đã từng viết: “Sống là cho, đâu chỉ nhận riêng mình”. Sống đẹp là nếp sống của một con người có phẩm chất đạo đức tốt, biết hy sinh và cống hiến, không đơn điệu, cá nhân, mà phải biết hoà mình với cộng đồng, với tập thể, biết yêu thương, đoàn kết giúp đỡ lẫn nhau khi khó khăn hoạn nạn. Sống có ích là lối sống biết hy sinh, biết gạt bỏ những lợi ích riêng tư để tìm cái chung và chia sẻ những đau thương mất mát của người khác, biết đóng góp và cống hiến hết sức mình vì lợi ích, tương lai của Tổ quốc, của dân tộc.

- Tôi lại nghĩ đến một số không ít những thanh niên thế hệ chúng tôi ngày nay, sinh ra trong những gia đình giàu có đang lao vào những cuộc ăn chơi thác loạn, quay cuồng trong những hộp đêm với thuốc lắc hoặc đua xe găm rú trên đường phố như những hung thần. Tôi lại nghĩ đến những cán bộ thoái hoá biến chất đang sống trong nhung lụa, trong những căn hộ cao cấp, thừa mứa những tiện nghi đắt tiền. Họ còn tìm đủ mọi mảnh lối thủ đoạn để tham nhũng tiền bạc của nhà nước của nhân dân đem cung phụng cho bồ nhí, thư ký riêng... trong khi đó nhiều gia đình còn đang sống trong những căn nhà dột nát, bữa no, bữa đói, thiếu nước, thiếu điện.

III-KB :

Tóm lại, “Sống đẹp” không là một khái niệm xa vời, khó thực hiện; trái lại nó tồn tại ngay trong cách nghĩ, cách làm hay nói gần hơn là trong cách ăn nói, ứng xử trong lao động, công tác, học tập và đời sống thường nhật của mỗi con người. Nói rõ ra, thanh niên ngày nay sống đẹp, sống có ích trước hết phải là sống có lý tưởng, mục đích rõ ràng, trung thành với mục tiêu của chính mình. Mỗi người có thể có mục tiêu khác nhau, nhưng nhất thiết không phải là một lối sống vị kỷ mà luôn hướng tới cộng đồng, như nhà thơ Tố Hữu trong buổi đầu bần khổ đi kiếm lễ yêu đời đã viết:

Tôi buộc lòng tôi với mọi người

Để tình trang trải với muôn nơi

Để hồn tôi với bao hồn khổ

Gần gũi nhau thêm mạnh khối đời

Đề 3: Tình thương là hạnh phúc của con người.

I-MB :

Khi còn ở tuổi thiếu niên, dường như mọi người trong chúng ta thường nhìn nhận khái niệm hạnh phúc rất đơn giản là những điều mình mong muốn. Bước vào cuộc sống, bạn thật sự đặt chân lên cuộc hành trình tự khẳng định mình, tìm kiếm giá trị cuộc sống và ý nghĩa bản thân, bạn sẽ nhận ra rằng " Tình thương là hạnh phúc của con người ".

II-TB :

1/ Giải thích

- Tình thương là những tình cảm đẹp đẽ và nồng nhiệt của con người, gắn kết những trái tim đồng cảm. Nó có thể là tình cảm lứa đôi, tình cảm gia đình, bè bạn và cao hơn cả là tình người nói chung. Đó có thể là những tình cảm bình dị nhất, gần gũi nhất từ sự quan tâm, chăm sóc nhau trong cuộc sống đến những tình cảm lớn lao hơn mang tính giai cấp, cộng đồng. Tình thương - đó là tấm lòng yêu thương chân thành và trong sáng - là tình cảm chỉ trao đi mà không cần nhận lại, không vụ lợi, không toan tính. Có thể nói, tình thương là một thứ tình cảm đẹp đẽ luôn tồn tại trong bản chất của mỗi con người.

- Hạnh phúc là gì ? Tự bao đời nay, con người luôn khao khát yêu thương, luôn kiếm tìm hạnh phúc. Người ta có thể cảm nhận được hạnh phúc nhưng để mô tả nó một cách rõ ràng thì không phải là một điều đơn giản. Chỉ có thể nói về hạnh phúc như là một trạng thái sung sướng vì cảm thấy thỏa mãn ý nguyện. Nhưng đó không chỉ đơn thuần là ước muốn vật chất hay sự thành công, mà là cả một tổng thể bao gồm những khái niệm hết sức trừu tượng, nhưng cũng thật đơn giản biết bao. Có đôi lúc, hạnh phúc chỉ đơn giản là giọt nước mắt nóng hổi của mẹ và tiếng cười ấm áp của cha khi nhìn con ra đời khỏe mạnh. Hạnh phúc có khi chỉ đơn giản là niềm xúc động khi nhận được một sự giúp đỡ hay một lời chia sẻ chân thành. Đối với nhiều người, hạnh phúc bắt đầu từ điều đơn giản nhất, khi mỗi sớm mai thức dậy, thấy mình sống có ích trên cõi đời.

" Cảm ơn đời mỗi sớm mai thức dậy

Ta có thêm ngày nữa để yêu thương "

- Mối liên hệ không thể tách rời giữa hạnh phúc và tình thương. Con người không thể sống hạnh phúc mà không có tình thương. Tình thương mang lại hạnh phúc cho người nhận nó, giúp họ có thêm nghị lực để vượt qua mọi thử thách, khó khăn; là động lực giúp họ ngày càng hoàn thiện hơn. V. Huy-gô triết lí: "Trong đời chỉ có một điều, ấy là yêu thương nhau".

2/ Bàn luận

- Trao đi yêu thương một cách tự nhiên, chúng ta sẽ nhận lại hạnh phúc xứng đáng. Có ý kiến cho rằng : "Nếu chúng ta chỉ biết tìm hạnh phúc cho riêng mình thì có thể chúng ta sẽ chẳng bao giờ tìm thấy. Hạnh phúc đích thực là biết sống vì người khác – một tình yêu không vị kỉ, không đòi hỏi phải được đền đáp". Đúng vậy, được yêu thương là hạnh phúc, nhưng yêu thương người khác còn là một hạnh phúc lớn hơn. Tình thương mang lại hạnh phúc cho con người. Đó chính là lí do tại sao mỗi người, đặc biệt là thế hệ trẻ chúng ta phải biết rèn luyện bản thân, để tạo nên hạnh phúc cho bản thân, cho gia đình và xã hội.

- "Cái đẹp cứu vớt thế giới"(Đôt-xtôi-ép-xki). Tình thương là nét đẹp tiềm ẩn sức mạnh vĩ đại, là niềm hạnh phúc quý giá của con người. Cần biết trân trọng những gì ta đang có, yêu thương và san sẻ để cuộc sống trở nên có ý nghĩa hơn.

III- KB :

Ngày nào ta còn sống, tức là ta còn có cơ hội để cảm nhận hạnh phúc của cuộc đời. Vì vậy, chúng ta hãy chia sẻ lòng tốt và lòng nhiệt tình đối với người khác. Một câu ngạn ngữ của Scotland nói rằng: "Hãy sống thật hạnh phúc khi bạn còn đang sống - Bởi vì bạn chỉ có một lần sống duy nhất mà thôi!" Thế còn bạn thì sao? Tôi thì sao? Liệu chúng ta có biết nhận ra những điều tương tự? Mỗi ngày chúng ta có 24h để sống, để yêu thương, để phát hiện những điều tuyệt vời nhất trong cuộc sống. Hãy cho đi tình thương để có thể cảm nhận cuộc sống một cách đầy đủ nhất, tuyệt vời nhất, tròn vẹn nhất, bạn nhé...

Đề 4: Ý kiến của M.Xi-xê-rông (nhà triết học La Mã cổ đại) gọi cho anh (chị) những suy nghĩ gì về việc tu dưỡng và học tập của bản thân.

I- MB :

“ Ý nghĩa là nụ hoa

Lời nói là bông hoa

Việc làm là quả ngọt”.

Thật đúng như vậy, cuộc sống của chúng ta có ý nghĩa như thế nào là tùy thuộc vào cách thể hiện của mỗi con người. Một quan niệm có nội dung tương tự: “ Mọi phẩm chất của đức hạnh là ở trong hành động”. Vậy “đức hạnh” là gì? Và tại sao hành động lại là nơi chứa đựng mọi phẩm chất của đức hạnh?

II- TB :

1/ Giải thích

- Trước hết cần phải hiểu “ đức hạnh” là những đức tính tốt đẹp của con người. “Phẩm chất” có thể hiểu là những tính cách, tính chất bên trong của con người. Nó có ý nghĩa trái ngược hoàn toàn với “hành động”, là những cử chỉ việc làm bên ngoài. Như vậy, ta có thể hiểu câu nói trên như là một lời nhân xét, một kinh nghiệm của M. Xi-xê-rông: những đức tính tốt đẹp của con người đều được thể hiện qua hành động. Nếu những cử chỉ và hành động của bạn là đúng, điều đó đồng nghĩa với việc bạn là người có nhân cách tốt, có đức hạnh. Ngược lại, nếu bạn có những cử chỉ, hành động không đẹp, thì có thể lắm bạn là một người chưa hoàn thiện về nhân cách, bạn còn cái lối sông ích kỉ, chỉ nghĩ cho riêng mình.

- Nhiều người đã tự hỏi làm thế nào để có thể làm được như câu nói trên. Thật ra câu trả lời rất đơn giản. Bạn không cần phải làm những việc lớn lao hay hy sinh những thứ quý giá của mình thì mới gọi là những cử chỉ, hành động đẹp. Mỗi buổi sáng đi học, bạn không sợ trễ học mà dắt một cụ già qua đường. Mỗi tháng, bạn gom góp báo cũ đem bán để ủng hộ “Quỹ vì người nghèo”. Ở nhà, bạn quan tâm, giúp đỡ và chăm sóc cho những người thân của mình. Khi đến trường, bạn cố gắng học tập và cư xử lễ phép với thầy cô, quan tâm đến bạn bè. Tất cả những điều đó thể hiện bạn là một người có những đức tính tốt và cao đẹp.

2/ Bàn luận

Tuy nhiên, bên cạnh những mặt phải còn có những mặt trái của vấn đề. Đôi lúc, những hành động, cử chỉ đẹp lại không chứa đựng những đức tính tốt đẹp. Có những người làm những điều đó vì những mục đích không tốt, để qua mặt người khác. Lại cũng có những người không hề có những đức tính tốt đẹp, nhưng họ giả vờ có những cử chỉ hành động cao đẹp để chiếm lấy trái tim của người khác. Những việc làm của họ không nói lên họ là những người có đức tính tốt mà ngược lại họ còn làm cho người khác cảm thấy khinh bỉ và ghê tởm. Những con người đó rất đáng bị phê phán vì nếu cứ để họ tồn tại như vậy sẽ gây nên những tổn hại không đáng có cho người khác và cho xã hội.

- Nghĩ phải đi đôi với hành động, và những phẩm chất cũng cần hành động để thể hiện. Hãy mở lòng mình ra với thế giới bên ngoài, nhìn xung quanh và hãy bắt đầu hành động. Không khó để xây dựng đức hạnh trong mỗi con người chúng ta

III- KB :

Tóm lại, mỗi học sinh chúng ta phải cố gắng rèn luyện đạo đức và trau dồi kiến thức. Hãy nhìn mọi người bằng con mắt yêu thương, trù mến. Bạn sẽ thấy cuộc sống tươi đẹp hơn và muốn hành động, cư xử đẹp hơn. Qua đó, bạn sẽ cảm nhận được những đức tính tốt đẹp của mình.

**Đề 5 : Hãy phát biểu ý kiến của mình về mục đích học tập do UNESCO đề xướng:
“Học để biết, học để làm, học để chung sống, học để tự khẳng định mình”.**

I- MB :

Trong thời đại khoa học tiên tiến như hiện nay, giáo dục đóng vai trò vô cùng quan trọng. Học tập

là vấn đề được toàn xã hội quan tâm. Vậy học hỏi để làm gì? Trả lời cho câu hỏi này UNESCO đã đề xướng mục đích học tập: "Học để biết, học để làm, học để chung sống, học để tự khẳng định mình".

II- TB :

- Mục đích học tập mà UNESCO đề ra không chỉ phù hợp với thời đại mà còn là mục đích rất nhân văn. Mục đích học tập phải đáp ứng yêu cầu: tiếp thu kiến thức và yêu cầu thực hành, vận dụng kiến thức, từng bước hoàn thiện nhân cách. Trước hết : " học để biết". Bài học đầu tiên của mỗi học sinh là học chữ cái, con số rồi cách viết, cách đọc. Chính từ nền tảng cơ bản nhất ấy đã dần hình thành nên một hệ thống kiến thức toàn diện ở mức phổ thông. Học ở đây là quá trình tiếp nhận kiến thức do người khác truyền lại và tự mình làm giàu vốn kiến thức cho mình. Qua việc học, chúng ta biết được những quy luật vận động của tự nhiên, những quy tắc chuẩn mực của xã hội, cách sống và hiểu hơn về giá trị cuộc sống. Thu nhận kiến thức có thể nói là mục đích học tập cơ bản nhất. Học tập trau dồi trí thức cho con người và làm cho trí tuệ con người sáng rạng ra.

- Tuy nhiên, ông cha ta quan niệm: "Trăm hay không bằng tay quen". Nếu như chỉ chăm học lí thuyết mà không chịu thực hành thì khi làm việc không tránh khỏi những khó khăn, thậm chí là thất bại. Một ví dụ dễ thấy rằng: trong cuộc sống của chúng ta, không ít người hiểu rộng biết nhiều nhưng khả năng thực hành lại rất kém. Ngược lại, tại sao những người nông dân "chân lấm tay bùn" suốt ngày "bắn mạt cho đất, bán lưng cho trời" không được học hành, đào tạo qua trường lớp nào mà tay nghề lại tài giỏi, xuất sắc như vậy? Đó là khả năng quan sát, đúc rút kinh nghiệm trong lao động của họ. Những người hay nói mà không hay làm là những người vô dụng. Đó là những con người chỉ biết trang trí bản thân chứ không biết rèn luyện bản thân.

- Như vậy "học" thôi chưa đủ mà còn phải "đi đôi với hành" nữa. Tất nhiên, chúng ta không nên nghiêng lệch diện một phía: "học" quan trọng hơn hay "hành" quan trọng hơn mà cần biết điều hòa kết hợp giữa hai yếu tố trên. Trong xã hội ngày nay, tri thức là tiền đề quan trọng. Để hoàn thành được công việc có kĩ thuật cao cần phải nắm vững lí thuyết để vận dụng cho phù hợp. Công nghệ hiện đại khác nhiều với việc cày cấy, luân phiên mùa vụ của nông dân trên đồng ruộng. Lí thuyết gắn với thực hành sẽ tạo ra năng suất công việc cao hơn. Qua đây, ta thấy được tác động hai chiều giữa "học" và "hành", "biết" và "làm", chúng bổ sung, tương tác với nhau, là hai mặt của một quá trình.

- Bên cạnh việc đề cao giữa thu nhận kiến thức và thực hành, UNESCO đã chỉ ra: " học để chung sống, học để tự khẳng định mình". Đây chính là mục đích học tập rất nhân văn. Học tập giúp ta hiểu hơn về thế giới xung quanh, làm cho những trạng thái tâm hồn ta trở nên linh hoạt hơn, đa dạng phong phú hơn. Ta đã biết mỉm cười trước niềm vui của người khác, biết đau trước những nỗi đau của con người, biết giúp đỡ, chia sẻ, cảm thông và tìm được chính mình. Tri thức tự nó đã là sức mạnh giúp cho con người rộng lượng hơn, vị tha hơn và tự tin hơn trong cuộc sống.

- Ngày nay, cuộc sống hiện đại đã tác động đến suy nghĩ con người. Một bộ phận học sinh, sinh viên không xác định đúng đắn mục đích học tập của mình. Họ miệt mài trong học tập như cái máy, coi việc học như nghĩa vụ, trách nhiệm không thể chối bỏ, đối với cha mẹ, thầy cô. Họ học cho bằng cấp, cho sự nghiệp công danh, họ trở nên thực dụng trong việc học và quên đi lợi ích của việc học.

III- KB :

Mục đích học tập mà UNESCO đề xướng rất đúng đắn, nhân văn. Qua đó giúp cho mỗi chúng ta

định hướng học tập dễ dàng hơn, việc học trở nên hiệu quả và hữu ích hơn. Tri thức như một cái thang dài vô tận, bước qua một bậc thang ta có thêm hành trang để tự tin bước lên bậc kế tiếp. Học vẫn làm đẹp con người!

Đề 6: Suy nghĩ gì về hiện tượng “nghiện” Internet trong nhiều bạn trẻ hiện nay.

I- MB :

Trong suốt hành trình làm người, con người phải đấu tranh với nhiều cám dỗ. Nào là nghiện ngập, nào là những thói quen xấu không thể bỏ được, ... Giờ đây, các nhà tâm lý học ở nhiều quốc gia lại lưu ý đến tình trạng khẩn cấp phải đối phó của một chứng tật ham mê mới, đó là nghiện Internet.

II- TB :

1/ Thực trạng

- Theo nghiên cứu, có bốn triệu chứng nghiện Internet là: quên thời gian, xao lãng ăn uống và ngủ; tức giận, căng thẳng, bồn chồn khi không thể lên mạng; cần trang bị máy tính mạnh hơn, nhiều phần mềm mới; biểu hiện trầm cảm, hay cáu giận và tách biệt với xã hội.
- Nghiện Internet – một hành vi gây căng thẳng cho cuộc sống của chính nạn nhân và cho cả gia đình, bạn bè, đồng nghiệp – là một căn bệnh tâm lý đang lan tràn trên toàn thế giới. Hiện nay, có khoảng 5-10% người Mỹ (tức khoảng 15-20 triệu người) có thể đã bị nghiện Internet, Kimberly Young, giám đốc Trung tâm Cai nghiện Internet của Mỹ, nói. Số người nghiện net có thể lên từ 18-30% ở Trung Quốc, Hàn Quốc và Đài Loan.
- Coleen Moore, điều phối viên tại Viện Phục hồi Nghiện Illinois, cho biết bà có những khách hàng từ độ tuổi học sinh cho đến độ tuổi trưởng thành, trong đó có những người dành đến 14-18 giờ mỗi ngày trên mạng.
- Chơi game trực tuyến là một dạng của nghiện Internet và đang lan tràn nhanh chóng trong giới trẻ. Brian Robbins, một thành viên của Hiệp hội các nhà phát triển Game quốc tế, cho biết số người nghiện chơi video game trực tuyến ngày càng tăng. “Có đến 90-95% các trò chơi trên web đều miễn phí”, Robbins nói.

2/ Nguyên nhân

- Không làm chủ bản thân, chạy theo xu thế đám đông.
- Thoả mãn trí tưởng tượng, quên thực tại.
- Các thiếu niên mắc bệnh này thường là những em có vấn đề về thái độ hành xử, mặc cảm. Họ lên Internet để củng cố sự tự tin. Chính ở trên thế giới mạng, họ có cảm giác thành công.

3/ Hậu quả

- Người nghiện không quan tâm đến việc học hành, làm việc, thậm chí bỏ học, bỏ việc.
- Giảm tiếp xúc với gia đình, bè bạn, sống cô lập trước màn hình máy tính,
- Các con nghiện Internet thường đau khổ vì trầm uất, sợ sệt và không sẵn lòng giao tiếp với người khác. Nhiều em mắc bệnh rối loạn giấc ngủ, tê cóng hai tay.

4/ Giải pháp

Để xử lý vấn đề này, chính phủ Hàn Quốc đã xây dựng một mạng lưới 140 trung tâm tư vấn về nghiện Internet, cùng với các chương trình điều trị ở gần 100 bệnh viện và gần đây nhất là trại "Giải thoát khỏi Internet" - mới được mở hồi hè năm nay. Các nhà nghiên cứu cũng đã đưa ra một danh

sách để chẩn đoán chứng nghiện Internet và kết luận độ nghiêm trọng của nó, gọi là Kscale (K là viết tắt của Korea). Rồi tháng 9 vừa rồi, Hàn Quốc cũng tổ chức hội thảo quốc tế đầu tiên về chứng nghiện Internet. "Trại giải thoát" ở Hàn Quốc nằm tại một vùng rừng ở phía Nam Seoul, là nơi để điều trị những ca nghiện trọng nhất. Năm nay, trại đã tổ chức hai kỳ điều trị đầu tiên, mỗi kỳ kéo dài 12 ngày, mỗi lần có 16-18 học viên nam (các nhà nghiên cứu Hàn Quốc nói rằng đa số những user nghiện net là nam giới). "Trại" này được chính phủ tài trợ hoàn toàn, tức là ai cũng được điều trị miễn phí. Bây giờ vẫn còn quá sớm để nói rằng "trại" có thể "cai nghiện" được cho những người tham gia không, nhưng họ liên tục nhận được đơn đăng ký. Để đáp ứng nhu cầu, các nhà tổ chức nói rằng năm sau họ sẽ tăng gấp đôi số khoá điều trị.

Còn, giải pháp cho bệnh nghiện internet ở Việt Nam, theo bạn thì sao?

III- KB :

Cũng giống như nghiện rượu hay ma túy vậy, nghiện Internet mang lại những hậu quả nhất định về tâm lý, thể xác và các mối quan hệ xung quanh. Đừng để thành quả được coi là có ý nghĩa nhất đối với xã hội loài người lại huỷ hoại chính bạn - công dân của thời đại @.

Đề 7: Tuổi trẻ học đường suy nghĩ và hành động để góp phần giảm thiểu tai nạn giao thông.

I- MB :

Trong những năm gần đây, có thể nhận thấy tình hình trật tự ATGT ở nước ta có nhiều diễn biến phức tạp, đặc biệt là trên lĩnh vực giao thông đường bộ. Tính chất TNGT ngày càng nghiêm trọng hơn. Vậy là thế hệ tuổi trẻ, là thế hệ mai sau của đất nước, chúng ta phải làm thế nào để góp phần giảm thiểu tai nạn giao thông.

II- TB :

1/ Thực trạng

Tai nạn giao thông và những thiệt hại do tai nạn gây ra đang là nỗi lo và vấn đề bức xúc của toàn xã hội. Đó là thiệt hại về sinh mạng, thiệt hại về nhân lực, trí tuệ, gây tổn thương về tinh thần xã hội, về vật chất, tiền của và cả nỗi đau thể xác, tinh thần dai dẳng. Điều ấy đã và đang đặt ra cho toàn xã hội, đặc biệt là thế hệ tuổi trẻ hơn bao giờ hết phải nêu cao nhận thức, tinh thần trách nhiệm để chung sức kiểm chế, đẩy lùi những nguy cơ trên.

2/ Nguyên nhân

- Sự hiểu biết còn hạn chế về an toàn giao thông đường bộ và số người chết do tai nạn giao thông.
- Sự hiểu biết còn hạn chế về quy định giao thông, về các hành vi lái xe an toàn.
- Môi trường giao thông không an toàn và cơ sở hạ tầng giao thông nghèo nàn.
- Những hành động nguy hiểm thường gặp của thanh niên như lạng lách, đua xe máy là nguồn gốc của nhiều tai nạn giao thông.

3/ Hậu quả

Trong vòng 10 năm qua, số vụ tai nạn giao thông đã tăng gấp 4 lần. Theo điều tra chấn thương liên trường (VMIS), trong năm 2001 có 4.100 trẻ chết do tai nạn giao thông, tương đương với 11 trẻ chết 1 ngày. Tỷ lệ tử vong ở trẻ em trai gấp 2 lần tỷ lệ này ở trẻ em gái. Trong khi đó có 290.000 trẻ bị thương do tai nạn giao thông cũng trong 2001, tương đương với 794 trẻ/ngày. Tai nạn giao thông là nguyên nhân tử vong hàng đầu của trẻ em từ 15 tuổi trở lên.

Bà Isabelle Bardem, Trưởng phòng Phòng chống Tai nạn Thương tích Trẻ em của UNICEF nói “Tai nạn giao thông có ảnh hưởng nặng nề đối với trẻ Việt Nam. Không chỉ rất nhiều trẻ trực tiếp bị tai nạn giao thông gây tử vong hoặc thương tật nặng nề, còn có biết bao trẻ khác bị ảnh hưởng gián tiếp bởi cha, mẹ các em bị tai nạn giao thông cướp đi sinh mệnh hoặc tàn tật”. Phần lớn trẻ 0-9 tuổi chết là người đi bộ. Đa số trẻ 10-14 tuổi chết khi đi xe đạp trong khi tất cả các ca tử vong ở đối tượng 15-19 tuổi là người đi xe máy.

4/ Giải pháp

- Ở cấp quốc gia, vận động để giúp cho công chúng hiểu rõ hơn về luật giao thông và tăng cường nghiêm chỉnh chấp hành luật.

-.Thực hiện chương trình giáo dục phòng chống thương tích trong trường học giúp học sinh có kỹ năng về giao thông để phòng tránh tai nạn khi đi bộ, đi xe đạp hay xe máy. Tổ chức các cuộc thi an toàn giao thông cho mọi người đặc biệt là thanh thiếu niên. Hỗ trợ người dân thực hiện các hoạt động thông tin truyền thông phù hợp với điều kiện địa phương. Huấn luyện cho các tuyên truyền viên đi đến từng hộ gia đình tuyên truyền về phòng chống tai nạn bao gồm cả các tai nạn giao thông. Hỗ trợ các xã xây dựng sân chơi an toàn cho trẻ để trẻ có thể chơi an toàn xa đường giao thông. Tổ chức các cuộc hội thảo cho các cấp lãnh đạo xã về việc thi hành pháp luật bao gồm luật an toàn giao thông.

- Để hạn chế tai nạn giao thông không phải còn là vấn đề đơn giản, mà đó đã và đang là vấn đề nóng cho toàn xã hội và đất nước. Vì vậy, với việc giảm thiểu tai nạn giao thông nói chung, nhà nước cần phải có một số biện pháp mạnh với những kẻ không ý thức, những kẻ cố tình gây nạn cho người khác, và đó chính là những kẻ phóng nhanh vượt ẩu làm mối đe dọa cho người tham gia giao thông. Còn đối với giao thông học đường nói riêng chấn chỉnh giao thông học đường, cần cả xã hội chung tay. Sự đồng thuận giữa gia đình, nhà trường và xã hội không chỉ được thể hiện bằng văn bản, giấy tờ, những lời hứa suông,... mà phải bằng hành động cụ thể.

Trách nhiệm của gia đình và nhà trường cũng cần phải xem xét khi không hoàn thành nhiệm vụ giáo dục các em. Nhà trường cần đa dạng hoá các sinh hoạt ngoại khoá của học sinh, sinh viên, trong đó có các hoạt động về tuyên truyền, phổ biến pháp luật giao thông. Hàng năm, nếu điều kiện cho phép, các trường chủ động phối hợp với cơ quan chức năng tổ chức học luật và sát hạch cấp giấy phép lái xe tại trường đối với những học sinh đủ tuổi. Cần coi ý thức chấp hành pháp luật về giao thông như một trong những tiêu chí cơ bản để đánh giá ý thức rèn luyện đạo đức của học sinh, sinh viên: xếp loại đạo đức trung bình đối với học sinh, sinh viên vi phạm giao thông lần một và xếp loại yếu nếu vi phạm lần hai trong cùng một năm học.

III- KB :

Là một học sinh, mỗi chúng ta phải xem xét lại mình đã bao giờ vi phạm lỗi giao thông không, có bao giờ gây tai nạn giao thông không. Tất nhiên là có, không ai chưa bao giờ vi phạm lỗi giao thông dù đó chỉ là một lỗi nhỏ, nhưng qua mỗi lần như vậy chúng ta phải biết nhìn nhận và rút kinh nghiệm để lần sau không tái phạm và mỗi học sinh chúng ta phải tự giác làm đúng các nguyên tắc an toàn giao thông mà nhà trường và xã hội đã chỉ dẫn. Có như thế thì tuổi trẻ học đường đã góp một phần nào trong việc giảm thiểu tai nạn giao thông, một vấn nạn mà xã hội và đất nước đang tìm cách khắc phục.

Đề 8: Hiện nay ở nước ta có nhiều cá nhân, gia đình, tổ chức thu nhận trẻ em cơ nhỡ, lang thang kiếm sống trong thành phố, thị trấn về những mái ấm tình thương để nuôi dạy, giúp các em học tập, rèn luyện, vươn lên sống lành mạnh, tốt đẹp.

I- MB :

“Trong đêm, một bàn chân bước, bé xíu lang thang trên đường, ánh mắt buồn mệt mỏi của em, em rất buồn vì em không biết đi về đâu, về đâu ...”. Đây chính là thực trạng xã hội hiện nay ở nước ta, tình trạng trẻ em lang thang ngày càng tăng và là một vấn nạn cần được giải quyết nhanh chóng. Tuy nhà nước ta đã rất cố gắng hết mình, nhưng không dễ gì có thể xóa đi vấn nạn này một cách nhanh chóng được do nhà nước ta không có đủ điều kiện. Vì thế trong xã hội đã xuất hiện một lực lượng mới, một lực lượng cảm thông với tình trạng hiện nay của các em, một lực lượng giàu tâm huyết và đầy tình thương, đó chính là nhiều cá nhân, gia đình & tổ chức có lòng hảo tâm đã thu nhận trẻ em cơ nhỡ, lang thang, kiếm sống trong thành phố, thị trấn về những mái ấm tình thương để nuôi dạy, giúp các em học tập, rèn luyện, vươn lên sống lành mạnh, tốt đẹp.

II- TB :

Số phận của những đứa trẻ lang thang, khác với các bạn bè cùng trang lứa, lẽ ra giờ này chúng phải đang được yêu thương, được nâng niu chăm sóc bởi gia đình, cha mẹ; thì giờ đây những đứa trẻ ấy phải lang thang kiếm sống dưới những tiêu cực của xã hội, những lừa lọc, áp bức, xâm hại tới bản thân, mà quan trọng nhất là xâm hại tới tinh thần, tới tư tưởng. Vì thế các mạnh thường quân, các nhà hảo tâm từ khắp mọi miền đất nước đã cùng chung tay lập nên những Mái ấm tình thương, những gia đình không cùng chung huyết thống nhưng lại có chung một tấm lòng, để chăm lo và dạy bảo cho trẻ em lang thang, những mảnh đời bất hạnh có được một cuộc sống hạnh phúc, một tuổi thơ vui tươi và một tương lai tươi sáng. Tiêu biểu về các tổ chức nhân đạo ở Việt Nam là: Làng trẻ em SOS, một gia đình lớn của trẻ em lang thang.

Nhưng do đâu mà trẻ em lang thang trong xã hội ngày một đông? Trẻ em lang thang do nhiều lí do, nhưng nguyên nhân quan trọng nhất là do những người mang tiếng là bậc sinh thành, nhưng lại thiếu trách nhiệm, đang tâm bỏ con giữa một xã hội đen tối, không nơi nương tựa, để chúng bị lợi dụng, làm đường lạc lối. Thật đáng trách cho những kẻ đã quyết định sinh con ra đời thì ít nhất cũng phải mang đến cho chúng một cuộc sống hạnh phúc cho dù là không no đủ.

Nguyên nhân thứ hai có thể do bọn trẻ mồ côi từ nhỏ, không nơi nương tựa, chúng phải sống dựa vào những đứa trẻ lang thang lớn hơn, những băng nhóm đường phố, học theo thói xấu, làm việc xấu để mưu sinh. Và nguyên nhân thứ ba chính là những kẻ có tâm địa độc ác, xấu xa đã lừa gạt gia đình các em, dụ dỗ các em, xem các em như một món hàng đem lại lợi nhuận cho chúng. Trong cuộc sống có kẻ xấu, người tốt, cũng như có những nhà hảo tâm thì song song đó cũng có những kẻ gian, lừa đảo, chặn dắt các em gọi là “mẹ mìn”. Những người “mẹ” này đã lợi dụng các em, bóc lột sức lao động của các em, bắt các em làm việc quá sức: xin ăn, bán vé số, thậm chí là ăn cắp để kiếm tiền nuôi chúng. Nếu các em không kiếm đủ tiền, thì bị “mẹ” đánh đập dã man, bắt các em nhịn đói. Những kẻ nhẫn tâm hơn nữa thì đánh gãy tay, gãy chân, thậm chí là chặt ngón tay, ngón chân của các em để việc ăn xin đạt “hiệu quả” cao hơn. Những đứa trẻ bị lợi dụng chặn dắt thường xuất thân ở các gia đình nghèo ở vùng sâu, vùng xa, bị những kẻ chặn dắt lường gạt được vào TP.HCM làm việc kiếm tiền. Một thực trạng đau lòng khác là nhiều vụ việc khi phát hiện, lại do chính cha, mẹ

ruột đẩy các em theo những kẻ chặn đất để kiếm tiền. Như trường hợp em Hoa (khoảng 6 tuổi) trên báo Phụ nữ, quê ở Nghệ An, mẹ bệnh mất sớm từ lúc hai tuổi. Nhà có bốn chị em, thu nhập hàng ngày trông vào hai công đất trồng sắn và công việc phụ hồ hàng ngày của ba. “Khoảng giữa năm 2008, bác Năm ở TP.HCM ra quê đưa nhà em ba triệu đồng bảo ba cho con vào TP.HCM phụ bác Năm bán hàng. Bác sẽ cho ăn học đến nơi đến chốn. Khi vào TP.HCM, bác Năm bắt con gọi bằng “mẹ”. Khi đi bán phải mặc đồng phục học sinh để người ta thấy tội nghiệp, mới bán được nhiều. Mỗi ngày làm việc, “mẹ” sẽ giữ dùm 10.000đ, cuối năm sẽ đưa con gửi về quê” – Hoa nói. Thật đáng xấu hổ khi một người lớn khỏe mạnh lại sống bằng số tiền ít ỏi kiếm được của một đứa trẻ, mà không biết tự lao động để nuôi sống bản thân, chỉ biết bóc lột sức lao động của các em. Những kẻ có hành vi này cần phải bị xử phạt thật nghiêm minh, để làm gương cho bọn xấu còn lại. Việc làm của những nhà hảo tâm đối với các em lang thang thật là tuyệt vời. Đó là một nghĩa cử vô cùng cao đẹp mà xã hội đang rất cần có ở mỗi công dân. Là một thanh niên sống trong xã hội, chúng ta phải có thái độ tích cực ngăn chặn những hành vi sai phạm của bọn xấu, đồng thời chung tay góp sức giúp các em có một cuộc sống tươi đẹp. Vì trẻ em chính là tương lai của đất nước, là tương lai của chính chúng ta. “Trẻ em hôm nay, đất nước ngày mai”, hãy để trẻ được sống trong ấm no hạnh phúc, có thể thì tương lai do chúng xây dựng mới có thể tốt đẹp được.

III- KB :

Giúp đỡ người tàn tật, trẻ em cơ nhỡ cần có sự chung tay của nhiều cá nhân, gia đình, tổ chức từ thiện và các cấp, các ngành và cả chính bản thân chúng ta nữa. Chúng ta hãy cùng nhau vận động mọi người xây nên những mái ấm, những gia đình thật lớn, để xã hội không còn cảnh trẻ em lang thang nữa. Hãy để cuộc sống ngày một tốt đẹp hơn.

Đề 9: Hãy trình bày quan điểm của mình trước cuộc vận động “nói không với những tiêu cực trong thi cử và bệnh thành tích trong giáo dục”.

I- MB :

Học sinh, sinh viên là tương lai của đất nước. Vì vậy, giáo dục luôn là vấn đề quan trọng gây quan tâm cho mọi người trong xã hội, đặc biệt là các bậc phụ huynh. Tuy nhiên hiện nay đang xuất hiện nhiều tiêu cực gây nhiều ảnh hưởng xấu cho nền giáo dục nước ta, cho nên cuộc vận động “Nói không với những tiêu cực trong thi cử và bệnh thành tích trong giáo dục” rất đang rất được sự ủng hộ và hưởng ứng trên cả nước.

II- TB :

Hiện tượng “tiêu cực thi cử” và “bệnh thành tích trong giáo dục” trong nhà trường hiện nay là một hiện tượng xấu cần xoá bỏ, nó làm cho học sinh ỷ lại, không tự phát huy năng lực học tập của mình, làm cho giáo viên mất đi lương tâm nghề nghiệp. “Tiêu cực trong thi cử” là những hành vi gian lận khi thi cử như thí sinh mang vào phòng thi và sử dụng những tài liệu hoặc thiết bị không được cho phép, hay giám thị coi thi cố tình lơ đi cho thí sinh sử dụng tài liệu hay trao đổi với nhau... Còn “bệnh thành tích trong giáo dục” là gì? Đó là những danh hiệu thi đua của thầy và trò, giữa các lớp, các trường và các phòng ban với nhau gây nên hiện tượng điểm ảo, thành tích ảo, không phản ánh đúng khả năng và trình độ. Đó là hành động vi phạm có ý thức. Vậy ý nghĩa của cuộc vận động này

là phòng chống và ngăn chặn các hành vi gian lận, bao che trong dạy, học và thi cử.

Vấn đề đã và đang trở nên rất cấp thiết. Đây không còn chỉ là cuộc vận động của bộ, ngành mà là của toàn ngành giáo dục. Tiêu cực và bệnh thành tích đã có từ lâu. Nếu để tiêu cực tiếp tục kéo dài, học sinh không có động lực để học, không tiếp thu được kiến thức, sẽ không có tương lai. Các thầy cô cũng không có động lực để dạy, không có sáng kiến đổi mới phương pháp dạy học, nền giáo dục khi ấy sẽ ngày càng trì trệ.

Hiện nay, cái mà học sinh cần khi tốt nghiệp phổ thông không phải là tấm bằng thuần túy mà là năng lực để học nghề, hay học lên đại học, gây dựng một tương lai cho bản thân. Vì vậy, cuộc vận động này chính là lợi ích của học sinh. Nếu loại bỏ được căn bệnh “chạy theo thành tích” như hiện nay thì sẽ không còn tình trạng học sinh, sinh viên phải “chơi nhau” ở các kỳ thi tập trung đông đúc do việc học, cách học, thời gian học,... thầy cô sẽ không phải làm những việc không đúng với lương tâm, tấm lòng mình, đó là báo cáo sai sự thật để đạt thi đua. Khi đó, thầy cô sẽ được giải phóng khỏi những việc không hiệu quả, cả thầy lẫn trò không còn phải bận tâm với chuyện thi cử, tranh đua mà được tự do lựa chọn và việc đánh giá chất lượng học hành trở nên thông thường như mọi hoạt động khác diễn ra trong trường học. Hơn nữa nếu học sinh, sinh viên sau khi cầm tấm bằng tốt nghiệp đúng với thực lực của mình thì khi bước vào đời họ sẽ không gặp phải những trở ngại, khó khăn, loay hoay tìm một chỗ đứng cho mình trong xã hội, mà những kiến thức họ tiếp thu được trên ghế nhà trường sẽ là hành trang hữu ích, là nền tảng để họ thể hiện mình, phát huy hết năng lực của mình trong công cuộc phát triển đất nước. Với lực lượng những người trẻ và hoài bão muốn cống hiến của họ như hiện nay thì việc nước ta có thể “sánh vai cùng các cường quốc năm châu” sẽ không còn xa.

Cuộc vận động được triển khai đã gần ba năm và nhận được sự đồng tình lớn từ xã hội. Tuy nhiên, vẫn còn khá nhiều trường hợp không hưởng ứng, không tích cực tham gia cuộc vận động. Một số nhà quản lý giáo dục và giáo viên còn thỏa hiệp hoặc làm ngơ, vô cảm trước các hiện tượng tiêu cực, hiện tượng chạy trường, chạy lớp, lấy tỉ lệ để nâng thành tích vẫn còn ở một số nhà trường, học sinh vẫn còn xu hướng ỷ lại, chán học, và rồi dẫn đến gian lận trong các kì kiểm tra và thi cử. Ngoài ra còn xảy ra trường hợp một số giáo viên dửng dưng đứng lên tố cáo tiêu cực nhưng lại bị trù dập và chịu sức ép từ nhiều phía. Đó đều là những hành vi đáng lên án và chê trách. Tuy không thấy được cái hại trước mắt nhưng sẽ gây hại cho tương lai của học sinh, hay rộng hơn là cho xã hội, cần phải được ngăn chặn.

Để phòng chống “tiêu cực trong thi cử và bệnh thành tích trong giáo dục”, mỗi cá nhân và tập thể cần phải hưởng ứng và hành động. Bắt đầu từ gia đình, nếu các bậc cha mẹ cứ chăm chăm vào lỗi lầm của con cái, la mắng, trách phạt chúng vì những lỗi lầm ấy, sẽ rất dễ khiến con cái họ khó lòng vượt lên mặc cảm là kẻ hậu đậu mà tự ti, không chịu khó cố gắng, không có ý chí vươn lên. Hoặc trái lại là một số phụ huynh mặc cho con cái buông thả, rồi sau đó chạy chọt khắp nơi cho con vào trường tốt, lớp tốt dù chúng không đủ trình độ, để rồi “đuối”, không theo kịp và tiếp tục dẫn đến nhiều hậu quả về sau. Vậy nên các bậc cha mẹ cần phải điều chỉnh cách suy nghĩ, cách dạy dỗ con cái để không gián tiếp hại con của mình. Các nhà quản lý giáo dục và giáo viên nên triển khai cuộc vận động bằng cách đừng quá coi trọng thành tích, thay đổi suy nghĩ sai lệch của phụ huynh và học sinh về “trường chuyên, lớp chọn”, xóa bỏ tình trạng “ngồi nhầm lớp”, đổi mới phương pháp kiểm tra và đánh giá nhằm đánh giá đúng thực chất năng lực học tập của học sinh, chú trọng hơn trong việc dạy tốt, học tốt... Và yếu tố cuối cùng, cũng là yếu tố quan trọng nhất để cuộc vận động thành

công là chính bản thân học sinh. Mỗi học sinh nên nhận thức được bản chất và tầm quan trọng của việc học để tiếp thu kiến thức một cách có hiệu quả, và có thể tự tin thành công bằng chính thực lực của mình. Bên cạnh đó học sinh cũng cần rèn luyện và tu dưỡng đạo đức để tránh thực hiện những hành vi sai trái, phản giáo dục.

III- KB :

“Nói không với những tiêu cực trong thi cử và bệnh thành tích trong giáo dục” là cuộc vận động có ý nghĩa to lớn và thiết thực đối với nền giáo dục nước ta hiện nay. Những năm gần đây, với sự cố gắng không ngừng của một số tập thể, cuộc vận động đã mang lại nhiều tín hiệu tích cực. Vì vậy chúng ta có quyền tin rằng nền giáo dục Việt Nam trong tương lai sẽ xóa bỏ được những tiêu cực và vươn xa theo đà phát triển của đất nước

Đề 10: Anh chị hãy trình bày suy nghĩ của mình về câu nói của Democrite: “Ai không có một người bạn chân chính thì người đó không xứng đáng được sống.”

I-MB :

Ông cha ta từng có câu:

“Bạn bè là nghĩa tương thân

Khó khăn hoạn nạn, ân cần có nhau”

Con người không ai có thể sống thiếu bạn. Tình bạn là một trong những tình cảm cao đẹp và trong sáng nhất. Democrite nói : “Ai không có một người bạn chân chính thì người đó không xứng đáng được sống”

II- TB :

- Con người từ khi sinh ra đến ngày trưởng thành không ai không có bạn. Tình bạn rất gần gũi, giản dị chứ không xa vời hay khó nói như nhiều thứ tình cảm khác. Tình bạn là một phạm trù xã hội, được dùng để chỉ quan hệ giữa người với người có những nét giống nhau về tâm tư, tình cảm, quan điểm hay hoàn cảnh... mà họ có thể chia sẻ, đồng cảm, giúp đỡ nhau cùng tiến bộ.

- Tình bạn có thể là bạn tri kỉ, bạn nối khố, bạn học, bạn đồng hương, bạn đồng lứa, bạn đồng minh hay bạn chiến đấu. Bạn là người có cùng sở thích, cùng lí tưởng, quan niệm sống với chúng ta. Bạn là người cho ta một bờ vai mỗi khi ta khóc, cho ta một điểm tựa khi ta rơi vào tuyệt vọng, cho ta một bầu trời ánh sáng khi ta lạc bước vào thế giới tăm tối, là người sẽ luôn bên ta dù cuộc đời có đổi thay, khi ta gặp hoạn nạn cũng như tìm thấy hạnh phúc. Nhưng tại sao ta cần phải có bạn? Phải chăng vì bạn là người luôn ở bên ta như câu nói: “Ở nhà thì nhờ ba mẹ, ra đường thì nhờ bạn bè”. Có lẽ vì vậy mà bạn bè rất quan trọng, nếu ai không có bạn thì đó là một thiệt thòi lớn trong đời. Có bạn là điều hạnh phúc nhất của mỗi cuộc đời như nhà văn A.Manzoni đã nói: “Một trong những hạnh phúc lớn nhất đời này là tình bạn, và một trong những hạnh phúc của tình bạn là có một người để gửi gắm tâm sự thầm kín. Tình bạn đến với mỗi chúng ta một cách rất tự nhiên bởi lẽ nó xuất phát từ trái tim của mỗi người.

- Trong cuộc sống, tình bạn được biểu hiện trên nhiều phương diện khác nhau. Bất cứ thời đại nào cũng tồn tại rất nhiều tình bạn đẹp. Chẳng hạn như tình bạn của Lưu Bình và Dương Lễ ngày xưa. Khi Dương Lễ là một thư sinh nghèo khổ, Lưu Bình không những không chê bai mà còn kết giao bạn hữu và tạo điều kiện cho Dương Lễ ăn học. Đến khi Dương Lễ công thành danh toại, Lưu Bình

chỉ là một kẻ ăn mày rượu chè bê tha. Nhớ đến nghĩa tình bạn bè năm xưa, Dương Lễ đã nhờ vợ mình giúp nuôi và đốc thúc việc học của Lưu Bình. Sau đó, Lưu Bình đỗ đạt làm quan. Hay tình bạn vô cùng tốt đẹp và sâu sắc của hai nhà chính trị lớn là Các Mác và Ăng-ghe-n. Tình bạn của hai ông bắt nguồn từ việc có cùng chung mục đích và lí tưởng. Trong suốt thời gian nghiên cứu và làm việc, hai ông đã không ngừng viết thư cho nhau và vô cùng vui sướng khi gặp lại nhau. Có lần Ăng-ghe-n bị bệnh, Các Mác đã bỏ ra rất nhiều thời gian và tâm huyết nghiên cứu sách vở để tự tìm ra cách trị bệnh cho bạn.. Đó mới chính là tình bạn chân thành và cao quý.

- Bên cạnh tình bạn chân chính còn có tình bạn không chân chính. Đó là tình bạn dựa trên sự giả dối và lợi dụng. Tình bạn ấy sẽ không bao giờ vĩnh cửu cả. Bởi tình bạn được xây dựng dựa trên những tình cảm, những cảm xúc chân thành nhất. Chính vì vậy, nếu thiếu đi những thứ này, tình bạn sẽ không bao giờ bền vững. Viên pha lê “tình bạn” óng ánh kia sẽ không còn sáng lấp lánh nữa mà thay vào đó là những ánh sáng mờ nhạt, đen tối. Tình bạn dối lừa sẽ làm cho con người ta mất đi nhân phẩm, đạo đức của mình. Tình bạn dối trá sẽ khiến cho hai chữ “tình bạn” không còn thiêng liêng và cao quý nữa. Tình bạn này sẽ khiến cho bất cứ ai trong cuộc đều cảm thấy buồn phiền và thất vọng. Không những ta đã gây cho người khác sự tổn thương mà chính ta cũng bị tổn thương ngược lại bởi những gì ta đã gây ra. Vì vậy, chúng ta cần tránh xa thứ tình bạn đáng xấu xa này.

III- KB :

Tình bạn là một trải nghiệm lí thú của cuộc đời mỗi người. Tình bạn giúp chúng ta hoàn thiện nhân cách của mình. Chính nhờ tình bạn mà ta trưởng thành hơn, giàu nghị lực hơn trong cuộc sống. Không những thế, tình bạn giúp cuộc sống trở nên vô cùng ý nghĩa, đúng như Democrite đã nói: “Ai không có một người bạn chân chính thì người đó không xứng đáng được sống.”

Đề 11: Anh chị hãy trình bày suy nghĩ của mình về tình “mẫu tử”.

I- MB :

“Công cha như núi Thái Sơn

Nghĩa mẹ như nước trong nguồn chảy ra”

Vâng, đúng là như vậy. Mọi người sinh ra đều mang trong mình một tình mẫu tử thiêng liêng và cao cả. Tình mẹ ấm áp, bao dung dành cho con hay tình cảm kính trọng yêu quý của những đứa con dành cho mẹ mình cũng bao điều tốt đẹp.

II- TB :

- “ Mẹ! “- thật thiêng liêng và cao đẹp biết bao. Mẹ là người đã mang nặng đẻ đau, là người chấp cho ta những đôi cánh ước mơ để bay đến chân trời hi vọng. Những việc làm và tình cảm mẹ dành cho con không gì có thể sánh bằng. Tình mẹ ấm áp như vầng thái dương, dịu hiền như dòng sông xanh. Ngay từ những ngày đầu, mẹ là người nâng đỡ , yêu thương chúng ta. Ngay cả khi lớn lên, mẹ vẫn sát cánh cùng chúng ta trên con đường đời đầy gian lao và thử thách. Tình mẫu tử cao quý ấy không gì có thể sánh bằng.

- Và cũng chính vì vậy mà những đứa con luôn trân trọng điều ấy. Chúng ta phải đáp lại những tình cảm mà mẹ dành cho mình qua những biểu hiện cụ thể. Chúng ta phải siêng năng học hành, nghe lời cha mẹ. Như vậy, tình mẫu tử càng trở nên cao cả hơn. Tình mẫu tử được thể hiện trong các câu hát, câu thơ mượt mà và sâu lắng. Có câu hát nói rằng “ Tình mẹ bao la như biển Thái Bình dạt

đào...” . Nếu thử tưởng tượng một ngày chúng ta không có mẹ sẽ ra sao ? Lúc ấy, cuộc sống này thật tẻ nhạt, vô vọng. Mẹ là nguồn ánh sáng, soi lối, dẫn đường cho chúng ta. Mẹ là tấm gương sáng cho chúng ta noi theo. Mẹ là niềm hi vọng, nguồn động viên mỗi khi ta vấp ngã. Mẹ là tất cả cuộc sống của những đứa con.

- Mẹ sẽ luôn ở bên bạn; lắng nghe những phiền muộn, niềm vui cũng như những nỗi thất vọng của bạn. Suốt cuộc đời tần tảo nuôi con, một người mẹ không trông mong gì ở con mình sự báo đáp, niềm hạnh phúc lớn lao nhất của một người mẹ là được nhìn thấy con mình hạnh phúc.

- “Một bông hồng cho em/ Một bông hồng cho anh/ Và một bông hồng cho những ai/ Cho những ai đang còn mẹ/ Đang còn mẹ để lòng vui sướng hơn/ Rủi mai này mẹ hiền có mất đi/ Như đóa hoa không mặt trời/ Như trẻ thơ không nụ cười/ Ngỡ đời mình không lớn khôn thêm/ Như bầu trời thiếu ánh sao đêm/ Mẹ, mẹ là dòng suối dịu hiền/ Mẹ, mẹ là bài hát thần tiên/ Là bóng mát trên cao/ Là mắt sáng trăng sao/ Là ánh đuốc trong đêm khi lạc lối/ Mẹ, mẹ là lọn mía ngọt ngào/ Mẹ, mẹ là nải chuối buồng cau/ Là tiếng dế đêm thâu/ Là nắng ấm nương dâu/ Là vốn liếng yêu thương cho cuộc đời...” “Lời bài hát nghe thật buồn, nó đã thể hiện được sự quan trọng của người mẹ đối với người con cũng như là sự thiếu thốn, mất mát không gì bù đắp được khi không còn mẹ.

- Một cuộc sống hạnh phúc không hẳn phải là một cuộc sống có đầy đủ tiền tài, vật chất. Niềm hạnh phúc lớn nhất của một con người là được trải qua một tuổi thơ bên cạnh mẹ, được mẹ yêu thương, chăm sóc, bảo bọc. Đối với mẹ, bạn sẽ mãi chỉ là một đứa trẻ nhỏ bé luôn cần có mẹ chăm nom, những kí ức về mẹ sẽ mãi là những kí ức vĩnh cửu và nếu như thời gian như một cuốn băng quay ngược dòng thời gian và cả không gian để trở về với tuổi thơ xinh đẹp ấy thì liệu bạn có còn trân trọng những thời khắc tuyệt đẹp đó nữa hay không?

III- KB :

Tình mẫu tử là thứ tình cảm đáng quý nhất mà suốt cuộc đời này những đứa con sẽ mãi trân trọng. Dù “tung cánh muôn phương”, con vẫn sẽ mãi mang theo tình mẫu tử cao đẹp mà mẹ dành cho con. Những ai đang và đã được nhận tình mẫu tử thiêng liêng ấy, hãy cố gắng trân trọng và giữ gìn vì nếu như một ngày nào đó nếu tình cảm ấy không còn thì cuộc sống này sẽ trở nên tẻ nhạt. Ôi ! Tình mẫu tử thật cao đẹp biết bao.

Đề 12: Giữa một vùng sỏi đá khô cằn, cây hoa dại vẫn mọc lên và nở những chùm hoa thật đẹp.

Phát biểu suy nghĩ của anh(chị) được gọi ra từ hiện tượng nêu trên.

I- MB :

Giữa một vùng sỏi đá khô cằn, cây hoa dại vẫn mọc lên và nở những chùm hoa thật đẹp. Hình ảnh ấy tạo một cảm giác cô đơn, lạc lõng thậm chí là bị đầy đọa nhưng bông hoa bé nhỏ ấy vẫn kiên cường, hiên ngang. Nó chống chọi với những điều đó với tất cả sức lực nhỏ bé mà bền bỉ, như cánh chim bé nhỏ chao lượn giữa cơn giông bão tìm đường về tổ và cuối cùng nó đã chiến thắng. Chiến thắng tất cả những khó khăn, gian khổ ấy mà trở thành một đóa hoa đẹp, bùng cháy sức sống, nó vượt lên những sỏi đá khô cằn, giữa nắng gắt để trở thành một điểm chấm phá trên bức tranh hoang mạc nóng bỏng và khắc nghiệt. Đó thực sự là một phép màu của Chúa, là một trong rất nhiều những

điều kì diệu của cuộc sống này, như một câu chuyện cổ tích. Và hơn nữa, đó còn là một trong những bài học giản dị, sâu sắc và cũng tuyệt vời nhất mà cuộc sống đã dành tặng cho chúng ta.

II- TB :

- Trong đời, ai chẳng đôi lần gục ngã trước những khó khăn, thách thức... Tất cả như đám mây đen khổng lồ, che lấp những tia sáng của tương lai, làm cho chúng ta kiệt quệ, mỏi mòn, mất ý chí chiến đấu, muốn buông xuôi. Và đây cũng là lúc chúng ta đối mặt với chính mình, là thời khắc mà những quyết định sẽ ảnh hưởng đến quãng đời còn lại của chúng ta. Lòng dũng cảm, bản lĩnh, sự quyết đoán... tất cả sẽ được thể hiện một cách rõ nét nhất.

- Kì diệu thay, có những người khi gặp khó khăn, trắc trở thì họ trở nên cứng rắn, mạnh mẽ hơn cho dù họ vẫn có thể thất bại nhưng họ đã cố gắng đến mức cuối cùng. Họ nhận thức được rằng, một khi họ buông xuôi, họ sẽ mất tất cả. Công sức học hành bấy lâu, tiền bạc, thời gian... những thứ đó sẽ tan biến cùng với đám mây đen đang vùn vụt trên bầu trời. Họ đã được Thượng đế ban cho một món quà mà không phải ai cũng có : nghị lực. Với món quà đó, họ đã biến những nỗi tủi nhục, đắng cay thành một thứ vũ khí sắc bén mà không có một loại khí tài nào trên Trái đất này có thể sánh được. Họ đã vượt qua chông gai để xua tan đám mây đen ấy. Và ánh sáng đã trở lại, tâm hồn họ có thể bị chai sạn, rách nát nhưng nó đã trở nên mạnh mẽ và thiêng liêng hơn bao giờ hết. Họ biết rằng dù con đường có đẹp đến mức nào cũng phải trả giá bằng những mũi gai đau đớn, bằng máu và nước mắt...

"Chặng đường nào trải bước trên hoa hồng

Bàn chân cũng thấm đau vì những mũi gai

Đường vinh quang đi qua muôn ngàn sóng gió

Lời hứa ghi trong tim mình

Vẫn bước đi hiên ngang đầu ngẩng cao...."

(trích bài hát "Đường đến ngày vinh quang")

- Nhưng cuộc sống đâu phải chỉ có những điều tuyệt vời như thế, bên cạnh đó vẫn có những kẻ hèn nhát, yếu đuối, chưa gì đã từ bỏ những ước mơ của mình. Họ sẵn sàng vứt bỏ tất cả hoài bão để sống một cuộc đời vô vị, chán ngắt thậm chí là tàn tạ, vật vờ. Họ như một chiếc bóng lẻ loi đơn chiếc cứ đi đi về về trong cái xã hội nhộn nhịp, năng động này. Suốt đời lẩn tránh, sống ủ rũ và khi về già, chắc chắn họ sẽ nuối tiếc những tháng ngày lãng phí, không sống hết mình. Hối tiếc vì đã chấp nhận làm một bông hoa úa tàn, khô héo, không tô điểm cho đời.

- Vâng, chúng ta sẽ vượt qua tất cả khó khăn, trắc trở. Cho dù con đường hoa hồng có nhiều gai đi thế nào chăng nữa thì nó vẫn là con đường của vinh quang, của thành công và theo một câu nói khá nổi tiếng thì trên con đường này " không có dấu chân của kẻ lười biếng". Thân xác có thể tả tơi, mỏi mòn nhưng ý chí ta vẫn luôn tồn tại một hạt giống - hạt giống của khát vọng và hoài bão - rồi nó sẽ đâm chồi nảy lộc, sẽ trở thành một đóa hoa đại đẹp để tiếp thêm sức mạnh cho chúng ta vượt qua những ghềnh thác cheo leo, đi đến bến bờ của những giấc mơ. Đau đớn, tủi nhục, nước mắt sẽ tan biến khi chúng ta đi hết con đường và chạm tay vào đỉnh vinh quang. Mặt trời sẽ chiếu sáng, vầng dương sẽ cài lên vai chúng ta vinh quang của những người chiến thắng, ta sẽ ngẩng cao đầu và tự hào vì chúng ta đã đấu tranh không mệt mỏi với những phút giây yếu mềm của bản thân và những

gian nan chồng chất. Những bông hoa dại sau khi vượt qua những điều khắc nghiệt của thiên nhiên đã nở và...

*"Ngày đó, ngày đó sẽ không xa xôi
Và chúng ta là người chiến thắng
Đường đến những ngày vinh quang không còn xa"*

III- KB :

Cuộc đời vẫn trôi đi, những khó khăn khác lại đến và chúng ta sẽ phải chiến đấu một cách ngoan cường. Hãy sống và đấu tranh sao cho đến lúc sức tàn lực kiệt, ta không phải hối tiếc về những tháng ngày tuổi trẻ bị hoài phí. Những gian truân, vất vả sẽ trở thành những chiến công bất diệt trong trái tim của mỗi con người. Vì loài hoa dại kia sẽ úa tàn và chúng ta cũng không sống mãi, nhưng những dấu chân mà chúng ta đã in trên đường đời, những thành công trong cuộc sống sẽ tô thắm cho bước tranh cuộc sống muôn màu kia, như loài hoa dại ấy đã gọi nên sức sống cho vùng sỏi đá khô cằn.

Đề 13: Qua câu chuyện về người đàn bà hàng chài trong tác phẩm chiếc thuyền ngoài xa của Nguyễn Minh Châu, anh chị có suy nghĩ gì về nạn bạo hành trong gia đình những vùng quê nghèo hiện nay.

I- MB :

Ai đã đọc tác phẩm “Chiếc thuyền ngoài xa” của Nguyễn Minh Châu hẳn không thể nào quên được hình ảnh người phụ nữ làng chài tảo tần, chịu nhiều sương gió, cực khổ. Vì những gánh nặng của cuộc sống, vì tình thương dành cho con cái, vì khát khao hạnh phúc mà người đàn bà đó phải chịu cảnh sống bị đánh đập tàn nhẫn, số phận thật trớ trêu và đầy nghịch lí. Trong xã hội hiện đại ngày nay, dù đã khác và tiến bộ rất nhiều hơn trước đây nhưng nạn bạo hành trong gia đình vẫn xảy ra và làm nhức nhối trong dư luận.

II- TB :

Bạo hành trong gia đình ám chỉ tới rất nhiều rất nhiều kiểu ngược đãi mà một thành viên trong gia đình, một người sống chung trong hộ gia đình đối với các thành viên khác trong gia đình. Nó làm ảnh hưởng đến con người về mặt vật chất lẫn tinh thần. Những hành động dã man đó là sự kiêu đối xử mất hết tính người và tình người và có thể xem như một tệ nạn xã hội phải loại trừ. Nó xâm phạm đến quyền con người của các thành viên khác, những hành động đó không thể tha thứ.

Các nạn nhân của nạn bạo hành thường là phụ nữ, người già và trẻ em, người tàn tật... những người yếu đuối và đôi khi phải sống phụ thuộc vào người đàn ông, trụ cột của gia đình. Họ không thể tự lực để sống một cuộc sống riêng vì như ta đã biết dù có phát triển hơn thì trình độ học tập của dân ta hiện nay cũng chưa thể nói là cao, phần đông lao động là người chưa học quá lớp 9, để có thể kiếm cái ăn họ phải làm thuê, làm mướn, và cũng vì lẽ đó mà những người yếu đuối kia luôn bị lệ thuộc vào những kẻ có “trái tim sắt đá”. Họ luôn phải dựa vào sức lao động của người khác để có

thể tồn tại. Từ mối quan hệ không thể tách rời đó đã tạo nên gánh nặng mưu sinh, gây đè nặng tâm lí và luôn tạo ra sự căng thẳng trong các mối quan hệ trong gia đình, đó cũng là khởi nguồn cơ bản của nạn bạo hành trong gia đình.

Điều thứ hai ta có thể thấy là ở cơ chế thị trường của xã hội hiện nay, người ta coi trọng đồng tiền hơn bất cứ thứ gì, “có tiền mua tiên cũng được”. Dường như câu nói đó ngày càng in sâu vào nhận thức của mỗi người. Trong tâm trí họ lúc nào cũng chỉ nghĩ đến một mục đích duy nhất là làm sao có tiền, có thật nhiều tiền để sống thật sung sướng và hạnh phúc. Họ làm tất cả mọi việc để có được tiền và bất kì hành động nào cũng nhằm đạt được nhu cầu thỏa mãn vật chất.

Cũng từ đó đã tạo nên bao sự dở khóc dở cười cho những người xung quanh họ, một khi con người ta đã đánh mất chính mình, quên đi những tình cảm của người thân xung quanh và mê muội vì một thứ có mãnh lực có thể giết chết cả con người thì tất cả với họ chỉ là con số không. Khi không đạt được mục đích của mình họ đâm ra cáu gắt, tức giận và đổ lỗi cho người thân của mình, và rồi là những hành vi đối xử ngược đãi bạo tàn.

Lí do thứ ba của tệ nạn này ở sự tha hóa về đạo đức, lối sống, sự suy đồi trong nhận thức và suy nghĩ của một số người. Họ quên đi những giá trị đạo đức truyền thống của dân tộc, bị lấn át và cám dỗ trước những thứ xa hoa, phù phiếm, lối sống lai căng chiếm mất con người họ và làm họ đánh mất đi giá trị của bản thân mình. Tình trạng này hiện nay rất thường thấy, nó không còn hiếm hoi mà dường như ở nơi nào ta cũng gặp. Vì họ không còn đạo đức, không còn tính người nên tất cả những hành động sai trái và mang tính bạo lực với họ chỉ là chuyện thường, họ sẽ không thể dừng lại, không thức tỉnh bởi họ có còn cái gọi là lương tâm đâu khi đạo đức đã bị chôn vùi mà không để lại dấu tích.

Và như đã nói, trình độ dân trí của nước ta hiện nay vẫn còn rất thấp. Vì vậy mà người dân không thể biết đến các quyền như quyền con người, bảo vệ con người và cả luật đối với nạn bạo hành trong gia đình. Đồng thời những tư tưởng cổ hủ, lạc hậu vẫn luôn ngự trị trong nhận thức của họ, với tư tưởng người đàn ông là người duy nhất có quyền hành trong gia đình đã tác động lớn đến suy nghĩ và hành động của con người. Đó là nguyên nhân cơ bản thứ tư của nạn bạo hành trong gia đình.

Trong hoàn cảnh kinh tế của một nước đang phát triển, bên cạnh đời sống có phần nâng cao thì vẫn còn không ít những khó khăn ảnh hưởng không nhỏ đến đời sống nhân dân đặc biệt vùng quê nghèo khó và chính điều này làm nảy sinh nạn bạo hành trong gia đình. Trường hợp của chị Chị Trần Thị T (thôn Văn Hà, xã Gia Phương) lập gia đình năm 20 tuổi. Đã hơn 10 năm qua, chị chưa một ngày được hưởng hạnh phúc từ mái ấm đó. Chồng chị là kẻ nát rượu. Chị kể: “Anh ấy chỉ về nhà khi đã say mèm. Hôm sau anh ta lại đòi tiền đi uống rượu. Không đưa tiền thì anh ta đánh đập, chửi bới, đập phá nhà cửa. Nhà tôi cấy một mẫu ruộng, nhưng anh ta chẳng giúp được tí nào. “Bạc mặt” ở ngoài đồng, về nhà lại lặn vào làm việc nhà, nhiều lúc tôi không gượng nổi. Có hôm vừa thấy tôi đi làm về, anh ta đã lao vào đánh đấm túi bụi đến thâm tím mặt mày. Con cái anh ta cũng chẳng tha, đánh mẹ rồi quát đến con. Hai đứa con cứ nhìn thấy bố là... khóc thét. Xấu hổ với xóm làng, nhiều

lúc tôi muốn chết đi cho rảnh nợ, nhưng nghĩ thương con nên phải cố gắng sống. Số phận mình đã thế thì phải chịu thôi...”. Hay Gần hai tháng nay, tại thôn Lương Quy, xã Xuân Nộn, huyện Đông Anh (Hà Nội), cụ Nguyễn Thị Lý, 83 tuổi và chị Oanh, con gái cụ phải sống trong cảnh màn trời chiếu đất. Ngôi nhà nơi mẹ con cụ Lý đang ở đã bị hai con trai là anh Hùng và anh Dũng phá tường, dỡ mái. Bàn thờ gia tiên và chiếc giường ngủ hàng ngày của cụ Lý cũng bị đập phá tan tành... Những sự việc trên đã gây bức xúc trong dư luận xã hội, đó là những con sâu mọt phá hoại nề nếp và đi ngược với giá trị đạo đức truyền thống của dân tộc.

Những nạn bạo hành đó gây tác động xấu đến sự phát triển của xã hội, làm cho cuộc sống của xã hội ngày càng trở nên bất an, bởi lúc nào cũng có người bị đánh đập, hành hạ một cách rất dã man. Nó ảnh hưởng đến vấn đề tâm sinh lý của người bị hại, họ không thể sống như bao người bình thường khác mà lúc nào cũng nơm nớp lo sợ, bị hành hạ và đè nặng trong cuộc sống sinh hoạt hằng ngày.

Làm cho cuộc sống xã hội bất an, phá vỡ nét đẹp truyền thống của dân tộc trong tình nghĩa, đánh mất những nét đẹp trong lối sống và đạo đức của dân tộc. Làm cho trật tự xã hội bị phá vỡ, cái luân thường đạo lý bị xem nhẹ. Hạnh phúc gia đình bị tan vỡ, tình cảm lục đục, cha con, vợ chồng, mẹ con... những giá trị tình cảm đó dần mất đi và rồi khiến gia đình bị suy sụp. Rồi từ đó lại có bao mảnh đời bất hạnh, trẻ em lang thang vì không thể sống chung với gia đình lúc nào cũng bị hành hạ, người già neo đơn và thậm chí phải bỏ nhà ra đi vì sự lạnh nhạt của con cái, rồi gánh nặng xã hội lại đè nặng, bao nhiêu số phận kêu cứu. Sự rối loạn cũng một phần được bắt đầu từ đây.

III- KB :

Là một con người của xã hội hiện đại và phát triển, mỗi chúng ta không được phép khoanh tay đứng nhìn mà phải đấu tranh, lên án, phê phán những hành vi đó và quyết tâm loại trừ chúng ra khỏi cuộc sống văn minh này. Mỗi công dân cần tích cực tham gia các hoạt động xã hội, tuyên truyền và giáo dục người dân về luật pháp có liên quan đến bạo hành trong gia đình. Chúng ta cần dang tay giúp đỡ những nạn nhân của tệ nạn này. Điều quan trọng hơn cả là tu dưỡng và rèn luyện đạo đức, không đi theo con đường xấu, biết làm chủ bản thân, tiếp thu và làm theo những tư tưởng tiến bộ. Đừng như nhìn được thời cuộc, Nguyễn Minh Châu đã đặt ra một vấn đề mà cả thời của ông lẫn thời nay đều đang xảy ra. Truyện đã phản ánh phần nào về thực trạng nạn bạo hành diễn ra. Đó là một điều đau xót và là những cái nhọt của xã hội. Mỗi cá nhân cần có cách sống phù hợp và tiến bộ, có ý thức trách nhiệm để góp phần xây dựng đất nước ngày càng giàu mạnh và phát triển, sẽ không còn dòng chữ nào phải lên tiếng để đấu tranh cho quyền của con người và chống nạn bạo hành trong xã hội.

Đề 14: Suy nghĩ của anh chị về ý nghĩa triết lí nhân sinh, trong 2 lời thoại : Hồn Trương Ba trong cuộc trò chuyện giữa Hồn Trương Ba với Đế Thích.

"Không thể bên trong một đằng bên ngoài một nẻo được. Tôi muốn là tôi toàn vẹn". "Sống nhờ vào đồ đạc của người khác đã là một chuyện không nên, mà đằng này đến cái thân tôi cũng sống nhờ anh hàng thịt. Ông chỉ nghĩ đơn giản là tôi sống, nhưng sống như thế nào thì ông chẳng cần biết."

I. MB

- Trong cuộc trò chuyện của Hồn Trương Ba với Đế Thích trở thành nói tác giả gửi gắm quan niệm về hạnh phúc, về lẽ sống và cái chết.
- Hai lời thoại của Hồn Trương Ba có ý nghĩa đặc biệt quan trọng, mang màu sắc triết lí nhân sinh sâu sắc.

II. TB

1. Ý nghĩa triết lí của hai lời thoại.

a. Lời thoại 1:

- Khẳng định con người là 1 thể thống nhất có sự hài hoà giữa thể xác và tâm hồn.
- Vì không thể có một tâm hồn thanh cao trong 1 thân xác phạm tặc tội lỗi.
- Khi con người bị chi phối bởi những nhu cầu bản năng của thân xác thì đừng chỉ đổ tội cho thân xác. Không thể tự an ủi vỗ về mình bằng vẻ đẹp siêu hình của tâm hồn.

b. Lời thoại 2:

- Sống thật sự cho ra con người không phải dễ dàng đơn giản chút nào. Khi sống nhờ giả, sống chấp và không được sống cuộc sống của chính mình thì sự sống đó là vô nghĩa.
- Sự vênh lệch giữa tâm hồn và thể xác chính là bi kịch của cuộc đời của 1 con người.

2. Ý nghĩa đó có ảnh hưởng như thế nào đến thực tại

- Trong cuộc sống thực tại con người đang có nguy cơ chạy theo những ham muốn tầm thường về vật chất, chỉ biết hưởng thụ vì thể mà trở thành phàm phu thô thiển (Vì thỏa mãn nhu cầu ham muốn của bản thân mà con người xa vào các tệ nạn như: cờ bạc, rượu chè, có hành vi phạm pháp.
- Có người lấy có tâm hồn là cao quý đời sống tinh thần là đáng quý trọng mà chẳng chăm lo đến đời sống vật chất, như thế thì không thể có hạnh phúc toàn vẹn mà đó là biểu hiện của sự lười biếng.
- Cả 2 lối sống trên đều cực đoan đáng phê phán
- Tình trạng con người sống giả không giám và không được sống bằng cuộc sống chính mình. Đó là nguyên nhân đẩy con người đến chỗ tha hoá bởi vòng danh lợi.

3. Thái độ và hành động của bản thân.

- Đối với XH: phê phán lên án những lối sống cực đoan hoặc quá coi trọng vật chất, hoặc lười biếng không tưởng, phải đấu tranh chống lại lối sống giả tạo lừa đảo, những biểu hiện tiêu cực trong cuộc sống.
- Đối với bản thân: luôn đấu tranh với chính bản thân của mình để khắc phục những hạn chế tự hoàn thiện nhân cách của mình.

III. KB

- Được sống đúng mình, sống toàn vẹn với những giá trị vốn có của mình mới thực sự đáng quý.
- Sự sống thực sự có ý nghĩa khi con người sống tự nhiên hài hoà giữa thể xác và tâm hồn.
- Con người phải tự đấu tranh để hoàn thiện nhân cách và giá trị tinh thần cao quý.

Đề 15: “Bổn phận và hạnh phúc là sống cho người khác”, Auguste De Comte. Bàn luận về vấn đề trên?

I. MB

Trong bài thơ “Một khúc ca xuân”, nhà thơ Tố Hữu viết:

Nếu là con chim, chiếc lá

Thì con chim phải hót, chiếc lá phải xanh

Lẽ nào vay mà không có trả?

Sống là cho, đâu chỉ nhận riêng mình.

“Sống là cho, đâu chỉ nhận riêng mình” đó là một quan niệm sống đúng đắn, có tinh thần trách nhiệm, tinh thần cao thượng, đem lại niềm vui, tình yêu và hạnh phúc cho những người thân trong gia đình, những người có cảnh ngộ đáng thương trong xã hội. Một quan niệm sống đầy tinh thần nhân văn, nhân ái cao cả! Cũng chính tinh thần đó Auguste De Comte đã phát biểu: “*Bổn phận và hạnh phúc là cốt sống cho người khác*”!

II. TB

1. Giải thích câu nói.

- Bổn phận là sống cho người khác: nghĩa là phải sống có tinh thần trách nhiệm, sống đúng vị trí của mình. Người khác ở đây được hiểu là những người thân trong gia đình, anh chị em, bà con họ hàng thân thích, những người xung quanh, những người ngoài xã hội.
- Hạnh phúc là sống cho người khác: Được sống cho người khác là niềm vui, niềm hạnh phúc của chính mình. Đem lại niềm vui, niềm hạnh phúc cho người khác cũng chính là đem lại niềm vui, niềm hạnh phúc cho chính mình.
- Vậy có thể nói cách khác là: sống cho người khác chính là bổn phận và hạnh phúc của chính mình.

2. Bàn luận.

a. Phân tích:

- Đây là một quan niệm hoàn toàn đúng đắn và tích cực, mang tinh thần nhân ái, nhân văn, nhân đạo cao cả.
- Trước hết, sống cho người khác là một bổn phận, là trách nhiệm mà ta cần thực hiện, vì có sống cho người khác, hy sinh cho người khác, mang đến những điều tốt đẹp cho người khác,... thì người khác cũng sẽ sống cho mình, đem lại những điều tốt đẹp cho mình. Chúng ta thường nói: *một người vì mọi người và mọi người vì một người* cũng chính là thực hiện tinh thần câu nói của Auguste de Comte.
- Sau đó, sống cho người khác là niềm vui, hạnh phúc của chính mình, điều này còn cao hơn cả bổn phận. Trong cuộc sống, chúng ta được sống cho người mà mình yêu thương chính là điều hạnh phúc của con người. Thật bất hạnh và đau khổ thay cho những ai không có người thương yêu để mà sống cho họ, sống vì họ,...

b. Chứng minh.

- Bằng thực tiễn đời sống của bản thân, gia đình,...

+ Trong cuộc sống đời thường, trong học tập, lao động: có nhiều tấm gương sống cho người khác, cho cộng đồng.

+ Trong chiến tranh, những người lính đã hy sinh anh dũng để giành lại độc lập, tự do cho đất nước, cho nhân dân,...

+ Những người làm công tác xã hội; từ thiện, tôn giáo, khoa học chuyên biệt,...

c. Bình luận.

- Đây là câu nói có ý nghĩa giáo dục rất tích cực đối với chúng ta, đặc biệt là thế hệ trẻ ngày nay.

Cần phát huy những tác động tốt ấy đến với mọi người xung quanh.

- Tuy vậy vẫn còn có nhiều người trong cuộc sống, lao động, học tập và công tác lại chỉ sống cho riêng mình. Đó là lối sống ích kỉ cần phê phán, cần phải thay đổi.

III. KB

-Khẳng định sự đúng đắn, những tác động tích cực, ý nghĩa, giá trị, tác dụng giáo dục câu nói của Auguste de Comte.

-Bài học đối với bản thân và những người khác.

Đề 16. “Các điều chúng ta biết chỉ là một giọt nước. Các điều chúng ta không biết là cả một đại dương” (Newton)

Anh/chị hãy viết một bài văn nghị luận có độ dài 400/600 từ để bàn luận về vấn đề trên?

I. MB

Kho tri thức về tự nhiên, xã hội của con người ngày nay là một đại dương bao la. Nhưng những gì mà con người chưa khám phá ra còn nhiều hơn gấp ngàn lần những điều ta biết. Cho dù chúng ta học trong nhà trường và ngoài xã hội có nhiều đến đâu thì những điều ta biết vẫn là bé nhỏ so với biển trời kiến thức mà nhân loại đã có được và chưa có được. Chính vì thế mà nhà bác học nổi tiếng I.Newton đã phát biểu thật đúng rằng: “*Các điều chúng ta biết chỉ là một giọt nước. Các điều chúng ta không biết là cả một đại dương*”.

II. TB

1. Giải thích câu nói.

- “***Các điều chúng ta biết chỉ là một giọt nước***”: có nghĩa là, muốn nhấn mạnh đến những hiểu biết của chúng ta về những gì nhân loại đã khám phá, tìm hiểu về vũ trụ, tự nhiên, xã hội loài người cũng chỉ bằng một giọt nước trong đại dương bao la. Một giọt nước là quá nhỏ bé so với cả đại dương mênh mông bao la. Vậy những điều mà chúng ta biết là vô cùng hạn chế, ít ỏi so với những điều ta chưa biết.

- “***Các điều chúng ta không biết là cả một đại dương***”: có nghĩa là, muốn nhấn mạnh đến những gì mà chúng ta chưa biết, không biết về vũ trụ, trái đất, tự nhiên và xã hội còn rất nhiều như là cả một đại dương mênh mông bao la. So với một giọt nước thì đại dương là quá to lớn. Vậy những điều mà chúng ta chưa biết, không biết còn rất nhiều so với những gì mà chúng ta đã biết.

- Sự đối lập giữa điều đã biết chỉ là 1 giọt nước còn những điều chưa biết là cả một đại dương bao la đã là một động lực rất lớn để thôi thúc chúng ta khám phá, tìm hiểu về vũ trụ, tự nhiên và xã hội.

Đây là một vấn đề lớn mà chúng ta cần phải nhìn nhận thật rõ ràng và để có những hành động cụ thể như học tập, nghiên cứu, tìm hiểu trong các ngành khoa học tự nhiên cũng như xã hội.

2. Phân tích, chứng minh, bình luận.

a. Phân tích.

- Bằng thực tiễn trong học tập, nghiên cứu và công tác của chúng ta. Khi ta càng học tập, khám phá ra những điều mới mẻ trong đại dương bao la kiến thức của nhân loại thì ta lại càng thấy những điều ấy còn quá nhỏ bé, ít ỏi và hạn chế biết chừng nào,...
- Dẫn chứng: trong khoa học tự nhiên, khoa học xã hội, những vấn đề văn hoá xã hội khác,...
- Tác động của câu nói đó với việc học tập của học sinh, sinh viên đang ngồi trên ghế nhà trường, giảng đường đại học là rất tích cực, nó giúp cho mọi người nhìn nhận lại chính mình, về những hiểu biết của mình còn hạn chế. Để từ đó có hành động cụ thể để luôn luôn nâng cao những hiểu biết của mình và những người khác.

b. Chứng minh.

- Bằng chính bản thân mình trong quá trình học tập, nghiên cứu...
- Bằng kinh nghiệm của những người lớn tuổi,...

c. Bình luận.

- Khi ta học càng cao thì ta càng phải khiêm tốn vì cho dù những hiểu biết của ta có nhiều đến đâu cũng là quá bé nhỏ so với những điều mà chúng ta chưa biết.
- Để từ đó tránh thái độ tự mãn, tự kiêu tự đại cho rằng mình đã hiểu biết nhiều, đã giỏi rồi mà không học tập, nghiên cứu, tìm hiểu nữa...
- Vì thế V.Lênin cũng có phát biểu rằng: *Học, học nữa, học mãi!*

III. KB

- Khẳng định sự đúng đắn lời phát biểu của I.Newton. ý nghĩa, tác dụng giáo dục đối với chúng ta – đặc biệt là thế hệ trẻ đang ngồi trên ghế nhà trường, giảng đường đại học,...
- Bài học cho bản thân, bạn bè,...

Đề 17: “Trên mặt đất vốn không có đường đi, người đi nhiều thì sẽ thành đường”. Lỗ Tấn.

Anh/chị hãy viết một bài văn nghị luận có độ dài 400/600 từ để bàn luận về vấn đề trên?

I. MB

Ngày nay trên mặt đất đã có rất nhiều những con đường lớn nhỏ, dài ngắn khác nhau để cho việc di chuyển của con người được dễ dàng thuận lợi. Đúng như lời phát biểu của Lỗ Tấn – nhà văn vĩ đại người Trung Quốc: “Trên mặt đất vốn không có đường đi, người đi nhiều thì sẽ thành đường”. Vậy đường đi ở đây có hoàn toàn chỉ con đường theo nghĩa đen hay không? Hay con đường ở đây còn là con đường lí tưởng, con đường cách mạng, con đường đi đến thành công, con đường trở thành người tốt, con đường đi đến đạo lí,...

II. TB

1. Giải thích.

a. Nghĩa đen (nghĩa gốc).

Trong quá trình di chuyển từ nơi này đến nơi khác của con người, thì thường con người đi theo một

lối đi mà học thường đi, rồi sau đó trở thành quen thuộc. Một người đi, hai người đi, ba người đi, ... nhiều người đi, và lối đi trở thành đường mòn; đường mòn thành đường nhỏ, đường nhỏ thành đường lớn. Vì thế câu nói: **“Trên mặt đất vốn không có đường đi, người đi nhiều thì sẽ thành đường”** về mặt nghĩa đen là đúng.

b. Nghĩa bóng (nghĩa chuyển)

Nhận thức, quan niệm, phong tục, tập quán, thói quen,... văn hoá, văn minh,... của con người cũng vậy. Ban đầu những vấn đề trên được xuất phát từ một người, đến một nhóm người, đến cộng đồng nhỏ, rồi đến một cộng đồng lớn, rồi đến quốc gia, dân tộc, hay cả thế giới... Rồi nó trở thành sách vở, trở thành nền văn hoá, nền văn minh, nền khoa học,... của một cộng đồng người, một quốc gia, dân tộc hay cả thế giới.

2. *Phân tích, chứng minh, bình luận.* (phân tích theo nghĩa bóng)

a. Phân tích.

Hãy lấy một vấn đề cụ thể: trong nhận thức, phong tục, tập quán, văn hoá, ứng xử, hay một thói quen nào đó,... của con người để phân tích

b. Chứng minh.

Bằng những dẫn chứng cụ thể, thực tế của bản thân, những người xung quanh về nghĩa bóng.

c. Bình luận.

Cần bình luận về ý nghĩa, tác dụng của lời phát biểu.

III. KB

-Khẳng định ý nghĩa, giá trị tư tưởng, tác động của lời phát biểu đến thế hệ trẻ.

-Bài học bản thân.

Đề 18: “Trên bước đường thành công, không có dấu chân của kẻ lười biếng”. (Lỗ Tấn).

Anh/chị hãy viết một bài văn nghị luận có độ dài 400/600 từ để bàn luận về vấn đề trên?

I. MB

Chúng ta thường nói: *thiên tài chỉ là 1%, còn 99% là mồ hôi và nước mắt*. Đúng vậy, để có được thành công trong bất kì lĩnh vực nào trong cuộc sống, trong nghiên cứu khoa học,... con người cần có sự cố gắng, nỗ lực lao động rất nhiều. Không có sự thành công nào lại đến với chúng ta một cách dễ dàng. Chính vì thế, Lỗ Tấn – nhà văn nổi tiếng Trung Hoa đã bằng kinh nghiệm của mình mà phát biểu rằng: **“Trên bước đường thành công, không có dấu chân của kẻ lười biếng”**. Đó là một kinh nghiệm hoàn toàn đúng đắn, có ý nghĩa, tác dụng giáo dục cao.

II. TB

1. *Giải thích.*

- **“Trên bước đường thành công, không có dấu chân của kẻ lười biếng”**, nghĩa là trên con đường đi đến những thành công, đến với đỉnh cao vinh quang, thắng lợi,... thì không thể có những kẻ lười biếng đi được đến đích; mà chỉ có những con người luôn chăm chỉ học tập, lao động để vượt qua mọi khó khăn thử thách, những chông gai trên đường đi,... mới đến được thành công vinh quang. Những kẻ lười biếng, không có lòng quyết tâm vượt gian khó, không chăm chỉ lao động, nghiên cứu, học tập,... thì không thể đi đến thành công.

- Nói cách khác, cái đích cuối cùng trên con đường đi của những kẻ lười biếng, không chăm chỉ học

tập, nghiên cứu, tìm tòi, sáng tạo, lao động,... chính là thất bại.

2. Phân tích, chứng minh, bình luận.

a. Phân tích.

- Bằng dẫn chứng cụ thể trong học tập, lao động,... của chính bản thân mình và qua những người bạn xung quanh. (theo 2 ý trên ta vừa giải thích).

+ Trong học tập: học sinh, sinh viên đang ngồi trên ghế nhà trường cái đích cuối cùng là tốt nghiệp được các cấp học và ra trường để có ngành nghề, tạo lập cuộc sống cho mình (vật chất và tinh thần). Nhưng nếu học sinh, sinh viên trong quá trình học tập, nghiên cứu lại lười biếng, ham chơi, không học tập một cách nghiêm túc, chăm chỉ, vượt qua những khó khăn, thiếu thốn về vật chất cũng như tinh thần thì không thể có kết quả tốt được. Ngược lại, nếu học sinh, sinh viên mà vượt qua được những khó khăn, thử thách, chăm chỉ lao động, học tập, nghiên cứu, tìm tòi sáng tạo thì chắc chắn sẽ đi đến được thành công.

- Nhiều người cho rằng mình thông minh, là tài năng không cần học chăm chỉ mà chỉ cần học lướt qua, không rèn luyện kỹ năng, kỹ xảo trong học tập. Đến khi vào công việc, bài học cụ thể thì không giải quyết được đúng quy trình dẫn đến sai kết quả. Cần luôn biết rằng, để trở thành thiên tài thì chỉ có 1% là tài năng bẩm sinh, còn 99% là sự lao động, mồ hôi và công sức đổ ra mới có được.

b. Chứng minh trong: học tập, lao động, nghiên cứu,...

c. Bình luận.

- Nếu chúng ta muốn có thành công thì một trong yếu tố quan trọng nhất là ta phải chăm chỉ học tập, làm việc,... thì mới có kết quả như mong muốn.

- Trong xã hội ngày nay, thế hệ trẻ có rất nhiều người đã thành công trong học tập, lao động, công tác trong tất cả các lĩnh vực của đời sống xã hội là nhờ quá trình chăm chỉ học tập, lao động, nghiên cứu,...

- Nhưng cũng có không ít người vì quá ham chơi mà sa ngã vào các tệ nạn xã hội, nhiều người đã phải trả giá rất đắt cho sự lười biếng, không chăm chỉ học tập, lao động,.. của mình.

III. KB

-Khẳng định sự đúng đắn, ý nghĩa, giá trị, tác động giáo dục của lời phát biểu.

-Bài học cho bản thân và những người khác.

Đề 19: “Sự thoả mãn nằm trong nỗ lực, chứ không phải nằm trong mục đích đạt được. Nỗ lực càng nhiều, chiến thắng càng vẻ vang”. Mahatma Gandhi.

Anh/ chị hãy viết một bài văn nghị luận có độ dài 400/600 từ để bàn luận về vấn đề trên?

I. MB

Thất bại là mẹ thành công! Câu nói này rất quen thuộc với chúng ta. Dám thất bại để thành công mới là thành công vững chắc nhất. Trên thực tế, để có được thành công thì chúng ta phải trải qua những đắng cay của sự thất bại. Cũng như câu nói: “*Sự thoả mãn nằm trong nỗ lực, chứ không phải nằm trong mục đích đạt được. Nỗ lực càng nhiều, chiến thắng càng vẻ vang*” của Mahatma Gandhi là một minh chứng rõ nhất cho vấn đề này.

II. TB

1. Giải thích.

- “*Sự thoả mãn nằm trong nỗ lực, chứ không phải nằm trong mục đích đạt được*”: có nghĩa là: trong

cuộc sống. Điều ấy có nghĩa là, trong cuộc sống, học tập và lao động con người đều muốn đạt được mục đích của mình. Nhưng sự thoả mãn lại không nằm trong kết quả đạt được mà ở trong sự cố gắng, nỗ lực của chúng ta để có được kết quả đó. Nói cách khác, bằng chính nỗ lực của con người mà mới đạt được mục đích. Nếu không có sự cố gắng, nỗ lực vượt qua mọi khó khăn của công việc thì không thể có được thành quả.

- *Nỗ lực càng nhiều, chiến thắng càng vẻ vang*: có nghĩa là: khi gặp khó khăn, thử thách càng nhiều thì đòi hỏi chúng ta càng phải nỗ lực phấn đấu vươn lên. Và ta vượt qua thử thách lớn bao nhiêu thì chiến thắng của ta lại càng vẻ vang bấy nhiêu. Đương nhiên nếu không nỗ lực thì sẽ chẳng có sự chiến thắng vẻ vang nào hết. Vì thế: *Nỗ lực càng nhiều, chiến thắng càng vẻ vang* là rất đúng.

2. Phân tích, chứng minh, bình luận.

a. Phân tích:

+ Trong học tập: Nỗ lực cố gắng vươn lên để vượt qua những bài thi càng lớn thì kết quả thi càng cao. Khi đó chúng ta sẽ nhận ra rằng: hạnh phúc – sự thoả mãn mà ta có được chính là nhờ sự nỗ lực của mình.

+ Trong lao động, công tác: khi chúng ta làm việc trong một thời gian dài và công việc gặp khó khăn thì ta rất bỏ dở công việc. Nhưng nếu có ý thức kiên trì, phấn đấu vượt qua khó khăn thì công việc mới hoàn thành. Điều đó sẽ khiến ta hạnh phúc.

+ Trong cuộc sống: khi gặp khó khăn thử thách về tài chính hay các vấn đề về đời sống tinh thần... rất cần chúng ta có nghị lực để vượt qua..

b. Chứng minh: bằng chính bản thân và những người khác.

c. Bình luận:

Nếu muốn có sự thoả mãn về kết quả công việc thì cần có sự nỗ lực lớn để vượt qua bất kì trở ngại nào. Nhưng không phải ai cũng có đủ kiên trì và lòng quyết tâm nỗ lực ấy. Khi gặp trở ngại trong công việc thì bạn hãy nhớ đến câu nói – cũng là kinh nghiệm của chính *Mahatma Gandhi*: “*Sự thoả mãn nằm trong nỗ lực, chứ không phải nằm trong mục đích đạt được. Nỗ lực càng nhiều, chiến thắng càng vẻ vang*” chắc chắn bạn sẽ có thêm sức mạnh để vượt qua.

III. KB

-Khẳng định sự đúng đắn của lời phát biểu, ý nghĩa giáo dục, tác động đến mọi người.

-Bài học cho bản thân.

Đề 20. “Xin thầy hãy dạy cho cháu biết chấp nhận thi rớt còn vinh dự hơn gian lận khi thi”.(Trích *Thư của Tổng thống Mĩ A.Lin-côn (1809 - 1865) gửi thầy Hiệu trưởng của con trai mình* – SGK Ngữ văn 10, tập 2 – NXBGD – trang 135)

Từ ý kiến trên, anh/chị hãy viết một bài văn ngắn (không quá 600 từ) trình bày suy nghĩ của mình về đức tính trung thực trong khi thi và trong cuộc sống.

I. MB

Bộ GD&ĐT đã phát động ngành giáo dục thực hiện cuộc vận động “Nói không với tiêu cực và bệnh thành tích trong giáo dục”. Cho đến nay đã đạt được nhiều kết quả tốt đẹp: bệnh thành tích trong ngành đã được khắc phục theo hướng tích cực, những tiêu cực trong thi cử cũng được ngăn chặn tới đa. Trong hoàn cảnh đó, mong muốn của Tổng thống Mĩ A.Lin-côn đối với thầy hiệu trưởng của con trai mình là một mong muốn chính đáng, có tác dụng rất lớn đối với các nhà giáo và mọi thể hệ

học sinh: “Xin thầy hãy dạy cho cháu biết chấp nhận thi rớt còn vinh dự hơn gian lận khi thi”.

II. TB

1. Giải thích:

- Về nội dung trực tiếp, lời của A. Lin-côn muốn khẳng định: chấp nhận thi rớt một cách trung thực còn vinh dự hơn thi đỗ nhờ gian dối.

- Về thực chất, ý kiến này đề cập đến đức tính trung thực của con người.

+ Chấp nhận thi rớt – thi trượt: tức là kết quả không đạt. Người học sinh đó cân bằng thần nhin vào năng lực học tập của chính mình khi không đáp ứng yêu cầu của bài thi. Đó là một điều vinh dự hơn là thi đỗ nhưng là do gian lận trong quá trình thi: quay cóp, nhìn bài của bạn... đó lại là một điều đáng xấu hổ.

+ Hãy biết chấp nhận thất bại, nhìn nhận thất bại là một cơ hội tốt để vượt qua và thành công ở lần thi sau. Hãy sống trung thực với mọi người và với chính bản thân mình.

2. Bàn luận về trung thực trong khi thi và trong cuộc sống.

- Trong khi thi:

+ Trung thực là phải làm bài bằng thực lực và chỉ chấp nhận đỗ đạt bằng thực chất của mình. Còn gian lận là làm mọi cách để đỗ bằng được, không cần thực chất.

+ Người trung thực phải là người biết rõ: Trung thực trong khi thi dù bị rớt vẫn vinh dự hơn đỗ đạt nhờ gian lận. Đối với tư cách của một thí sinh, trung thực trong khi thi là điều quan trọng hơn cả.

- Trong cuộc sống:

+ Trung thực là coi trọng thực chất, luôn thành thực với mình, với người, không chấp nhận gian dối trong bất kì mối quan hệ nào, công việc nào. Trung thực là một phẩm chất cao đẹp làm nên nhân cách con người và là đức tính cần thiết cho cuộc sống, góp phần tích cực thúc đẩy tiến bộ xã hội. Sống trung thực là một niềm hạnh phúc cao quý.

+ Thiếu trung thực là làm những điều gian dối, khuất tất. Thiếu trung thực không chỉ biến con người thành kẻ tiện mà còn khiến cho cuộc sống lâm vào tình trạng thực giả bất phân, ngay gian lẫn lộn. Sống trung thực không phải lúc nào cũng dễ dàng, nhưng không trung thực sẽ là một người thiếu nhân cách và có thể gây ra nhiều nguy hại cho xã hội

3. Bài học nhận thức và hành động.

- Bản thân cần nhận thức sâu sắc trung thực là một giá trị làm nên nhân cách của mình; ngay cả khi phải đối diện với thất bại, thua thiệt vẫn cần sống cho trung thực.

- Đồng thời cần không ngừng tu dưỡng để có được phẩm chất trung thực, mà hành động cụ thể lúc này chính là trung thực trong khi thi; cần khẳng định và bảo vệ sự trung thực, kiên quyết đấu tranh với mọi hiện tượng thiếu trung thực đang tồn tại khá phổ biến trong xã hội.

III. KB

- Khẳng định mong muốn trên của tổng thống Mỹ cũng như của các bậc phụ huynh là hoàn toàn đúng đắn. Các thầy cô phải giáo dục học sinh của mình biết sống trung thực, chấp nhận thi rớt còn vinh dự hơn gian lận khi thi. Và phải có đức tính trung thực ấy trong cuộc sống.

- Bài học bản thân.

Đề 21: “Xin thầy hãy dạy cho cháu biết rằng có thể bán cơ bắp và trí tuệ cho người ra giá cao nhất nhưng không bao giờ được để cho ai ra giá mua trái tim và tâm hồn mình” (Trích Thư

của Tổng thống Mĩ A.Lin-côn (1809 - 1865) gửi thầy Hiệu trưởng của con trai mình – SGK Ngữ văn 10, tập 2 – NXBGD – trang 135)

Anh/ chị hãy viết một bài văn nghị luận có độ dài 400/600 từ để bày tỏ những suy nghĩ của mình về mong muốn trên?

I. MB

Thành quả lao động của cơ bắp và trí tuệ là những sản phẩm vật chất và tinh thần mà con người làm ra. Những sản phẩm ấy đều có giá thành nhất định của nó. Nhưng trái tim và tâm hồn con người thì chỉ có một. Vì thế, cho dù có bao nhiêu tiền đi chăng nữa cũng không thể mua bán được khi chủ sở hữu của trái tim và tâm hồn không bán. Với mục đích ấy tổng thống Mĩ A.lin-côn muốn thầy hiệu trưởng hãy dạy con trai mình một điều rất hệ trọng: *“Xin thầy hãy dạy cho cháu biết rằng có thể bán cơ bắp và trí tuệ cho người ra giá cao nhất nhưng không bao giờ được để cho ai ra giá mua trái tim và tâm hồn mình”*. Đây là mong muốn quan trọng trong quá trình hình thành và phát triển nhân cách cũng như tài năng của con người.

II. TB

1. Giải thích.

“Xin thầy hãy dạy cho cháu biết rằng có thể bán cơ bắp và trí tuệ cho người ra giá cao nhất nhưng không bao giờ được để cho ai ra giá mua trái tim và tâm hồn mình”

- Sản phẩm hàng hoá của cơ bắp và trí tuệ thì bao giờ cũng có thể định được giá tiền. Đó là thành quả lao động của con người mà ta có thể đem bán cho người có nhu cầu mua.
- Nhưng trái tim và tâm hồn của con người là duy nhất không thay thế được, chính vì thế không thể bán cho người khác được cho dù với giá cao đến thế nào, và không cho phép người khác ra giá để mua.

Vậy chúng ta hoàn toàn có quyền bán những sản phẩm do bàn tay và khối óc – cơ bắp và trí tuệ – của mình cho người khác với giá cả thoả thuận. Nhưng không bao giờ được bán trái tim và tâm hồn mình cho dù giá cao đến bao nhiêu đi chăng nữa.

- Trách nhiệm của người thầy là phải dạy cho học trò biết điều đó.

2. Phân tích, chứng minh, bình luận.

- Công sức bằng cơ bắp kết hợp với trí tuệ của con người bỏ ra để lao động sẽ tạo ra những thành quả là vật chất hay tinh thần. Mọi người đều có thể làm ra được những sản phẩm đó. Cho dù đó là những công trình nghiên cứu khoa học, những phát minh, những chế tạo khoa học, nghệ thuật,... nhưng nếu cần vẫn có thể bán với giá cả phù hợp.
- Nhưng trái tim và tâm hồn con người thì chỉ có một do cha mẹ ta ban tặng, nó chính là cuộc sống của ta, vì thế nếu ta bán nó đi hoặc đánh mất nó thì ta không còn là chính mình nữa.
- Bằng tâm hồn và trái tim của mình thì ta mới có tự do, có những quyền của con người nhưng nếu ta bán trái tim và tâm hồn mình cho kẻ khác có nghĩa là ta đã là nô lệ của họ, tất cả cuộc sống của ta sẽ bị thuộc về người khác.
- Nhưng trong xã hội ngày nay, nhiều người - đặc biệt là lớp trẻ- vì cái lợi trước mắt mà bán cả trái tim và tâm hồn mình cho người khác, sẵn sàng làm “nô lệ” cho kẻ khác để chạy theo một nhu cầu bất chính nào đó,...

III. KB

- Khẳng định ý nghĩa, giá trị, tác động của câu nói trong việc giáo dục thế hệ trẻ.
- Bài học bản thân.

Đề 22: Giải thích và làm sáng tỏ câu ngạn ngữ sau:

“Hãy nói về bạn anh đi, tôi sẽ nói anh là người thế nào”

I. MB

Tình bạn là một trong những tình cảm rất quan trọng và cao quý của con người. Tình bạn phải được xây dựng trên nền tảng vững chắc là sự chân thành, không vụ lợi và luôn tôn trọng nhau. Chúng ta thường khuyên bảo nhau hãy “chọn bạn mà chơi”. Tại sao phải chọn bạn mà chơi? Chơi với ai mà chẳng được! Không! Bạn là một thước đo của ta. Nếu ta chơi với người tốt theo đúng tinh thần ý nghĩa và tầm quan trọng của bạn thì ta sẽ phải chọn bạn để giao kết. Vì thế ngạn ngữ có câu: “*Hãy nói về bạn anh đi, tôi sẽ nói anh là người thế nào*”.

II. TB

1. Giải thích

- ý nghĩa chung của câu ngạn ngữ: “*Hãy nói về bạn anh đi, tôi sẽ nói anh là người thế nào*” là gì? Có thể hiểu là: Người ta sẽ đánh giá được một người nào đó khi nghe anh ta nói về bạn mình.

- Tại sao có thể biết đó là người như thế nào khi nghe anh ta nói về bạn của mình? Vì đã là bạn thì phải hiểu nhau và có chung những sở thích, có cùng quan điểm, quan niệm về nhiều vấn đề trong đời sống cá nhân và đời sống xã hội,... Do đó bạn anh là người như thế nào thì anh cũng sẽ là hình ảnh gần như thế. Qua cách nói và thái độ của người nói về bạn mình sẽ biết người ấy có tôn trọng và yêu quý bạn mình không.

2. Phân tích, chứng minh, bình luận.

- Những điều giải thích trên đã được thể hiện trong văn học và cuộc sống như thế nào?

+ Tình bạn giữa Dương Khuê và Nguyễn Khuyến

+ Tình bạn giữa Bá Nha và Chung Tử Kỳ

+ Tình bạn giữa Các Mác và Ăng-ghen

+ Tình bạn chính bản thân mình với người bạn khác.

(phân tích với mức độ vừa phải-để cm tình bạn là trong sáng thì sẽ cao đẹp)

- Từ đó rút ra bài học về tình bạn và quan hệ bạn bè: bạn là hình ảnh của chính mình, cần làm cho hình ảnh ấy ngày càng đẹp hơn lên.

- Bình luận: Từ xưa đến nay có không ít mqh bạn bè chỉ là cái vỏ bên ngoài còn thực chất bên trong là lợi dụng nhau, chà đạp lên nhau mà thắng tiến, mà kiếm lợi ích cho mình... Cần phê phán những mqh như vậy!

- Chứng minh bằng những mqh bạn bè tốt và xấu để thấy được vai trò, tầm quan trọng của tình bạn trong cuộc sống. Và phải nhớ lời khuyên: “*Hãy chọn bạn mà chơi*”. Người khác có thể nhìn nhận, đánh giá mình thông qua những người bạn mà mình quan hệ. Vậy nên câu ngạn ngữ là luôn đúng trong nhiều trường hợp. Tuy vậy vẫn có những mqh đặc biệt: một người tốt chơi với một vài người xấu thì chưa chắc người ấy đã là xấu như bạn mình. Cần phải tìm hiểu kĩ khi đưa ra những nhận xét, kết luận về ai đó. Không nên kết luận vội vàng khi không có đủ cơ sở để chứng minh điều mình nói. Nhưng dù sao thì bạn thường là hình ảnh của ta, ta là hình ảnh của bạn với điều kiện là hai từ “tình bạn” phải đúng nghĩa của nó!

III. KB

-Khẳng định sự đúng đắn của câu ngạn ngữ

- Bài học cho bản thân
- ý nghĩa xã hội của câu ngôn ngữ

Đề 23: *Môi trường sống của con người đang ngày càng bị ô nhiễm nặng nề, đặc biệt là ở các nước đang phát triển như Việt Nam. Anh/ chị hãy bày tỏ hiểu biết của mình trong một bài văn nghị luận có độ dài 400/600 về vấn đề trên?*

I. MB

Vấn đề môi trường sống của con người trên trái đất đã và đang bị ô nhiễm là một vấn đề cấp bách đối với bất kì quốc gia nào. Vì nó gây ra những hiện tượng biến đổi khí hậu dẫn đến những thảm họa thiên tai khủng khiếp. ở Việt Nam sự ô nhiễm môi trường là báo động. Chúng ta cần nhận thức vấn đề này như thế nào? Thực trạng, nguyên nhân, hậu quả, và giải pháp để giải quyết vấn đề này thế nào, chúng ta hãy cùng bàn luận.

II. TB

Môi trường sống của con người là một khái niệm rộng. Nó bao gồm tất cả các yếu tố tự nhiên và vật chất nhân tạo bao quanh con người, có ảnh hưởng đến cuộc sống, sản xuất, sự tồn tại, phát triển của con người và mọi sinh vật trên trái đất. Môi trường có hai loại chính: đó là MT tự nhiên và MT xã hội. MTTN: bao gồm các thành phần tự nhiên như địa hình, địa chất, đất trồng, khí hậu, nước, sinh vật,... MTXH: là tổng thể các mqh giữa con người với con người, quan hệ cá nhân với cộng đồng thể hiện bằng luật pháp, thể chế, cam kết, quy định,...

1. Hiện trạng mt sống của chúng ta.

- ô nhiễm nguồn không khí: các nhà máy đã và đang thải ra mtkk một nguồn cacbonnic khổng lồ, các loại axit, các loại khí gây hiệu ứng nhà kính, khói bụi xe hơi và các loại động cơ khác,... đã ảnh hưởng xấu đến sức khỏe và chất lượng cuộc sống của con người, nó gây ra nhiều bệnh về đường hô hấp,...
- ô nhiễm nguồn nước: hiện nay TG và đặc biệt là VN đã bị ô nhiễm nguồn nước, nhu cầu về nước uống và nước sinh hoạt ở nhiều vùng miền đang bị thiếu nghiêm trọng, số lượng người được sử dụng nước sạch chiếm tỉ lệ không lớn. Các nguồn nước: ao, hồ, sông, suối, biển cả đại dương, nguồn nước ngầm, nước mưa,...
- Ô nhiễm nguồn đất: đất đai ngày càng bị thoái hoá, bị rửa trôi, rác thải công nghiệp, rác thải sinh hoạt, rác thải bệnh viện,... đã và đang làm cho nguồn đất đai bị cạn kiệt, khô cằn....
- Ô nhiễm về ánh sáng, âm thanh tiếng ồn tại các đô thị lớn trong các dịp lễ tết của VN&TG thì sự quá tải về cường độ và loại ánh sáng... đã gây ra các bệnh lí về mắt: âm thanh của các loại động cơ quá lớn đặc biệt ở các đô thị lớn cũng ảnh hưởng rất nhiều đến chất lượng cuộc sống của con người.

2. Nguyên nhân- Hậu quả.

a. Nguyên nhân

*Khách quan:

- Tình trạng nóng lên của trái đất gây ra những biến động lớn về khí hậu toàn cầu dẫn đến các hiểm họa thiên tai ngày càng khủng khiếp: lũ lụt, động đất, sóng thần, hạn hán, nhiệt độ quá cao hoặc quá thấp...

- Tình trạng chặt phá rừng đầu nguồn, rừng phòng hộ, diện tích bao phủ bị giảm nghiêm trọng, nó gây ra biến đổi khí hậu: ví dụ bão lũ tại các tỉnh miền Trung Việt Nam tháng 10 năm 2009 gây ra những hậu quả nghiêm trọng về người và tài sản quốc dân...

- Luật pháp chưa thực sự nghiêm minh, chưa đủ mạnh để ngăn chặn mọi sự vi phạm pháp luật về bảo vệ môi trường...

* Chủ quan:

- ý thức của con người không tôn trọng luật pháp bảo vệ môi trường.

- Vì lợi nhuận kinh tế trước mắt mà các công ti, nhà máy xí nghiệp đã bất chấp luật pháp thải ra môi trường, nước thải công nghiệp chưa qua xử lí, rác thải công nghiệp, rác thải y tế, rác thải sinh hoạt không phân huỷ được,...

- Nhận thức của con người về ô nhiễm môi trường còn rất hạn chế...

b. Hậu quả.

- Ô nhiễm mt nước – sản xuất, sinh hoạt bị ảnh hưởng nghiêm trọng. Nhiều loại dịch bệnh xuất hiện...

- Ô nhiễm mt đất ảnh hưởng xấu đến cây trồng, vật nuôi và con người.

- Ô nhiễm mt không khí: gây ra rất nhiều loại bệnh về đường hô hấp....

3. Giải pháp.

- Khắc phục những nguyên nhân trên (phân tích và dẫn chứng)

- Nêu một số quốc gia, thành phố, các vùng miền trên thế giới và Việt Nam có môi trường xanh-sạch-đẹp để lấy làm mô hình áp dụng cho những nơi có môi trường ô nhiễm.

- Hệ thống pháp lí, chế tài nghiêm minh để xử phạt thích đáng cho các cá nhân và tổ chức vi phạm.

- Giáo dục ý thức cộng đồng về BVMT.

III. KB

-VN- một nước đang phát triển, vấn đề ô nhiễm mt là 1 vấn đề hết sức cấp bách...

-Cần phải thực hiện các giải pháp trên một cách đồng bộ, thường xuyên để khắc phục những hậu quả của sự ô nhiễm mt, tạo ra mt sống trong lành cho con người,...

-Bài học cho mỗi người .

PHẦN II: BÀI VĂN MẪU

Đề: Thành công chỉ đến khi chúng ta cố gắng hết sức và không ngừng hoàn thiện bản thân mình.

Bài làm

Khi sinh ra, bản năng sinh tồn là cái mà mỗi con vật có được. Chúng có thể đứng lên bằng chính đôi chân mình có thể chạy nhảy. Tạo hoá đã ưu ái ban cho chúng những khả năng kì diệu đó. Nhưng con người thì khác khi sinh ra tiếng khóc chào đời là tất cả những gì họ có được. Tiếng oa oa cất lên chỉ đơn giản cho mọi người biết một mầm sống mới đã ra đời. Nhưng mầm sống đó sẽ ra sao ? và tương lai của nó sẽ như thế nào. Cuộc sống phía trước là của chính nó và do nó quyết định. Giống như một nhà triết học đã nói : “mỗi con vật khi sinh ra đều là tất cả những gì nó có .Chỉ

có con người là ngay từ thuở lọt lòng thì chẳng là gì cả .Nó làm thế nào thì nó sẽ trở thành như thế ấy ,và nó phải làm bằng tự do của chính nó Tôi chỉ có thể trở thành kẻ do chính tôi làm ra”.

“Mỗi con vật khi sinh ra đều là tất cả những gì nó có .Chỉ có con người là ngay từ thuở lọt lòng thì chẳng là gì cả”Thoạt đầu câu nói này có vẻ vô lý nhưng khi để ý từng câu từng chữ thì đây đúng là một quy luật của tự nhiên. Điều rõ ràng nhất ta có thể thấy được chính là thú non của một giống loài nào đó khi sinh ra đều mang tất cả những đặc điểm hình thái và cả tính chất của bố mẹ.Mèo con vừa mới sinh ra đã được thừa hưởng tất cả những đặc điểm của mèo bố mẹ .Màu lông bao phủ cơ thể giống với bố hoặc mẹ móng vuốt sắc nhọn phục vụ cho thói quen bắt chuột sau này. Hay một đàn rùa con vừa cắn đứt vỏ trứng chui ra ngoài về với biển khơi nhưng tại sao thú non yếu ớt như vậy làm sao bơi được trong dòng nước lạnh lẽo kia nhưng mẹ tạo hoá đã ban cho chúng khả năng đó hai chân như hai mái chèo có thể di chuyển dễ dàng trong làn nước . Những khả năng đặc biệt đó chỉ có thể thấy ở loài vật sống trên Trái đất .

Nhưng còn con người thì sao? Một cô bé hay cậu bé vừa chào đời trông bụ bẫm khá khinh nhưng không ai có thể nhìn nó mà đoán biết được bố mẹ nó là ai.Cơ thể yếu ớt kia không thể nào tự chống chọi với những khắc nghiệt của cuộc sống bên ngoài .Không như những con vật khi mở mắt thấy ánh sáng mặt trời cũng là lúc chúng phải bươn chải lo cho cuộc sống của mình. Cũng có những giống loài được sự chăm sóc của bố mẹ nhưng theo năm tháng chúng sẽ tự lập và có thể không bao giờ được gặp lại bố mẹ nữa. khác rất nhiều so với con người .Con người chúng ta ngay từ khi sinh ra tuy không sở hữu bất cứ thứ gì nhưng đã được đón nhận bao nhiêu tình thương yêu dịu dàng của mẹ và sự chăm sóc chu đáo của cha.... Theo thời gian chúng ta lớn lên từng ngày trong vòng tay ấm áp đó.

Cuộc sống thì không bao giờ êm dịu như vậy và luôn trở trêu với nhiều người.Nhiều đứa bé sinh ra không biết mặt cha và cũng không biết thế nào là ngọt ngào của sữa mẹ.. Nhưng chúng cũng lớn lên theo năm tháng và trở thành một công dân của một đất nước nhưng tương lai và cuộc sống thì bị chôn sâu trong bốn bức tường của sự bất hạnh và cô đơn.

Vừa lọt lòng mỗi người không là gì cả và cũng có những số phận bất hạnh không có quyền được biết đáng sinh thành ra mình. Nhưng không vì thế mà tương lai và cuộc sống kia trở nên mù mịt và tối tăm.và họ không có cái quyền được mơ ước hay hi vọng.và tương lai tươi sáng , thành công và vinh quang sẽ không bao giờ thuộc về họ.vì tất cả những mơ ước cao đẹp ấy không phải được quyết định bởi hoàn cảnh sinh ra mà chính là do ý chí quyết tâm của mỗi người.

“Nó làm thế nào thì nó sẽ trở thành như thế ấy ,và nó phải làm bằng tự do của chính nó Tôi chỉ có thể trở thành kẻ do chính tôi làm ra”. Về sau câu nói của nhà triết học như một lời khuyên cho chúng ta.phải luôn biết vươn lên trong cuộc sống , phải có hoài bão và lý tưởng và vạch ra một mục đích rõ ràng cho cuộc sống bản thân. Không bao giờ biết chùn bước trước bất cứ khó khăn nào.

Thanh niên ngày nay không chỉ vui đầu vào sách vở như đàn anh lớp trước. Cuộc sống hiện đại khoa học kỹ thuật tiến bộ thói quen hằng ngày không gói gọn trong bốn bức tường chỉ có học học và học. Thời gian hằng ngày dường như được mở rộng hơn với rất nhiều những hoạt động thú

vị. như chiến dịch mùa hè xanh. Thanh niên được tự do vô tư đến những vùng khó khăn giúp đỡ nhân dân nghèo vùng sâu vùng xa hay những chuyến đi ngắn ngày chỉ đơn giản là chia sẻ quà bánh cho những trẻ em ở những làng trẻ mồ côi, tất cả đều xuất phát từ lòng tình nguyện và sự yêu thương giống nòi. Thanh niên ngày nay không chỉ học tập tốt lao động tốt mà còn có cả lòng nhân ái khoan dung. Những điều kiện đó chính là nền tảng cho sự thành công sau này. Sự thành công đó họ đạt được là do chính đôi tay và khối óc của họ không dựa dẫm vào bất cứ ai.....”Khát vọng chính là nguồn động lực có sức mạnh vô biên, tiềm tàng bên trong mỗi con người. Động lực này được thể hiện qua những hành động liên tục và bền bỉ, để con người không bao giờ từ bỏ ước mơ, không bao giờ khuất phục hoàn cảnh.” Quả thật như cau danh ngôn con người có thể đạt được tất cả khi có khát vọng bạn chỉ thật sự thất bại khi bạn từ bỏ khi ước mơ và cố gắng.

Nhưng những ý chí quyết tâm kia không phải lúc nào cũng mỉm cười với mọi người và sẽ không tìm đến bất cứ ai, chỉ có những người luôn cố gắng vươn lên trong cuộc sống vượt qua mọi khó khăn và đến lúc những khó khăn kia ko làm chùng bước họ thì chính là lúc họ tìm được những hạnh phúc và những khám phá bổ ích cho bản thân. Và có một số đông sẽ không bao giờ khám phá ra những chân lý đó vì sự bi quan luôn yếu lòng trước những khó khăn vấp phải. Thất bại là khởi đầu của sự thành công và thất bại chỉ là thành công khi chúng ta cố gắng hết sức và không ngừng hoàn thiện mình.

Con người khi sinh ra không là gì cả chỉ là mầm sống mới được sinh ra chỉ là một đứa trẻ sơ sinh không tên tuổi, Nhưng bằng tất cả sự nỗ lực không ngừng lòng quyết tâm bền bỉ và ý chí vươn lên thì mầm sống ấy sẽ lớn lên và sinh hoa kết trái góp cho đời những hương sắc. Và khi chết đi họ đã có được tất cả mặc dù không còn trên cõi đời này nữa.

“Tạo lập! Xây dựng! Phục vụ! Đó là những mệnh lệnh của thiên nhiên. Hãy làm theo những mệnh lệnh đó, và bạn sẽ thấy sự giàu sang và phong phú của vũ trụ là vô tận.” hãy sống hết mình và không ngừng phấn đấu bạn sẽ tìm thấy được tất cả và làm chủ mọi thứ vì “Tôi chỉ có thể trở thành kẻ do chính tôi làm ra”. mà không phải do ai khác sắp đặt hay ép buộc và tự do chính là trang mà chúng ta có được.

Đề : Một triết học nói: *“Mỗi con vật khi sinh ra đều là tất cả những gì nó có. Chỉ có con người là ngay từ thuở lọt lòng thì chẳng là gì cả. Nó làm thế nào thì nó sẽ trở thành như thế ấy, và nó phải làm bằng tự do của chính nó. Tôi chỉ có thể trở thành kẻ do chính tôi làm ra”*

Bài làm

Các bạn đã từng nghe câu “Tôi chỉ có thể trở thành kẻ do chính tôi làm ra” chưa?. Có lẽ câu nói thật lạ kì phải không các bạn, đây là câu nói của một nhà triết học, tuy thật khó hiểu nhưng nó lại hàm chứa một ý nghĩa vô cùng sâu sắc, nhà triết học có ý nhắc nhở chúng ta điều gì đây? Vậy bây giờ chúng ta hãy cùng tìm hiểu rõ ý nghĩa câu nói này nha các bạn.

Không chỉ đơn giản bằng một câu ngắn gọn như vậy, nhà triết học còn nói :“Mỗi con vật khi

sinh ra đều là tất cả những gì nó có. Chỉ có con người là ngay từ thuở lọt lòng thì chẳng là gì cả. Nó làm thế nào thì sẽ trở thành như thế ấy, và nó phải làm bằng tự do của chính nó. Tôi chỉ có thể trở thành kẻ do chính tôi làm ra”. Đến đây một phần cánh cửa như được mở rộng.

Tại sao lại nói “mỗi con vật khi sinh ra đều là tất cả những gì nó có”? Mỗi con vật khi sinh ra đều biết ăn, biết đi lại, biết bắt mồi,....., tất cả đều là do bản năng sinh tồn của nó, giống như con mèo con, khi mới sinh ra là đã biết bò lại gần mẹ để bú, để hưởng chút hơi ấm ngọt ngào mà mẹ nó dành cho những đứa con yêu thương, rồi dần tự mở đôi mắt nhỏ xinh mèo con bắt đầu tập được những bước đi chập chững, rồi chạy nhảy, đến nô đùa, đến bắt chuột, tất cả đều là do tự nhiên mà có, không ai dạy bảo, mèo con trưởng thành và cả vòng đời mèo con vẫn như vậy, không thay đổi. Thật hay, tạo hoá đã ban tặng cho loài vật một bản năng đặc biệt để có thể thích nghi với cuộc sống thế nhưng “Chỉ có con người là ngay từ thuở lọt lòng thì chẳng là gì cả”. Đúng vậy, con người không hề có một chút bản năng đặc biệt nào, tất cả mọi thứ hoàn toàn phụ thuộc vào người khác, phải trải qua sự rèn luyện, tập tành mới có được khả năng. Con người khi sinh ra vốn chẳng biết gì, chỉ nhắm nghiền đôi mắt bé xiu và oa oa oà lên những tiếng khóc đòi bú mẹ, thật sự chẳng thể nào chạm được tới mẹ. Tất cả là nhờ mẹ nâng niu, ôm ấp vào lòng hoà tan dòng sữa ngọt chạm vào môi hồng bé xinh thì mới tiếp tục sự sống được. Không chỉ vậy, làm sao con người có thể tự đi đứng, bò trườn được, tất cả phải qua quá trình rèn luyện ngay từ thuở ban đầu. Hai tháng biết lật, ba tháng biết bò, sáu tháng chập chững biết đi, mười tháng bắt đầu hoàn thiện bước đi của mình,.....Đâu phải tự nhiên! Đều do bàn tay nồng ấm của mẹ dìu dắt từng bước, từng bước một, tạo nên khả năng sinh tồn, hoà nhập với cuộc sống cho một sinh linh bé nhỏ dần bước vào đời.

Con người khác với con vật là có tri thức, có phẩm chất đạo đức nhưng đây cũng đâu phải là điều vốn sẵn có trong từng người mà nó được phát huy, phát triển qua những ngày học tập, những ngày được dạy dỗ. Cũng như chúng ta ngay từ nhỏ đã được dạy rằng phải biết hiếu thảo với cha mẹ, bên ngoài xã hội cần tôn trọng người khác, phải chân thành, công bằng, ...và nhiều điều khác nữa, những lời dạy đó ăn sâu vào tâm trí, nó lớn theo thời gian khi ta càng lớn, và được áp dụng ngay trong đời sống. Thử hỏi không có sự chui rèn, không có sự luyện tập thì làm sao ta có thể hoà nhập với cuộc sống hiện tại được, bởi vậy “nó làm thế nào thì nó sẽ trở thành như thế ấy, và nó phải làm bằng tự do của chính nó”. Đó chính là lí do ta cần phải biết sống, biết hành động, biết nỗ lực. Cũng như khi muốn đánh được một bản nhạc hay thì ta phải tập đánh đàn, điều đó xuất phát từ lòng yêu thích, bắt nguồn từ sự tự nguyện, không hề bị cưỡng ép, ràng buộc. Con người là một tờ giấy trắng, chỉ từng nét, từng nét bút mới vẽ lên bức tranh hoàn thiện, nên cần phải luyện tập từ thấp đến cao, từ dễ đến khó, mới có thể hấp thu kiến thức từ cuộc sống được. Giống như trong học tập đâu phải ai mới đầu cũng được ngồi trên chiếc ghế đại học, mà phải bắt đầu từ lớp một, trải qua mười hai năm rèn luyện gian khổ mới được ngồi vững trên chiếc ghế ấy. Tóm lại để đạt được thành công, ước muốn, nguyện vọng thì chính bản thân phải có sự nỗ lực thực sự, cố gắng toàn vẹn thì thành công sẽ đến trong tầm tay thôi. Tuy nhiên đâu phải ai cũng đi được đến cùng của sự thành công. Có nhiều người đang học rất tốt nhưng vì mê chơi bỏ ngang việc học thế là mất tất cả qua một lúc nông nổi, quả đúng thật họ làm thế nào thì sẽ nhận lại được kết quả như thế ấy thôi!. Chính vì vậy hãy luôn nhớ rằng “tôi chỉ có thể trở thành kẻ do chính tôi làm ra”, chỉ có ta mới quyết định được số phận của ta, con người ta thế nào thì do chính ta làm nên. Một người nếu biết gắng công học tập, biết chú trọng đến phẩm chất đạo đức, ... Thì sau này sẽ làm nên danh tiếng góp phần đưa đất nước đến một góc trời vinh quang, xây dựng đất nước ta thành toà lâu đài đẹp nhất mà không

cường quốc nào có thể sánh bằng. Nhưng thật đáng tiếc xã hội ta ngày nay vẫn không thiếu những kẻ tự huỷ diệt mình, những con người thân tàn ma dại do ăn chơi sa đọa, dẫn đến bị AIDS, bị nghiện ngập là cũng do chính họ tự tạo ra, tự tạo cho họ một cuộc sống khổ sở, bị mọi người xa lánh. Bên cạnh là những kẻ chỉ biết trông chờ vào người khác, không biết tự nỗ lực bản thân trong học hành cũng như trong công việc. Thật đáng phê phán!

Qua câu nói vô cùng đáng giá của nhà triết học, có lẽ đã làm thức tỉnh chúng ta, cho nên ngay từ bây giờ phải biết rèn luyện bản thân, học tập thật tốt, khắc phục chỗ hạn chế còn phải trông chờ vào người khác, để bản thân ta phát triển hơn, và hơn hết phải làm nên một con người hợp thời đại thì xã hội mới phát triển, đất nước mới giàu mạnh. Nhưng các bạn cũng hãy nhớ rằng chúng ta không hề cô độc chiến đấu với số phận mà bên cạnh đó còn có gia đình, xã hội nữa. Chính những tác động đó cũng có thể tạo nên tôi của ngày mai. Câu nói của nhà triết học thật thú vị phải không các bạn? Biết bao điều ý nghĩa, vô giá được ẩn chứa trong câu nói này. Hãy tự khẳng định cái tôi của chính mình và làm nên cái tôi thật sự, thật giá trị cho xã hội này nha các bạn!!!! “Tôi chỉ có thể là kẻ do chính tôi làm ra”

Đề 3: Hãy thể hiện quan điểm của mình trước cuộc vận động: “nói không với những tiêu cực trong thi cử và bệnh thành tích trong giáo dục”.

Bài làm

Trong cuộc sống đang bộn bề, biến chuyển hằng ngày như hiện nay thì xã hội, đất nước đang cần đến một lực lượng thanh niên học sinh giỏi giang, tài đức. Ngay từ bây giờ, học sinh được xem là những mầm non tương lai, là người kế thừa công cuộc phát triển đất nước đang ra sức học tập, rèn luyện hết sức mình. Nhưng trái lại bên cạnh đó, lại có một số học sinh đang học không đúng với khả năng của mình, và điều này đã tạo điều kiện cho một “căn bệnh” xâm nhập vào học đường hoành hành, gây xôn xao ngành giáo dục nói riêng và xã hội nói chung. Đó chính là bệnh thành tích trong giáo dục cùng với những tiêu cực trong thi cử.

Thành tích là kết quả có thể đánh giá được của nỗ lực con người. Kết quả đó không chỉ là một lợi ích vật chất hay tinh thần cá nhân, tuy rằng phần lớn yếu tố tạo nên động lực khiến con người phải nỗ lực nhiều hơn, tốt hơn để đạt thành tích chính là lợi ích cho mình. Nhưng con người vẫn có thể làm hết sức mình vì lợi ích chung, lợi ích của xã hội, của đất nước.

Theo định nghĩa đó, nỗ lực đạt thành tích của một cá nhân hay một tập thể là một phẩm chất đạo đức tốt, đáng biểu dương và nhân rộng. Hãy tưởng tượng một xã hội mà trong đó mọi thành viên đều nỗ lực để đạt những thành tích cao hơn trong các lĩnh vực hoạt động: thể thao, văn hóa, nghệ thuật, giáo dục, sản xuất, thương mại, công nghệ... vì lợi ích cho mình và cho cả cộng đồng. Xã hội đó chắc chắn tiến bộ, nền kinh tế nước đó chắc chắn phát triển, đời sống nhân dân nước đó chắc chắn giàu có, quốc gia đó chắc chắn cường thịnh. Nhưng đến một lúc nào đó, khi chính những nỗ lực đạt thành tích, một phẩm chất tốt và cần thiết của mỗi thành viên trong xã hội lại trở thành một căn bệnh, mà ngày nay chúng ta gọi nó là bệnh thành tích.

Điều lo ngại chung hiện nay là căn bệnh thành tích đang lan tràn trong ngành giáo dục của nước ta, không phải chỉ lây nhiễm cho một bộ phận những người công tác trong ngành mà còn cho nhiều gia đình trong xã hội. Với bệnh thành tích, các phương pháp đánh giá, kiểm tra kết quả học tập trở nên dày đặc, nặng nề, phức tạp nhưng lại mang tính chất rập khuôn, không có chỗ dành cho sự sáng tạo của học sinh, sinh viên. Xét từ phía ngành giáo dục, thành tích giáo dục là thước đo sự thành công trong nghề nghiệp của giáo viên nói riêng, của nhà trường và địa phương nói chung. Đáng tiếc thay, trong thời gian qua, chính ngành giáo dục lại “thiết kế” ra thước đo trên bằng các chỉ tiêu giáo dục khô cứng. “Bệnh thành tích giáo dục” chính là việc nhà trường và địa phương cố gắng đạt được các chỉ tiêu giáo dục bằng mọi giá. Chúng ta đều nhận thức rõ ràng rằng một xã hội muốn phát triển tiến bộ phải có nhiều nhân tài, mà nhân tài phải là người có chân tài thực học, được tiếp thu những kiến thức và các phẩm chất đạo đức tinh hoa của nhân loại và của dân tộc thông qua hệ thống giáo dục của cộng đồng. Giáo dục chính là điểm xuất phát, là nơi sản sinh ra nguồn năng lực cho sự cường thịnh của một nước, một cộng đồng dân tộc. Một nền giáo dục tốt và trung thực sẽ tạo nên những con người đạt những thành tích tốt và trung thực. Những thành tích tốt và trung thực sẽ tạo nên những bước tiến mạnh mẽ cho cộng đồng dân tộc trên con đường phát triển.

Cuộc vận động “Nói không với tiêu cực trong thi cử và bệnh thành tích trong giáo dục” ngay từ khi mới phát động đã được xã hội quan tâm, nhân dân đồng tình hưởng ứng. Bởi ai cũng biết rằng, nếu cứ để “nạn tiêu cực trong thi cử” hoành hành và “bệnh thành tích trong giáo dục” trở thành một căn bệnh “mãn tính” thì sẽ dẫn đến lãng phí thời gian, sức lực, tuổi đời của học sinh; lãng phí tiền bạc, công sức chăm sóc con cái của phụ huynh; của thầy cô và lãng phí của cả xã hội. Điều đó sẽ là hệ quả tất yếu của những suy thoái đạo đức trong học sinh; đạo đức trong quan hệ thầy, trò và sẽ góp phần làm suy thoái những mối quan hệ xã hội khác. Cuộc vận động này là cuộc đấu tranh gay go, quyết liệt. Điều đáng mừng là nhân dân, xã hội đều quyết liệt tham gia chống lại những tiêu cực trong thi cử và bệnh thành tích trong giáo dục, sẵn sàng lên tiếng phê phán những cá nhân hoặc tổ chức có thái độ không hưởng ứng. Sự khởi đầu tốt đẹp báo hiệu sự thành công của một cuộc vận động mang tính nhân văn sâu sắc.

Trên tiến trình đổi mới giáo dục, bệnh thành tích phải được xóa bỏ. Đó không phải là một việc quá khó, nhưng chắc chắn cũng không dễ dàng. Điều trước nhất là phải thay đổi từ những sai phạm của ngành giáo dục, phải kiên quyết thực hiện cuộc vận động đã đề ra, vì đó sẽ làm gương để thế hệ trẻ ngày nay tin tưởng và noi theo. Học sinh chúng ta, ngay từ bây giờ phải hết mình phấn đấu học tập bằng chính bản thân, tuyệt đối nói không với tiêu cực trong thi cử đồng thời giúp sức với nhà trường khuyến bảo và ngăn chặn các hành vi tiêu cực ấy.

Đất nước chúng ta đang tiến bước trên con đường đổi mới, mở cửa, hội nhập và tranh đua với thế giới để giành lấy một vị trí xứng đáng trên hành tinh này. Cuộc đấu tranh kinh tế sắp đến rất quyết liệt và mang tính chất thắng bại sinh tử không khác gì trên thao trường hay trên võ đài. Ở đó, một võ sĩ chỉ có thể chiến thắng đối thủ bằng tài năng thực sự của chính mình, không phải vì bất kì văn bằng chứng nhận đẳng cấp cao hơn nào. Đất nước chúng ta sau này có cường thịnh hay không

tùy thuộc vào việc nền giáo dục của chúng ta có đổi mới để có thể sản sinh ra những chân tài thực học hay không. Vì vậy, chúng ta hãy cùng chung tay góp sức để đẩy lùi những tiêu cực và bệnh thành tích ấy, để đưa nước Việt Nam ta ngày càng phát triển vững mạnh.

Được đăng bởi Chúng ta làm cuộc sống tốt đẹp hơn như thế nào?

Đề: Suy nghĩ của anh (chị) đối với vấn đề nhân sinh được đặt ra trong câu văn sau:
“Sự sống nảy sinh từ trong cái chết, hạnh phúc hiện hình từ trong những hy sinh, gian khổ, ở đời này không có con đường cùng, chỉ có những ranh giới, điều cốt yếu là phải có sức mạnh để bước qua những ranh giới ấy...”

(Mùa lạc - Nguyễn Khải)

Bài làm

Triết lý nhà phật có nhắc đến cái gọi là thuyết luân hồi: Một con người, sự vật chết đi sẽ hoá thân, chuyển kiếp sang một kiếp sống mới, dưới một hình hài mới. Bản thân tôi không hoàn toàn tin vào nó, tôi cảm nhận được nó dưới một khía cạnh khác. Đọc “Mùa lạc” của Nguyễn Khải tôi nhận ra được một điều đó: “Sự sống nảy sinh từ trong cái chết hạnh phúc hiện hình từ trong những hy sinh gian khổ, ở đời này không có con đường cùng, chỉ có những ranh giới, điều cốt yếu là phải có sức mạnh để bước qua những ranh giới ấy”

Sự sống ở đây, theo tôi là những giá trị hiện sinh, đó là sự sống của con người, cỏ cây, chim muông. Đó cũng có thể hiểu là sự sống trong tâm hồn, trong nhận thức. Sự sống và cái chết; hạnh phúc và hy sinh gian khổ là những khái niệm trái ngược nhau, thế nhưng “Sự sống nảy sinh từ trong cái chết, hạnh phúc hiện hình từ trong những hy sinh, gian khổ”.

Tại sao lại như thế? Theo tôi, trước hết là bởi không có gì trường tồn mãi với thời gian, không có cuộc sống, số phận nào là luôn luôn hạnh phúc. Cái chết phải luôn song hành cùng sự sống, có hy sinh gian khổ mới có hạnh phúc. Cuộc sống vốn rất phức điệu và đa chiều. Nó có muôn màu, muôn vẻ thiên hình và vạn trạng. Ông cha ta đã từng khẳng định: “Qua cơn bĩ cực đến hồi thái lai”. Đó chính là một dẫn chứng cho ý kiến trên. Không ai cấm, trên xác cây khô kia nảy sinh những mầm xanh, qua mùa đông tàn tạ ủa vàng mới đến ngày xuân trăm hoa đua nở. Đó chính là vì “sự sống nảy sinh từ trong cái chết”.

Ở đây là một câu nói có tính chất khẳng định. Từ trong cái chết – cái tàn tạ, ủa vàng sẽ nảy sinh ra sự sống – giá trị hiện sinh. Sự sống ấy dĩ nhiên không thể chung sống, phát triển trong môi trường ấy nhưng đó là nơi nó “nảy sinh”. Bản thân sự vật luôn biến đổi không ngừng nghỉ, ẩn đằng sau - tận bên trong cái khô héo không ai ngăn trở được những biến đổi vận động không ngừng để nảy sinh ra sự sống. Ai biết được, những hạt lúa đã được phơi khô kia cấy xuống nước lại có thể mọc ra cây lúa xanh tươi. Tôi lại chợt nhớ đến bài kệ của một bậc thiền sư thời Lý căn dặn học trò trước lúc ra đi.

Xuân khứ bách hoa lạc

Xuân đáo bách hoa khai

Sự trực nhãn tiền quá
Lão tòng đầu thượng lai
Mạc vị xuân tàn hoa lạc tận
Đình tiền tạc dạ nhất chi mai

Dịch thơ

Xuân đi trăm hoa rụng

Xuân đến trăm hoa cười

Trước mắt việc đi mãi

Sau lưng già đến rồi

Ai bảo xuân tàn hoa rụng hết

Đêm qua sân trước một cành mai

(Mãn giác thiên sư)

Vâng, xuân đến và đi là quy luật của tạo hoá. Đó là vòng quay của thời gian. Thế nhưng, trong cái giá rét của đêm đông ấy, trên cái cảnh khô mà tưởng như hoa đã “lạc tận” – rụng hết ấy vẫn bừng lên vẻ đẹp của “nhất chi mai”. Cái hình ảnh cành mai đầu đơn độc nhưng thật cứng cỏi ấy như tạc vào đêm tối chính là minh chứng rõ ràng nhất cho sự sống ở giữa cái nơi mà vạn vật tưởng đã úa tàn. Sự sống và cái chết, đau khổ và hạnh phúc, đó chính là một vòng tròn của số phận, của tạo hoá; đó chính là nguyên cơ cho sự nảy sinh – hiện hình.

Với “Mùa lạc”, Nguyễn Khải cũng đã chứng minh được điều đó. Có ai ngờ đâu trên mảnh đất đầy bom đạn của Điện Biên, nơi từng bị bom thù giày xéo từng tấc đất, tưởng như không một sự sống lại mọc lên một nông trường Điện Biên cây cối tốt tươi, có cả cuộc sống con người với đủ mọi cung bậc cảm xúc. Đối với con người cũng vậy, hạnh phúc hiện hình từ trong hy sinh, gian khổ. Bác Hồ cũng đã từng nói: “Nếu không có cảnh đông tàn thì sao có cảnh huy hoàng ngày xuân” Con người từ khi sinh ra, không ai có được quyền hưởng hạnh phúc suốt đời mà không phải chịu sự khổ đau, hi sinh nào. Cũng như, không có ai là suốt đời đau khổ mà không tìm được hạnh phúc. Trong vất vả, đớn đau, hạnh phúc vẫn có thể hiện hình. Một người đã “quá lứa lỡ thì” như Đào, đã từng mất chồng mất con, từng lang bạt tứ xứ tới đến đặt lưng ở đâu là nhà – một con người từng chịu bao nhiêu đau khổ, mặc cảm – cuối cùng cũng tìm được một bến đỗ bình yên nơi nông trường, tìm được một hạnh phúc đầu muộn màng bên người đội trưởng.

Vâng, phải chăng đó chính là sự hiện hình của hạnh phúc. Hay với “Vợ nhặt” của Kim Lân chẳng hạn. Trong cái nạn đói khủng khiếp từng giết chết hai triệu đồng bào ta, giữa cái không khí dày đặc nỗi ám ảnh về cái chết mà Kim Lân đã dựng rất thành công, người đọc vẫn cảm động biết bao khi bắt gặp hạnh phúc – đầu mới chớm nở và đang ngập chìm trong nỗi lo toan của Tràng của “Thị” và của bà cụ Tứ. Vâng, trong đau khổ, đói nghèo, kề cận với cái chết hạnh phúc vẫn hiện hình và trở thành nguồn động viên với họ. Không trải qua hy sinh, gian khổ làm sao đòi hỏi được có hạnh phúc. Hạnh phúc – sự sống cứ như được gieo mầm từ trong cái chết – trong gian khổ hy sinh. Đó chính là lí do để thôi thúc tôi không nguôi hy vọng, không thôi chiến đấu vì niềm tin đó. Đó là bởi “ở đời này không có con đường cùng chỉ có những ranh giới, điều cốt yếu là phải có sức mạnh để bước qua những ranh giới ấy”...

Vai trò của con người đã được khẳng định: con người phải chiến đấu, luôn luôn chiến đấu để vượt qua ranh giới – ranh giới của sự sống và cái chết, giữa hạnh phúc và hy sinh, đau khổ. Vâng, ở đời này không có con đường cùng mà chỉ có những ranh giới. Sự sống, hạnh phúc chưa và sẽ không bao giờ đi đến chỗ tận diệt cả, có chăng đó chỉ là những thử thách, ranh giới đòi hỏi con người phải vượt qua, phải chiến thắng nó. Đó mới là vai trò, sứ mệnh của con người. Vậy, “điều cốt yếu” là phải có sức mạnh để bước qua những ranh giới ấy.

Giữa sự sống – cái chết, hạnh phúc – khổ đau luôn có những ranh giới. Và chỉ có chúng ta, những con người mới có đủ khả năng vượt qua nó. Mị trong “vợ chồng A Phủ” là một minh chứng về sức mạnh vượt qua những ranh giới của con người. Từ một cô gái xinh đẹp, thối sáo hay nức tiếng khắp nơi, bị bắt về “cúng trình ma” nhà A Sử, sau khi muốn tự tử mà không được vì thương bố, Mị phải chấp nhận làm dâu - làm con trâu, con ngựa cho nhà thống lý Pá Tra. Bị hành hạ, đối xử tàn tệ, tưởng như Mị đã mất hết sức sống, mất hết ý chí mà trở thành cái xác vô hồn. Nhưng không, trong con người Mị vẫn tiềm tàng một sức sống mãnh liệt không gì dập tắt nổi. Đó là ngày xuân muộn ở Hồng Ngài, Mị đòi đi chơi xuân (dù sau đó bị A Sử bắt trói vào cột nhà) Đó là ngày tết Mị lén lấy rượu uống từng ngụm lớn. Và tiêu biểu nhất, đỉnh cao của tác phẩm là khi cô cắt dây trói cho A Phủ và xin đi theo. Đó chính là hành động giải thoát cho người khác và cho chính bản thân mình. Tưởng chừng như, sau biết bao hy sinh đau khổ, sự sống, khát khao hạnh phúc trong cô đã bị dập tắt. Nhưng không, nó vẫn cháy âm ỉ thành một sức mạnh giúp cô vượt qua cái ranh giới ấy mà tìm tới hạnh phúc, tìm lại sự sống (và quả thật, tới Phiềng Sa, tìm được ánh sáng của cách mạng Mị và A Phủ đã có cuộc sống đúng nghĩa). Một con người như Mị, tưởng như bị đẩy tới “bước đường cùng” nhưng vẫn đủ sức mạnh để vượt qua. Đó chính là minh chứng: trên đời này không có bước đường cùng mà đó chỉ là ranh giới mà chúng ta phải vượt qua mà thôi. Vậy tại sao, con người lại không đủ dũng khí để tiến bước ! Hay như nhân vật Đào của “Mùa lạc”, cảnh ngộ ấy, cuộc đời ấy như bị đẩy tới tận cùng của đau khổ. Có lúc, Đào mặc cảm không dám đón nhận và chiến đấu vì hạnh phúc. Vậy mà sau đó cô cũng nhận thức được, cũng khao khát được hạnh phúc, đón nhận nó. Và cuối cùng, hạnh phúc đã đến với cô, một gia đình hạnh phúc với người yêu cô trên cái nông trường Điện Biên thân yêu. Đó chính là ranh giới và sự vượt qua ranh giới. Trên đời này không có con đường cùng mà chỉ có những ranh giới. Vâng, và vì thế, đứng trước những ranh giới đó con người phải biết chiến đấu, phải có sức mạnh để vượt qua. Đó chính là điều cốt yếu ! Là con người, hạnh phúc và sự sống không thể chờ đợi ai mang đến cho mình mà phải chiến đấu mà giành lấy và gìn giữ nó. Đứng trước những ranh giới ấy, bản lĩnh con người mới được bộc lộ và phát huy. Không bao giờ được nguôi tắt hi vọng – phải chăng phần nào Nguyễn Khải muốn nhắn gửi với chúng ta điều đó.

Trong cái chết, trong gian khổ hy sinh vẫn có thể nảy sinh, hiện hình hạnh phúc và sự sống. Xung quanh chúng ta cũng có biết bao tấm gương như vậy. Những học sinh hoàn cảnh khó khăn, mất bố mẹ, gia đình nghèo khó mà vẫn vươn lên học tốt không phải là những tấm gương cho ta học tập sao? Những người thương binh, hy sinh một phần máu thịt cho Tổ quốc, những người không còn sức khỏe mà vẫn vươn lên làm kinh tế giỏi, những người đó có làm ta khơi lại suy nghĩ? Cuộc sống dường như đã đẩy họ đến bước đường cùng, nhưng họ đã chứng minh cho ta thấy, đó chỉ là những ranh giới và thực tế bằng ý chí, quyết tâm, sức mạnh họ đã vượt qua cái ranh giới khó khăn ấy!.

Vâng, từ trong cái chết sự sống vẫn hiện hình. Nó thôi thúc ta hy vọng, chiến đấu để vượt qua tất cả. Hạnh phúc, sự sống nảy sinh hiện hình từ trong gian khổ và cái chết mới khiến ta trân trọng biết bao! Vấn đề nhân sinh mà Nguyễn Khải đặt ra trong “Mùa lạc” là rất đáng để suy ngẫm chiêm nghiệm. Kết thúc bài viết, tôi lại nhớ đến một bài thơ (cũng của một nhà sư) mà tất cả mọi người trong lớp tôi đều yêu mến. Đường như giữa Nguyễn Khải và Khuông Việt có gì gặp nhau chăng ?

Mộc trung nguyên hữu hoả
Nguyên hoả phục hoàn sinh
Nhược vị mộc vô hoả
Toàn toại hà do minh

Tạm dịch:

Lửa sẵn có trong cây

Vỡ đi chốc lại đầy

Vì cây không có lửa

Xất lửa sao bùng ngay

. Cái “ngọn lửa đầu tiên” thấp sáng nên hi vọng ấy phải chăng đã được Nguyễn Khải đưa vào “Mùa lạc” mà phát triển, bổ sung thành một triết lý mới.

Đề: Anh / Chị suy nghĩ gì về quan niệm “Mọi phẩm chất của đức hạnh là ở trong hành động”

Bài làm

Khi mỗi người trong chúng ta làm một việc tốt, bất kể là việc gì, có ai biết rằng chúng ta đang thể hiện đức hạnh của chính mình. Hay nói cách khác như lời của nhà văn Pháp M. Xi-xê-rông: “ Mọi phẩm chất của đức hạnh là ở trong hành động”.

Mỗi con người khi sinh ra đều có mặt tốt và mặt xấu. Trong mặt tốt, một phần chính là đức hạnh của mỗi người. Đức hạnh là đạo đức, là phẩm chất, là những đức tính tốt đẹp của con người, có sẵn hay phải trải qua quá trình rèn luyện mới có được. Hành động có thể được định nghĩa là những việc làm cụ thể, được bộc lộ hằng ngày, và quan trọng hơn đó là sự thể hiện của đức hạnh. Đó cũng chính là phần còn lại của mặt tốt trong mỗi người. Cả câu nói của nhà văn M. Xi-xê-rông mang ý nghĩa như chính nghĩa gốc của nó. Mọi phẩm chất tốt đẹp cần được thể hiện ở trong những hành động cụ thể.

Một người không phải tự nhiên được biết đến là có đức hạnh, mà điều đó còn phụ thuộc vào những việc làm ý nghĩa mà người ấy đã làm. Đơn giản hơn, đó chỉ là những công việc bình thường, như giúp đỡ người già qua đường, nhường chỗ cho phụ nữ và trẻ em trên xe buýt hay biết quan tâm đến người khác và đối xử tốt với mọi người xung quanh. Đó chỉ là những công việc nhỏ hằng ngày được xuất phát từ một tâm hồn trong sáng, luôn hướng về cái đẹp, cái thiện, điều đó sẽ chính là sự thể hiện của đức hạnh.

Người ta thường nói rằng:
“ Ý nghĩa là nụ
Lời nói là bông hoa
Việc làm mới là quả ngọt.”

Khi ta có ý nghĩa về một việc làm tốt, ta cần nói ra để xem xét. Nhưng không phải là nói suông, ta cần phải thực hiện điều đó. Chúng ta làm điều đó bằng tất cả tâm lòng, biến những điều ấy từ suy nghĩ, lời nói thành việc làm cụ thể, như vậy mới tạo thành “quả ngọt”.

Tuy vậy, vẫn có một số trường hợp cần được xem xét trong từng hoàn cảnh. Nói dối được xem là một hành động xấu và sai. Nhưng trong trường hợp một bác sĩ phải nói dối về bệnh tình của bệnh nhân để người ấy yên tâm tiếp tục điều trị, đó lại là một hành động cao cả. Thế nhưng vẫn còn tồn tại rất nhiều những kẻ thiếu đức hạnh. Họ nói ra những điều lớn lao, cao cả nhưng hành động thì ngược lại, vì thực chất, họ làm vậy vì những mục đích ích kỉ riêng của chính họ. Chính ta không loại bỏ họ mà phải làm thay đổi được những con người ấy.

Một xã hội tốt đẹp là một xã hội có những con người làm nhiều việc tốt, biết tu dưỡng bản thân, hoàn thiện tâm hồn. Điều đó được xuất phát từ đức hạnh hay cũng chính là sự thể hiện của một con người có mọi phẩm chất tốt đẹp từ đức hạnh.

Nhạc sỹ thiên tài người Đức Beethoven có nói “Trong cuộc sống, không có gì cao quý và tốt đẹp hơn là đem hạnh phúc cho người khác”. Ý kiến đó có còn nguyên giá trị trong cuộc sống của ngày hôm nay?. “Hạnh phúc” chính là cuộc sống tốt đẹp; niềm vui, sự thỏa mãn về mặt tinh thần, tình cảm của con người .... Còn “cao quý” và “tốt đẹp” là những cụm từ có ý tôn vinh ca ngợi. Câu nói “Trong cuộc sống, không có gì cao quý và tốt đẹp hơn là đem hạnh phúc cho người khác” của Beethoven thể hiện quan niệm sống đẹp, khẳng định ca ngợi quan niệm sống hướng về công hiến, vị tha... Trong cuộc sống, ai cũng tìm kiếm hạnh phúc nhưng quan niệm về hạnh phúc của mỗi người khác nhau. Có người coi sự thỏa mãn vật chất, tình cảm của riêng mình là hạnh phúc. Nhưng cũng có không ít người quan niệm hạnh phúc là cống hiến, là trao tặng. Đối với họ, cuộc sống chỉ có ý nghĩa khi con người biết hi sinh cho hạnh phúc nhân loại. Beethoven quan niệm như thế. Những người biết sống vì người khác, đem lại hạnh phúc cho người khác, là những người có tâm lòng nhân hậu; có cuộc sống đầy ý nghĩa cao cả, đáng trân trọng... Thật vậy, trong cuộc sống nếu chúng ta đem lại được hạnh phúc cho người khác thì quả là tuyệt vời. Hạnh phúc đó có thể dễ dàng có được khi ta giúp đỡ một cụ già qua đường, hay nhường chỗ cho một phụ nữ có thai trên xe buýt... Tất cả những điều đó thật đơn giản nhưng đã mang lại hạnh phúc cho người khác, làm mọi người vui vẻ. Và không dừng ở đó hạnh phúc cũng ở lại với chúng ta khi ta làm được một điều tốt đẹp, có ích cho người khác, cho xã hội. Hành động cao quý và tốt đẹp hơn, to lớn hơn chính là hạnh phúc của sự bình yên mà các anh bộ đội, các chiến sỹ Cách mạng đã đem lại cho chúng ta. Tất cả những hy sinh của các anh chỉ để đem lại hạnh phúc cho chúng ta, cho dân tộc. Hạnh phúc ở đây là sự độc lập tự do cho cả dân tộc. Thà cao quý và tốt đẹp đáng tôn vinh biết nhường nào!

Việc đem hạnh phúc cho người khác thật đơn giản nhưng cũng rất cao quý. Tuy nhiên trong xã hội vẫn còn nhiều người ngay cả việc nhỏ nhất họ cũng không làm. Một số họ chỉ biết có bản thân, toàn đem lại bất hạnh cho người khác. Trong gia đình, chúng ta cần lên án những người chồng vũ phu, đánh đập vợ con hoặc những đứa con bất hiếu chỉ ăn chơi, thỏa mãn nhu cầu cá nhân, làm cha mẹ đau lòng. Tại sao những con người ấy lại nhẫn tâm đem lại sự bất hạnh cho chính những người thân yêu nhất của mình?... Ngoài xã hội, hiện có một lớp thanh niên, thay vì giúp đỡ

người giá yếu, họ lại lợi dụng để cướp giắt, móc túi... Những kẻ lấy sự bất hạnh của người khác làm hạnh phúc của mình cần đáng bị trừng trị!. “Trong cuộc sống, không có gì cao quý và tốt đẹp hơn là đem hạnh phúc cho người khác”. Đó là một quan điểm sống mang tính nhân văn. Nếu có một điều ước thì tôi sẽ ước cho tất cả mọi người trên thế giới này đều được hạnh phúc. Muốn vậy, ngay từ bây giờ mỗi người chúng ta hãy cố gắng làm thật nhiều điều, dù lớn, dù nhỏ, để đem lại hạnh phúc cho mọi người, cho gia đình và cũng là cho bản thân chúng ta...

Đề: Hạnh phúc là gì? - Bài viết được tuyển vào vòng chung khảo Cuộc thi "Quyển sách làm thay đổi cuộc đời tôi" Bài dự thi được tuyển chọn vào vòng chung khảo "Cuộc thi Quyển sách làm thay đổi cuộc đời tôi"

Bài làm

HẠNH PHÚC LÀ GÌ?

Tôi thường tự hỏi: “Hạnh phúc là gì” và cố công đi tìm cho mình một lời giải đáp. “Hạnh phúc là phải biết cho đi chứ không phải nắm giữ thật chặt”, “Hạnh phúc là được yêu thương”, “Happiness is a journey, not just a destination”, “Hạnh phúc là một hành trình chứ không phải chỉ là đích đến” ...đã có rất nhiều câu trả lời cho vấn đề tôi luôn trăn trở nhưng tôi vẫn chưa tìm được một lời giải đáp của riêng tôi, cho chính bản thân tôi. Vậy mà, trong một khoảnh khắc không ngờ đến, phải nói rằng điều kì diệu đã đến, tôi đã “phát hiện” được ý nghĩa của hai từ “Hạnh phúc”. Vào một ngày cuối tháng 3, trong một tâm trạng chán chường và tuyệt vọng, tôi đến nhà sách Thăng Long trên đường Xô Viết Nghệ Tĩnh để tìm mua vài cuốn sách. Tình cờ dừng chân ở quầy sách Văn Hóa Nghệ Thuật, cầm một cuốn sách bâng quơ đọc vội vài trang, tôi bị cuốn hút ngay vào những trang viết, những lời văn chứa đựng bao ý nghĩa nhân văn sâu sắc và tinh tế nhưng rất đời thường, đời thường. Say sưa đọc. Từng dòng từng chữ. Và rồi chính tôi cũng phải ngỡ ngàng trước những thay đổi trong suy nghĩ, tư tưởng và hành động của mình theo chiều hướng lạc quan từ ngày ấy. Giờ đây, với tôi, hạnh phúc thật đơn giản “hạnh phúc là đã bắt gặp, được đọc và nghiền ngẫm quyển sách ấy, quyển sách làm thay đổi cuộc đời tôi “Quảng gánh lo đi mà vui sống” của nhà văn Dale Carnegie, dịch giả Nguyễn Hiến Lê”. Bản thân tôi được sinh ra trong một gia đình tương đối khá giả, lại là con út, anh chị đều đã có gia đình và công việc ổn định, tôi hoàn toàn không phải lo lắng về vấn đề tài chính, chỉ cần chuyên tâm vào việc học, ra trường và có một việc làm tự lo cho bản thân là tốt. Thi vào Đại Học Kinh Tế, chuyên ngành Kế Toán – Kiểm Toán, 4 năm chuyên cần học tập đã giúp tôi ra trường với mảnh bằng loại khá. Tôi tự nộp đơn xin việc và được nhận vào làm cho một công ty liên doanh của Hàn Quốc. Môi trường mới đầy năng động và nhiều áp lực, những mối quan hệ với đồng nghiệp, những va chạm với cuộc sống, con người... hoàn toàn lạ lẫm với tôi, những điều mà tôi không được dạy khi còn ở ghế nhà trường. Những ngày đầu làm việc với nhiều ngỡ ngàng, tôi được phân công đảm nhiệm công việc kế toán thanh toán các chi phí công tác cho nhân viên và cho

các nhà cung cấp dịch vụ viễn thông cho Công ty với hơn 300 nhà cung cấp. Công việc này đòi hỏi người kế toán phải biết cách sắp xếp, xử lý, giải quyết công việc một cách khoa học theo trình tự thời gian, và theo từng mức độ quan trọng. Bản thân là một người cầu toàn, khi còn đi học, tôi luôn được thầy cô, gia đình, và bạn bè đánh giá cao về năng lực học tập, tôi luôn cố gắng hết sức để hoàn thiện mình sớm nhanh chóng trở thành một người thành đạt, có vị trí xã hội như bao người mà tôi ngưỡng mộ. Chính vì điều đó, tôi luôn muốn hoàn thành nhanh và sớm các công việc được giao hơn các đồng nghiệp khác, với mong muốn làm ngắn lại con đường đi đến thành công. Ban đầu, mọi việc diễn ra khá thuận lợi bởi lẽ công việc còn nhẹ, về sau khi được chính thức bàn giao từ người kế toán cũ, những khó khăn của tôi bắt đầu từ đó. Tự đặt rào cản về thời gian cho mình, phải hoàn thành nhiều công việc cùng một lúc và trước tiến độ, tôi nghĩ rằng như thế năng lực của mình sẽ được nhìn nhận và đánh giá cao, việc ngày hôm nay chưa xong, đã nghĩ đến ngày mai mình phải hoàn tất việc gì. Chính suy nghĩ ấy đã khiến tôi lúc nào cũng bị áp lực về thời gian và dẫn đến những lo lắng, căng thẳng bắt đầu hình thành và cứ thế ngày một nhiều lên, dẫn đến hiệu quả xử lý vấn đề giảm đi một cách rõ rệt. Còn công việc với tôi giờ đây cảm tưởng cứ như những đợt sóng ào ạt dồn đẩy khiến tôi ngày càng chông chênh giữa biển, nào là thanh toán cho khách hàng đúng hạn nếu không họ sẽ ngưng dịch vụ, nhân viên phải thanh toán sớm để họ có tiền đi công tác nếu không sẽ bị ảnh hưởng đến Công ty, phải làm sổ, báo cáo nộp cho Sếp ..., thay vì bình tĩnh tìm phân tích nguyên nhân rồi kiếm một lối thoát, một hướng mở cho vấn đề mình đang gặp phải, tôi lại ra sức vùng vẫy, với hi vọng tìm thấy một cái phao. Từ đó, một ngày làm việc của tôi cũng bắt đầu từ 8h sáng, và kết thúc đến 8h, 9h tối, chưa xong thì mang về nhà làm, với mong muốn “hết việc chứ không hết giờ”. Nhưng rồi việc thì không bao giờ hết còn tôi thì chẳng còn thời gian dành cho bản thân và gia đình. Các đồng nghiệp bắt đầu chú ý đến tôi với ánh mắt ái ngại khi tôi ngày một hốc hác, tiêu tụy, xanh xao, sếp cũng có ý kiến về hiệu quả làm việc ngày một giảm sút của tôi và lần đầu tiên khiển trách tôi từ lúc bắt đầu làm việc đến giờ. Tôi đâm ra hoang mang và nghi ngờ năng lực của chính mình, phải chăng sự thiếu kinh nghiệm, cách làm việc “có vấn đề” đã gây ra hậu quả tôi nghĩ là quá “tai hại và nghiêm trọng” như thế. Rồi tôi tự đổ lỗi cho bản thân, nghĩ rằng mình là đồ bỏ đi, có bấy nhiêu việc mà làm không xong, còn bị Sếp phê bình, đồng nghiệp khiển trách. Bao suy nghĩ tiêu cực về bản thân cứ như những gam màu tối cứ bị vẽ ra trong đầu tôi, tôi ngày càng sống khép mình, chui vào vỏ ốc, lủi thủi làm việc, làm việc và làm việc, mong chuộc lại cái thiếu sót mà tôi cho là ảnh hưởng nghiêm trọng đến Công ty. Đêm về không khi nào tôi có một giấc ngủ yên giấc, cứ canh cánh bên lòng một nỗi lo sợ về tương lai, không muốn biết đến ngày mai với bọn bè công việc đầy áp lực và căng thẳng. Tôi đổ bệnh và phải nghỉ phép 1 tuần. Đó là hình ảnh tôi của một tháng về trước đây các bạn ạ. Tôi giờ đây đã hoàn toàn thay đổi, thay đổi từ khi đọc cuốn sách “Quảng gánh lo đi mà vui sống” của nhà văn Dale Carnegie, dịch giả Nguyễn Hiến Lê. Có lẽ phải đến khi cuộc thi viết về sách này được phổ biến, tôi mới định hình được điều kì diệu mà quyển sách này đã mang đến, đó chính là làm thay đổi cuộc đời một con người, như điều mà nhà văn Dale Carnegie, dịch giả Nguyễn Hiến Lê tâm niệm như thế khi viết và dịch quyển sách này. “Nếu đời người quả là bể thảm thì cuốn sách này là ngọn gió thần đưa thuyền ta đến cội Niết bàn, một cội Niết bàn ở ngay trần thế. Chúng tôi xin trân trọng tặng nó cho hết thảy những bạn đương bị cơn sâu ưu tư làm cho khổ sở trần trọc canh khuya, tan nát cõi lòng. Ngay từ những chương đầu, bạn sẽ thấy tư tưởng sâu thẳm của bạn tiêu tan như sương mù gặp nắng xuân và bạn sẽ mỉm cười nhận rằng đời quả là đáng sống.” (đầu đề của sách) Xuất thân từ một nhà giáo và là một nhà văn, Dale Carnegie

nhận thấy rằng phải chỉ cho học sinh của ông – hầu hết là những người có địa vị quan trọng trong đủ các ngành hoạt động xã hội – cách thắng ưu tư và phiền muộn. Ông bèn tìm trong thư viện lớn nhất Nữ Ước (Mỹ) thời bấy giờ hết thấy những sách bàn về vấn đề ấy và ông chỉ thấy vồn vện có 25 cuốn, còn sách nghiên cứu về ... loài rùa thì có đến 190! Không thấy cuốn nào là đầy đủ, khả dĩ dùng để dạy học được, ông đành bỏ ra bảy năm để nghiên cứu hết các triết gia cổ, kim, đông, tây, đọc hàng trăm tiểu sử, từ tiểu sử của Khổng Tử đến đời tư của Churchill, rồi lại phỏng vấn hàng chục các danh nhân đương thời và hàng trăm đồng bào của ông trong hạng trung lưu. Nhờ vậy, sách của ông có đặc điểm là đầy những chuyện thiết mà bất kì ai đọc cũng bắt gặp hình ảnh của mình lẫn khuất trong từng trang viết. Và cùng với lối viết văn chân thật, hóm hỉnh, có chỗ điệp ý, có đoạn ý tứ hơi rời rạc, nhưng rất tự nhiên, “khiến ta đọc lên tưởng tượng như có ông ngồi bên cạnh, ngó ta bằng cặp mắt sâu sắc, mỉm cười một cách hóm hỉnh, mà giảng giải cho ta, nói chuyện với ta vậy”(trang 9) đã khiến cho những thông điệp mà ông muốn chuyển tải có thể đi nhanh, đi sâu vào lòng người đến vậy. Quyển sách chia làm 8 phần, mỗi phần chia làm nhiều chương nhỏ, bao gồm Phần thứ nhất: Những phương thức căn bản để diệt lo.

1. Đặc nhất nhất quá nhất nhất:

2. Một cách thần diệu để giải quyết các vấn đề rắc rối:

3. Giết ta bằng cái ưu sầu:

Phần thứ hai: Những thuật căn bản để phân tích những vấn đề rắc rối

1. Làm sao phân tích và giải quyết các vấn đề rắc rối.

2. Làm sao trừ được 50% nỗi lo lắng về công việc làm ăn của chúng ta.

Phần thứ ba: Diệt tận ưu phiền đi đừng để nó diệt ta

.1. Khuyến ai chớ có ngồi rồi.

2. Đời người ngắn lắm, ai ơi.

3. Một định lệ diệt được nhiều nỗi lo lắng

4. Đã không tránh được thì nhận đi.

5. “Tốp” lo lại.

6. Đừng mất công cưa vụn mặt cưa.

Phần thứ tư: Bảy cách luyện tinh thần để được thành thoi và sung sướng.

1. Một câu đủ thay đổi cuộc đời bạn.

2. Hiềm thù rất tai hại và bắt ta trả một cái giá rất đắt.

3. Nếu bạn làm đúng theo đây thì không bao giờ bạn còn buồn vì sự bạc bẽo của người đời.

4. Bạn có chịu đổi cái bạn có để lấy một triệu mỹ kim không?

5. Ta là ai?

6. Định mệnh chỉ cho ta một trái chanh hãy làm thành một ly nước chanh ngon ngọt.

7. Làm sao trị được bệnh u uất trong 2 tuần?

Phần thứ năm: Hoàng kim quy tắc để thắng ưu tư.

1. Song thân đã thắng ưu tư bằng cách nào?

2. Không ai đá đồ chó chết cả?

3. Hãy gác những lời chỉ trích ra ngoài tai.

4. Những sai lầm của tôi.

Phần thứ sáu: Sáu cách tránh mệt và ưu tư để bảo toàn nghị lực và can đảm.

1. Ảnh hưởng tai hại của sự mệt mỏi.
2. Tại sao ta mệt và làm sao cho hết mệt?
3. Các bà nội trợ hãy tránh mệt mỏi để được trẻ mãi.
4. Bốn tập quán giúp bạn khỏi mệt và khỏi ưu phiền khi làm việc.
5. Làm sao diệt nỗi buồn chán làm ta mệt nhọc, ưu tư và uất hận.
6. Bạn không ngủ được ư? Đừng khổ trí vì vậy!

Phần thứ bảy: Lựa nghề cách nào để thành công và mãn nguyện.

1. Một quyết định quan trọng nhất trong đời bạn.

Phần thứ tám: Làm sao bớt lo về tài chính.

1. Bảy chục phần trăm nỗi lo của ta.

Các bạn có biết rằng, điều đầu tiên mà tôi đã làm sau khi đọc quyển sách này là gì không?

Tôi hít một hơi thật sâu, lấy ngay một tờ giấy trắng và ghi lại ba câu hỏi:

1. Nỗi khó khăn của tôi là gì? Hậu quả lớn nhất mà tôi gặp phải là gì?

2. Nguyên nhân phát sinh từ đâu?

3. Có cách nào giải quyết được? Giải pháp nào hơn cả?

“Chỉ một việc chép sự kiện lên giấy và đặt vấn đề một cách rõ ràng cũng đã giúp ta đi được một quãng đường dài tới một sự quyết định hợp lý rồi. Đúng như Charles Keteling đã nói: “Khéo đặt vấn đề là đã giải quyết được một nửa”. Trước kia tôi thường trả lời miệng mà không chép lên giấy, nhưng từ lâu tôi bỏ lối ấy vì nhận thấy rằng chép những câu hỏi và trả lời lên giấy làm cho óc tôi sáng suốt hơn, bình tĩnh để quyết định. Nếu không thì có lẽ tôi đã vùng vẫy, do dự để rồi đâm quàng đâm xiên dưới xô đẩy của tình thế... Chính sự không có lấy một mục đích nhất định, sự chạy loanh quanh hoài, như điên khùng nó sinh ra bệnh thần kinh suy nhược và biến đổi đời sống của ta thành một cảnh địa ngục” (trang 68) Một việc tưởng chừng đơn giản mà bấy lâu nay tôi chưa bao giờ nghĩ đến. Tôi bắt đầu ghi lại tất cả.

1. Nỗi khó khăn của tôi ư? Hậu quả lớn nhất mà tôi gặp phải là gì

- Không kham nổi công việc ngày một nhiều, không hoàn thành công việc đúng thời hạn, khách hàng phiền hà.

- Lo sợ sếp khiển trách và người khác đánh giá sai về mình.

- Mệt mỏi bết tắc trong công việc.

Tôi nhận thấy nỗi khó khăn, ưu tư về công việc là chi phối tất cả. Không hoàn thành công việc đúng thời hạn, không ai bỏ tù hoặc giết tôi do thanh toán trễ hạn cho nhà cung cấp một vài ngày hay làm ảnh hưởng đến công việc của người khác. Điều đó thì chắc chắn rồi. Có lẽ tôi sẽ sa thải do năng lực làm việc yếu kém. Tôi sẽ có thời gian ở nhà nghỉ ngơi. Với số tiền dành dụm được sau một khoảng thời gian làm việc ở đây, tôi có thể trang trải các khoản chi phí trong thời gian tìm việc mới nếu chịu khó tiết kiệm và tránh chi dùng cho các khoản không cần thiết. Và lại, tôi còn trẻ, tốt nghiệp loại khá, có bằng anh văn, vì tính cùn gần một năm kinh nghiệm, tôi có thể tìm một công việc khác cho mình như những ngày đầu mới tốt nghiệp cơ mà. Tình huống xấu nhất nếu chẳng may vì cái công việc đầu tiên bị sa thải này mà không được nhận làm đúng nghề thì tôi vẫn có thể làm được một công việc trái nghề khác với mức lương thấp hơn. Tôi còn hai tay, hai chân cùng khối óc còn hoạt động, vẫn còn hạnh phúc hơn bao nhiêu người tật nguyên cơ nhờ khác

cơ mà, sợ gì mà chẳng kiếm được việc làm. Chẳng sao cả! “Sau khi đã nghĩ đến những kết quả tai hại nhất có thể xảy đến, tôi nhất quyết đành lòng nhận nó, nếu cần” (trang 31) “Vì sự lo lắng có cái kết quả khốc hại là làm cho ta mất khả năng tập trung tư tưởng. Khi ta lo, óc ta luôn luôn chuyển từ ý này qua ý khác, và cố nhiên ta mất hẳn năng lực quyết định. Trái lại khi chúng ta can đảm nhìn thẳng vào những kết quả khốc hại và đành lòng chịu nhận nó, thì lập tức ta bỏ ngay được hết những nỗi lo lắng tưởng tượng để tự đặt ta vào một tình trạng khách quan có thể giúp ta tập trung hết tư tưởng vào vấn đề mà ta đang giải quyết.” (trang 32) Lúc này, tôi nhận thấy một điều rất quan trọng, tôi tự khắc tìm lại sự bình tĩnh đã mất trong những ngày trước, đầu óc tôi bỗng chốc bình yên và thanh thoi đến lạ. Bình thường, chúng ta lại cứ hay “quay cuồng lo lắng làm hại đời mình, không chịu nhận sự chẳng may nhất, không ráng chịu cải thiện tình thế, không vớt vát những vật còn chưa chìm trong khi thuyền đắm ... đâm ra “gây lộn một cách chua chát và kịch liệt với số phận” khiến cho đời phải tăng thêm số người mắc bệnh chán đời.” (trang 34) Chấp nhận đối diện với sự chẳng may nhất, đã giúp tôi mở được một gút thắt quan trọng của vấn đề mà tôi đang gặp phải chỉ sau khi ghi lại tất cả những khó khăn của bản thân ra giấy và bắt đầu phân tích từng nguyên nhân.

2. Nguyên nhân cho những khó khăn mà tôi gặp phải?

Công việc quá nhiều, mà công việc cụ thể của tôi là gì? Là thanh toán cho nhà cung cấp theo từng hợp đồng và thanh toán cho nhân viên. Nhưng các đối tượng này có cần thanh toán cùng một lúc cho họ không? Xếp theo thứ tự ưu tiên, thì ai cần thanh toán trước? Là nhà cung cấp. Các nhà cung cấp này có cần thanh toán đồng thời trong một ngày cho họ không? Không, vì mỗi hợp đồng có một hạn mức và thời hạn thanh toán khác nhau, việc làm sổ, báo cáo cũng chỉ tập trung vào một số ngày cuối tháng. Vậy tại sao tôi luôn muốn hoàn thành song song nhiều công việc cùng một lúc? Làm như thế có mang lại kết quả gì không? Không! Chẳng có việc nào được hoàn thành một cách trọn vẹn trong cái thời hạn mà tôi tự định ra. Tác giả đã so sánh ví von cuộc đời mỗi con người như một cái đồng hồ cát “phần trên đồng hồ đó có đựng hàng ngàn hạt cát. Và những hạt cát ấy, đều lần lần liên tiếp nhau, chui qua cái cổ nhỏ giữa để rớt xuống phần dưới. Không có cách gì cho nhiều hạt cát chui cùng một lúc được, trừ phi là đập đồng hồ ra ... Buổi sáng, thức dậy, ta có hàng trăm công việc phải làm trong một ngày. Nhưng nếu chúng ta không làm từng việc một, chậm chạp, đều đều như những hạt cát chui qua cái cổ đồng hồ kia thì chắc chắn là cơ thể và tinh thần ta hư hại mất” (trang 20) Tham lam quá chăng, khi muốn hoàn thành song song nhiều công việc cũng như muốn nhiều thật nhiều hạt cát rơi nhanh xuống đáy đồng hồ cát cùng một lúc, rốt cuộc do quá nhiều nên chúng đã bị kẹt lại ở cổ bình, chẳng thể nào rơi xuống được nữa, dù chỉ là một hạt. “Tại sao chúng ta lại điên như vậy? Điên một cách thâm trầm như vậy?” Chính nhà văn cũng phải bật thốt điều đó và dẫn ra một sai lầm mà tôi và gần như tất cả chúng ta may mắn đều có thể may mắn mắc phải. “Lạ lùng thay cái chuỗi đời của ta. Con nít thì nói: “Ước gì tôi lớn thêm được vài tuổi nữa”. Nhưng khi lớn vài tuổi rồi thì sao? Thì lại nói: “Ước gì tôi tới tuổi trưởng thành”. Và khi tới tuổi trưởng thành lại nói: “Ước gì tôi lập gia đình rồi ở riêng”. Nhưng khi thành gia rồi thì làm sao nữa? Thì lời ước lại đổi làm: “Ước gì ta già được nghỉ ngơi”. Và khi được nghỉ ngơi rồi thì lại thương tiếc quãng đời đã qua, và thấy như có cơn gió lạnh thổi qua quãng đời đó. Lúc ấy đã gần xuống lỗ rồi, còn hưởng được gì nữa. Khi ta biết được rằng đời sống ở trong hiện tại, ở trong từng ngày một, thì đã trễ quá rồi mà”. (trang 24).

Trong cuộc sống này, mỗi một chúng ta đều đi trên một con đường của riêng mình hầu như không có bản hướng dẫn, vô tình khi đến một khúc quanh, nghĩ rằng mình đã rẽ đúng hướng

nhưng rồi chính cái lối suy nghĩ bó hẹp, đầy tiêu cực lại tự đẩy mình đến mé vực thăm lúc nào không biết. Đọc sách, tôi nghiệm ra nhiều điều, nghiệm ra cái khó khăn mà mình gặp phải cũng như vô vàn những vấn đề thường gặp ở tất cả những con người trẻ tuổi khi bước đầu va chạm với cuộc sống khi mới tốt nghiệp ra trường. Trăn trở, suy tư rồi học hỏi kinh nghiệm của những người đi trước, là điều nên làm, thì tôi lại tự tạo ra “bi kịch tinh thần” cho chính mình. Và chính căn bệnh tinh thần này cũng là nguyên nhân chính cho chứng bệnh suy nhược tinh thần của tôi như bác sĩ đã chẩn đoán, tâm trí lúc nào cũng bất an cũng như nhiều chứng bệnh khác mà tác giả đã dẫn ra trong sách như đau bao tử, thần kinh thác loạn, chứng sung khớp xương, đau răng....Thật bất ngờ nhưng suy nghĩ một cách thấu đáo đây quả là một điều chính xác. “Một thủ đoạn mà quân phiệt tàn bạo của Trung Quốc dùng để hành hạ một tội nhân nào, họ trói kẻ bất hạnh rồi đặt dưới một thùng nước cứ đều đều nhỏ giọt... từ giọt... từ giọt... không ngừng...ngày và đêm trên đầu y. Sau cùng tội nhân thấy khổ sở như búa đập vào đầu và hoá điên. Phương pháp đó được Y-Pha-nho dùng trong những buồng tra tấn và Hitler dùng trong các trại giam. Ưu tư nào khác những giọt kia? Nó đập, đập, đập, không ngừng vào thần kinh ta, đủ sức làm cho ta điên và tự tử được.” (trang 53) Chính ta “tự giết ta bằng cái ưu sầu” chứ không ai khác (trang 41).

Lần giở từng trang sách, tôi như khám phá thêm một chân trời mới cho mình, “Đời người ngắn lắm ai ơi” (trang 97) . Bao trở ngại trong học tập tôi đã vượt qua được với thành tích cao, sao giờ đây lại bị đè bẹp bởi sự bế tắc, tuyệt vọng, bởi “những lo lắng lặt vặt, mà thắng nó chỉ cần xét chúng theo một phương diện mới mẻ” (trang 102) tôi sẽ nhanh chóng tìm lại sự bình yên trong tâm hồn mình. Bị góp ý về cách thức làm việc, nếu không đứng ở cương vị một người đã trưởng thành, đi làm nhiều năm như những đồng nghiệp khác để tiếp thu mà dưới góc độ một sinh viên mới ra trường, có năng lực, tuy kinh nghiệm còn non, đôi khi vụng về nhưng có tinh thần học hỏi, cầu tiến để đón nhận và ngày càng hoàn thiện mình như vậy có nhẹ nhàng hơn cho bản thân hay không? So sánh rồi “bất chước người thì không bao giờ đi xa được” (trang 209) Ngay chính tác giả cũng đã tự nhủ mình rằng “Mày phải là thằng cha Dale Carnegie với tất cả những lỗi lầm và kém cỏi của nó. Mày không thể là người nào khác được. Chẳng có ai là hoàn hảo cả” (trang 213) Vậy cứ dằn vặt bản thân bởi những lỗi lầm đã qua liệu có ích gì, có khiến thời gian quay trở lại để tôi sửa sai chẳng? Không, vậy thôi thì hãy “Quên nó đi” (trang 129) dùng thời gian hữu ích để kiến thiết tương lai và không nghĩ đến quá khứ nữa có hay hơn không? “Điều cần thiết ở đời không phải là biết lợi dụng những thắng lợi. Kẻ ngu nào cũng biết như thế. Nhưng biết lợi dụng những thất thế mới là điều cần thiết. Muốn được vậy, phải thông minh và chính cái thiên tư đó phân biệt người khôn với kẻ ngốc” (trang 222) Một điều cực kì đúng đắn.

Và việc nhân viên bị phê bình, trường hợp của tôi có phải là duy nhất, bao nhiêu phần trăm sẽ bị cho thôi việc ở lần đầu tiên bị khiển trách như tôi. Con số đó là rất thấp, thậm chí bằng 0, ai đi làm mà chẳng một lần bị sai sót, nếu ai làm sai bị khiển trách rồi cho thôi việc thì chắc hẳn sẽ chẳng còn ai muốn đi làm nữa, sẽ chẳng còn khái niệm người làm công ăn lương nữa đâu. Vậy lo lắng, ưu tư rồi day nghiêng với chính mình mãi để làm gì. “Bạn và tôi đều có thể giải được chín phần những âu sầu chúng ta ngay bây giờ, nếu chúng ta chịu quên ưu tư trong một lúc, vừa đủ để suy nghĩ xem, theo luật trung bình, những lo lắng của ta có lý hay không?” (trang 108).

Rồi vô vàn những khó khăn mà tôi tưởng chừng đã gặp phải trong công việc vừa qua, chỉ cần “xét chúng theo một phương diện mới mẻ” (trang 102) tôi đã có thể vượt qua nó một cách dễ dàng “... hoàn cảnh tự nó không thể làm cho ta sung sướng hay đau khổ. Chính cái cách ta phản động lại với

nó làm cho ta khổ hay vui” (trang 120) Ra sức dùng vũ khí thời gian để chiến đấu với công việc từng ngày, quần quật làm từ sáng đến tối rồi cứ mãi mệt mỏi, bết tắc sau mỗi trận chiến để làm gì, sẽ linh hoạt hơn chẳng nếu đối xử với công việc một cách thân thiện, hòa nhã rồi từ từ điều khiển nó một cách bình tĩnh và có khoa học thì dễ dàng chế ngự được nó hơn. Nhà văn đã thật tinh tế và sâu sắc khi dùng hình ảnh cái vô xe để liên tưởng đến thái độ của ta khi tiếp cận với công việc cũng như cuộc sống. “Biết có bạn tại sao những vô xe hơn lăn trên đường mà chịu được đủ cái tội tình: nào cọ vào đường, nào để lên đá nhọn không? Mới đầu các nhà chế tạo những vô xe cứng rắn. Nhưng chẳng bao lâu vô xe tan tành ra từng mảnh. Rồi họ mới chế ra những vô xe mềm hơn để làm cho sự đụng chạm trên đường dịu, nhẹ đi và những vô này "chịu đựng" được. Trên đường đời khắp khềnh, bạn và tôi nếu ta học cách làm cho những sự đụng chạm dịu bớt đi, thì cuộc hành trình của ta cũng dài hơn và êm đềm, sung sướng. Nếu không theo cách ấy mà cứ chống lại với những sự khó khăn trong đời, chúng ta sẽ ra sao? Nếu không chịu "mềm mại như cây liễu" mà cứ nhất định "cứng cỏi như cây tùng" chúng ta sẽ ra sao? Dễ biết lắm. Chúng ta sẽ gây ra những xung đột bất tận trong thâm tâm ta, chúng ta sẽ lo lắng, khổ sở, cáu kỉnh và bị bệnh thần kinh.” (trang 127).

Những suy nghĩ của tôi được ghi đầy đặc lên trang giấy, mỗi khi ghi lại từng câu trả, tôi như cảm thấy gánh nặng trong lòng dường như được san sẻ dần theo từng trang viết. Việc “vạch rõ sự kiện, phân tích sự kiện” do thu thập được một cách “vô tư khách quan”, “ làm như thu thập nó không phải cho tôi mà cho một người khác. Cách đó giúp tôi nhận xét một cách lạnh lùng, khách quan và diệt được hết những cảm xúc...Nói cách khác là tôi ráng thu thập đủ những sự kiện chống lại tôi, trái với ý muốn của tôi” (trang 63) rồi bắt đầu phân tích chúng từ từ, điều mà tôi học được sách và áp dụng vào thực tế bản thân, đã giúp tôi tìm thấy bao hi vọng cho cuộc sống còn quá nhiều điều tươi đẹp mà tôi đã đánh mất trong một khoảng thời gian khá dài.

Từng câu hỏi rồi câu trả lời được ghi rõ ràng từ ban đầu đến giờ và cuối cùng chốt lại ở câu “Phải thay đổi!” Nhưng thay đổi bằng cách nào? Thế là tôi bắt tay ngay vào giải quyết câu hỏi thứ ba:

Đề: Nhân bất học bất tri lý

Bài làm

Người xưa có câu :

“Ngọc bất trác, bất thành khí

Nhân bất học, bất tri lý”

Nghĩa là ngọc mà không được mài dũa thì không thể trở thành món đồ có giá trị, cũng như người mà không học thì không biết được lý lẽ. Câu nói đó đã nói lên tầm quan trọng của việc học. Và ngày nay, để xác định một lần nữa mục đích của học tập, UNESCO đề xướng: “Học để biết, học để làm, học để chung sống, học để tự khẳng định mình.” Học là trau dồi kiến thức tổng quát, là tiếp thu những cái hay, cái mới, cái tiến bộ sáng tạo... là nâng cao khả năng chuyên môn và các kỹ năng khác, đồng thời là hoàn thiện nhân cách của bản thân. Trước hết là chúng ta “học để biết”, để nhận thức được đúng, sai, tốt, xấu, hiểu rõ được các vấn đề. Quả thật là nếu không có học gì cả thì bản thân chúng ta sẽ không có hiểu biết để đánh giá, nhận định đúng một sự việc, vấn đề. Điều quan trọng hơn là sau khi hiểu được, biết được thì ta phải “làm”, phải vận dụng những gì đã học được vào thực tiễn đời sống. Có như vậy ta mới biết biết được thành quả của việc học đã đem lại, đồng thời thông qua đó cũng đóng góp một phần không nhỏ vào các hoạt động chung của xã hội. Mặt khác chúng ta còn “học để chung sống” để tạo dựng các mối quan hệ giữa người với người được hòa thuận, tốt đẹp, đầm ấm hơn nhờ tiếp thu những qui tắc giao tiếp, cách ứng xử và sự tinh tế,

nhảy bén trong từng nền văn hóa. Có như vậy cuộc sống của chúng ta sẽ trở nên hòa hợp và có ích với cộng đồng. Hơn thế nữa là chúng ta còn “học để tự khẳng định mình”, để chứng tỏ bản thân mình học là vì mục đích rõ ràng với ý chí phấn đấu nỗ lực không ngừng nghỉ nhằm đạt được mục tiêu đó. Đó là một quá trình lâu dài và đòi hỏi bản thân người học sự siêng năng, chăm chỉ, sự kiên trì, bền bỉ tới cùng. Tất nhiên thành quả của quá trình “học và làm” như vậy sẽ đem lại nhiều lợi ích và xứng đáng với công sức mà ta đã bỏ ra. Như vậy câu nói của UNESCO khẳng định rằng học tập là bước cơ bản cung cấp cho ta tri thức đồng thời hướng dẫn ta sử dụng tri thức vào các mục đích tốt đẹp. Câu nói của UNESCO đã mở ra cho ta hai khía cạnh chính của việc học: thứ nhất là học phải thông qua việc tiếp thu kiến thức trên lý thuyết; thứ hai là học phải ứng dụng thực hành trong thực tế. Hai phạm trù này luôn song đôi với nhau, bổ sung cho nhau và không thể tách rời được. Đây cũng là một trong những bước chính yếu để việc học của một người đạt được kết quả cao. Từ đó tạo cho nền tảng phát triển vững chắc, có năng lực trong công việc chuyên môn, rèn luyện nhân cách bản thân tốt đẹp hơn, góp phần xây dựng xã hội văn minh, hiện đại, tiến bộ hơn về cả “bộ mặt” lẫn con người.

Nhưng bên cạnh đó vẫn còn có những người học với mục đích đối phó, qua loa cho có. Do vậy mà họ nắm kiến thức một cách hời hợt, không sâu không chắc. Những dạng người này cho dù có đạt được thành tích cao trong học tập thì cũng rất khó thành công một cách bền vững cho sau này được.

Tóm lại mỗi người trong chúng ta cần ý thức rõ việc học tập, xác định mục tiêu cụ thể, đúng đắn cho bản thân và nỗ lực không ngừng nghỉ nhằm đạt được mục tiêu để tạo lập cho bản thân sự tự tin bản lĩnh mạnh mẽ về năng lực của bản thân, rèn luyện đạo đức và hoàn thiện nhân cách cao đẹp.

Đề: Nỗ lực học là trách nhiệm của thanh niên

Bài làm

Lênin từng có câu: “Học, học nữa, học mãi”. Câu nói trên đã khẳng định tầm quan trọng thiết yếu của việc học. Và để việc học của chúng ta đạt được kết quả tốt đẹp thì mỗi cá nhân cần xác định rõ mục đích học tập cho bản thân. Vì lẽ đó mà UNESCO đã đề xướng: “Học để biết, học để làm, học để chung sống, học để tự khẳng định mình”. Vậy chúng ta hãy cùng làm rõ vấn đề trên.

“Học” là sự tiếp thu kiến thức ở nhiều lĩnh vực không chỉ từ nhà trường mà còn từ cuộc sống. Ông bà ta khi xưa thường khuyên con cháu: “Không biết thì hỏi, muốn giỏi phải học”. Thật vậy, để mở mang sự hiểu biết cũng như tích lũy tri thức quý giá thì con người ta luôn phải trải qua quá trình học tập không ngừng nghỉ. Bạn có thể biết được những điều hay, mới lạ, bổ ích bằng cách tìm tòi học hỏi qua sách vở, qua thầy cô, bạn bè cũng như từ thực tế cuộc sống. Chỉ cần luôn cố gắng và có tinh thần ham học hỏi, chắc chắn ta sẽ giải đáp được những điều ta muốn biết và hơn nữa là hiểu thêm về những điều ta chưa biết. Nhờ vậy mà bản thân luôn bắt kịp với thời đại, với sự phát triển vượt bậc của xã hội. Bên cạnh việc học để tiếp thu kiến thức, chúng ta còn cần xác định cho mình một mục đích học tập quan trọng khác nữa, đó là “học để làm”. Ta có thể hiểu “học để làm” ở đây là vận dụng những kiến thức mình đã học vào cuộc sống. Hay nói rõ hơn là học cho tương lai, học để mai sau có thể kiếm được công việc, nghề nghiệp ổn định nhờ đó nuôi sống bản thân và cống hiến sức lực, trí tuệ cho đất nước... Vậy còn “học để chung sống” là như thế nào? Hẳn ai cũng biết, cuộc sống quanh ta vốn muôn màu muôn vẻ, đa dạng và vô cùng phức tạp với nhiều mối quan hệ. Việc “học” trong trường hợp này được hiểu là học cách đối nhân xử thế, học

những điều hay lẽ phải cũng như cách sống đẹp. Quan hệ giữa người với người đi đến tốt đẹp, hoà hảo hay mâu thuẫn, xung đột đều là do chúng ta quyết định. Nếu biết cư xử phải lẽ với nhau, biết nghĩ cho nhau, cho tập thể thì hẳn mỗi người đều cảm nhận được niềm hạnh phúc khi cho đi và nhận lại. Mặt khác, “học để chung sống” còn là học tập và tuân theo những chuẩn mực về đạo đức, pháp luật để trở thành một công dân gương mẫu, góp phần xây dựng bộ mặt văn minh, tích cực cho đất nước. Cuối cùng là “học để tự khẳng định mình”. Ai mà không muốn được mọi người kính nể, ai mà không muốn đạt được địa vị cao cũng như gặt hái được thành công trong cuộc sống. Thế nhưng không phải muốn là có thể có được mà ta phải trải qua sự rèn luyện, học tập chăm chỉ. Vì lẽ đó mà mỗi chúng ta phải luôn nỗ lực tìm tòi kiến thức, cố gắng học thật giỏi để chứng minh được mình là người hữu ích và khẳng định tài năng của chính bản thân. Có thể nói, bốn yếu tố trên đóng vai trò hết sức quan trọng cho sự học. “Học để biết, học để làm, học để chung sống và học để tự khẳng định mình” là yêu cầu tiếp thu kiến thức rồi vận dụng nó vào thực hành, vào hành động trong cuộc sống từ đó hoàn thiện nhân cách và khẳng định chính bản thân. Là học sinh, việc đầu tiên chúng ta cần làm là phải ra sức học tập văn hoá để ứng dụng kiến thức đã học vào thực tế. Nhưng học giỏi vẫn chưa đủ mà ta còn phải rèn luyện nhân cách, đạo đức. Có những người rất giỏi giang, thành đạt nhưng chỉ biết có bản thân mình mà không nghĩ đến tập thể, không bao giờ biết giúp đỡ cộng đồng, giúp đỡ những người có hoàn cảnh khó khăn hơn mình. Như vậy là họ đã bỏ qua việc học để chung sống với xã hội. Cũng có những bạn chẳng xác định được mình học để làm gì. Các bạn ấy chỉ học qua loa, đối phó sao cho đủ điểm, học chỉ vì nghĩ ba mẹ ép buộc mà không hiểu rằng việc học có ý nghĩa rất quan trọng cho tương lai của mình. Bởi lẽ đó, mỗi học sinh hãy luôn có ý thức học tập và có trách nhiệm với chính bản thân cũng như gia đình và xã hội. Tóm lại, việc học là rất quan trọng không chỉ với mỗi cá nhân mà nó còn ảnh hưởng trực tiếp đến xã hội. Do đó, mỗi chúng ta, nhất là thế hệ thanh niên thế kỉ XXI hãy xác định cho mình mục đích học tập và phấn đấu nỗ lực hết mình để mai này trở thành công dân có ích, góp phần xây dựng đất nước thêm giàu mạnh.

Học để làm gì?....

Bài làm

Con người luôn luôn có nhu cầu học hỏi, mở mang tầm hiểu biết. Chính nhờ việc tích lũy và tìm tòi tri thức mà con người có sự phát triển vượt bậc như ngày nay. Trong xã hội, những con người có hiểu biết rộng luôn được trọng vọng, những người cầu tiến, ham học hỏi luôn được mọi người quý trọng, giúp đỡ. Tuy vậy, không phải ai cũng có thể hiểu hết được mục đích cũng như tầm quan trọng của việc học. Chính vì vậy mà UNESCO – Tổ chức Giáo dục – Khoa học – Văn hóa của Liên hiệp quốc đã đưa ra đề xướng: “học để biết, học để làm, học để chung sống, học để tự khẳng định mình” như một định hướng cho việc học tập của mọi người. “Học” là quá trình tiếp thu và tích lũy kiến thức. Chính từ quá trình này, chúng ta mới biết được những điều cần thiết làm hành trang trong đời. Có học, chúng ta mới có đủ kiến thức để giải quyết những khó khăn và đạt được những thành công trong công việc. Có tìm tòi về thế giới, chúng ta mới biết về những nền văn hóa mới, mới biết được cách tôn trọng sự khác biệt giữa các quốc gia, từ đó, chúng ta mới có thể chung sống trong hòa bình, hòa hợp. Và có học, chúng ta mới có thể tạo được chỗ đứng riêng của mình, khẳng định được bản thân trong xã hội. Đó chính là những tác động to lớn của việc học mà UNESCO muốn gửi gắm trong câu “học để biết, học để làm, học để chung sống, học để tự

khẳng định mình”. Chẳng phải, đây là những điều chúng ta luôn mong muốn, luôn đặt làm mục tiêu hàng đầu để phấn đấu, nỗ lực hay sao? Thông qua lời đề xướng, UNESCO đã mang đến cho chúng ta một thông điệp: việc học sẽ mang lại những thay đổi to lớn cho cuộc đời mỗi con người và có thể là cả thế giới. Kiến thức là một kho tàng bao la vô tận. Tất nhiên là không một ai có thể nắm giữ hết kho tàng ấy, bởi vì nó quá to lớn và luôn luôn mở rộng không ngừng. Tuy vậy, con người chúng ta luôn có khao khát được chinh phục kho tàng này, dù việc đó chẳng dễ dàng gì. Và chỉ có việc học mới có thể giúp chúng ta thực hiện ước mơ đó. Chúng ta có thể học từ nhiều nguồn, bằng nhiều cách khác nhau. Không có một công thức nào, cũng không có giới hạn nào về thời gian và không gian cho việc học cả. Chúng ta có thể học từ thầy cô, bạn bè, mọi người xung quanh; học từ những kinh nghiệm trong cuộc sống,... rồi lại mang những kiến thức đó áp dụng vào cuộc sống, “làm giàu” cho bản thân ta cả về vật chất lẫn tinh thần và thậm chí giúp đỡ những người khác. Một đất nước có nhiều công dân có trình độ, có tri thức sẽ phát triển rất nhanh và nhanh chóng trở thành một nước phát triển, giàu có, thịnh vượng.

Dân tộc ta có truyền thống hiếu học từ ngàn đời nay. Xưa kia, có không ít những vị Trạng nguyên nhà nghèo nhưng vẫn quyết chí học hành, dùi mài kinh sử, gắng đem công sức, hiểu biết của bản thân ra xây dựng đất nước. Nhiều người trong số họ đã giúp đất nước ta giữ vững độc lập, chủ quyền. Họ đã khẳng định được mình và được lịch sử vinh danh. Ngày nay, hàng ngàn học sinh trên cả nước dù gặp khó khăn về vật chất nhưng vẫn cố gắng đi học vì họ biết rằng học tập là con đường duy nhất có thể thay đổi cuộc sống của họ, giúp họ chứng tỏ được mình trong xã hội. Thậm chí, cả những người đã có địa vị, có được nhiều thành công trong công việc vẫn phải học. Họ không nhất thiết phải đi học, song họ đã tự ý thức được tầm quan trọng của việc học đối với cuộc sống, với công việc, với sự nghiệp của mình. Có lần, một tờ báo đăng một bài viết về lớp học tiếng Việt ở Đức, về việc học tiếng Việt, văn hóa Việt của những người Đức chuẩn bị sang Việt Nam là việc. Không ai yêu cầu họ làm như vậy, nhưng họ biết đó là những điều cần thiết cho cuộc sống của họ ở một đất nước mới với nền văn hóa khác biệt rất nhiều so với văn hóa Đức. Học hành có ý nghĩa to lớn như vậy, song không phải ai cũng nắm bắt được mục đích của việc học. Có những bạn học sinh chây lười, chán nản, bỏ bê học hành; lại có những bạn học hành qua loa, không nghiêm túc với hy vọng vượt qua được những kỳ kiểm tra mà không chú ý đến việc học thực chất. Như vậy, làm sao các bạn có thể nắm bắt được những kiến thức cần thiết cho mai sau? Liệu rồi đây, các bạn sẽ đương đầu với những thử thách trong cuộc sống như thế nào nếu không có một nền tảng tri thức vững chắc? Lại còn những bạn học hành rất chăm chỉ, luôn luôn dành thời gian cho việc học mà quên mất thời gian cho thế giới bên ngoài. Có lẽ các bạn quên rằng thế giới ấy luôn ẩn chứa những bài học bất ngờ mà sách vở không bao giờ có thể dạy cho các bạn được. Và cũng chính thế giới ấy mới là nơi các bạn thực hành và trải nghiệm những kiến thức các bạn học được. Học hành rất quan trọng, song cách học cũng như cách sắp xếp, cân bằng thời gian giữa học và thư giãn cũng rất quan trọng. Nếu không biết phương pháp học phù hợp thì dù học rất nhiều song ta không tiếp thu được bao nhiêu, còn nếu không cân bằng được thời gian ta sẽ bị quá tải, từ đó dẫn đến chán nản rồi cuối cùng là lười học. Một trò chơi nhỏ, một bản nhạc hay một bộ phim yêu thích sẽ giúp ta xua tan căng thẳng, chuẩn bị cho việc tiếp thu những kiến thức mới. “Học để biết, học để làm, học để chung sống, học để tự khẳng định mình” là một điều đúng đắn, và lời đề xướng này càng có ý nghĩa hơn nữa khi con người càng ngày càng phát triển hơn, tiến bộ hơn và chân trời tri thức ngày một rộng hơn. Trong tương lai, khi toàn thế giới đã chuyển sang nền kinh tế tri thức, kiến thức sẽ là nhân tố

chính để có được chỗ đứng trong xã hội. Nếu không muốn bị bỏ lại phía sau nhân loại thì ta chỉ có một con đường là học mà thôi. Học để có thể tiến ra thế giới, “sánh vai cùng các cường quốc năm châu” với một thái độ kiêu hãnh chứ không phải tự ti, rụt rè

Lý tưởng là ngọn đèn soi sáng

Bài làm

Cuộc sống ngày càng vận động và phát triển theo chiều hướng mới. Để tồn tại và có một cuộc sống bền vững thì mỗi người chúng ta cần phải có một phương hướng sống nhất định, một lí tưởng mà ta sẽ hướng tới để thực hiện trong suốt cuộc đời. Nhà văn Nga Lép Tôn-xtôi đã nói: “Lí tưởng là ngọn đèn chỉ đường. Không có lí tưởng thì không có phương hướng kiên định, mà không có phương hướng thì không có cuộc sống”. Vậy cuộc sống sẽ ra sao nếu mỗi người không có lí tưởng xác định? Cuộc đời sẽ ra sao nếu mỗi người chỉ sống vì những mục đích không rõ ràng và chỉ cho bản thân mình?

Thoạt đọc qua, ta sẽ cảm thấy câu nói trên hơi khó hiểu. “Lí tưởng” là gì? Đó chính là cái đích của cuộc sống mà mỗi con người khát khao đạt được. Còn “ngọn đèn”, đó là một vật dùng để thắp sáng vào ban đêm, nhờ có nó mà ta thấy được rõ đường đi và những vật xung quanh. “Phương hướng kiên định” chính là mục tiêu, là đường lối xác định sẽ thực hiện một cách quyết tâm và không thay đổi. “Cuộc sống” là cuộc đời thực tiễn của mỗi người, nhưng đó sẽ là cuộc đời có ý nghĩa, cuộc đời tươi đẹp khi mà con người sống chứ không phải tồn tại. Cuộc sống đó là thành quả rực rỡ của một cuộc sống có lí tưởng. Qua đó, ta thấy câu nói của Lép Tôn-xtôi mang một nghĩa rất rõ ràng: sống trên đời, mỗi con người cần phải có riêng cho mình một lí tưởng sống, đó chính là ngọn đèn chỉ phương rõ ràng nhất. “Lí tưởng” rất quan trọng với chúng ta. Vì nếu sống mà không có lí tưởng thì chúng ta sẽ khó mà xác định những việc nên làm, còn nếu có xác định được thì cũng không có quyết tâm để thực hiện cho tới nơi chốn. Như trong học tập, nếu không chắc chắn mục tiêu học để làm gì thì khi gặp khó khăn, ta dễ buông xuôi và không chịu cố gắng. Bên cạnh đó, khả năng thực hiện sai hướng hay cảm thấy khó khăn hơn khi không xác định được lí tưởng là rất lớn. Chẳng hạn ta muốn trở thành bác sĩ nhưng không xác định được là sẽ trở thành bác sĩ gì, thì khi dần dần vào con đường học vấn ta sẽ cảm thấy lạc lõng với chính mục tiêu mình đề ra. Và cuộc sống sẽ tẻ nhạt biết bao khi con người ta sống thiếu “lí tưởng”. Thiếu lí tưởng, ta dễ nản chí, ta dễ cảm thấy buồn chán với chính cuộc đời của mình. Vậy một người có lí tưởng là người như thế nào? Đó chính là người luôn xác định rõ mục tiêu sống và tận tụy với những việc mà mình cần hoàn thành, thể hiện rõ thái độ quyết tâm vươn tới sự hoàn thiện bản thân, mong muốn cống hiến cho sự nghiệp chung. Hơn thế nữa đó là một người sẵn sàng hi sinh cho lí tưởng của mình, chấp nhận sự thất bại và khó khăn để đạt đến cái đích cuối cùng của cuộc đời. Đôi khi lí tưởng của một người chỉ là kiếm được việc làm ổn định và có một gia đình đầm ấm nhưng để thực hiện được thì người đó cũng phải trải qua nhiều khó khăn. Và dù cho đó chỉ là một lí tưởng tưởng chừng như rất đơn giản nhưng vẫn xứng đáng nhận được sự tôn trọng từ những người xung quanh. Vì người đó đã có được lí tưởng riêng để thực hiện chứ không như nhiều người sống hơn nửa cuộc đời vẫn chưa biết đâu là lí tưởng của đời mình và vẫn còn đang quẩn quanh... Ngày 5-6-1911, người thanh niên Nguyễn Tất Thành đã ra đi với một lí tưởng suốt đời “tìm ra con đường giải phóng đất nước, quyết tâm vì Tổ quốc độc lập, vì dân tộc Việt Nam tự do và bền vững”. Đó cũng chính là lí tưởng của tất cả thanh niên trong thời chiến. Nhưng ngày nay khi đất nước ta đã hoàn toàn độc lập và đang trên đà phát

triển nhanh thì lí tưởng của thanh niên đã khác đi rất nhiều. Tất nhiên mỗi thanh niên sẽ có cho mình một lí tưởng riêng, tùy thuộc vào hoàn cảnh sống, địa vị và cách sống của mỗi người nhưng nếu lí tưởng đó chỉ phục vụ cho lợi ích của bản thân thì đó không hoàn toàn là lí tưởng mà đó chính là lối suy nghĩ ích kỉ và cá nhân. Vì thế thanh niên ngày nay cần có một lí tưởng chung là: không ngừng phấn đấu vì một đất nước Việt Nam “dân giàu nước mạnh, xã hội công bằng dân chủ văn minh”. Mà muốn có được những lí tưởng có nghĩa cho bản thân và cho xã hội như vậy thì mỗi người nhất là thanh niên học sinh ngay từ khi ngồi trên ghế nhà trường đã xác định được cho mình mục đích của việc học tập, phân biệt được mục đích đó là đúng hay sai và xác định xem khả năng của mình có thực hiện được hay không. Bên cạnh đó cần biết lắng nghe lời khuyên của những người xung quanh như cha mẹ, thầy cô để có một “phương hướng kiên định” cho chính mình. Một xã hội sẽ phát triển vững bền khi có những con người có chung một lí tưởng cao đẹp là sống vì Tổ quốc, vì mọi người.

Câu nói của Lép Tôn-xtôi đã để lại nhiều nghĩa thật sâu sắc và đầy tính nhân văn khi ông đã nhấn mạnh sự quan trọng của lí tưởng đối với mỗi người qua việc ví lí tưởng với phương hướng kiên định và cuộc sống. Cuộc sống ngày càng khác đi, mỗi người chúng ta cần có một lí tưởng để thực hiện trong cuộc đời, em cũng vậy, em sẽ luôn phấn đấu để hoàn thành lí tưởng của mình: trở thành một công dân có ích cho xã hội, đóng góp sức mình vì sự nghiệp chung của dân tộc. Để mỗi ngày trôi qua, sẽ có thêm một ngày mới được chiếu sáng bởi lí tưởng cuộc đời..

Sống sao cho khỏi phải xót xa...

Bài làm

Mùa xuân là mùa đẹp nhất trong năm ,tuổi trẻ của thanh niên cũng như mùa xuân. Là lứa tuổi đẹp nhất trong mỗi cuộc đời. Thanh niên là lứa tuổi với nhiều ước mơ , dự định và hoài bão lớn nhất .Để có thể làm tốt những hoài bão đó thì những thanh niên đó cần phải có một mục đích sống một lí tưởng sống . Vậy lí tưởng sống của thanh niên ngày nay là gì?

Bạn có biết tại sao chúng ta lại được sống trong một đất nước độc lập ngày nay không? Vì sao một đất nước nhỏ như chúng ta lại có thể đánh thắng được giặc ngoại xâm hùng mạnh không? Đó chính là nhờ lí tưởng của ông cha ta ngày xưa. Trong sự nghiệp chống ngoại xâm bảo vệ Tổ quốc, đã có hàng triệu thanh niên lên đường ra trận, dũng cảm chiến đấu, hy sinh cuộc đời thanh xuân đẹp nhất của mình, góp sức quan trọng cùng toàn dân tộc đánh thắng hai kẻ thù hùng mạnh của thời đại là thực dân Pháp và đế quốc Mỹ, đem lại độc lập, tự do cho Tổ quốc. Họ đã có những lý tưởng sống đẹp họ chiến đấu hi sinh vì Đất nước thân yêu. Vậy sống trên 1 đất nước hòa bình độc lập này chúng ta cần phải làm gì để tiếp bước ông cha ta với sứ mệnh xây dựng Việt Nam thành một quốc gia hùng mạnh đang đặt lên vai thanh niên chính họ phải lĩnh sứ mệnh vô cùng cao cả và thiêng liêng này bởi họ là chủ nhân, là tương lai, là ‘mùa xuân’ của dân tộc . Thanh niên sống là phải có lý tưởng. Để thực hiện được lí tưởng đó mỗi thanh niên chúng cần phải trang bị một hành trang thật vững chắc để vào đời bằng việc học tập và phải sống có đạo đức. Nhưng nhìn thẳng vào thực tế hiện nay, khi đất nước ta đang có nguy cơ tụt hậu về kinh tế, tệ nạn xã hội ngày một gia tăng thì thanh niên chưa chứng tỏ đầy đủ được vai trò, trọng trách của mình

trước sứ mệnh của đất nước. Mà lại có nhiều thanh niên ngày nay chỉ biết sống cho chính bản thân mình, những người có lối sống buông thả, sống cho qua ngày. Họ chùn bước trước khó khăn, lắc đầu trước thử thách và sống vô trách nhiệm với xã hội. Bởi lẽ một điều, họ vẫn còn mặc cảm với quê hương. Thái độ đáng trách này biểu hiện ở những người ta sống tha hương, chỉ biết sống vì đồng tiền, lúc nào cũng đem lợi ích của mình lên bàn cân để so đo, tính toán. Bảo vệ quyền lợi của mình, đó là đúng, nhưng dường như dừng quá vì bản thân mà xem nhẹ công đồng. Đó là lối sống ích kỷ. 'Sống' - Đó chỉ là một từ đơn giản thôi nhưng nó hàm chứa biết bao nhiêu điều. Sống vì điều gì và sống như thế nào. Điều đó tùy thuộc vào sự lựa chọn của mỗi người trong chúng ta. Để thanh niên ngày nay trở thành trụ cột của nước nhà không chỉ ở hiện tại mà ngay cả trong tương lai thì vấn đề sống còn là thanh niên phải xác định được cho mình một lý tưởng; sau khi đã xác định được phải phấn đấu để thực hiện lý tưởng đó. Chỉ có như thế thanh niên Việt Nam mới có thể hoàn thành được sứ mệnh mà đất nước giao phó và có thể ngang cao đầu với thanh niên thế giới. Mỗi thanh niên sẽ có quan niệm riêng của mình về lý tưởng, tùy thuộc vào hoàn cảnh, trình độ, lý tưởng đó phù hợp với xu thế chung của đại đa số thanh niên, và mang lại lợi ích cho dân tộc đó mới thật sự là lý tưởng. Con người ta luôn khát vọng hướng tới cái cao cả tức là hướng tới chân lý, những người sống phấn đấu hướng tới cái cao cả thường được gọi là người có lý tưởng. Như vậy chân lý không chỉ là ngọn đèn pha mà còn là cái đích của lý tưởng. Trong công cuộc đổi mới của đất nước, nhất là thời kỳ hội nhập kinh tế thế giới, thanh niên chính là nguồn nhân lực chất lượng cao nhanh chóng nắm bắt khoa học công nghệ hiện đại ở mọi lĩnh vực để phát triển đất nước. Thanh niên Việt Nam đã thể hiện rất nhiều ưu điểm như thông minh, cần cù, chịu khó, ham học hỏi, tiếp thu cái mới nhanh... Nhiều bạn trẻ đã thể hiện lối sống cao đẹp, thổi bùng ngọn lửa vì cộng đồng và không cam chịu đói nghèo. Các mùa hè tình nguyện đã thu hút hàng nghìn trí thức trẻ tình nguyện lên đường về nông thôn, miền núi. Nhiều dự án lớn do thanh niên đảm nhiệm... Kế thừa lời dạy về lý tưởng cho thanh niên của Hồ Chí Minh, kết hợp với thực tiễn ngày hôm nay của đất nước, thanh niên có thể xây dựng cho mình một chân lý - một lý tưởng: Không ngừng phấn đấu xây dựng Việt Nam trở thành một nước "Dân giàu, nước mạnh, xã hội công bằng, dân chủ, văn minh". Tất nhiên sự nghiệp to lớn này là của toàn dân tộc nhưng thanh niên giữ một vai trò quan trọng, bởi sự nghiệp này không phải một sớm một chiều mà đạt được; cần có thời gian, ngắn hay dài tùy thuộc vào sự phấn đấu của chúng ta. Thanh niên là lớp người trẻ tuổi sẽ kế tục và biến sự nghiệp này thành hiện thực. Giống như câu nói "Tinh thần của tuổi trẻ là đá quý kỳ lạ có thể nung sắt thành vàng". Là 1 thanh niên thế kỉ 20 với bước hội nhập hiện nay, với những lý tưởng và hoài bão lớn, chúng ta hãy ra sức học tập và sống có đạo đức. Để thật sự là 1 người có ích trên xã hội này. Chúng ta ai cũng sống có khát vọng, hoài bão và hết mình vì nó. 'Cái quý nhất của con người là cuộc sống, đời người chỉ sống có một lần, phải sống sao cho khỏi phải xót xa, ân hận vì những năm tháng sống phí, cho khỏi phải hổ thẹn vì những năm tháng sống hoài, sống phí... Sống có lý tưởng để đưa đất nước mình đi lên hội nhập với các cường quốc năm Châu.

Môi trường và cuộc sống con người

Đề: Anh/chị hãy viết một bài văn ngắn (không quá 400 từ) phát biểu ý kiến về tầm quan trọng

Bài làm

Vấn đề cần bàn “tầm quan trọng của môi trường tự nhiên đối với cuộc sống con người” thuộc về nội dung kiến thức của môn Địa lý. Được một giáo viên môn Địa lý hướng dẫn, chúng tôi đã tìm cuốn SGK Địa lý 10, chương trình chuẩn, mã số CH016T8, 2008 do GS. Lê Thông chủ biên thì thấy các bài có nội dung: “Môi trường và tài nguyên thiên nhiên” (trang 159) và “Môi trường và sự phát triển bền vững” (trang 163). Hai bài nói trên đã đề cập đến nội dung khái niệm môi trường, chức năng, vai trò của môi trường đối với cuộc sống con người và vấn đề bảo vệ môi trường sống để phát triển bền vững.

So sánh giữa đáp án của Bộ GT-ĐT cho câu hỏi này và nội dung trong SGK Địa lý 10:

Đáp án môn Ngữ văn của Bộ GD-ĐT

Kiến thức SGK Địa lý 10 (2008)

- *Nêu vấn đề cần nghị luận. (0,25 điểm)* “Môi trường sống của con người, tức là tất cả hoàn cảnh bao quanh con người, có ảnh hưởng đến sự sống và phát triển của con người (như là một sinh vật và như là một thực thể xã hội), đến chất lượng cuộc sống của con người.

- *Môi trường tự nhiên gồm nhiều yếu tố như nước, không khí, đất... (0,5 điểm)*
... Môi trường tự nhiên bao gồm các thành phần của tự nhiên: - Địa hình, địa chất, đất trồng, khí hậu, nước, sinh vật” (trang 159).

- *Môi trường tự nhiên rất quan trọng đối với cuộc sống của con người. (1,0 điểm)* “Môi trường địa lý có ba chức năng chính:

- + Là không gian sống của con người;
- + Là nguồn cung cấp tài nguyên thiên nhiên;
- + Là nơi chứa đựng các chất phế thải do con người tạo ra” (trang 160).

- *Hiện nay, môi trường đã và đang bị phá hủy, ô nhiễm ở nhiều nơi, tác động xấu đến đời sống cộng đồng; có nhiều nguyên nhân nhưng chủ yếu là do nhận thức và hành động sai trái của con người. (0,75 điểm)* “... môi trường sinh thái bị ô nhiễm và suy thoái nghiêm trọng (...) Những vấn đề về môi trường mà loài người đang phải giải quyết trước hết là là hậu quả của sự tác động không hợp lý của con người tới môi trường” (trang 163).

- *Mỗi người đều phải có trách nhiệm bảo vệ môi trường. (0,5 điểm)* “Phải bằng mọi cách sử dụng hợp lý tài nguyên, bảo vệ môi trường, để xã hội phát triển... tạo nền tảng cho sự phát triển tương lai” (trang 163).

Mặc dù là đề thi tốt nghiệp THPT môn Ngữ văn, song thí sinh có thể dựa vào kiến thức trong cuốn SGK Địa lý 10 để làm bài (thậm chí có thể chép hay thuộc lòng nguyên văn các ý chính) là hầu như đã thỏa mãn các yêu cầu của đáp án.

Nhiều nội dung trong SGK Địa lý 10 còn hay hơn, cụ thể hơn đáp án, đặc biệt là ở vấn đề mấu chốt về tầm quan trọng của môi trường tự nhiên đối với cuộc sống con người.

Giá như đề thi yêu cầu thí sinh bàn về nội dung: “Suy nghĩ và hành động để bảo vệ môi trường” thì mới đúng là đề nghị luận xã hội.

Giữ lấy truyền thống dân tộc

Bài làm

Từ thời xa xưa, ông bà ta đã thường sử dụng những câu thành ngữ, tục ngữ để răn dạy và nhắc nhở con cháu của mình về những phẩm chất, đạo lí cần thiết mà mỗi người ai cũng phải có như là: “một lòng thờ mẹ kính cha, cho tròn chữ hiếu mới là đạo con”, “ăn quả nhớ kẻ trồng cây”, “bầu ơi thương lấy bí cùng, tuy rằng khác giống nhưng chung một giàn”.....các câu tục ngữ, thành ngữ ấy thể hiện lòng hiếu thảo, sự biết ơn và lòng thương người... Trong đó, có câu tục ngữ “uống nước nhớ nguồn” thể hiện phẩm chất đạo đức quan trọng của người Việt Nam, nhất là trong bối cảnh đất nước mình đang ngày một phát triển để hội nhập với nước ngoài thì đạo lí này càng trở nên sâu sắc hơn. Sau đây, tôi và các bạn hãy cùng nhau làm rõ câu tục ngữ này để có thể hiểu tận tường những ý tứ của người xưa muốn răn dạy chúng ta thông qua câu tục ngữ này.

Thoạt nghe qua thì chắc hẳn ai cũng có suy nghĩ này rất đơn giản, rất dễ hiểu. “Nước” là một thứ vô cùng quý giá, không có nước, con người và cây cỏ sẽ bị hủy diệt, không có sự sống. “Nguồn” là nơi xuất phát của dòng nước, nhưng đó chỉ là nghĩa đen của câu tục ngữ. Bên cạnh đó vẫn còn hàm ý sâu xa trong câu tục ngữ đó chính là lòng biết ơn. “Nước” chính là những thành quả mà cha anh ta đã có công xây dựng nên. Vì vậy, khi thừa hưởng thành quả đó, chúng ta phải biết nhớ đến những người đã tạo ra nó, đồng thời phải biết giữ gìn quý trọng và không được lãng phí. Mặt khác, chúng ta phải có bổn phận phát huy phẩm chất đạo đức tốt đẹp này và truyền lại cho các lớp đàn em sau.

Với những lời lí giải trên, chắc hẳn tôi và các bạn có thể hiểu được thế nào là “uống nước nhớ nguồn” và tại sao khi “uống nước” chúng ta phải “nhớ nguồn”. Trước tiên chúng ta phải thừa nhận một điều rằng đây là một đạo lí đúng và mỗi người cần phải thực hiện. Trong thiên nhiên và xã hội, không có sự vật nào là không có nguồn gốc. Trong cuộc sống, không có thành quả nào không do công sức lao động tạo nên. Trong lịch sử Việt Nam đã trải qua hai cuộc kháng chiến chống Pháp và chống Mĩ vô cùng gian khổ, nhiều người hi sinh tuổi thanh xuân, hạnh phúc cá nhân và hơn thế nữa, có người đã phải hi sinh cả mạng sống của mình để chiến đấu giành lại độc lập cho đất nước. Họ đã chiến đấu với một ý chí kiên cường, anh dũng với mong muốn đất nước sớm được thống nhất và độc lập. Ngày nay, đất nước ta đã có được những điều đó và ngày một phát triển, hội nhập với thế giới. Đó chính là nhờ vào những công lao của cha anh ta, của những người đi trước. Chúng ta là những lớp đàn em, những thế hệ đi sau nên được thừa hưởng những thành tựu mà cha anh ta đã tạo ra. Vì vậy, chúng ta phải nhớ đến những người đã tạo ra những thành quả cho chúng ta. Ta phải biết đền đáp xứng đáng, đó chính là bổn phận tất yếu mà mỗi người chúng ta phải thực hiện. Ví dụ như: Hằng năm, nhà nước ta thương xây dựng nhà tình nghĩa tình thương cho các bà mẹ Việt Nam anh hùng, cấp vốn cho những thương binh liệt sĩ và tạo điều kiện cho họ làm ăn để cải thiện cuộc sống. Đó chỉ là một phần nhỏ những gì chúng ta làm được so với những gì mà cha anh ta đã làm. Ngoài ra, lòng biết ơn giúp ta gắn bó với người đi trước, với tập thể..., từ đó hình thành một xã hội thân ái, đoàn kết. Ở nhà trường, các bạn học sinh cùng nhau quyên góp tiền để giúp đỡ xây dựng nhà tình thương hay tặng quà cho những gia đình thương binh, liệt sĩ và ở mỗi khu phố, phường xã thì mỗi gia đình nhỏ cũng làm giống như vậy...thể hiện tính đoàn kết của một xã hội thân ái. Nếu thiếu lòng biết ơn, con người sẽ trở nên ích kỉ, dễ thoái hóa và trở thành kẻ ăn bám gia đình và xã hội. Vì không có lòng biết ơn, ta sẽ không biết quý trọng những thành quả của người khác tạo ra và sẽ sử dụng một cách lãng phí.

Để thực hiện tốt việc nhớ nguồn, trước hết chúng ta phải biết tự hào về truyền thống, văn hóa của

dân tộc, phải có ý thức giữ gìn bản sắc văn hóa quê hương và sử dụng thành quả lao động một cách tiết kiệm. Ta phải biết tiếp thu một cách có chọn lọc những tinh hoa của nhân loại để làm cho truyền thống của nước nhà ngày một phong phú. Về phần mình, chúng ta phải học tập nghiêm túc để sau này tạo ra được chính thành quả cho mình, cho xã hội, đó chính là biểu hiện cụ thể của lòng biết ơn.

Qua câu tục ngữ này, chúng ta đã rút ra được bài học cụ thể cho bản thân: “uống nước nhớ nguồn” trước hết là nhớ công sinh thành, dưỡng dục của thầy cô, sự quan tâm giúp đỡ của mọi người xung quanh, công lao của những thế hệ đã đi trước. Chúng ta phải sống sao cho trọn tình, trọn nghĩa, phải biết quý trọng và giữ gìn những thành quả mà mình được hưởng. Ta hãy học tập và làm việc sao cho xứng đáng với đạo lí làm người và truyền thống dân tộc.

12a6-29-0910

Sống là cho...

Bài làm

Bạn nghĩ gì???...

Có ai đó nói rằng, khi quay ngược trái tim mình lên, trái tim sẽ có hình ngọn lửa. Có phải đó là ngọn lửa của tình yêu thương, của tình người ấm áp? Ngọn lửa ấm áp cho tình yêu đi đến phút sống cuối cùng.

Tôi cũng từng nghe người ta nói rằng, tuổi trẻ mang trái tim và tình yêu đầy nhiệt huyết, có thể cống hiến hết mình cho tình yêu và lý tưởng. Nhưng phải chăng chính vì trái tim nhiệt huyết ấy mãi mê chạy theo những đam mê hoài bão mà quên mất ngọn lửa yêu thương?

Tôi đã từng chứng kiến cảnh một bà già mù lòa dắt theo một đứa bé nhỏ đi ăn xin trong trời mưa gió lạnh căm căm, không một manh áo ấm. Nhưng đi đến đâu người ta cũng xua đuổi.

Người bán hàng sợ “đông”, sợ hôi, sợ bẩn, sợ cả một ngày bị bà già “ám vía” mà không bán được hàng. Người qua lại thì muốn đi thật nhanh, tránh động phải bà lão kéo bẩn những bộ cánh đắt tiền. Họ thì thầm: “Thời nay người già ăn mày không hiếm. Thóc đâu mà đãi gà rừng”...

Một đám đông xúm lại trên đường quây quanh anh thanh niên bị ngã nằm xõng xoài trên đường, máu bê bết, ánh mắt như cầu cứu van xin. Nhưng không ai để tâm. Họ tụ tập lại đây không gì hơn ngoài sự hiếu kỳ.

Người ta không muốn dây, không muốn xắn tay vào đưa anh ta đến bệnh viện vì nghĩ sẽ gặp xui xẻo, rắc rối nếu nạn nhân chết trên đường đến bệnh viện. Có người độc miệng thì nói: “Uống rượu cho lắm vào. Tự chuốc vạ vào thân, ai thương”. Người tử tế bấm máy gọi cho xe cứu thương nhưng chờ xe cứu thương nhanh cũng 15-20 phút, còn nếu lâu và bị tắc đường cũng phải đến nửa tiếng, mà sự sống lại được tính bằng giây.

Tôi đã từng chứng kiến một em bé gái mặt nhễ nhãi mồ hôi giữa trưa nắng hè đến từng công trường đại học cầu xin sự ban ơn của các anh chị sinh viên để có thêm chút tiền viện phí cho bố.

Em tin rằng các anh chị sinh viên, với trái tim thanh niên đầy tình yêu và nhiệt huyết có thể phần nào giảm nỗi đau đang cào cấu người bố nằm chờ chết trong bệnh viện. Nhưng mọi người đứng đó nghe em trình bày rồi lại lắc đầu bỏ đi. “Lừa đảo bây giờ đâu có thiếu!”.

Một anh chàng sinh viên nọ gọi điện về cho mẹ nói đang bận thi khi được biết mẹ ốm. Sự thật là anh ta “bận” dự lễ sinh nhật của người yêu. Thoáng chút ăn năn nhưng lại tặc lưỡi cho qua: “Mẹ thì có thể một năm về thăm vài lần nhưng sinh nhật người yêu chỉ có một”. Chẳng mấy bạn trẻ quen

sinh nhật của người yêu, nhưng ai nhớ được ngày sinh của người mang cho mình sự sống? Có thể bạn sợ rằng tình yêu thương của mình cho đi mà không được nhận lại, hay cho nhầm chỗ. Nhưng đâu phải trên thế giới này tất cả đều là những toan tính, dối lừa. Bà cụ dất cháu đi ăn xin trong trời rét căm căm, cô bé con đứng cổng trường đại học cầu xin ai đó giúp bố em, để rồi chỉ nhận được những cái xua tay - dường như chính họ mới là những người đã đặt tình yêu thương và sự tin tưởng của mình vào nhầm chỗ. Có ai đó nói gia đình là tất cả, nhưng bạn đã làm gì cho gia đình ấy? Một sự chăm sóc ân cần khi mẹ ốm, một cái nắm tay chia sẻ khi em buồn...đó là tình yêu không lời bạn dành cho họ. Giá như bạn cũng sẵn sàng chia sẻ, sẵn sàng cho đi tình thương như lúc bạn cần sự chia sẻ và tình thương ấy! Dẫu biết rằng ngọn lửa nào rồi cũng có lúc tàn. Nhưng hãy để cho ngọn lửa trong trái tim bạn sưởi ấm đến khi còn có thể. Bởi "sống là cho đâu chỉ nhận riêng mình"

Sống đẹp là gì hỡi bạn?

Bài làm

Trong cuộc sống hằng ngày mỗi người chọn cho mình những cách thể hiện khác nhau hình thành lên những cách sống khác nhau: sống đẹp, sống có ích và lối sống ích kỷ, buông thả thậm chí chìm trong vòng tội lỗi. Như vậy "sống đẹp" là một lối sống tích cực mà mỗi người cần phải hướng tới. Nhưng sống thế nào mới là lối "sống đẹp", còn là điều băn khoăn của rất nhiều người.

"Đẹp" không phải chỉ là cái đẹp hình thức. Cái "đẹp" thể hiện từ những hành động cư xử nhỏ nhất trong cuộc sống đến nghị lực vươn lên trong mỗi con người. "Sống đẹp" trước hết phải xuất phát từ lòng nhân ái, từ chính tình yêu trong trái tim để từ đó mà sống hết mình vì người khác, để bao dung, thứ tha ... Xuất phát từ tình yêu thương nên bất cứ hành động nào dù là nhỏ nhất cũng đầy sự quan tâm, chia sẻ giữa những con người. Một sáng đến trường, bạn không sợ muộn học mà dừng lại giúp một cụ già qua đường. Mỗi ngày dành dụm tiền để ủng hộ quỹ "Vì người nghèo". Những hành động ấy dù nhỏ nhất nhưng đều là những nghĩa cử cao đẹp.

Lại nhớ đến hơn 30 năm trước đây, người con gái Hà Nội Đặng Thuỳ Trâm xung phong vào chiến trường Quảng Trị gian khổ bản thân chịu những thiệt thòi nhưng chị vẫn dành một tình thương bao la cho những người quanh chị. Bất lực trước một ca mổ, chị đau đớn, lo lắng cho người em nuôi giờ này đang đề nặng tang tóc, đêm chị mất ngủ. Tất cả những điều ấy đều xuất phát từ lòng yêu thương trong trái tim chị! Để chính từ những lo lắng, đau đớn ấy dân tộc Việt Nam có một người con anh dũng, kiên cường tận tụy làm người. Đó là chuyện của 30 năm trước, còn giờ đây có biết bao người ngày đêm nhen lên ngọn lửa tình yêu thương trên cõi đời này. Một nhà giáo già ngày ngày đạp xe khắp chốn bán những bức hình cụ Rùa Hồ Gươm mà thầy vô tình chụp được để lấy tiền góp vào quỹ "Vì người nghèo". Bao nhà hảo tâm, bao con người có mỗi năm lại lắng lòng mình nhớ đến những người còn trong đói khổ bản cùng. Cuộc sống muôn màu muôn vẻ tạo nên muôn nghìn gương mặt con người khác nhau: có người tốt, kẻ xấu, có những người từng gây ra tội ác. Nhưng không có ai chưa từng sai lầm. Dẫu có lầm lạc bước vào ngõ cụt vẫn có thể quay đầu lại. Chúng ta vẫn luôn dang tay chờ đón một con người mới ở những người từng mắc tội. Mỗi dịp lễ lớn, không chỉ những người ngoài khung sắt nhà lao mới náo nức chờ đợi mà những người ở trong cũng vui mừng vì mỗi dịp ấy họ lại có cơ hội được ân xá, được trở về với người thân, bè bạn. Chào đón họ bằng lòng bao dung tha thứ, tin vào một sự thay đổi ở họ đó cũng là "sống đẹp". Chính nhờ có lòng yêu thương mà

không ít người tìm lại được chính mình. Có một nhà thơ với bút danh "Hoàn Lương" từng nửa đời làm tướng cướp trên những chuyến tàu Đà Nẵng - Nha Trang, làm đại gia buôn lậu xảo quyệt, thi nhân ấy tên là "Nguyễn Đức Tân" (Đông Mỹ - Thanh Trì - Hà Nội). Nửa đời làm việc thất đức nhưng trong trại giam được nghe lời khuyên nhủ tâm tình của giám thị, như người tỉnh cơn mê anh tâm sự: "Đêm đêm nghe tiếng vọng vang Tiếng ngoài xã hội rộn ràng trong đêm Đã buồn lại thấy buồn thêm Khát thèm cuộc sống ấm êm ngoài đời" Và cuộc đời của tên tướng cướp ấy rẽ sang một ngã khác khi mãn hạn tù, anh trở thành một nhà thơ, một thành viên của đội Công an xã. Khi được hỏi làm thế nào mà cá sự thay đổi lớn trong anh như vậy, tướng cướp, thi nhân ấy trả lời nhờ có sự bao dung, tình yêu của người vợ hiền và của tất cả mọi người. Nhạc sĩ Trịnh Công Sơn từng viết "Sống trên đời cần có một tấm lòng. Để làm gì em biết không? Để gió cuốn đi, để gió cuốn đi...". Gió sẽ cuốn những tấm lòng thảo thơm gieo tình yêu khắp muôn nơi, mang lại ánh sáng cho miền đất tăm tối, mang lại hạnh phúc cho những người cùng khổ. Mỗi chúng ta, hãy gửi theo gió tấm lòng mình để cứu giúp bao người và để chính chúng ta là những con người có lối "sống đẹp". "Cuộc sống không có con đường cùng chỉ có những ranh giới, điều cốt yếu là phải làm sao để vượt qua được những ranh giới ấy" (Nguyễn Khải). Cuộc sống luôn chứa đựng những thử thách, và không ai là không vấp ngã một lần. Vậy nhưng sau cú ngã đau đớn ấy, bạn làm gì mới là điều đáng nói. Trong đầu tôi cứ thể hiện lên hình ảnh con lật đật nhỏ bé miệng luân nở nụ cười và lần nào vấp ngã cũng bật dậy, trên môi vẫn là nụ cười lạc quan. Đã bao giờ bạn được như con búp bê ấy, kiên cường và nghị lực?... Đọc Đặng Thuỳ Trâm, những dòng tâm sự của chị, từng câu từng chữ bao giờ cũng tràn ngập một lòng ham sống phi thường. "Đời phải trải qua giông tố nhưng chớ cúi đầu trước giông tố". Câu nói tâm đắc ấy của chị, giờ đây, mỗi chúng ta cũng phải lấy đó làm châm ngôn sống cho cuộc sống của mình.

Tôi được nghe thầy dạy Hoá kể câu chuyện về người học trò cũ của thầy. Anh là một học sinh chăm ngoan, học giỏi, luôn nằm trong nhóm đầu. Vậy nhưng trong kỳ thi Đại học quan trọng anh lại trượt điều tưởng như không thể đã xảy ra. Đau buồn, thất vọng về chính mình, cuộc sống của một thanh niên 18 tuổi lúc ấy chỉ toàn một màu đen khi bao hứa hẹn tương lai, kỳ vọng của gia đình, thầy cô đều sụp đổ. Không chịu giam mình trong màn đêm, anh tự mình thắp lên ngọn nến niềm tin và tiếp tục học tập hết mình. Anh đã đỗ vào năm sau với một số điểm cao. Dù so với bạn bè, anh là người đến sau nhưng anh lại là người đạt được chiến thắng lớn nhất: Chiến thắng chính mình, cuộc sống với những ranh giới của nó luôn bao quanh bạn. Nếu không có nghị lực làm sao bạn có thể đi hết được con đường của riêng mình? Từ số 1 đến số 0 chỉ trong gang tấc nhưng khoảng cách từ số 0 đến số 1 trên trục đời là cả một quá trình mà nếu không có niềm tin, nghị lực, bạn sẽ mãi chỉ là con số 0 mà thôi. Hãy là một người bộ hành với đôi chân dẻo dai sẵn sàng đạp lên mọi chông gai để bước đi: "Chặng đường nào trải bước trên hoa hồng, bàn chân cũng thấm đau vò vòn những mũi gai" Lời bài hát của ban nhạc tôi yêu thích cứ văng vẳng bên tai. Bàn chân có thể sẽ chảy máu vì gai nhọn nhưng đừng ngồi xuống rên xiết, hãy để máu ấy thấm lên những cánh hồng đỏ thắm trên bước đường vinh quang của bạn! Làm được như vậy tức là bạn đang "sống đẹp", sống và luôn giữ cho mình một niềm tin vào ngày mai, luôn có một nghị lực vươn lên hướng đến ánh mặt trời. Tôi từng đọc một bài thơ nghe qua tưởng chỉ là thơ vui nhưng lại mang một ý nghĩa sâu sắc: "Khi anh sinh ra Mọi người đều cười Riêng anh thì khóc tu tu Hãy sống sao để khi chết đi Mọi người đều khóc Còn môi anh thì nở nụ cười" Bạn và tôi, hãy tự chiêm nghiệm cho mình lối sống đẹp để khi ở cuối con đường, chúng ta đều mỉm cười mãn nguyện!

Hãy sống trọn vẹn nhất

Bài làm

Có một quan niệm sống mà nhà văn Lưu Quang Vũ đã đưa ra cho chúng ta trong vở kịch Hồn Trương Ba, da hàng thịt là : “ Không thể bên trong một đằng , bên ngoài một nẻo được . Tôi muốn được là tôi toàn vẹn “. Vậy thực chất câu nói của Lưu Quang Vũ như thế nào ? Quan niệm sống mà ông muốn đưa ra là gì ? Quan niệm sống mà nhà văn muốn nói đến chính là hãy sống thành thật với chính mình, sống để giữa tinh thần và thể xác của là một sự thống nhất . “ Bên trong, bên ngoài “ ở đây chính là bên trong tâm hồn , về mặt tinh thần . Còn bên ngoài là những cư xử , về mặt thể xác . “ Một đằng, một nẻo ” chỉ sự trái ngược nhau. “ Bên trong một đằng, bên ngoài một nẻo “ chỉ sự trái ngược nhau giữa tinh thần và thể xác . “ Toàn vẹn “ là sự trọn vẹn hoàn toàn , một sự thống nhất chung .

Do vậy, điều đầu tiên mà Quang Vũ muốn đặt ra ở đây là : Con người luôn cần một sự thống nhất chung giữa bên trong và bên ngoài. Thật vậy, điều đó là điều thực sự quan trọng cần có đối với mỗi người chúng ta bởi con người là một thực thể thống nhất giữa hai mặt tinh thần và thể xác. Nếu như sự thống nhất đó không còn thì ta không còn là chính ta nữa. Ví dụ đơn giản là nếu như ta là một con người quyết tâm nhưng lại có những hành động trái ngược với sự quyết tâm do thì ta không còn là một người quyết tâm như ta muốn nữa. Điều thứ hai mà nhà văn muốn nói đến đó là : Con người phải sống thật với chính mình. Song để sống thật với bản thân mình chính là điều xuất phát từ trái tim, hiểu những gì mà mình cần và hãy là chính mình. Nếu không sống thực với mình thì con người sẽ đau khổ và sẽ gây ra đau khổ, tai họa cho người khác. Bởi vì khi đó ta đang tự lừa dối chính bản thân mình, lừa dối người khác. Và rồi sự lừa dối đó sẽ làm chính bản thân mình dần vật, đau khổ, mọi người sẽ nhìn nhận người đó là một người khác chứ không phải là chính bản thân họ. Chẳng hạn có một ai đó với vẻ bề ngoài rất đỗi hiền thực, tốt bụng nhưng bên trong lại độc ác, suy tính những chuyện có hại cho người khác dựa vào vẻ bề ngoài của mình thì khi đó chính người đó đã gây ra sự đau khổ, tai họa cho người khác.

Vì thế chúng ta hãy sống một cách trọn vẹn nhất , giữa suy nghĩ và hành động , giữa bên trong và bên ngoài luôn có sự thống nhất. Hãy nhìn xung quanh chúng ta, những người biết sống thành thực với bản thân mình thì họ luôn cảm thấy hạnh phúc. Họ có những suy nghĩ và hành động luôn có một sự thống nhất. Lúc đó họ đã là chính họ trong mắt người khác. Như khi ta ghét một ai thì ta cứ nói ghét, không phải bên trong ghét bên ngoài lại tỏ vẻ rất yêu mến người đó, làm những điều mà ta không thích để thể hiện sự yêu mến của mình. Nhưng bên cạnh đó còn có những kẻ không hề xem trọng bản thân mình, luôn làm những điều trái ngược với chính mình để đạt được mục đích của mình. Thế nên chúng ta hãy làm những gì mà chính con người chúng ta mong muốn mà không gây hại đến người khác, hãy nhìn nhận những gì mà bản thân mình đang có

Hãy trung thực với bản thân, đừng tự lừa dối mình và lừa dối những người xung quanh. Điều quan trọng hãy là chính mình trong mọi tình huống, hãy sống một cách trọn vẹn nhất và hãy để sự thống nhất giữa tinh thần và thể xác của mỗi người luôn tồn tại. Tất cả những điều ấy cũng góp phần tạo nên điều kỳ diệu cho con người chúng ta, bởi vì “ Mỗi người chúng ta là một điều kỳ diệu

Bàn tay ơi cứu giúp em thơ tìm được những giấc mơ...

Bài làm

Như mọi bài hát viết rằng : “....Từ khi em sống kiếp lang thang đơn côi lạnh lùng .Đời em chưa biết phút yên vui yêu thương ngọt lành .Tuổi thơ em chưa biết tung tăng vui chơi bạn bè Tuổi thơ em chưa áo chưa cơm chưa vui học hành, ôi đau xót...”Không ai mong mình bất hạnh, chẳng ai muốn mình là trẻ lang thang. Vâng, các em đều là những con người như chúng ta nhưng chỉ có điều là các em thiếu may mắn hơn chúng ta. .... Muốn về nơi tổ ấm lắm, ước ao mẹ kể chuyện . Ước ao được đánh đòn, rồi được cho âu yếm. Nhưng các em đã không có quyền được lựa chọn tương lai của mình sẽ ra sao, sẽ đi về đâu.

Một lúc nào đó, ta dừng lại, nép vào một góc để quan sát xung quanh...ta giật mình khi thấy vẫn còn đó những mảnh đời bất hạnh biết bao. những đứa trẻ lang thang cơ nhỡ, bị bỏ rơi ngay từ những ngày tháng đầu tiên của cuộc đời mình, những ngày tháng tuổi thơ không êm đềm như bao đứa trẻ có cha, có mẹ, có mái ấm gia đình...trên con đường mưu sinh, vật lộn với bao căm bẫy, bao cái xấu, cái ác, chúng không chỉ có mồ hôi mà còn là nước mắt và nỗi đau về thể xác xũng như tâm hồn. May mắn thay, bên cạnh các em vẫn còn có rất nhiều cá nhân, gia đình, tổ chức thu nhận trẻ em lang thang, cơ nhỡ về những mái ấm tình thương để che chở, bảo vệ, giúp các em học tập và rèn luyện, vươn lên sống lành mạnh, tốt đẹp hơn.

Thể xác lẫn tâm hồn của các em luôn hằn sâu những vết cắt, sự căm phẫn đối với cuộc đời, đối với hoàn cảnh và cả đối với số phận nữa. Nỗi đau hòa lẫn với nỗi nhọc nhằn trong cuộc sống mưu sinh đã đưa các em tìm đến với nhau tạo thành một hội "tệ nạn" trong tâm trạng đều bị tổn thương .Chỉ có chúng mới hiểu nỗi đau đớn trong lòng chúng bất cứ lúc nào cũng sẵn sàng trào sôi một cách mạnh mẽ không lối thoát, rồi các em bị lạm dụng trở thành tay sai cho những tên vô lương tâm , coi đồng tiền trên giá trị con người . Hoàn cảnh của các em đều hết sức nghiệt ngã. Chỉ có một số ít trẻ em Việt Nam được nuôi dưỡng và chăm sóc ở các cơ sở của nhà nước, còn rất nhiều em khác phải tự bươn trải để kiếm sống. Một số em bị bắt lao động, còn một số khác sống lang thang trên các đường phố - chính tình cảnh đó khiến cho các em có nguy cơ cao bị nhiễm HIV, sử dụng ma túy và bị lôi cuốn vào các hành vi phạm tội và mại dâm. Đáng trách thay các ông bố, bà mẹ lại có thể nhẫn tâm bỏ rơi các em từ khi mới lọt lòng, tệ hơn cả thế, họ nuôi các em lớn lên rồi đối xử với các em như một công cụ để kiếm tiền, mặc cho các em có mang nỗi đau về tinh thần nặng đến bao nhiêu, bên cạnh đó là những con người vô tâm, hờ hững, không một quan tâm đến cuộc đời cực khổ của các em. Đáng buồn thay những con người không có trái tim. “Dù làm nghề bán báo, vé số, đánh giày hay bán mì gõ..., trẻ lang thang luôn bị đối xử như những “nô lệ” của đường phố. Những đồng tiền còm cõi ấy không phải dễ kiếm, có được phải “đổ mồ hôi sôi nước mắt” và thậm chí phải đổ cả máu nữa. Đó là đặc điểm chung nhất của trẻ lang thang trên phố” - anh Hùng, ở Nhà mở Thảo Đàn, nhận định.

Nhưng bên cạnh đó, cảm ơn thượng đế vì đã mang đến cho các em những con người không quản khó khăn, cực khổ, tìm đến và mang các em đến với các mái ấm, nhà mở, gia đình và hơn cả thế đó chính là mang lại cho các em tình thương giữa đồng loại. Nếu năm 2001 cả nước có trên 30.000 trẻ lang thang thì đến nay còn khoảng 8.000 trẻ. Từ cuộc vận động đưa trẻ lang thang về với gia đình, số trẻ lang thang trong những năm gần đây giảm rất nhiều. Những con số chẳng là gì cả so với tình thương mà họ dành cho các em.

Tình trạng trẻ em lang thang cơ nhỡ hiện nay là vấn đề chúng ta cần quan tâm đặc biệt, vì thế hệ trẻ hiện nay là những nhân tài cho xã hội, là mầm mống để xây dựng một nền kinh tế phát triển. Bạn cứ thử nghĩ xem nếu một quốc gia không có trẻ em tồn tại, chỉ có những người lớn tồn tại thì sớm muộn gì quốc gia đó cũng sẽ diệt vong mà thôi. Nói vậy để cho các bạn biết quan tâm đến những người kém may mắn hơn mình mà thôi!

Là một người trẻ, một thanh niên sống có lý tưởng, tôi mong các bạn, những con người có được sự may mắn như tôi, sự may mắn khi có cha, có mẹ, có mái ấm gia đình, những con người được học tập vui chơi với niềm vui trọn vẹn, cố gắng ra sức học tập vì bản thân, gia đình và vì xã hội, bên cạnh đó hãy quan tâm nhiều hơn đến những mảnh đời xung quanh chúng ta, làm những công việc mà một con người có trái tim và lòng thương người nên làm các bạn nhé... Đừng xa lánh các em ấy mà hãy dang rộng vòng tay bảo bọc che chở các em ấy bạn nhé.....

“.....Bàn tay ơi cứu giúp em thơ tìm được những giấc mơ.....”

Trẻ em như búp trên cành” ta vẫn hay ví von trẻ là như thế. Trẻ em là măng non của đất nước, là những đứa bé được nâng niu, lớn lên trong sự yêu thương của cha mẹ và sự dạy bảo của thầy cô. Thế nhưng, thoáng đâu đó, khi đi trên đường, ta sẽ dễ dàng bắt gặp những đứa trẻ lang thang, kiếm sống rất vất vả giữa cái nắng oi ả của trưa hè hay của cơn mưa giông nặng hạt. Đó cũng là nguyên nhân mà nhiều cá nhân, gia đình, tổ chức đã thu nhận trẻ em lang thang, cơ nhỡ, kiếm sống trong thành phố, thị trấn về các mái ấm để nuôi dạy giúp các em học tập, rèn luyện, vươn lên sống lành mạnh, tốt đẹp.

Vậy, nguyên nhân tại sao lại có trẻ em lang thang cơ nhỡ? Trẻ lang thang có rất nhiều nguyên nhân, mà nguyên nhân chủ yếu đưa trẻ vào đời sớm là xuất phát từ hoàn cảnh gia đình bố mẹ ly hôn, mồ côi, sống với mẹ kế hoặc đợ, điều kiện kinh tế gia đình khó khăn, sự quản lý trẻ của gia đình lỏng lẻo hoặc quá khắt khe; không những thế, việc giáo dục trẻ em của cha mẹ chưa đúng đắn, thậm chí có hành vi ngược đãi cũng tạo cho trẻ nhận thức về đạo đức kém, muốn rời bỏ gia đình... Bất mãn với hoàn cảnh của mình, lại không được quan tâm, giáo dục kịp thời, như một phản xạ tự nhiên, các em tìm cách bỏ đi khỏi nhà, lang thang với cuộc sống mà các em cho rằng đó là cách giải thoát. Ra đời sớm, chưa có nhận thức về cuộc sống, không thể tự lao động nuôi sống bản thân, các em chỉ có con đường ăn cắp, móc túi... Đối với các em lớn hơn 1 chút, có sức khỏe thì đi làm mướn, làm thuê nhưng cũng dễ bị người xấu dụ dỗ vào con đường phạm pháp, nghiện ngập. Hơn nữa, các trẻ em lang thang này thường sống thành từng băng nhóm, sinh hoạt không lành mạnh, tiêu xài hoang phí với số tiền bất chính có được... Một cuộc khảo sát cho thấy trẻ đi lang thang: 16% do mồ côi, không nơi nương tựa; 75% do đói nghèo; 9% do bắt buộc và do gia đình bất hòa, đó không phải là con số nhỏ. Vì vậy, việc tập hợp trẻ em đường phố về các mái ấm tổ chức nuôi dạy là hết sức cần thiết và thật sự quan trọng.

Mái ấm tình thương là những ngôi nhà thân thương đã dang rộng tay chào đón các em. Hiện ở nước ta đang xây dựng và thành lập rất nhiều mái ấm như: mái ấm Hồng Ân, mái ấm Huỳnh Đề Nhân Nghĩa... Chính những tấm lòng nhân ái đã vỗ về những trái tim, những số phận kém may mắn, đưa những đứa trẻ ấy thoát khỏi hoàn cảnh khổ cực, tạo điều kiện tốt hơn cho các em học tập và sống cuộc sống tốt đẹp, đó là nhân đạo.. Bà Vũ Ngọc Oanh, là phó chủ nhiệm chương trình chăm

sóc trẻ em xa mẹ, bà đã nuôi dưỡng rất nhiều em nhỏ lang thang từ bé cho tới khi trưởng thành, lập gia đình và có cuộc sống mới hạnh phúc. Xuất phát từ tờ báo “xa mẹ”, bà lãnh những tờ báo về cho các em bán, tiền lãi được phục vụ cho chi phí sinh hoạt và bà dần dần uốn ấn chúng vào một nề nếp, tập thể. Về sau, bà quyết định thành lập Chương trình Chăm sóc giáo dục trẻ em Xa mẹ, khi này, trẻ không phải đi bán báo nữa mà được bà nuôi cho ăn học. Đứa nhỏ thì học chữ, lớn thì học nghề. Giờ đây bà đã làm mẹ của rất nhiều trẻ em lang thang, sống trong niềm hạnh phúc khi thấy chúng trưởng thành và sống cuộc sống tốt đẹp. Cũng giống như bà Oanh, ông Nguyễn Quốc Thề, là cựu tù nhân của Pháp, khi thấy các em nhỏ lang thang trên đường, trong ông nổi lên ý chí giúp các em được cắp sách tới trường. Xây dựng một lớp học nho nhỏ, ông đi hết các con đường, ngóc ngách của thành phố vận động để các em tới lớp học. Bên cạnh đó, ông còn vận động các mạnh thường quân để có thêm sách vở, bút viết, và cả những “bữa ăn khuyến học” thuận lợi cho việc các em tới trường. Tới nay, lớp học của ông đã thu hút nhiều em nhỏ lang thang, và cũng đã giáo dục nhiều em nhỏ thành tài.

Thế đó, những người già đã cống hiến hết sức lực cho đàn em hôm nay, cho những đứa trẻ có hoàn cảnh khó khăn. Thế còn những thanh niên, họ đã làm gì? Hiện nay xuất hiện nhiều nhóm thanh niên tình nguyện như nhóm “những ước mơ xanh” “tuổi trẻ xanh”, hay các tổ chức như “tổ chức nhân đạo thế giới”. Họ là những thanh niên có bầu nhiệt huyết, có tấm lòng cao đẹp. Những cử chỉ như dạy học, tổ chức trung thu, giáng sinh ... cho các em nhằm phần nào xoa đi những bất hạnh. Tổ chức Unicef là tổ chức lớn về nhi đồng, trẻ em của Liên Hợp Quốc cũng đã bắt tay vào việc giúp đỡ các trẻ em lang thang ở Việt Nam Đó là những hành động đẹp, thiết thực và rất có ý nghĩa. Qua đó, ta thấy được, dù già hay trẻ, dù giàu hay nghèo, bạn vẫn có thể góp sức giúp các em lang thang, các mảnh đời bất hạnh bằng tất cả tấm lòng. Cái các em nhỏ cần ngoài vật chất chính là tình yêu thương, sự quan tâm chăm sóc mà các em không có được. Nó xoa dịu phần nào nỗi đau, hay là quá khứ không đẹp, để các em tin vào con người, tin vào cuộc đời, để sống tốt hơn .

Xã hội đâu phải ai cũng là người tốt. Nếu như có những người đang cố sức giúp đỡ các em nhỏ lang thang có tương lai tươi sáng , thì đâu đó cũng có người lợi dụng sự nhẹ dạ, ngây thơ của trẻ để thu về lợi nhuận cho riêng mình. Đó là các dịch vụ “tuyển lao động nhí” “chăn trẻ”. Khó mà tưởng tượng được nó là thế nào nhỉ? Họ tìm xuống những vùng quê khó khăn, gặp các em nhỏ, “tuyển” những đứa trẻ ở đây lên thành phố, phát cho chúng 1 cọc vé số rồi bắt chúng đi bán bất kể trời nắng hay mưa. Tiền bán được thì vào túi của “ông chủ”. Cứ như thế họ giàu lên nhờ bóc lột sức lao động của những đứa trẻ ấy. Đội lột là cha, là mẹ, là chú, ngày ngày, họ chở trẻ thả ở 1 góc phố nào đó, rồi bắt chúng ăn xin, bán kẹo, bán bông, ... hay thậm chí là ăn cắp. Hay là có cả những người bán trẻ em lang thang qua biên giới, làm tổn hại nhân phẩm của các em gái tuổi mới lớn,.... Đó là những kẻ đáng bị trừng phạt. Cần phải có thái độ nghiêm khắc và hình phạt xử lý những người thế này thì xã hội mới không có trẻ lang thang và cuộc sống mới trở nên văn minh .

Trẻ em lang thang do nhiều lí do, nhưng nguyên nhân quan trọng là do những người cha, người mẹ thiếu trách nhiệm. Nếu như đã sinh chúng ra thì phải cố gắng bằng mọi cách chăm lo được cho chúng, mặc dù về khinh tế thiếu thốn thì ít nhất cũng phải có tình thương, hạnh phúc. Thế nên người đáng trách nhất vẫn là những bậc cha mẹ vô tâm kia. Kẻ đáng trách thứ hai là những kẻ thờ ơ, lạnh lùng và có thái độ khinh bỉ đối với trẻ em lang thang. Nếu như đã sống trong hạnh phúc

thì phải biết san sẻ niềm hạnh phúc với mọi người, nếu không ta sẽ trở nên ích kỉ và đó là hạng người mà xã hội khinh bỉ. Kẻ đáng trách cuối cùng là những người sử dụng trẻ em lang thang như một món hàng, món đồ chơi đem về cho mình lợi nhuận.

Là một thanh niên được sống trong hạnh phúc, chúng ta phải có thái độ tích cực ngăn chặn những hành vi sai phạm này, đồng thời chung tay góp sức giúp các em về lại cuộc sống tươi đẹp. Tham gia nhóm tình nguyện là việc làm thiết thực. Tiếp cận để hiểu rõ về cuộc sống khó khăn, gian khổ, đồng cảm và chia sẻ những vui buồn cùng các em; hãy xóa bỏ những khoảng cách, rào cản mà kết nối triệu triệu trái tim lại với nhau, vì chúng ta đều là con một mẹ sinh ra. Hãy cống hiến cả tâm lòng của mình cho những mảnh đời bất hạnh

Vấn đề trẻ lang thang đang là vấn đề thật sự quan trọng cần được sự quan tâm đặc biệt từ nhiều phía, không chỉ có mỗi cá nhân mà toàn thể cộng đồng, dân tộc phải chung tay góp sức để không còn hình bóng trẻ lang thang trong đêm vắng, hok còn những nỗi đau, bất hạnh trên đất nước Việt Nam thân yêu, không còn những câu hát “ trong đêm một bàn chân bước, bé xíu lang thang trên đường, ánh mắt buồn mệt mỏi của em, em rất buồn vì em không biết đi về đâu ....” Bằng tất cả trái tim con người Việt Nam, chúng ta, những thế hệ trẻ của đất nước, phải chung tay góp sức xây dựng đất nước văn minh, phải uơm trồng những mầm non của đảng, phải thể hiện sự đoàn kết, truyền thống tương thân tương ái mà bấy lâu ta rất tự hào. Giúp trẻ em lang thang học tập, rèn luyện, vươn lên sống lành mạnh, tốt đẹp là giúp cho đất nước phát triển tiến bộ, giúp tình đoàn kết dân tộc vững mạnh, giúp cho con người thêm niềm tin vào cuộc sống, và ngay cả giúp bản thân ta tự hoàn thiện chính mình. Đây là học quý báu đối với mỗi cá nhân, và với tôi, tôi học được một điều, “ sống trên đời cần phải có một tấm lòng”, sống không chỉ cho bản thân mà còn cho những người xung quanh, sống cho xã hội tốt đẹp hơn.

Lý tưởng sống của thanh niên ngày nay

Bài làm

Bước vào thế kỷ XXI, đất nước ta đang trên đà hội nhập với sự phát triển của thế giới với rất nhiều cơ hội và thử thách được mở ra. Và thanh niên chúng ta- những người chủ tương lai của đất nước- phải góp một phần sức cho quê hương của mình. Điều đó đòi hỏi chúng ta phải suy nghĩ và xem lại cách sống của mình, và một câu hỏi lớn được đặt ra : Lý tưởng sống của thanh niên ngày nay là gì?

Trước hết chúng ta phải hiểu được “lý tưởng sống” là gì? Lý tưởng sống là mục đích tốt đẹp mà mỗi con người muốn hướng tới, là lí do, mục đích mà mỗi con người mong mỏi đạt được. Người có lý tưởng sống cao đẹp là người luôn suy nghĩ và hành động để hoàn thiện mình hơn, giúp ích cho mình, gia đình xã hội và đất nước. Sinh ra ở đời, ai trong chúng ta cũng khao khát được sống hạnh phúc, với lòng khao khát đó thúc giục chúng ta đi kiếm tìm hạnh phúc. Hơn thế nữa, tự đáy lòng của con người luôn ước ao có được một cuộc sống bình an, vui tươi, không lo âu buồn phiền, không đau khổ oán than, muốn an hưởng sự may lành hơn là bất hạnh, giàu sang hơn là nghèo nàn. Để đạt được khát vọng đó, người ta luôn tìm cho mình một lẽ sống cho cuộc đời, hay nói đúng hơn là một lý tưởng. Lý tưởng này sẽ hướng dẫn đời họ vượt qua mọi chông gai và can đảm chấp nhận mọi

ngịch cảnh. Vì có một lý tưởng để theo đuổi, có một lẽ sống cho cuộc đời, là niềm hạnh phúc lớn lao nhất của con người.

Bạn có bao giờ tự hỏi bạn tồn tại trên cuộc đời vì lý do gì không? Một câu hỏi lẽ ra rất dễ nhưng nó làm cho bạn phải bắt đầu ngồi lại suy nghĩ về bản thân mình. Có thể bạn cũng đã có được một mục đích sống cho riêng mình, nhưng bạn vẫn nên xem lại mục đích đó có thật sự cao đẹp hay không bạn ạ. Chúng ta sống trong cộng đồng là sống vì mọi người, vì quê hương, vì đất nước. Nhiều người từng nghe câu nói trong bài hát khá nổi tiếng của Trịnh Công Sơn: "Sống ở đời sống cần có một tấm lòng, để làm gì em biết không? Để gió cuốn đi, để gió cuốn đi...." Phải mất một thời gian dài tôi và các bạn mới có thể mới ra rằng ý nghĩa của câu này là "hãy mở rộng tấm lòng của bạn với cuộc sống này, với mọi người xung quanh bạn và đừng mong đợi bạn sẽ nhận lại được gì... Hãy san sẻ tấm lòng để cuộc sống này đẹp hơn và đừng nghĩ rằng những cái gì mình đã cho đi là lớn lao mà nó chỉ là những cái gì nhỏ nhoi nhất nhẽ nhàng... chỉ để gió cuốn đi...". Đó cũng là một phần của lý tưởng sống đẹp.

Lý tưởng của ta không cần lớn lao dù chỉ là một chiếc lá, nhưng chúng ta cũng cần có cho mình một lý tưởng bình dị như để vươn lên. hải sống có lý tưởng! Bạn có thể ra đi từ nhiều phía, theo những con đường khác nhau, nhưng cuối cùng mỗi người phải lựa chọn cho mình mục đích của cuộc sống. Ta sống cho ta, cho những người thân, bạn bè và cho mọi người. Vì vậy, chỉ có hạnh phúc khi "mình vì mọi người và mọi người phấn đấu vì hạnh phúc của từng người". Rõ ràng lý tưởng là mục đích sống, là ý nghĩa của mỗi cuộc đời. Lý tưởng quyết định sự thành công trong cuộc sống. Lý tưởng dẫn dắt sự nghiệp, tăng thêm sức mạnh cho mọi người để đạt đến thành công trong sự nghiệp. Lý tưởng cho ta sức mạnh vượt qua khó khăn và thử thách trong cuộc sống.

Nhà văn Pháp Đi-dơ-rô từng nói: "Nếu không có mục đích, anh không làm được gì cả. Anh cũng không làm được gì vĩ đại nếu mục đích tầm thường". Câu nói đó, lời khẳng định đó thật rõ ràng. Nó khuyên chúng ta sống thì phải có mục đích, lý tưởng phải cao đẹp thì sống mới có ý nghĩa, mới làm được những điều vĩ đại.

Trong thời kì công nghiệp hóa-hiện đại hóa, kinh tế thế giới hội nhập, khoa học kĩ thuật hiện đại, con người đặt ra vấn đề về lẽ sống của cuộc đời và sống như thế nào cho xứng đáng ? chúng ta nên hiểu sống có mục đích và lý tưởng cao đẹp là như thế nào ? Đó là phải sống để xây dựng đất nước, sống vì xã hội vì sự tiến bộ của nhân loại. Vậy thì tại sao ta phải sống có lý tưởng cao đẹp ? Vì nếu "sống không mục đích không làm được gì cả" và nếu "mục đích tầm thường thì không làm được điều gì vĩ đại". Thế chúng ta phải làm gì để trở thành người có mục đích cao cả và có ích cho xã hội? Trước hết, ta cần phải xác định lý tưởng sống đúng đắn-dự tính về tương lai sẽ cống hiến cho xã hội về những mặt nào. Tiếp theo ta cần phải lên kế hoạch học tập, rèn luyện kĩ năng, sức khỏe, tư tưởng nhằm thực hiện mục đích đó. Sau đó, ta phải tích cực tham gia các hoạt động xã hội, chính trị; điều này sẽ giúp cho bản thân hòa nhập cộng đồng. Ta cần phải phát huy những thế mạnh của bản thân, khắc phục các điểm yếu và vận dụng những điều đã học vào thực tế.

Ngày xưa, anh hùng Lý Tự trọng đã từng nói: "Con đường của thanh niên chỉ có thể là con đường cách mạng và không thể là con đường nào khác!" rong thời kỳ chiến tranh bao lớp thanh niên xông pha lên đường với một mục tiêu - lý tưởng tất cả vì tiền tuyến, vì độc lập tự do của đất nước. Tư tưởng đó đã đi vào lời ca tiếng hát của bao nhiêu thế hệ người Việt Nam. "Anh lên xe trời đổ cơn mưa, Cái gạt nước mưa tan nỗi nhớ; Em xuống núi nắng vàng rực rỡ; Cái nhành hoa gạt mối riêng tư" hay "Khi tạm biệt mưa xuân; Anh lính về biên giới; Cô gái vào ca ba". Bên cạnh một tình

yêu nồng cháy của tuổi trẻ nhưng họ phải tạm gác lại để dành tất cả cho một mục tiêu cao cả. Trong thời kỳ ngày nay có lẽ chúng ta khó có thể tìm kiếm được một ca khúc nói về tình yêu đẹp như vậy. Biết bao thế hệ thanh niên đã ngã xuống vì một lý tưởng duy nhất là giành lại độc lập tự do cho đất nước. Đến hôm nay khi đất nước hoà bình và đang trên đà phát triển, thì lý tưởng sống cao đẹp của thanh niên, thế hệ trẻ lại càng rộng hơn, bao la hơn,” Vì một Việt Nam Phát triển

Thế hệ trẻ là những người chủ tương lai của đất nước, là chủ thể của thế giới, động lực giúp cho xã hội phát triển. Chính vì vậy mà các bạn thanh thiếu niên càng gần phải sống có mục đích cao đẹp. Hãy nhớ rằng: “Non sông Việt Nam có trở nên tươi đẹp hay không, dân tộc Việt Nam có sánh vai với các cường quốc năm châu được hay không đó là nhờ vào công học tập của các em” lời nhắn nhủ thiêng liêng ấy phải được thực hiện! Bác luôn mong lớp lớp thanh niên sau này sẽ không chùn bước trước những khó khăn trước mắt, luôn vững chí bền tâm vượt qua thử thách để hướng tới tương lai tốt đẹp hơn.

“Không có việc gì khó

Chỉ sợ lòng không bền

Đào núi và lấp biển

Quyết chí ắt làm nên”

(Hồ Chí Minh)

Chúng ta chắc còn nhớ hai chiến thắng vẻ vang liên tiếp của đội tuyển robocon Việt Nam, hay những tấm huy chương vàng, huy chương bạc từ những môn Olympic Toán, Lý, Hoá, Sinh, trong những giải thể thao hàng đầu của châu lục và thế giới Đó là một tấm gương gần gũi, rõ ràng mà thanh thiếu niên cần noi theo. Tôi xin được nhắn nhủ các bạn thanh thiếu niên, học sinh: “Hãy học tập để nắm lấy tri thức vì tri thức là sức mạnh. Có tri thức, các bạn như đứng trên vai những người đi trước để cao hơn người khác. Hãy phát huy những truyền thống tốt đẹp của dân tộc. Chấp nhận và vượt qua thử thách, bởi không có người thất bại, chỉ có người không biết cố gắng mà thôi”. Và chắc hẳn ai trong chúng ta đều biết những Einstein, Môza, Đắc-uy-n, ... Tất cả họ đều là những người sống có lý tưởng cao đẹp, tất cả đều làm nên điều vĩ đại và được lưu danh muôn thuở. Như mục đích “ra đi tìm đường cứu nước, hi sinh cuộc đời vì cách mạng, vì dân tộc” của Bác. Đó là một minh chứng rất cao đẹp!

Nhưng hiện nay, một bộ phận lớn thanh niên lại không suy nghĩ được như thế. Họ sống thờ ơ với những gì diễn ra xung quanh, sống theo quan niệm: “Được đến đâu thì hay đến đó”, “Nước đến chân mới nhảy”. Tuổi trẻ ngày nay có nhiều thời gian để dành cho tình yêu nên có lẽ họ không thể nhận ra những hạnh phúc mà họ đang có mà chỉ toàn nhìn thấy sự khổ đau trong tình yêu, phải chăng tuổi trẻ ngày nay khi đã được đáp ứng quá đầy đủ về vật chất lẫn tinh thần thì dần trở nên ích kỷ hơn. Chỉ biết nghĩ cho riêng mình. Và mục tiêu của phần lớn các bạn trẻ ngày nay là phải thật thành công trong cuộc sống, khẳng định được vị trí của mình trong xã hội; kiếm thật nhiều tiền để có thể thỏa mãn nhu cầu của cuộc sống của riêng mình. Trong khi rất nhiều người đang cố gắng

đóng góp một phần công sức nhỏ bé của mình mong muốn một xã hội tốt đẹp hơn thì lại không ít người lại tỏ ra rất hờ hững với những gì đang diễn ra cho đất nước mình. Thật đáng buồn cho một tương lai đất nước!

Các bạn luôn mong muốn mình sẽ là người tài giỏi nhưng lại không có được một lý tưởng cho riêng mình, thì cuộc đời bạn sẽ trôi về đâu? Hãy tưởng tượng mà xem: một thanh niên sống không mục đích, không có định hướng, học tập chỉ do ba mẹ gượng ép; chàng ta chẳng hề ham thích những lựa chọn ấy và cũng chẳng hề thích học những môn học ấy; rồi cậu rớt đại học, thất nghiệp (chẳng ai nhận những người không có học vấn cả, dù cậu đã qua các năm trung học rồi nhưng với tinh thần thiếu ý chí thì xét lại cậu cũng chẳng đủ sức cho công việc)...không có tiền câu đam ra vùi vĩnh bố mẹ (tuy nhiên vẫn có một số người tốt, không phạm phải những sai lầm này)...tiêu xài tiền, rồi đủ các thói hư, tật xấu. Cuối cùng chàng thanh niên ấy đã kết thúc cuộc đời trong nhà tù hoặc trên giường bệnh sau bao năm ăn chơi, nghiện ngập. Đó là ví dụ về một con người không có lý tưởng sống. Còn những người sống có mục đích nhưng lại là mục đích tầm thường như ăn no mặc ấm, hạnh phúc gia đình, kiếm được nhiều tiền, cưới vợ đẹp,... Những người này vì lợi ích của bản thân, họ dễ dàng làm bạn với cái ác và sẽ phạm tội. Chúng ta thường đọc thấy trên báo công an hay thấy trên Tivi những tin liên quan đến ông này bà nọ có chức vụ, lạm dụng quyền hạn để trục lợi; hay những nhóm tội phạm, nhất là các nhóm thanh thiếu niên trẻ cướp giết, phạm tội... để kiếm tiền ăn chơi hay những thanh niên, học sinh (kể cả người lớn) ghiền chơi games đến mê mết! Tất cả, những người sống không có mục đích và những người có mục đích tầm thường đều có kết quả không tốt.

Tóm lại, thanh niên chúng ta cần phải biết và tạo cho mình một lý tưởng sống cao đẹp, vì mọi người, vì quê hương đất nước. Bản thân mỗi chúng ta hãy tự nhìn lại cách sống của mình để hướng đến tương lai tươi sáng. Cuối cùng xin kết thúc bằng lời của chiến sĩ cách mạng, một người cộng sản trẻ tuổi, một nhà văn, một anh hùng thời vệ quốc Xô Viết vĩ đại, Paven Copsagine trong tác phẩm Thép đã tôi thế đấy (tác giả Nikolai Ostrovsky): "Cái quý nhất của con người là cuộc sống. Đời người chỉ sống có một lần, phải sống sao cho khỏi xót xa ân hận vì những năm tháng sống hoài sống phí, cho khỏi hổ thẹn vì dĩ vãng ti tiện và đốn hèn của mình, để đến khi nhắm mắt xuôi tay, mà có thể nói rằng: Tất cả đời mình ta đã cống hiến cho sự nghiệp cao đẹp nhất trên đời, sự nghiệp đấu tranh giải phóng loài người. Và ta phải sống gấp lên mới được. Vì bệnh tật vô lý hay một sự bi đát tình cờ nào đó có thể bỗng nhiên cắt đứt cuộc đời này"

Đề: Thành công chỉ đến khi chúng ta cố gắng hết sức và không ngừng hoàn thiện bản thân mình.

Bài làm

Khi sinh ra, bản năng sinh tồn là cái mà mỗi con vật có được. Chúng có thể đứng lên bằng chính đôi chân mình có thể chạy nhảy. Tạo hoá đã ưu ái ban cho chúng những khả năng kì diệu đó. Nhưng con người thì khác khi sinh ra tiếng khóc chào đời là tất cả những gì họ có được. Tiếng oa oa cất lên chỉ đơn giản cho mọi người biết một mầm sống mới đã ra đời. Nhưng mầm sống đó sẽ ra sao? và tương lai của nó sẽ như thế nào. Cuộc sống phía trước là của chính nó và do nó quyết định. Giống như một nhà triết học đã nói: "mỗi con vật khi sinh ra đều là tất cả những gì nó có. Chỉ có con người là ngay từ thuở lọt lòng thì chẳng là gì cả. Nó làm thế nào thì nó sẽ trở thành như thế ấy, và nó phải làm bằng tự do của chính nó Tôi chỉ có thể trở thành kẻ do chính tôi làm ra".

“Mỗi con vật khi sinh ra đều là tất cả những gì nó có .Chỉ có con người là ngay từ thuở lọt lòng thì chẳng là gì cả”Thoạt đầu câu nói này có vẻ vô lý nhưng khi để ý từng câu từng chữ thì đây đúng là một quy luật của tự nhiên. Điều rõ ràng nhất ta có thể thấy được chính là thú non của một giống loài nào đó khi sinh ra đều mang tất cả những đặc điểm hình thái và cả tính chất của bố mẹ.Mèo con vừa mới sinh ra đã được thừa hưởng tất cả những đặc điểm của mèo bố mẹ .Màu lông bao phủ cơ thể giống với bố hoặc mẹ móng vuốt sắc nhọn phục vụ cho thói quen bắt chuột sau này. Hay một đàn rùa con vừa cắn đứt vỏ trứng chui ra ngoài về với biển khơi nhưng tại sao thú non yếu ớt như vậy làm sao bơi được trong dòng nước lạnh lẽo kia nhưng mẹ tạo hoá đã ban cho chúng khả năng đó hai chân như hai mái chèo có thể di chuyển dễ dàng trong làn nước . Những khả năng đặc biệt đó chỉ có thể thấy ở loài vật sống trên Trái đất .

Nhưng còn con người thì sao? Một cô bé hay cậu bé vừa chào đời trông bụ bẫm kháukhinh nhưng không ai có thể nhìn nó mà đoán biết được bố mẹ nó là ai.Cơ thể yếu ớt kia không thể nào tự chống chọi với những khắc nghiệt của cuộc sống bên ngoài .Không như những con vật khi mở mắt thấy ánh sáng mặt trời cũng là lúc chúng phải bươn chải lo cho cuộc sống của mình. Cũng có những giống loài được sự chăm sóc của bố mẹ nhưng theo năm tháng chúng sẽ tự lập và có thể không bao giờ được gặp lại bố mẹ nữa. khác rất nhiều so với con người .Con người chúng ta ngay từ khi sinh ra tuy không sở hữu bất cứ thứ gì nhưng đã được đón nhận bao nhiêu tình thương yêu dịu dàng của mẹ và sự chăm sóc chu đáo của cha.... Theo thời gian chúng ta lớn lên từng ngày trong vòng tay ấm áp đó.

Cuộc sống thì không bao giờ êm dịu như vậy và luôn trớ trêu với nhiều người.Nhiều đứa bé sinh ra không biết mặt cha và cũng không biết thế nào là ngọt ngào của sữa mẹ.. Nhưng chúng cũng lớn lên theo năm tháng và trở thành một công dân của một đất nước nhưng tương lai và cuộc sống thì bị chôn sâu trong bốn bức tường của sự bất hạnh và cô đơn.

Vừa lọt lòng mỗi người không là gì cả và cũng có những số phận bất hạnh không có quyền được biết đấng sinh thành ra mình. Nhưng không vì thế mà tương lai và cuộc sống kia trở nên mù mịt và tối tăm.và họ không có cái quyền được mơ ước hay hi vọng.và tương lai tươi sáng , thành công và vinh quang se không bao giờ thuộc về họ.vì tất cả những mơ ước cao đẹp ấy không phải được quyết định bởi hoàn cảnh sinh ra mà chính là do ý chí quyết tâm của mỗi người.

“Nó làm thế nào thì nó sẽ trở thành như thế ấy ,và nó phải làm bằng tự do của chính nó Tôi chỉ có thể trở thành kẻ do chính tôi làm ra”. Vế sau câu nói của nhà triết học như một lời khuyên cho chúng ta.phải luôn biết vươn lên trong cuộc sống , phải có hoài bão và lý tưởng và vạch ra một mục đích rõ ràng cho cuộc sống bản thân. Không bao giờ biết chùn bước trước bất cứ khó khăn nào.

Thanh niên ngày nay không chỉ vui đầu vào sách vở như đàn anh lớp trước. Cuộc sống hiện đại khoa học kĩ thuật tiến bộ thói quen hằng ngày không gói gọn trong bốn bức tường chỉ có học học và học. Thời gian hằng ngày dường như được mở rộng hơn với rất nhiều những hoạt động thú vị. như chiến dịch mùa hè xanh. Thanh niên được tự do vô tư đến những vùng khó khăn giúp đỡ nhân dân nghèo vùng sâu vùng xa hay những chuyến đi ngắn ngày chỉ đơn giản là chia sẻ quà bánh

cho những trẻ em ở những làng trẻ mồ côi, tất cả đều xuất phát từ lòng tình nguyện và sự yêu thương giống nòi. Thanh niên ngày nay không chỉ học tập tốt lao động tốt mà còn có cả lòng nhân ái khoan dung. Những điều kiện đó chính là nền tảng cho sự thành công sau này. Sự thành công đó họ đạt được là do chính đôi tay và khối óc của họ không dựa dẫm vào bất cứ ai.....”Khát vọng chính là nguồn động lực có sức mạnh vô biên, tiềm tàng bên trong mỗi con người. Động lực này được thể hiện qua những hành động liên tục và bền bỉ, để con người không bao giờ từ bỏ ước mơ, không bao giờ khuất phục hoàn cảnh.” Quả thật như cau danh ngôn con người có thể đạt được tất cả khi có khát vọng bạn chỉ thật sự thất bại khi bạn từ bỏ khi ước mơ và cố gắng.

Nhưng những ý chí quyết tâm kia không phải lúc nào cũng mỉm cười với mọi người và sẽ không tìm đến bất cứ ai, chỉ có những người luôn cố gắng vươn lên trong cuộc sống vượt qua mọi khó khăn và đến lúc những khó khăn kia ko làm chùng bước họ thì chính là lúc họ tìm được những hạnh phúc và những khám phá bổ ích cho bản thân. Và có một số đông sẽ không bao giờ khám phá ra những chân lý đó vì sự bi quan luôn yếu lòng trước những khó khăn vấp phải. Thất bại là khởi đầu của sự thành công và thất bại chỉ là thành công khi chúng ta cố gắng hết sức và không ngừng hoàn thiện mình.

Con người khi sinh ra không là gì cả chỉ là mầm sống mới được sinh ra chỉ là một đứa trẻ sơ sinh không tên tuổi, Nhưng bằng tất cả sự nỗ lực không ngừng lòng quyết tâm bền bỉ và ý chí vươn lên thì mầm sống ấy sẽ lớn lên và sinh hoa kết trái góp cho đời những hương sắc. Và khi chết đi họ đã có được tất cả mặc dù không còn trên cõi đời này nữa.

“Tạo lập! Xây dựng! Phục vụ! Đó là những mệnh lệnh của thiên nhiên. Hãy làm theo những mệnh lệnh đó, và bạn sẽ thấy sự giàu sang và phong phú của vũ trụ là vô tận.” hãy sống hết mình và không ngừng phấn đấu bạn sẽ tìm thấy được tất cả và làm chủ mọi thứ vì “Tôi chỉ có thể trở thành kẻ do chính tôi làm ra”. mà không phải do ai khác sắp đặt hay ép buộc và tự do chính là trạng mà chúng ta có được.

Đề : Một triết học nói: *“Mỗi con vật khi sinh ra đều là tất cả những gì nó có. Chỉ có con người là ngay từ thuở lọt lòng thì chẳng là gì cả. Nó làm thế nào thì nó sẽ trở thành như thế ấy, và nó phải làm bằng tự do của chính nó. Tôi chỉ có thể trở thành kẻ do chính tôi làm ra”*

Bài làm

Các bạn đã từng nghe câu “Tôi chỉ có thể trở thành kẻ do chính tôi làm ra” chưa?. Có lẽ câu nói thật lạ kì phải không các bạn, đây là câu nói của một nhà triết học, tuy thật khó hiểu nhưng nó lại hàm chứa một ý nghĩa vô cùng sâu sắc, nhà triết học có ý nhắc nhở chúng ta điều gì đây? Vậy bây giờ chúng ta hãy cùng tìm hiểu rõ ý nghĩa câu nói này nha các bạn.

Không chỉ đơn giản bằng một câu ngắn gọn như vậy, nhà triết học còn nói :“Mỗi con vật khi sinh ra đều là tất cả những gì nó có. Chỉ có con người là ngay từ thuở lọt lòng thì chẳng là gì cả. Nó làm thế nào thì sẽ trở thành như thế ấy, và nó phải làm bằng tự do của chính nó. Tôi chỉ có thể trở

thành kẻ do chính tôi làm ra”.Đến đây một phần cánh cửa như được mở rộng.

Tại sao lại nói “mỗi con vật khi sinh ra đều là tất cả những gì nó có”? Mỗi con vật khi sinh ra đều biết ăn, biết đi lại, biết bắt mồi,....., tất cả đều là do bản năng sinh tồn của nó, giống như con mèo con, khi mới sinh ra là đã biết bò lại gần mẹ để bú, để hưởng chút hơi ấm ngọt ngào mà mẹ nó dành cho những đứa con yêu thương, rồi dần tự mở đôi mắt nhỏ xinh mèo con bắt đầu tập được những bước đi chập chững, rồi chạy nhảy, đến nô đùa, đến bắt chuột, tất cả đều là do tự nhiên mà có, không ai dạy bảo, mèo con trưởng thành và cả vòng đời mèo con vẫn như vậy, không thay đổi. Thật hay, tạo hoá đã ban tặng cho loài vật một bản năng đặc biệt để có thể thích nghi với cuộc sống thế nhưng “Chỉ có con người là ngay từ thuở lọt lòng thì chẳng là gì cả”.Đúng vậy, con người không hề có một chút bản năng đặc biệt nào, tất cả mọi thứ hoàn toàn phụ thuộc vào người khác, phải trải qua sự rèn luyện, tập tành mới có được khả năng. Con người khi sinh ra vốn chẳng biết gì, chỉ nhắm nghiền đôi mắt bé xiu và oa oa oà lên những tiếng khóc đòi bú mẹ, thật sự chẳng thể nào chạm được tới mẹ. Tất cả là nhờ mẹ nâng niu, ôm ấp vào lòng hoà tan dòng sữa ngọt chạm vào môi hồng bé xinh thì mới tiếp tục sự sống được. Không chỉ vậy, làm sao con người có thể tự đi đứng, bò trườn được, tất cả phải qua quá trình rèn luyện ngay từ thuở ban đầu. Hai tháng biết lật, ba tháng biết bò, sáu tháng chập chững biết đi, mười tháng bắt đầu hoàn thiện bước đi của mình,.....Đâu phải tự nhiên! Đều do bàn tay nồng ấm của mẹ dìu dắt từng bước, từng bước một, tạo nên khả năng sinh tồn, hoà nhập với cuộc sống cho một sinh linh bé nhỏ dần bước vào đời.

Con người khác với con vật là có tri thức, có phẩm chất đạo đức nhưng đây cũng đâu phải là điều vốn sẵn có trong từng người mà nó được phát huy, phát triển qua những ngày học tập, những ngày được dạy dỗ. Cũng như chúng ta ngay từ nhỏ đã được dạy rằng phải biết hiếu thảo với cha mẹ, bên ngoài xã hội cần tôn trọng người khác, phải chân thành, công bằng, ...và nhiều điều khác nữa, những lời dạy đó ăn sâu vào tâm trí, nó lớn theo thời gian khi ta càng lớn, và được áp dụng ngay trong đời sống. Thử hỏi không có sự chui rèn, không có sự luyện tập thì làm sao ta có thể hoà nhập với cuộc sống hiện tại được, bởi vậy “nó làm thế nào thì nó sẽ trở thành như thế ấy, và nó phải làm bằng tự do của chính nó”. Đó chính là lí do ta cần phải biết sống, biết hành động, biết nỗ lực. Cũng như khi muốn đánh được một bản nhạc hay thì ta phải tập đánh đàn, điều đó xuất phát từ lòng yêu thích, bắt nguồn từ sự tự nguyện, không hề bị cưỡng ép, ràng buộc. Con người là một tờ giấy trắng, chỉ từng nét, từng nét bút mới vẽ lên bức tranh hoàn thiện, nên cần phải luyện tập từ thấp đến cao, từ dễ đến khó, mới có thể hấp thu kiến thức từ cuộc sống được. Giống như trong học tập đâu phải ai mới đầu cũng được ngồi trên chiếc ghế đại học, mà phải bắt đầu từ lớp một, trải qua mười hai năm rèn luyện gian khổ mới được ngồi vững trên chiếc ghế ấy. Tóm lại để đạt được thành công, ước muốn, nguyện vọng thì chính bản thân phải có sự nỗ lực thực sự, cố gắng toàn vẹn thì thành công sẽ đến trong tầm tay thôi. Tuy nhiên đâu phải ai cũng đi được đến cùng của sự thành công. Có nhiều người đang học rất tốt nhưng vì mê chơi bỏ ngang việc học thế là mất tất cả qua một lúc nông nổi, quả đúng thật họ làm thế nào thì sẽ nhận lại được kết quả như thế ấy thôi!. Chính vì vậy hãy luôn nhớ rằng “tôi chỉ có thể trở thành kẻ do chính tôi làm ra”, chỉ có ta mới quyết định được số phận của ta, con người ta thế nào thì do chính ta làm nên. Một người nếu biết gắng công học tập, biết chú trọng đến phẩm chất đạo đức, ... Thì sau này sẽ làm nên danh tiếng góp phần đưa đất nước đến một góc trời vinh quang, xây dựng đất nước ta thành toà lâu đài đẹp nhất mà không cường quốc nào có thể sánh bằng. Nhưng thật đáng tiếc xã hội ta ngày nay vẫn không thiếu những kẻ tự huỷ diệt mình, những con người thân tàn ma dại do ăn chơi sa đoạ, dẫn đến bị AIDS, bị nghiện

ngập là cũng do chính họ tự tạo ra, tự tạo cho họ một cuộc sống khổ sở, bị mọi người xa lánh. Bên cạnh là những kẻ chỉ biết trông chờ vào người khác, không biết tự nỗ lực bản thân trong học hành cũng như trong công việc. Thật đáng phê phán!

Qua câu nói vô cùng đáng giá của nhà triết học, có lẽ đã làm thức tỉnh chúng ta, cho nên ngay từ bây giờ phải biết rèn luyện bản thân, học tập thật tốt, khắc phục chỗ hạn chế còn phải trông chờ vào người khác, để bản thân ta phát triển hơn, và hơn hết phải làm nên một con người hợp thời đại thì xã hội mới phát triển, đất nước mới giàu mạnh. Nhưng các bạn cũng hãy nhớ rằng chúng ta không hề cô độc chiến đấu với số phận mà bên cạnh đó còn có gia đình, xã hội nữa. Chính những tác động đó cũng có thể tạo nên tôi của ngày mai. Câu nói của nhà triết học thật thú vị phải không các bạn? Biết bao điều ý nghĩa, vô giá được ẩn chứa trong câu nói này. Hãy tự khẳng định cái tôi của chính mình và làm nên cái tôi thật sự, thật giá trị cho xã hội này nha các bạn!!!! “Tôi chỉ có thể là kẻ do chính tôi làm ra”

Đề 3: Hãy thể hiện quan điểm của mình trước cuộc vận động: “nói không với những tiêu cực trong thi cử và bệnh thành tích trong giáo dục”.

Bài làm

Trong cuộc sống đang bộn bề, biến chuyển hằng ngày như hiện nay thì xã hội, đất nước đang cần đến một lực lượng thanh niên học sinh giỏi giang, tài đức. Ngay từ bây giờ, học sinh được xem là những mầm non tương lai, là người kế thừa công cuộc phát triển đất nước đang ra sức học tập, rèn luyện hết sức mình. Nhưng trái lại bên cạnh đó, lại có một số học sinh đang học không đúng với khả năng của mình, và điều này đã tạo điều kiện cho một “căn bệnh” xâm nhập vào học đường hoành hành, gây xôn xao ngành giáo dục nói riêng và xã hội nói chung. Đó chính là bệnh thành tích trong giáo dục cùng với những tiêu cực trong thi cử.

Thành tích là kết quả có thể đánh giá được của nỗ lực con người. Kết quả đó không chỉ là một lợi ích vật chất hay tinh thần cá nhân, tuy rằng phần lớn yếu tố tạo nên động lực khiến con người phải nỗ lực nhiều hơn, tốt hơn để đạt thành tích chính là lợi ích cho mình. Nhưng con người vẫn có thể làm hết sức mình vì lợi ích chung, lợi ích của xã hội, của đất nước.

Theo định nghĩa đó, nỗ lực đạt thành tích của một cá nhân hay một tập thể là một phẩm chất đạo đức tốt, đáng biểu dương và nhân rộng. Hãy tưởng tượng một xã hội mà trong đó mọi thành viên đều nỗ lực để đạt những thành tích cao hơn trong các lĩnh vực hoạt động: thể thao, văn hóa, nghệ thuật, giáo dục, sản xuất, thương mại, công nghệ... vì lợi ích cho mình và cho cả cộng đồng. Xã hội đó chắc chắn tiến bộ, nền kinh tế nước đó chắc chắn phát triển, đời sống nhân dân nước đó chắc chắn giàu có, quốc gia đó chắc chắn cường thịnh. Nhưng đến một lúc nào đó, khi chính những nỗ lực đạt thành tích, một phẩm chất tốt và cần thiết của mỗi thành viên trong xã hội lại trở thành một căn bệnh, mà ngày nay chúng ta gọi nó là bệnh thành tích.

Điều lo ngại chung hiện nay là căn bệnh thành tích đang lan tràn trong ngành giáo dục của nước ta, không phải chỉ lây nhiễm cho một bộ phận những người công tác trong ngành mà còn cho

nhiều gia đình trong xã hội. Với bệnh thành tích, các phương pháp đánh giá, kiểm tra kết quả học tập trở nên dày đặc, nặng nề, phức tạp nhưng lại mang tính chất rập khuôn, không có chỗ dành cho sự sáng tạo của học sinh, sinh viên. Xét từ phía ngành giáo dục, thành tích giáo dục là thước đo sự thành công trong nghề nghiệp của giáo viên nói riêng, của nhà trường và địa phương nói chung. Đáng tiếc thay, trong thời gian qua, chính ngành giáo dục lại “thiết kế” ra thước đo trên bằng các chỉ tiêu giáo dục khô cứng. “Bệnh thành tích giáo dục” chính là việc nhà trường và địa phương cố gắng đạt được các chỉ tiêu giáo dục bằng mọi giá. Chúng ta đều nhận thức rõ ràng rằng một xã hội muốn phát triển tiến bộ phải có nhiều nhân tài, mà nhân tài phải là người có chân tài thực học, được tiếp thu những kiến thức và các phẩm chất đạo đức tinh hoa của nhân loại và của dân tộc thông qua hệ thống giáo dục của cộng đồng. Giáo dục chính là điểm xuất phát, là nơi sản sinh ra nguồn năng lực cho sự cường thịnh của một nước, một cộng đồng dân tộc. Một nền giáo dục tốt và trung thực sẽ tạo nên những con người đạt những thành tích tốt và trung thực. Những thành tích tốt và trung thực sẽ tạo nên những bước tiến mạnh mẽ cho cộng đồng dân tộc trên con đường phát triển.

Cuộc vận động “Nói không với tiêu cực trong thi cử và bệnh thành tích trong giáo dục” ngay từ khi mới phát động đã được xã hội quan tâm, nhân dân đồng tình hưởng ứng. Bởi ai cũng biết rằng, nếu cứ để “nạn tiêu cực trong thi cử” hoành hành và “bệnh thành tích trong giáo dục” trở thành một căn bệnh “mãn tính” thì sẽ dẫn đến lãng phí thời gian, sức lực, tuổi đời của học sinh; lãng phí tiền bạc, công sức chăm sóc con cái của phụ huynh; của thầy cô và lãng phí của cả xã hội. Điều đó sẽ là hệ quả tất yếu của những suy thoái đạo đức trong học sinh; đạo đức trong quan hệ thầy, trò và sẽ góp phần làm suy thoái những mối quan hệ xã hội khác. Cuộc vận động này là cuộc đấu tranh gay go, quyết liệt. Điều đáng mừng là nhân dân, xã hội đều quyết liệt tham gia chống lại những tiêu cực trong thi cử và bệnh thành tích trong giáo dục, sẵn sàng lên tiếng phê phán những cá nhân hoặc tổ chức có thái độ không hưởng ứng. Sự khởi đầu tốt đẹp báo hiệu sự thành công của một cuộc vận động mang tính nhân văn sâu sắc.

Trên tiến trình đổi mới giáo dục, bệnh thành tích phải được xóa bỏ. Đó không phải là một việc quá khó, nhưng chắc chắn cũng không dễ dàng. Điều trước nhất là phải thay đổi từ những sai phạm của ngành giáo dục, phải kiên quyết thực hiện cuộc vận động đã đề ra, vì đó sẽ làm gương để thế hệ trẻ ngày nay tin tưởng và noi theo. Học sinh chúng ta, ngay từ bây giờ phải hết mình phấn đấu học tập bằng chính bản thân, tuyệt đối nói không với tiêu cực trong thi cử đồng thời giúp sức với nhà trường khuyến bảo và ngăn chặn các hành vi tiêu cực ấy.

Đất nước chúng ta đang tiến bước trên con đường đổi mới, mở cửa, hội nhập và tranh đua với thế giới để giành lấy một vị trí xứng đáng trên hành tinh này. Cuộc đấu tranh kinh tế sắp đến rất quyết liệt và mang tính chất thắng bại sinh tử không khác gì trên thao trường hay trên võ đài. Ở đó, một võ sĩ chỉ có thể chiến thắng đối thủ bằng tài năng thực sự của chính mình, không phải vì bất kì văn bằng chứng nhận đẳng cấp cao hơn nào. Đất nước chúng ta sau này có cường thịnh hay không tùy thuộc vào việc nền giáo dục của chúng ta có đổi mới để có thể sản sinh ra những chân tài thực học hay không. Vì vậy, chúng ta hãy cùng chung tay góp sức để đẩy lùi những tiêu cực và bệnh thành tích ấy, để đưa nước Việt Nam ta ngày càng phát triển vững mạnh.

Được đăng bởi Chúng ta làm cuộc sống tốt đẹp hơn như thế nào?

Đề: Suy nghĩ của anh (chị) đối với vấn đề nhân sinh được đặt ra trong câu văn sau:
“Sự sống nảy sinh từ trong cái chết, hạnh phúc hiện hình từ trong những hy sinh, gian khổ, ở đời này không có con đường cùng, chỉ có những ranh giới, điều cốt yếu là phải có sức mạnh để bước qua những ranh giới ấy...”

(Mùa lạc - Nguyễn Khải)

Bài làm

Triết lý nhà phật có nhắc đến cái gọi là thuyết luân hồi: Một con người, sự vật chết đi sẽ hoá thân, chuyển kiếp sang một kiếp sống mới, dưới một hình hài mới. Bản thân tôi không hoàn toàn tin vào nó, tôi cảm nhận được nó dưới một khía cạnh khác. Đọc “Mùa lạc” của Nguyễn Khải tôi nhận ra được một điều đó: “Sự sống nảy sinh từ trong cái chết hạnh phúc hiện hình từ trong những hy sinh gian khổ, ở đời này không có con đường cùng, chỉ có những ranh giới, điều cốt yếu là phải có sức mạnh để bước qua những ranh giới ấy”

Sự sống ở đây, theo tôi là những giá trị hiện sinh, đó là sự sống của con người, cỏ cây, chim muông. Đó cũng có thể hiểu là sự sống trong tâm hồn, trong nhận thức. Sự sống và cái chết; hạnh phúc và hy sinh gian khổ là những khái niệm trái ngược nhau, thế nhưng “Sự sống nảy sinh từ trong cái chết, hạnh phúc hiện hình từ trong những hy sinh, gian khổ”.

Tại sao lại như thế? Theo tôi, trước hết là bởi không có gì trường tồn mãi với thời gian, không có cuộc sống, số phận nào là luôn luôn hạnh phúc. Cái chết phải luôn song hành cùng sự sống, có hy sinh gian khổ mới có hạnh phúc. Cuộc sống vốn rất phức điệu và đa chiều. Nó có muôn màu, muôn vẻ thiên hình và vạn trạng. Ông cha ta đã từng khẳng định: “Qua cơn bĩ cực đến hồi thái lai”. Đó chính là một dẫn chứng cho ý kiến trên. Không ai cấm, trên xác cây khô kia nảy sinh những mầm xanh, qua mùa đông tàn tạ úa vàng mới đến ngày xuân trăm hoa đua nở. Đó chính là vì “sự sống nảy sinh từ trong cái chết”.

Ở đây là một câu nói có tính chất khẳng định. Từ trong cái chết – cái tàn tạ, úa vàng sẽ nảy sinh ra sự sống – giá trị hiện sinh. Sự sống ấy dĩ nhiên không thể chung sống, phát triển trong môi trường ấy nhưng đó là nơi nó “nảy sinh”. Bản thân sự vật luôn biến đổi không ngừng nghỉ, ẩn đằng sau - tận bên trong cái khô héo không ai ngăn trở được những biến đổi vận động không ngừng để nảy sinh ra sự sống. Ai biết được, những hạt lúa đã được phơi khô kia cấy xuống nước lại có thể mọc ra cây lúa xanh tươi. Tôi lại chợt nhớ đến bài kệ của một bậc thiền sư thời Lý căn dặn học trò trước lúc ra đi.

Xuân khứ bách hoa lạc

Xuân đáo bách hoa khai

Sự trực nhãn tiền quá

Lão tòng đầu thượng lai

Mạc vị xuân tàn hoa lạc tận

Đình tiền tạc dạ nhất chi mai

Dịch thơ

Xuân đi trăm hoa rụng

Xuân đến trăm hoa cười

Trước mắt việc đi mãi

Sau lưng già đến rồi

Ai bảo xuân tàn hoa rụng hết

Đêm qua sân trước một cành mai

(Mãn giác thiền sư)

Vâng, xuân đến và đi là quy luật của tạo hoá. Đó là vòng quay của thời gian. Thế nhưng, trong cái giá rét của đêm đông ấy, trên cái cảnh khô mà tưởng như hoa đã “lạc tận” – rụng hết ấy vẫn bùng lên vẻ đẹp của “nhất chi mai”. Cái hình ảnh cảnh mai đầu đơn độc nhưng thật cứng cỏi ấy như tạc vào đêm tối chính là minh chứng rõ ràng nhất cho sự sống ở giữa cái nơi mà vạn vật tưởng đã úa tàn. Sự sống và cái chết, đau khổ và hạnh phúc, đó chính là một vòng tròn của số phận, của tạo hoá; đó chính là nguyên cơ cho sự nảy sinh – hiện hình.

Với “Mùa lạc”, Nguyễn Khải cũng đã chứng minh được điều đó. Có ai ngờ đâu trên mảnh đất đầy bom đạn của Điện Biên, nơi từng bị bom thù giày xéo từng tấc đất, tưởng như không một sự sống lại mọc lên một nông trường Điện Biên cây cối tốt tươi, có cả cuộc sống con người với đủ mọi cung bậc cảm xúc. Đối với con người cũng vậy, hạnh phúc hiện hình từ trong hy sinh, gian khổ. Bác Hồ cũng đã từng nói: “Nếu không có cảnh đông tàn thì sao có cảnh huy hoàng ngày xuân”. Con người từ khi sinh ra, không ai có được quyền hưởng hạnh phúc suốt đời mà không phải chịu sự khổ đau, hi sinh nào. Cũng như, không có ai là suốt đời đau khổ mà không tìm được hạnh phúc. Trong vất vả, đớn đau, hạnh phúc vẫn có thể hiện hình. Một người đã “quá lứa lỡ thì” như Đào, đã từng mất chồng mất con, từng lang bạt tứ xứ tới đến đặt lưng ở đâu là nhà – một con người từng chịu bao nhiêu đau khổ, mặc cảm – cuối cùng cũng tìm được một bến đỗ bình yên nơi nông trường, tìm được một hạnh phúc đầu muôn màng bên người đội trưởng.

Vâng, phải chăng đó chính là sự hiện hình của hạnh phúc. Hay với “Vợ nhặt” của Kim Lân chẳng hạn. Trong cái nạn đói khủng khiếp từng giết chết hai triệu đồng bào ta, giữa cái không khí dày đặc nỗi ám ảnh về cái chết mà Kim Lân đã dựng rất thành công, người đọc vẫn cảm động biết bao khi bắt gặp hạnh phúc – đầu mới chớm nở và đang ngập chìm trong nỗi lo toan của Tràng của “Thị” và của bà cụ Tứ. Vâng, trong đau khổ, đói nghèo, kề cận với cái chết hạnh phúc vẫn hiện hình và trở thành nguồn động viên với họ. Không trải qua hy sinh, gian khổ làm sao đòi hỏi được có hạnh phúc. Hạnh phúc – sự sống cứ như được gieo mầm từ trong cái chết – trong gian khổ hy sinh. Đó chính là lí do để thôi thúc tôi không nguôi hy vọng, không thôi chiến đấu vì niềm tin đó. Đó là bởi “ở đời này không có con đường cùng chỉ có những ranh giới, điều cốt yếu là phải có sức mạnh để bước qua những ranh giới ấy”...

Vai trò của con người đã được khẳng định: con người phải chiến đấu, luôn luôn chiến đấu để vượt qua ranh giới – ranh giới của sự sống và cái chết, giữa hạnh phúc và hy sinh, đau khổ. Vâng, ở đời này không có con đường cùng mà chỉ có những ranh giới. Sự sống, hạnh phúc chưa và sẽ không bao giờ đi đến chỗ tận diệt cả, có chăng đó chỉ là những thử thách, ranh giới đòi hỏi con

người phải vượt qua, phải chiến thắng nó. Đó mới là vai trò, sứ mệnh của con người. Vậy, “điều cốt yếu” là phải có sức mạnh để bước qua những ranh giới ấy.

Giữa sự sống – cái chết, hạnh phúc – khổ đau luôn có những ranh giới. Và chỉ có chúng ta, những con người mới có đủ khả năng vượt qua nó. Mị trong “vợ chồng A Phủ” là một minh chứng về sức mạnh vượt qua những ranh giới của con người. Từ một cô gái xinh đẹp, thối sáo hay nức tiếng khắp nơi, bị bắt về “cúng trình ma” nhà A Sử, sau khi muốn tự tử mà không được vì thương bố, Mị phải chấp nhận làm dâu - làm con trâu, con ngựa cho nhà thống lý Pá Tra. Bị hành hạ, đối xử tàn tệ, tưởng như Mị đã mất hết sức sống, mất hết ý chí mà trở thành cái xác vô hồn. Nhưng không, trong con người Mị vẫn tiềm tàng một sức sống mãnh liệt không gì dập tắt nổi. Đó là ngày xuân muôn ở Hồng Ngài, Mị đòi đi chơi xuân (dù sau đó bị A Sử bắt trói vào cột nhà) Đó là ngày tết Mị lén lấy rượu uống từng ngụm lớn. Và tiêu biểu nhất, đỉnh cao của tác phẩm là khi cô cắt dây trói cho A Phủ và xin đi theo. Đó chính là hành động giải thoát cho người khác và cho chính bản thân mình. Tưởng chừng như, sau biết bao hy sinh đau khổ, sự sống, khát khao hạnh phúc trong cô đã bị dập tắt. Nhưng không, nó vẫn cháy âm ỉ thành một sức mạnh giúp cô vượt qua cái ranh giới ấy mà tìm tới hạnh phúc, tìm lại sự sống (và quả thật, tới Phiềng Sa, tìm được ánh sáng của cách mạng Mị và A Phủ đã có cuộc sống đúng nghĩa). Một con người như Mị, tưởng như bị đẩy tới “bước đường cùng” nhưng vẫn đủ sức mạnh để vượt qua. Đó chính là minh chứng: trên đời này không có bước đường cùng mà đó chỉ là ranh giới mà chúng ta phải vượt qua mà thôi. Vậy tại sao, con người lại không đủ dũng khí để tiến bước ! Hay như nhân vật Đào của “Mùa lạc”, cảnh ngộ ấy, cuộc đời ấy như bị đẩy tới tận cùng của đau khổ. Có lúc, Đào mặc cảm không dám đón nhận và chiến đấu vì hạnh phúc. Vậy mà sau đó cô cũng nhận thức được, cũng khao khát được hạnh phúc, đón nhận nó. Và cuối cùng, hạnh phúc đã đến với cô, một gia đình hạnh phúc với người yêu cô trên cái nông trường Điện Biên thân yêu. Đó chính là ranh giới và sự vượt qua ranh giới. Trên đời này không có con đường cùng mà chỉ có những ranh giới. Vâng, và vì thế, đứng trước những ranh giới đó con người phải biết chiến đấu, phải có sức mạnh để vượt qua. Đó chính là điều cốt yếu ! Là con người, hạnh phúc và sự sống không thể chờ đợi ai mang đến cho mình mà phải chiến đấu mà giành lấy và gìn giữ nó. Đứng trước những ranh giới ấy, bản lĩnh con người mới được bộc lộ và phát huy. Không bao giờ được nguôi tắt hi vọng – phải chăng phần nào Nguyễn Khải muốn nhắn gửi với chúng ta điều đó.

Trong cái chết, trong gian khổ hy sinh vẫn có thể nảy sinh, hiện hình hạnh phúc và sự sống. Xung quanh chúng ta cũng có biết bao tấm gương như vậy. Những học sinh hoàn cảnh khó khăn, mất bố mẹ, gia đình nghèo khó mà vẫn vươn lên học tốt không phải là những tấm gương cho ta học tập sao? Những người thương binh, hy sinh một phần máu thịt cho Tổ quốc, những người không còn sức khỏe mà vẫn vươn lên làm kinh tế giỏi, những người đó có làm ta khơi lại suy nghĩ? Cuộc sống dường như đã đẩy họ đến bước đường cùng, nhưng họ đã chứng minh cho ta thấy, đó chỉ là những ranh giới và thực tế bằng ý chí, quyết tâm, sức mạnh họ đã vượt qua cái ranh giới khó khăn ấy!.

Vâng, từ trong cái chết sự sống vẫn hiện hình. Nó thôi thúc ta hy vọng, chiến đấu để vượt qua tất cả. Hạnh phúc, sự sống nảy sinh hiện hình từ trong gian khổ và cái chết mới khiến ta trân trọng biết bao! Vấn đề nhân sinh mà Nguyễn Khải đặt ra trong “Mùa lạc” là rất đáng để suy ngẫm chiêm nghiệm. Kết thúc bài viết, tôi lại nhớ đến một bài thơ (cũng của một nhà sư) mà tất cả mọi người trong lớp tôi đều yêu mến. Dường như giữa Nguyễn Khải và Khuông Việt có gì gặp

nhau chẳng ?

Mộc trung nguyên hữu hoả
Nguyên hoả phục hoàn sinh
Nhược vị mộc vô hoả
Toàn toại hà do minh

Tạm dịch:

Lửa sẵn có trong cây

Voi đi chốc lại đầy

Ví cây không có lửa

Xát lửa sao bùng ngay

. Cái “ngọn lửa đầu tiên” thấp sáng nên hi vọng ấy phải chẳng đã được Nguyễn Khải đưa vào “Mùa lạc” mà phát triển, bổ sung thành một triết lý mới.

Đề: Anh / Chị suy nghĩ gì về quan niệm “Mọi phẩm chất của đức hạnh là ở trong hành động”

Bài làm

Khi mỗi người trong chúng ta làm một việc tốt, bất kể là việc gì, có ai biết rằng chúng ta đang thể hiện đức hạnh của chính mình. Hay nói cách khác như lời của nhà văn Pháp M. Xi-xê-rông: “ Mọi phẩm chất của đức hạnh là ở trong hành động”.

Mỗi con người khi sinh ra đều có mặt tốt và mặt xấu. Trong mặt tốt, một phần chính là đức hạnh của mỗi người. Đức hạnh là đạo đức, là phẩm chất, là những đức tính tốt đẹp của con người, có sẵn hay phải trải qua quá trình rèn luyện mới có được. Hành động có thể được định nghĩa là những việc làm cụ thể, được bộc lộ hằng ngày, và quan trọng hơn đó là sự thể hiện của đức hạnh. Đó cũng chính là phần còn lại của mặt tốt trong mỗi người. Cả câu nói của nhà văn M. Xi-xê-rông mang ý nghĩa như chính nghĩa gốc của nó. Mọi phẩm chất tốt đẹp cần được thể hiện ở trong những hành động cụ thể.

Một người không phải tự nhiên được biết đến là có đức hạnh, mà điều đó còn phụ thuộc vào những việc làm ý nghĩa mà người ấy đã làm. Đơn giản hơn, đó chỉ là những công việc bình thường, như giúp đỡ người già qua đường, nhường chỗ cho phụ nữ và trẻ em trên xe buýt hay biết quan tâm đến người khác và đối xử tốt với mọi người xung quanh. Đó chỉ là những công việc nhỏ hằng ngày được xuất phát từ một tâm hồn trong sáng, luôn hướng về cái đẹp, cái thiện, điều đó sẽ chính là sự thể hiện của đức hạnh.

Người ta thường nói rằng:

“ Ý nghĩa là nụ

Lời nói là bông hoa

Việc làm mới là quả ngọt.”

Khi ta có ý nghĩa về một việc làm tốt, ta cần nói ra để xem xét. Nhưng không phải là nói suông, ta cần phải thực hiện điều đó. Chúng ta làm điều đó bằng tất cả tấm lòng, biến những điều ấy

từ suy nghĩ, lời nói thành việc làm cụ thể, như vậy mới tạo thành “quả ngọt”.

Tuy vậy, vẫn có một số trường hợp cần được xem xét trong từng hoàn cảnh. Nói dối được xem là một hành động xấu và sai. Nhưng trong trường hợp một bác sĩ phải nói dối về bệnh tình của bệnh nhân để người ấy yên tâm tiếp tục điều trị, đó lại là một hành động cao cả. Thế nhưng vẫn còn tồn tại rất nhiều những kẻ thiếu đức hạnh. Họ nói ra những điều lớn lao, cao cả nhưng hành động thì ngược lại, vì thực chất, họ làm vậy vì những mục đích ích kỉ riêng của chính họ. Chính ta không loại bỏ họ mà phải làm thay đổi được những con người ấy.

Một xã hội tốt đẹp là một xã hội có những con người làm nhiều việc tốt, biết tu dưỡng bản thân, hoàn thiện tâm hồn. Điều đó được xuất phát từ đức hạnh hay cũng chính là sự thể hiện của một con người có mọi phẩm chất tốt đẹp từ đức hạnh.

Nhạc sỹ thiên tài người Đức Beethoven có nói “Trong cuộc sống, không có gì cao quý và tốt đẹp hơn là đem hạnh phúc cho người khác”. Ý kiến đó có còn nguyên giá trị trong cuộc sống của ngày hôm nay?. “Hạnh phúc” chính là cuộc sống tốt đẹp; niềm vui, sự thỏa mãn về mặt tinh thần, tình cảm của con người .... Còn “cao quý” và “tốt đẹp” là những cụm từ có ý tôn vinh ca ngợi. Câu nói “Trong cuộc sống, không có gì cao quý và tốt đẹp hơn là đem hạnh phúc cho người khác” của Beethoven thể hiện quan niệm sống đẹp, khẳng định ca ngợi quan niệm sống hướng về cống hiến, vị tha... Trong cuộc sống, ai cũng tìm kiếm hạnh phúc nhưng quan niệm về hạnh phúc của mỗi người khác nhau. Có người coi sự thỏa mãn vật chất, tình cảm của riêng mình là hạnh phúc. Nhưng cũng có không ít người quan niệm hạnh phúc là cống hiến, là trao tặng. Đối với họ, cuộc sống chỉ có ý nghĩa khi con người biết hi sinh cho hạnh phúc nhân loại. Beethoven quan niệm như thế. Những người biết sống vì người khác, đem lại hạnh phúc cho người khác, là những người có tấm lòng nhân hậu; có cuộc sống đầy ý nghĩa cao cả, đáng trân trọng... Thật vậy, trong cuộc sống nếu chúng ta đem lại được hạnh phúc cho người khác thì quả là tuyệt vời. Hạnh phúc đó có thể dễ dàng có được khi ta giúp đỡ một cụ già qua đường, hay nhường chỗ cho một phụ nữ có thai trên xe buýt... Tất cả những điều đó thật đơn giản nhưng đã mang lại hạnh phúc cho người khác, làm mọi người vui vẻ. Và không dừng ở đó hạnh phúc cũng ở lại với chúng ta khi ta làm được một điều tốt đẹp, có ích cho người khác, cho xã hội. Hành động cao quý và tốt đẹp hơn, to lớn hơn chính là hạnh phúc của sự bình yên mà các anh bộ đội, các chiến sỹ Cách mạng đã đem lại cho chúng ta. Tất cả những hy sinh của các anh chỉ để đem lại hạnh phúc cho chúng ta, cho dân tộc. Hạnh phúc ở đây là sự độc lập tự do cho cả dân tộc. Thà cao quý và tốt đẹp đáng tôn vinh biết nhường nào!

Việc đem hạnh phúc cho người khác thật đơn giản nhưng cũng rất cao quý. Tuy nhiên trong xã hội vẫn còn nhiều người ngay cả việc nhỏ nhất họ cũng không làm. Một số họ chỉ biết có bản thân, toàn đem lại bất hạnh cho người khác. Trong gia đình, chúng ta cần lên án những người chồng vũ phu, đánh đập vợ con hoặc những đứa con bất hiếu chỉ ăn chơi, thỏa mãn nhu cầu cá nhân, làm cha mẹ đau lòng. Tại sao những con người ấy lại nhẫn tâm đem lại sự bất hạnh cho chính những người thân yêu nhất của mình?... Ngoài xã hội, hiện có một lớp thanh niên, thay vì giúp đỡ người già yếu, họ lại lợi dụng để cướp giật, móc túi... Những kẻ lấy sự bất hạnh của người khác làm hạnh phúc của mình cần đáng bị trừng trị!. “Trong cuộc sống, không có gì cao quý và tốt đẹp hơn là đem hạnh phúc cho người khác”. Đó là một quan điểm sống mang tính nhân văn. Nếu có một điều ước thì tôi sẽ ước cho tất cả mọi người trên thế giới này đều được hạnh phúc. Muốn vậy, ngay từ bây giờ mỗi người chúng ta hãy cố gắng làm thật nhiều điều, dù lớn, dù nhỏ, để đem lại hạnh phúc cho mọi người, cho gia đình và cũng là cho bản thân chúng ta...

Đề: Hạnh phúc là gì? - Bài viết được tuyển vào vòng chung khảo Cuộc thi "Quyển sách làm thay đổi cuộc đời tôi" Bài dự thi được tuyển chọn vào vòng chung khảo "Cuộc thi Quyển sách làm thay đổi cuộc đời tôi"

Bài làm

HẠNH PHÚC LÀ GÌ?

Tôi thường tự hỏi: “Hạnh phúc là gì” và cố công đi tìm cho mình một lời giải đáp. “Hạnh phúc là phải biết cho đi chứ không phải nắm giữ thật chặt”, “Hạnh phúc là được yêu thương”, “Happiness is a journey, not just a destination”, “Hạnh phúc là một hành trình chứ không phải chỉ là đích đến” ...đã có rất nhiều câu trả lời cho vấn đề tôi luôn trăn trở nhưng tôi vẫn chưa tìm được một lời giải đáp của riêng tôi, cho chính bản thân tôi. Vậy mà, trong một khoảnh khắc không ngờ đến, phải nói rằng điều kì diệu đã đến, tôi đã “phát hiện” được ý nghĩa của hai từ “Hạnh phúc”. Vào một ngày cuối tháng 3, trong một tâm trạng chán chường và tuyệt vọng, tôi đến nhà sách Thăng Long trên đường Xô Viết Nghệ Tĩnh để tìm mua vài cuốn sách. Tình cờ dừng chân ở quầy sách Văn Hóa Nghệ Thuật, cầm một cuốn sách bâng quơ đọc vội vài trang, tôi bị cuốn hút ngay vào những trang viết, những lời văn chứa đựng bao ý nghĩa nhân văn sâu sắc và tinh tế nhưng rất đời thường, đời thường. Say sưa đọc. Từng dòng từng chữ. Và rồi chính tôi cũng phải ngỡ ngàng trước những thay đổi trong suy nghĩ, tư tưởng và hành động của mình theo chiều hướng lạc quan từ ngày ấy. Giờ đây, với tôi, hạnh phúc thật đơn giản “hạnh phúc là đã bắt gặp, được đọc và nghiền ngẫm quyển sách ấy, quyển sách làm thay đổi cuộc đời tôi “Quảng gánh lo đi mà vui sống” của nhà văn Dale Carnegie, dịch giả Nguyễn Hiến Lê”. Bản thân tôi được sinh ra trong một gia đình tương đối khá giả, lại là con út, anh chị đều đã có gia đình và công việc ổn định, tôi hoàn toàn không phải lo lắng về vấn đề tài chính, chỉ cần chuyên tâm vào việc học, ra trường và có một việc làm tự lo cho bản thân là tốt. Thi vào Đại Học Kinh Tế, chuyên ngành Kế Toán – Kiểm Toán, 4 năm chuyên cần học tập đã giúp tôi ra trường với mảnh bằng loại khá. Tôi tự nộp đơn xin việc và được nhận vào làm cho một công ty liên doanh của Hàn Quốc. Môi trường mới đầy năng động và nhiều áp lực, những mối quan hệ với đồng nghiệp, những va chạm với cuộc sống, con người... hoàn toàn lạ lẫm với tôi, những điều mà tôi không được dạy khi còn ở ghế nhà trường. Những ngày đầu làm việc với nhiều bỡ ngỡ, tôi được phân công đảm nhiệm công việc kế toán thanh toán các chi phí công tác cho nhân viên và cho các nhà cung cấp dịch vụ viễn thông cho Công ty với hơn 300 nhà cung cấp. Công việc này đòi hỏi người kế toán phải biết cách sắp xếp, xử lý, giải quyết công việc một cách khoa học theo trình tự thời gian, và theo từng mức độ quan trọng. Bản thân là một người cầu toàn, khi còn đi học, tôi luôn được thầy cô, gia đình, và bạn bè đánh giá cao về năng lực học tập, tôi luôn cố gắng hết sức để hoàn thiện mình sớm nhanh chóng trở thành một người thành đạt, có vị trí xã hội như bao người mà tôi ngưỡng mộ. Chính vì điều đó, tôi luôn muốn hoàn thành nhanh và sớm các công việc được giao hơn các đồng nghiệp khác, với mong muốn làm ngắn lại con đường đi đến thành công. Ban đầu, mọi việc diễn ra khá thuận lợi bởi lẽ công việc còn nhẹ, về sau khi được chính thức bàn giao từ người kế

toán cũ, những khó khăn của tôi bắt đầu từ đó. Tự đặt rào cản về thời gian cho mình, phải hoàn thành nhiều công việc cùng một lúc và trước tiến độ, tôi nghĩ rằng như thế năng lực của mình sẽ được nhìn nhận và đánh giá cao, việc ngày hôm nay chưa xong, đã nghĩ đến ngày mai mình phải hoàn tất việc gì. Chính suy nghĩ ấy đã khiến tôi lúc nào cũng bị áp lực về thời gian và dẫn đến những lo lắng, căng thẳng bắt đầu hình thành và cứ thế ngày một nhiều lên, dẫn đến hiệu quả xử lý vấn đề giảm đi một cách rõ rệt. Còn công việc với tôi giờ đây cảm tưởng cứ như những đợt sóng ào ạt dồn đẩy khiến tôi ngày càng chông chênh giữa biển, nào là thanh toán cho khách hàng đúng hạn nếu không họ sẽ ngưng dịch vụ, nhân viên phải thanh toán sớm để họ có tiền đi công tác nếu không sẽ bị ảnh hưởng đến Công ty, phải làm sổ, báo cáo nộp cho Sếp ..., thay vì bình tĩnh tìm phân tích nguyên nhân rồi kiếm một lối thoát, một hướng mở cho vấn đề mình đang gặp phải, tôi lại ra sức vùng vẫy, với hi vọng tìm thấy một cái phao. Từ đó, một ngày làm việc của tôi cũng bắt đầu từ 8h sáng, và kết thúc đến 8h, 9h tối, chưa xong thì mang về nhà làm, với mong muốn “hết việc chứ không hết giờ”. Nhưng rồi việc thì không bao giờ hết còn tôi thì chẳng còn thời gian dành cho bản thân và gia đình. Các đồng nghiệp bắt đầu chú ý đến tôi với ánh mắt ái ngại khi tôi ngày một hốc hác, tiêu tụy, xanh xao, sếp cũng có ý kiến về hiệu quả làm việc ngày một giảm sút của tôi và lần đầu tiên khiển trách tôi từ lúc bắt đầu làm việc đến giờ. Tôi đâm ra hoang mang và nghi ngờ năng lực của chính mình, phải chăng sự thiếu kinh nghiệm, cách làm việc “có vấn đề” đã gây ra hậu quả tôi nghĩ là quá “tai hại và nghiêm trọng” như thế. Rồi tôi tự đổ lỗi cho bản thân, nghĩ rằng mình là đồ bỏ đi, có bấy nhiêu việc mà làm không xong, còn bị Sếp phê bình, đồng nghiệp khiển trách. Bao suy nghĩ tiêu cực về bản thân cứ như những gam màu tối cứ bị vẽ ra trong đầu tôi, tôi ngày càng sống khép mình, chui vào vỏ ốc, lủi thủi làm việc, làm việc và làm việc, mong chuộc lại cái thiếu sót mà tôi cho là ảnh hưởng nghiêm trọng đến Công ty. Đêm về không khi nào tôi có một giấc ngủ yên giấc, cứ canh cánh bên lòng một nỗi lo sợ về tương lai, không muốn biết đến ngày mai với bộn bề công việc đầy áp lực và căng thẳng. Tôi đổ bệnh và phải nghỉ phép 1 tuần. Đó là hình ảnh tôi của một tháng về trước đây các bạn ạ. Tôi giờ đây đã hoàn toàn thay đổi, thay đổi từ khi đọc cuốn sách “Quảng gánh lo đi mà vui sống” của nhà văn Dale Carnegie, dịch giả Nguyễn Hiến Lê. Có lẽ phải đến khi cuộc thi viết về sách này được phổ biến, tôi mới định hình được điều kì diệu mà quyển sách này đã mang đến, đó chính là làm thay đổi cuộc đời một con người, như điều mà nhà văn Dale Carnegie, dịch giả Nguyễn Hiến Lê tâm niệm như thế khi viết và dịch quyển sách này. “Nếu đời người quả là bể thảm thì cuốn sách này là ngọn gió thần đưa thuyền ta đến cội Niết bàn, một cội Niết bàn ở ngay trần thế. Chúng tôi xin trân trọng tặng nó cho hết thảy những bạn đương bị cơn sâu ưu tư làm cho khổ sở trần trọc canh khuya, tan nát cõi lòng. Ngay từ những chương đầu, bạn sẽ thấy tư tưởng sâu thẳm của bạn tiêu tan như sương mù gặp nắng xuân và bạn sẽ mỉm cười nhận rằng đời quả là đáng sống.” (đầu đề của sách) Xuất thân từ một nhà giáo và là một nhà văn, Dale Carnegie nhận thấy rằng phải chỉ cho học sinh của ông – hầu hết là những người có địa vị quan trọng trong đủ các ngành hoạt động xã hội – cách thắng ưu tư và phiền muộn. Ông bèn tìm trong thư viện lớn nhất Nữ Ước (Mỹ) thời bấy giờ hết thảy những sách bàn về vấn đề ấy và ông chỉ thấy vồn vện có 25 cuốn, còn sách nghiên cứu về ... loài rùa thì có đến 190! Không thấy cuốn nào là đầy đủ, khả dĩ dùng để dạy học được, ông đành bỏ ra bảy năm để nghiên cứu hết các triết gia cổ, kim, đông, tây, đọc hàng trăm tiểu sử, từ tiểu sử của Khổng Tử đến đời tư của Churchill, rồi lại phỏng vấn hàng chục các danh nhân đương thời và hàng trăm đồng bào của ông trong hạng trung lưu. Nhờ vậy, sách của ông có đặc điểm là đầy những chuyện thiết mà bất kì ai đọc cũng bắt gặp hình ảnh của mình lần

khuất trong từng trang viết. Và cùng với lối viết văn chân thật, hóm hỉnh, có chỗ điệp ý, có đoạn ý tứ hơi rời rạc, nhưng rất tự nhiên, “khiến ta đọc lên tưởng tượng như có ông ngồi bên cạnh, ngó ta bằng cặp mắt sâu sắc, mỉm cười một cách hóm hỉnh, mà giảng giải cho ta, nói chuyện với ta vậy”(trang 9) đã khiến cho những thông điệp mà ông muốn chuyển tải có thể đi nhanh, đi sâu vào lòng người đến vậy. Quyển sách chia làm 8 phần, mỗi phần chia làm nhiều chương nhỏ, bao gồm Phần thứ nhất: Những phương thức căn bản để diệt lo

1. Đắc nhất nhất quá nhất nhất:

2. Một cách thần diệu để giải quyết các vấn đề rắc rối:

3. Giết ta bằng cái ưu sầu:

Phần thứ hai: Những thuật căn bản để phân tích những vấn đề rắc rối

1. Làm sao phân tích và giải quyết các vấn đề rắc rối.

2. Làm sao trừ được 50% nỗi lo lắng về công việc làm ăn của chúng ta.

Phần thứ ba: Diệt tận ưu phiền đi đừng để nó diệt ta

.1. Khuyên ai chớ có ngồi rỗi.

2. Đời người ngắn lắm, ai ơi.

3. Một định lệ diệt được nhiều nỗi lo lắng

4. Đã không tránh được thì nhận đi.

5. “Tốt” lo lại.

6. Đừng mất công cura vụn mạt cura.

Phần thứ tư: Bảy cách luyện tinh thần để được thanh thoi và sung sướng.

1. Một câu đủ thay đổi cuộc đời bạn.

2. Hiềm thù rất tai hại và bắt ta trả một cái giá rất đắt.

3. Nếu bạn làm đúng theo đây thì không bao giờ bạn còn buồn vì sự bạc bẽo của người đời.

4. Bạn có chịu đổi cái bạn có để lấy một triệu mỹ kim không?

5. Ta là ai?

6. Định mệnh chỉ cho ta một trái chanh hãy làm thành một ly nước chanh ngon ngọt.

7. Làm sao trị được bệnh u uất trong 2 tuần?

Phần thứ năm: Hoàng kim quy tắc để thắng ưu tư.

1. Song thân đã thắng ưu tư bằng cách nào?

2. Không ai đá đồ chó chết cả?

3. Hãy gác những lời chỉ trích ra ngoài tai.

4. Những sai lầm của tôi.

Phần thứ sáu: Sáu cách tránh mệt và ưu tư để bảo toàn nghị lực và can đảm.

1. Ảnh hưởng tai hại của sự mệt mỏi.

2. Tại sao ta mệt và làm sao cho hết mệt?

3. Các bà nội trợ hãy tránh mệt mỏi để được trẻ mãi.

4. Bốn tập quán giúp bạn khỏi mệt và khỏi ưu phiền khi làm việc.

5. Làm sao diệt nỗi buồn chán làm ta mệt nhọc, ưu tư và uất hận.

6. Bạn không ngủ được ư? Đừng khổ trí vì vậy!

Phần thứ bảy: Lựa nghề cách nào để thành công và mãn nguyện.

1. Một quyết định quan trọng nhất trong đời bạn.

Phần thứ tám: Làm sao bớt lo về tài chính.

1. Bảy chục phần trăm nỗi lo của ta.

Các bạn có biết rằng, điều đầu tiên mà tôi đã làm sau khi đọc quyển sách này là gì không?

Tôi hít một hơi thật sâu, lấy ngay một tờ giấy trắng và ghi lại ba câu hỏi:

1. Nỗi khó khăn của tôi là gì? Hậu quả lớn nhất mà tôi gặp phải là gì?

2. Nguyên nhân phát sinh từ đâu?

3. Có cách nào giải quyết được? Giải pháp nào hơn cả?

“Chỉ một việc chép sự kiện lên giấy và đặt vấn đề một cách rõ ràng cũng đã giúp ta đi được một quãng đường dài tới một sự quyết định hợp lý rồi. Đúng như Charles Keteling đã nói: "Khéo đặt vấn đề là đã giải quyết được một nửa". Trước kia tôi thường trả lời miệng mà không chép lên giấy, nhưng từ lâu tôi bỏ lối ấy vì nhận thấy rằng chép những câu hỏi và trả lời lên giấy làm cho óc tôi sáng suốt hơn, bình tĩnh để quyết định. Nếu không thì có lẽ tôi đã vùng vẫy, do dự để rồi đâm quàng đâm xiên dưới xô đẩy của tình thế... Chính sự không có lấy một mục đích nhất định, sự chạy loanh quanh hoài, như điên cuồng nó sinh ra bệnh thần kinh suy nhược và biến đổi đời sống của ta thành một cảnh địa ngục” (trang 68) Một việc tưởng chừng đơn giản mà bấy lâu nay tôi chưa bao giờ nghĩ đến. Tôi bắt đầu ghi lại tất cả.

1. Nỗi khó khăn của tôi ư? Hậu quả lớn nhất mà tôi gặp phải là gì

- Không kham nổi công việc ngày một nhiều, không hoàn thành công việc đúng thời hạn, khách hàng phiền hà.

- Lo sợ sếp khiển trách và người khác đánh giá sai về mình.

- Một mối bết tắc trong công việc.

Tôi nhận thấy nỗi khó khăn, ưu tư về công việc là chi phối tất cả. Không hoàn thành công việc đúng thời hạn, không ai bỏ tù hoặc giết tôi do thanh toán trễ hạn cho nhà cung cấp một vài ngày hay làm ảnh hưởng đến công việc của người khác. Điều đó thì chắc chắn rồi. Có lẽ tôi sẽ sa thải do năng lực làm việc yếu kém. Tôi sẽ có thời gian ở nhà nghỉ ngơi. Với số tiền dành dụm được sau một khoảng thời gian làm việc ở đây, tôi có thể trang trải các khoản chi phí trong thời gian tìm việc mới nếu chịu khó tiết kiệm và tránh chi dùng cho các khoản không cần thiết. Và lại, tôi còn trẻ, tốt nghiệp loại khá, có bằng anh văn, vì tính cùn gần một năm kinh nghiệm, tôi có thể tìm một công việc khác cho mình như những ngày đầu mới tốt nghiệp cơ mà. Tình huống xấu nhất nếu chẳng may vì cái công việc đầu tiên bị sa thải này mà không được nhận làm đúng nghề thì tôi vẫn có thể làm được một công việc trái nghề khác với mức lương thấp hơn. Tôi còn hai tay, hai chân cùng khối óc còn hoạt động, vẫn còn hạnh phúc hơn bao nhiêu người tật nguyên cơ nhỡ khác cơ mà, sợ gì mà chẳng kiếm được việc làm. Chẳng sao cả! “Sau khi đã nghĩ đến những kết quả tai hại nhất có thể xảy đến, tôi nhất quyết đành lòng nhận nó, nếu cần” (trang 31) “Vì sự lo lắng có cái kết quả khốc hại là làm cho ta mất khả năng tập trung tư tưởng. Khi ta lo, óc ta luôn luôn chuyển từ ý này qua ý khác, và cố nhiên ta mất hẳn năng lực quyết định. Trái lại khi chúng ta can đảm nhìn thẳng vào những kết quả khốc hại và đành lòng chịu nhận nó, thì lập tức ta bỏ ngay được hết những nỗi lo lắng tưởng tượng để tự đặt ta vào một tình trạng khách quan có thể giúp ta tập trung hết tư tưởng vào vấn đề mà ta đang giải quyết.” (trang 32) Lúc này, tôi nhận thấy một điều rất quan trọng, tôi tự khắc tìm lại sự bình tĩnh đã mất trong những ngày trước, đầu óc tôi bỗng chốc bình yên và thanh thoi đến lạ. Bình thường, chúng ta lại cứ hay “quay cuồng lo lắng làm hại đời mình, không chịu nhận sự chẳng may nhất, không ráng chịu cải thiện tình thế, không vớt vát những vật còn chưa

chìm trong khi thuyền đắm ... đâm ra "gây lộn một cách chua chát và kịch liệt với số phận" khiến cho đời phải tăng thêm số người mắc bệnh chán đời." (trang 34) Chấp nhận đối diện với sự chẳng may nhất, đã giúp tôi mở được một gút thắt quan trọng của vấn đề mà tôi đang gặp phải chỉ sau khi ghi lại tất cả những khó khăn của bản thân ra giấy và bắt đầu phân tích từng nguyên nhân.

2. Nguyên nhân cho những khó khăn mà tôi gặp phải?

Công việc quá nhiều, mà công việc cụ thể của tôi là gì? Là thanh toán cho nhà cung cấp theo từng hợp đồng và thanh toán cho nhân viên. Nhưng các đối tượng này có cần thanh toán cùng một lúc cho họ không? Xếp theo thứ tự ưu tiên, thì ai cần thanh toán trước? Là nhà cung cấp. Các nhà cung cấp này có cần thanh toán đồng thời trong một ngày cho họ không? Không, vì mỗi hợp đồng có một hạn mức và thời hạn thanh toán khác nhau, việc làm sổ, báo cáo cũng chỉ tập trung vào một số ngày cuối tháng. Vậy tại sao tôi luôn muốn hoàn thành song song nhiều công việc cùng một lúc? Làm như thế có mang lại kết quả gì không? Không! Chẳng có việc nào được hoàn thành một cách trọn vẹn trong cái thời hạn mà tôi tự định ra. Tác giả đã so sánh ví von cuộc đời mỗi con người như một cái đồng hồ cát "phần trên đồng hồ đó có đựng hàng ngàn hạt cát. Và những hạt cát ấy, đều lần lần liên tiếp nhau, chui qua cái cổ nhỏ giữa để rớt xuống phần dưới. Không có cách gì cho nhiều hạt cát chui cùng một lúc được, trừ phi là đập đồng hồ ra ... Buổi sáng, thức dậy, ta có hàng trăm công việc phải làm trong một ngày. Nhưng nếu chúng ta không làm từng việc một, chậm chạp, đều đều như những hạt cát chui qua cái cổ đồng hồ kia thì chắc chắn là cơ thể và tinh thần ta hư hại mất" (trang 20) Tham lam quá chăng, khi muốn hoàn thành song song nhiều công việc cũng như muốn nhiều thật nhiều hạt cát rơi nhanh xuống đáy đồng hồ cát cùng một lúc, rớt cuộc do quá nhiều nên chúng đã bị kẹt lại ở cổ bình, chẳng thể nào rơi xuống được nữa, dù chỉ là một hạt. "Tại sao chúng ta lại điên như vậy? Điên một cách thâm thúy như vậy?" Chính nhà văn cũng phải bật thốt điều đó và dẫn ra một sai lầm mà tôi và gần như tất cả chúng ta may mắn đều có thể may mắn mắc phải. "Lạ lùng thay cái chuỗi đời của ta. Con nít thì nói: "Ước gì tôi lớn thêm được vài tuổi nữa". Nhưng khi lớn vài tuổi rồi thì sao? Thì lại nói: "Ước gì tôi tới tuổi trưởng thành". Và khi tới tuổi trưởng thành lại nói: "Ước gì tôi lập gia đình rồi ở riêng". Nhưng khi thành gia rồi thì làm sao nữa? Thì lời ước lại đổi làm: "Ước gì ta già được nghỉ ngơi". Và khi được nghỉ ngơi rồi thì lại thương tiếc quãng đời đã qua, và thấy như có cơn gió lạnh thổi qua quãng đời đó. Lúc ấy đã gần xuống lỗ rồi, còn hưởng được gì nữa. Khi ta biết được rằng đời sống ở trong hiện tại, ở trong từng ngày một, thì đã trễ quá rồi mà". (trang 24).

Trong cuộc sống này, mỗi một chúng ta đều đi trên một con đường của riêng mình hầu như không có bản hướng dẫn, vô tình khi đến một khúc quanh, nghĩ rằng mình đã rẽ đúng hướng nhưng rồi chính cái lối suy nghĩ bó hẹp, đầy tiêu cực lại tự đẩy mình đến mé vực thăm lút nào không biết. Đọc sách, tôi nghiệm ra nhiều điều, nghiệm ra cái khó khăn mà mình gặp phải cũng như vô vàn những vấn đề thường gặp ở tất cả những con người trẻ tuổi khi bước đầu va chạm với cuộc sống khi mới tốt nghiệp ra trường. Trăn trở, suy tư rồi học hỏi kinh nghiệm của những người đi trước, là điều nên làm, thì tôi lại tự tạo ra "bi kịch tinh thần" cho chính mình. Và chính căn bệnh tinh thần này cũng là nguyên nhân chính cho chứng bệnh suy nhược tinh thần của tôi như bác sĩ đã chẩn đoán, tâm trí lúc nào cũng bất an cũng như nhiều chứng bệnh khác mà tác giả đã dẫn ra trong sách như đau bao tử, thần kinh thác loạn, chứng sưng khớp xương, đau răng....Thật bất ngờ nhưng suy nghĩ một cách thấu đáo đây quả là một điều chính xác. "Một thủ đoạn mà quân phiệt tàn bạo của Trung Quốc dùng để hành hạ một tội nhân nào, họ trói kẻ bất hạnh rồi đặt dưới một thùng nước

cứ đều đều nhỏ giọt... từ giọt... từ giọt... không ngừng...ngày và đêm trên đầu y. Sau cùng tội nhân thấy khổ sở như búa đập vào đầu và hoá điên. Phương pháp đó được Y-Pha-nho dùng trong những buồng tra tấn và Hitler dùng trong các trại giam. Ưu tư nào khác những giọt kia? Nó đập, đập, đập, không ngừng vào thần kinh ta, đủ sức làm cho ta điên và tự tử được.” (trang 53) Chính ta “tự giết ta bằng cái ưu sầu” chứ không ai khác (trang 41).

Lần giở từng trang sách, tôi như khám phá thêm một chân trời mới cho mình, “Đời người ngắn lắm ai ơi” (trang 97) . Bao trở ngại trong học tập tôi đã vượt qua được với thành tích cao, sao giờ đây lại bị đè bẹp bởi sự bế tắc, tuyệt vọng, bởi “những lo lắng lắt vặt, mà thắng nó chỉ cần xét chúng theo một phương diện mới mẻ” (trang 102) tôi sẽ nhanh chóng tìm lại sự bình yên trong tâm hồn mình. Bị góp ý về cách thức làm việc, nếu không đứng ở cương vị một người đã trưởng thành, đi làm nhiều năm như những đồng nghiệp khác để tiếp thu mà dưới góc độ một sinh viên mới ra trường, có năng lực, tuy kinh nghiệm còn non, đôi khi vụng về nhưng có tinh thần học hỏi, cầu tiến để đón nhận và ngày càng hoàn thiện mình như vậy có nhẹ nhàng hơn cho bản thân hay không? So sánh rồi “bất chúc người thì không bao giờ đi xa được” (trang 209) Ngay chính tác giả cũng đã tự nhủ mình rằng “Mày phải là thằng cha Dale Carnegie với tất cả những lỗi lầm và kém cỏi của nó. Mày không thể là người nào khác được. Chẳng có ai là hoàn hảo cả” (trang 213) Vậy cứ dằn vặt bản thân bởi những lỗi lầm đã qua liệu có ích gì, có khiến thời gian quay trở lại để tôi sửa sai chẳng? Không, vậy thôi thì hãy “Quên nó đi” (trang 129) dùng thời gian hữu ích để kiến thiết tương lai và không nghĩ đến quá khứ nữa có hay hơn không? "Điều cần thiết ở đời không phải là biết lợi dụng những thắng lợi. Kẻ ngu nào cũng biết như thế. Nhưng biết lợi dụng những thất thế mới là điều cần thiết. Muốn được vậy, phải thông minh và chính cái thiên tư đó phân biệt người khôn với kẻ ngốc” (trang 222) Một điều cực kì đúng đắn.

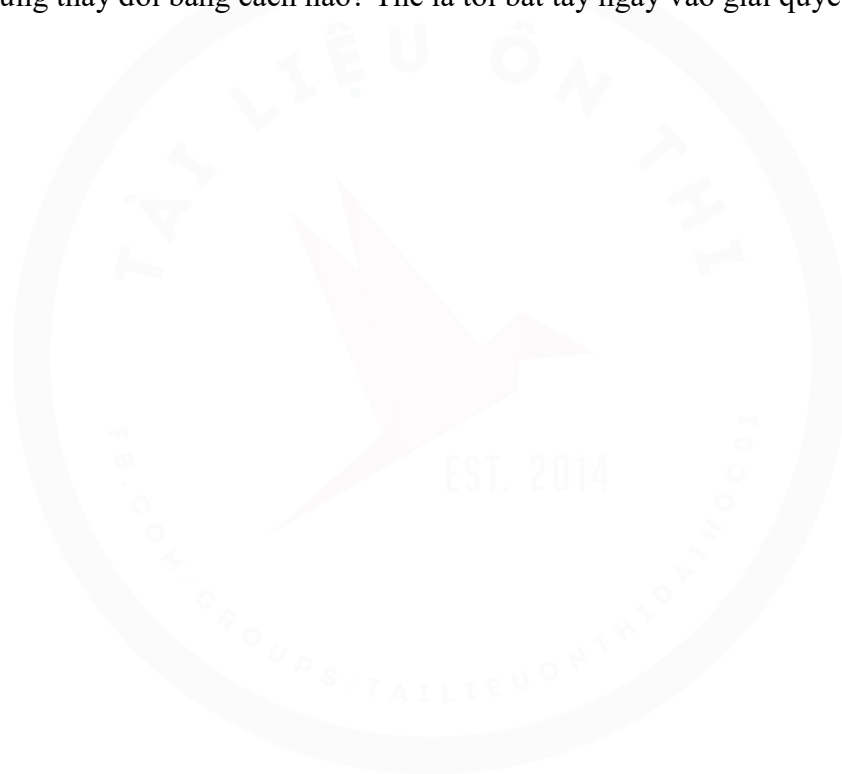
Và việc nhân viên bị phê bình, trường hợp của tôi có phải là duy nhất, bao nhiêu phần trăm sẽ bị cho thôi việc ở lần đầu tiên bị khiển trách như tôi. Con số đó là rất thấp, thậm chí bằng 0, ai đi làm mà chẳng một lần bị sai sót, nếu ai làm sai bị khiển trách rồi cho thôi việc thì chắc hẳn sẽ chẳng còn ai muốn đi làm nữa, sẽ chẳng còn khái niệm người làm công ăn lương nữa đâu. Vậy lo lắng, ưu tư rồi day nghiêng với chính mình mãi để làm gì. “Bạn và tôi đều có thể giải được chín phần những âu sầu chúng ta ngay bây giờ, nếu chúng ta chịu quên ưu tư trong một lúc, vừa đủ để suy nghĩ xem, theo luật trung bình, những lo lắng của ta có lý hay không?” (trang 108).

Rồi vô vàn những khó khăn mà tôi tưởng chừng đã gặp phải trong công việc vừa qua, chỉ cần “xét chúng theo một phương diện mới mẻ” (trang 102) tôi đã có thể vượt qua nó một cách dễ dàng “... hoàn cảnh tự nó không thể làm cho ta sung sướng hay đau khổ. Chính cái cách ta phản động lại với nó làm cho ta khổ hay vui” (trang 120) Ra sức dùng vũ khí thời gian để chiến đấu với công việc từng ngày, quần quật làm từ sáng đến tối rồi cứ mãi mệt mỏi, bế tắc sau mỗi trận chiến để làm gì, sẽ linh hoạt hơn chẳng nếu đối xử với công việc một cách thân thiện, hòa nhã rồi từ từ điều khiển nó một cách bình tĩnh và có khoa học thì dễ dàng chế ngự được nó hơn. Nhà văn đã thật tinh tế và sâu sắc khi dùng hình ảnh cái vỏ xe để liên tưởng đến thái độ của ta khi tiếp cận với công việc cũng như cuộc sống. “Biết có bạn tại sao những vỏ xe hơn hẳn trên đường mà chịu được đủ cái tội tình: nào cọ vào đường, nào để lên đá nhọn không? Mới đầu các nhà chế tạo những vỏ xe cứng rắn. Nhưng chẳng bao lâu vỏ xe tan tành ra từng mảnh. Rồi họ mới chế ra những vỏ xe mềm hơn để làm cho sự đụng chạm trên đường dịu, nhẹ đi và những vỏ này "chịu đựng" được. Trên đường đời khắp khển, bạn và tôi nếu ta học cách làm cho những sự đụng chạm dịu bớt đi, thì cuộc hành trình của ta cũng

dài hơn và êm đềm, sung sướng. Nếu không theo cách ấy mà cứ chống lại với những sự khó khăn trong đời, chúng ta sẽ ra sao? Nếu không chịu "mềm mại như cây liễu" mà cứ nhất định "cứng cỏi như cây tùng" chúng ta sẽ ra sao? Dễ biết lắm. Chúng ta sẽ gây ra những xung đột bất tận trong thâm tâm ta, chúng ta sẽ lo lắng, khổ sở, cáu kỉnh và bị bệnh thần kinh." (trang 127).

Những suy nghĩ của tôi được ghi đầy đặc lên trang giấy, mỗi khi ghi lại từng câu trả, tôi như cảm thấy gánh nặng trong lòng dường như được san sẻ dần theo từng trang viết. Việc "vạch rõ sự kiện, phân tích sự kiện" do thu thập được một cách "vô tư khách quan", "làm như thu thập nó không phải cho tôi mà cho một người khác. Cách đó giúp tôi nhận xét một cách lạnh lùng, khách quan và diệt được hết những cảm xúc...Nói cách khác là tôi ráng thu thập đủ những sự kiện chống lại tôi, trái với ý muốn của tôi" (trang 63) rồi bắt đầu phân tích chúng từ từ, điều mà tôi học được sách và áp dụng vào thực tế bản thân, đã giúp tôi tìm thấy bao hi vọng cho cuộc sống còn quá nhiều điều tươi đẹp mà tôi đã đánh mất trong một khoảng thời gian khá dài.

Từng câu hỏi rồi câu trả lời được ghi rõ ràng từ ban đầu đến giờ và cuối cùng chốt lại ở câu "Phải thay đổi!" Nhưng thay đổi bằng cách nào? Thế là tôi bắt tay ngay vào giải quyết câu hỏi thứ ba:

Đề: Nhân bất học bất tri lý

Bài làm

Người xưa có câu :

“Ngọc bất trác, bất thành khí

Nhân bất học, bất tri lý”

Nghĩa là ngọc mà không được mài dũa thì không thể trở thành món đồ có giá trị, cũng như người mà không học thì không biết được lý lẽ. Câu nói đó đã nói lên tầm quan trọng của việc học. Và ngày nay, để xác định một lần nữa mục đích của học tập, UNESCO đề xướng: “Học để biết, học để làm, học để chung sống, học để tự khẳng định mình.” Học là trau dồi kiến thức tổng quát, là tiếp thu những cái hay, cái mới, cái tiến bộ sáng tạo... là nâng cao khả năng chuyên môn và các kỹ năng khác, đồng thời là hoàn thiện nhân cách của bản thân. Trước hết là chúng ta “học để biết”, để nhận thức được đúng, sai, tốt, xấu, hiểu rõ được các vấn đề. Quả thật là nếu không có học gì cả thì bản thân chúng ta sẽ không có hiểu biết để đánh giá, nhận định đúng một sự việc, vấn đề. Điều quan trọng hơn là sau khi hiểu được, biết được thì ta phải “làm”, phải vận dụng những gì đã học được vào thực tiễn đời sống. Có như vậy ta mới biết biết được thành quả của việc học đã đem lại, đồng thời thông qua đó cũng đóng góp một phần không nhỏ vào các hoạt động chung của xã hội. Mặt khác chúng ta còn “học để chung sống” để tạo dựng các mối quan hệ giữa người với người được hòa thuận, tốt đẹp, đầm ấm hơn nhờ tiếp thu những qui tắc giao tiếp, cách ứng xử và sự tinh tế, nhạy bén trong từng nền văn hóa. Có như vậy cuộc sống của chúng ta sẽ trở nên hòa hợp và có ích với cộng đồng. Hơn thế nữa là chúng ta còn “học để tự khẳng định mình”, để chứng tỏ bản thân mình học là vì mục đích rõ ràng với ý chí phấn đấu nỗ lực không ngừng nghỉ nhằm đạt được mục tiêu đó. Đó là một quá trình lâu dài và đòi hỏi bản thân người học sự siêng năng, chăm chỉ, sự kiên trì, bền bỉ tới cùng. Tất nhiên thành quả của quá trình “học và làm” như vậy sẽ đem lại nhiều lợi ích và xứng đáng với công sức mà ta đã bỏ ra. Như vậy câu nói của UNESCO khẳng định rằng học tập là bước cơ bản cung cấp cho ta tri thức đồng thời hướng dẫn ta sử dụng tri thức vào các mục đích tốt đẹp. Câu nói của UNESCO đã mở ra cho ta hai khía cạnh chính của việc học: thứ nhất là học phải thông qua việc tiếp thu kiến thức trên lý thuyết; thứ hai là học phải ứng dụng thực hành trong thực tế. Hai phạm trù này luôn song đôi với nhau, bổ sung cho nhau và không thể tách rời được. Đây cũng là một trong những bước chính yếu để việc học của một người đạt được kết quả cao. Từ đó tạo cho nền tảng phát triển vững chắc, có năng lực trong công việc chuyên môn, rèn luyện nhân cách bản thân tốt đẹp hơn, góp phần xây dựng xã hội văn minh, hiện đại, tiến bộ hơn về cả “bộ mặt” lẫn con người.

Nhưng bên cạnh đó vẫn còn có những người học với mục đích đối phó, qua loa cho có. Do vậy mà họ nắm kiến thức một cách hời hợt, không sâu không chắc. Những dạng người này cho dù có đạt được thành tích cao trong học tập thì cũng rất khó thành công một cách bền vững cho sau này được.

Tóm lại mỗi người trong chúng ta cần ý thức rõ việc học tập, xác định mục tiêu cụ thể, đúng đắn cho bản thân và nỗ lực không ngừng nghỉ nhằm đạt được mục tiêu để tạo lập cho bản thân sự tự tin bản lĩnh mạnh mẽ về năng lực của bản thân, rèn luyện đạo đức và hoàn thiện nhân cách cao đẹp.

Đề: Nỗ lực học là trách nhiệm của thanh niên

Bài làm

Lênin từng có câu: “Học, học nữa, học mãi”. Câu nói trên đã khẳng định tầm quan trọng thiết yếu của việc học. Và để việc học của chúng ta đạt được kết quả tốt đẹp thì mỗi cá nhân cần xác định rõ mục đích học tập cho bản thân. Vì lẽ đó mà UNESCO đã đề xướng: “Học để biết, học để làm, học để chung sống, học để tự khẳng định mình”. Vậy chúng ta hãy cùng làm rõ vấn đề trên.

“Học” là sự tiếp thu kiến thức ở nhiều lĩnh vực không chỉ từ nhà trường mà còn từ cuộc sống. Ông bà ta khi xưa thường khuyên con cháu: “Không biết thì hỏi, muốn giỏi phải học”. Thật vậy, để mở mang sự hiểu biết cũng như tích lũy tri thức quý giá thì con người ta luôn phải trải qua quá trình học tập không ngừng nghỉ. Bạn có thể biết được những điều hay, mới lạ, bổ ích bằng cách tìm tòi học hỏi qua sách vở, qua thầy cô, bạn bè cũng như từ thực tế cuộc sống. Chỉ cần luôn cố gắng và có tinh thần ham học hỏi, chắc chắn ta sẽ giải đáp được những điều ta muốn biết và hơn nữa là hiểu thêm về những điều ta chưa biết. Nhờ vậy mà bản thân luôn bắt kịp với thời đại, với sự phát triển vượt bậc của xã hội. Bên cạnh việc học để tiếp thu kiến thức, chúng ta còn cần xác định cho mình một mục đích học tập quan trọng khác nữa, đó là “học để làm”. Ta có thể hiểu “học để làm” ở đây là vận dụng những kiến thức mình đã học vào cuộc sống. Hay nói rõ hơn là học cho tương lai, học để mai sau có thể kiếm được công việc, nghề nghiệp ổn định nhờ đó nuôi sống bản thân và cống hiến sức lực, trí tuệ cho đất nước... Vậy còn “học để chung sống” là như thế nào? Hẳn ai cũng biết, cuộc sống quanh ta vốn muôn màu muôn vẻ, đa dạng và vô cùng phức tạp với nhiều mối quan hệ. Việc “học” trong trường hợp này được hiểu là học cách đối nhân xử thế, học những điều hay lẽ phải cũng như cách sống đẹp. Quan hệ giữa người với người đi đến tốt đẹp, hoà hảo hay mâu thuẫn, xung đột đều là do chúng ta quyết định. Nếu biết cư xử phải lẽ với nhau, biết nghĩ cho nhau, cho tập thể thì hẳn mỗi người đều cảm nhận được niềm hạnh phúc khi cho đi và nhận lại. Mặt khác, “học để chung sống” còn là học tập và tuân theo những chuẩn mực về đạo đức, pháp luật để trở thành một công dân gương mẫu, góp phần xây dựng bộ mặt văn minh, tích cực cho đất nước. Cuối cùng là “học để tự khẳng định mình”. Ai mà không muốn được mọi người kính nể, ai mà không muốn đạt được địa vị cao cũng như gặt hái được thành công trong cuộc sống. Thế nhưng không phải muốn là có thể có được mà ta phải trải qua sự rèn luyện, học tập chăm chỉ. Vì lẽ đó mà mỗi chúng ta phải luôn nỗ lực tìm tòi kiến thức, cố gắng học thật giỏi để chứng minh được mình là người hữu ích và khẳng định tài năng của chính bản thân. Có thể nói, bốn yếu tố trên đóng vai trò hết sức quan trọng cho sự học. “Học để biết, học để làm, học để chung sống và học để tự khẳng định mình” là yêu cầu tiếp thu kiến thức rồi vận dụng nó vào thực hành, vào hành động trong cuộc sống từ đó hoàn thiện nhân cách và khẳng định chính bản thân. Là học sinh, việc đầu tiên chúng ta cần làm là phải ra sức học tập văn hoá để ứng dụng kiến thức đã học vào thực tế. Nhưng học giỏi vẫn chưa đủ mà ta còn phải rèn luyện nhân cách, đạo đức. Có những người rất giỏi giang, thành đạt nhưng chỉ biết có bản thân mình mà không nghĩ đến tập thể, không bao giờ biết giúp đỡ cộng đồng, giúp đỡ những người có hoàn cảnh khó khăn hơn mình. Như vậy là họ đã bỏ qua việc học để chung sống với xã hội. Cũng có những bạn chẳng xác định được mình học để làm gì. Các bạn ấy chỉ học qua loa, đối phó sao cho đủ điểm, học chỉ vì nghĩ ba mẹ ép buộc mà không hiểu rằng việc học có ý nghĩa rất quan trọng cho tương lai của mình. Bởi lẽ đó, mỗi học sinh hãy luôn có ý thức học tập và có trách nhiệm với chính bản thân cũng như gia đình và xã hội. Tóm lại, việc học là

rất quan trọng không chỉ với mỗi cá nhân mà nó còn ảnh hưởng trực tiếp đến xã hội. Do đó, mỗi chúng ta, nhất là thế hệ thanh niên thế kỉ XXI hãy xác định cho mình mục đích học tập và phấn đấu nỗ lực hết mình để mai này trở thành công dân có ích, góp phần xây dựng đất nước thêm giàu mạnh.

Học để làm gì?....

Bài làm

Con người luôn luôn có nhu cầu học hỏi, mở mang tầm hiểu biết. Chính nhờ việc tích lũy và tìm tòi tri thức mà con người có sự phát triển vượt bậc như ngày nay. Trong xã hội, những con người có hiểu biết rộng luôn được trọng vọng, những người cầu tiến, ham học hỏi luôn được mọi người quý trọng, giúp đỡ. Tuy vậy, không phải ai cũng có thể hiểu hết được mục đích cũng như tầm quan trọng của việc học. Chính vì vậy mà UNESCO – Tổ chức Giáo dục – Khoa học – Văn hóa của Liên hiệp quốc đã đưa ra đề xướng: “học để biết, học để làm, học để chung sống, học để tự khẳng định mình” như một định hướng cho việc học tập của mọi người. “Học” là quá trình tiếp thu và tích lũy kiến thức. Chính từ quá trình này, chúng ta mới biết được những điều cần thiết làm hành trang trong đời. Có học, chúng ta mới có đủ kiến thức để giải quyết những khó khăn và đạt được những thành công trong công việc. Có tìm tòi về thế giới, chúng ta mới biết về những nền văn hóa mới, mới biết được cách tôn trọng sự khác biệt giữa các quốc gia, từ đó, chúng ta mới có thể chung sống trong hòa bình, hòa hợp. Và có học, chúng ta mới có thể tạo được chỗ đứng riêng của mình, khẳng định được bản thân trong xã hội. Đó chính là những tác động to lớn của việc học mà UNESCO muốn gửi gắm trong câu “học để biết, học để làm, học để chung sống, học để tự khẳng định mình”. Chẳng phải, đây là những điều chúng ta luôn mong muốn, luôn đặt làm mục tiêu hàng đầu để phấn đấu, nỗ lực hay sao? Thông qua lời đề xướng, UNESCO đã mang đến cho chúng ta một thông điệp: việc học sẽ mang lại những thay đổi to lớn cho cuộc đời mỗi con người và có thể là cả thế giới. Kiến thức là một kho tàng bao la vô tận. Tất nhiên là không một ai có thể nắm giữ hết kho tàng ấy, bởi vì nó quá to lớn và luôn luôn mở rộng không ngừng. Tuy vậy, con người chúng ta luôn có khao khát được chinh phục kho tàng này, dù việc đó chẳng dễ dàng gì. Và chỉ có việc học mới có thể giúp chúng ta thực hiện ước mơ đó. Chúng ta có thể học từ nhiều nguồn, bằng nhiều cách khác nhau. Không có một công thức nào, cũng không có giới hạn nào về thời gian và không gian cho việc học cả. Chúng ta có thể học từ thầy cô, bạn bè, mọi người xung quanh; học từ những kinh nghiệm trong cuộc sống,... rồi lại mang những kiến thức đó áp dụng vào cuộc sống, “làm giàu” cho bản thân ta cả về vật chất lẫn tinh thần và thậm chí giúp đỡ những người khác. Một đất nước có nhiều công dân có trình độ, có tri thức sẽ phát triển rất nhanh và nhanh chóng trở thành một nước phát triển, giàu có, thịnh vượng.

Dân tộc ta có truyền thống hiếu học từ ngàn đời nay. Xưa kia, có không ít những vị Trạng nguyên nhà nghèo nhưng vẫn quyết chí học hành, dùi mài kinh sử, gắng đem công sức, hiểu biết của bản thân ra xây dựng đất nước. Nhiều người trong số họ đã giúp đất nước ta giữ vững độc lập, chủ quyền. Họ đã khẳng định được mình và được lịch sử vinh danh. Ngày nay, hàng ngàn học sinh trên cả nước dù gặp khó khăn về vật chất nhưng vẫn cố gắng đi học vì họ biết rằng học tập là con đường duy nhất có thể thay đổi cuộc sống của họ, giúp họ chứng tỏ được mình trong xã hội. Thậm chí, cả những người đã có địa vị, có được nhiều thành công trong công việc vẫn phải học. Họ không nhất thiết phải đi học, song họ đã tự ý thức được tầm quan trọng của việc học đối với cuộc sống, với

công việc, với sự nghiệp của mình. Có lần, một tờ báo đăng một bài viết về lớp học tiếng Việt ở Đức, về việc học tiếng Việt, văn hóa Việt của những người Đức chuẩn bị sang Việt Nam là việc. Không ai yêu cầu họ làm như vậy, nhưng họ biết đó là những điều cần thiết cho cuộc sống của họ ở một đất nước mới với nền văn hóa khác biệt rất nhiều so với văn hóa Đức. Học hành có ý nghĩa to lớn như vậy, song không phải ai cũng nắm bắt được mục đích của việc học. Có những bạn học sinh chây lười, chán nản, bỏ bê học hành; lại có những bạn học hành qua loa, không nghiêm túc với hy vọng vượt qua được những kỳ kiểm tra mà không chú ý đến việc học thực chất. Như vậy, làm sao các bạn có thể nắm bắt được những kiến thức cần thiết cho mai sau? Liệu rồi đây, các bạn sẽ đương đầu với những thử thách trong cuộc sống như thế nào nếu không có một nền tảng tri thức vững chắc? Lại còn những bạn học hành rất chăm chỉ, luôn luôn dành thời gian cho việc học mà quên mất thời gian cho thế giới bên ngoài. Có lẽ các bạn quên rằng thế giới ấy luôn ẩn chứa những bài học bất ngờ mà sách vở không bao giờ có thể dạy cho các bạn được. Và cũng chính thế giới ấy mới là nơi các bạn thực hành và trải nghiệm những kiến thức các bạn học được. Học hành rất quan trọng, song cách học cũng như cách sắp xếp, cân bằng thời gian giữa học và thư giãn cũng rất quan trọng. Nếu không biết phương pháp học phù hợp thì dù học rất nhiều song ta không tiếp thu được bao nhiêu, còn nếu không cân bằng được thời gian ta sẽ bị quá tải, từ đó dẫn đến chán nản rồi cuối cùng là lười học. Một trò chơi nhỏ, một bản nhạc hay một bộ phim yêu thích sẽ giúp ta xua tan căng thẳng, chuẩn bị cho việc tiếp thu những kiến thức mới. “Học để biết, học để làm, học để chung sống, học để tự khẳng định mình” là một điều đúng đắn, và lời đề xướng này càng có ý nghĩa hơn nữa khi con người càng ngày càng phát triển hơn, tiến bộ hơn và chân trời tri thức ngày một rộng hơn. Trong tương lai, khi toàn thế giới đã chuyển sang nền kinh tế tri thức, kiến thức sẽ là nhân tố chính để có được chỗ đứng trong xã hội. Nếu không muốn bị bỏ lại phía sau nhân loại thì ta chỉ có một con đường là học mà thôi. Học để có thể tiến ra thế giới, “sánh vai cùng các cường quốc năm châu” với một thái độ kiêu hãnh chứ không phải tự ti, rụt rè

Lý tưởng là ngọn đèn soi sáng

Bài làm

Cuộc sống ngày càng vận động và phát triển theo chiều hướng mới. Để tồn tại và có một cuộc sống bền vững thì mỗi người chúng ta cần phải có một phương hướng sống nhất định, một lí tưởng mà ta sẽ hướng tới để thực hiện trong suốt cuộc đời. Nhà văn Nga Lép Tôn-xtôi đã nói: “Lí tưởng là ngọn đèn chỉ đường. Không có lí tưởng thì không có phương hướng kiên định, mà không có phương hướng thì không có cuộc sống”. Vậy cuộc sống sẽ ra sao nếu mỗi người không có lí tưởng xác định? Cuộc đời sẽ ra sao nếu mỗi người chỉ sống vì những mục đích không rõ ràng và chỉ cho bản thân mình?

Thoạt đọc qua, ta sẽ cảm thấy câu nói trên hơi khó hiểu. “Lí tưởng” là gì? Đó chính là cái đích của cuộc sống mà mỗi con người khát khao đạt được. Còn “ngọn đèn”, đó là một vật dùng để thắp sáng vào ban đêm, nhờ có nó mà ta thấy được rõ đường đi và những vật xung quanh. “Phương hướng kiên định” chính là mục tiêu, là đường lối xác định sẽ thực hiện một cách quyết tâm và không thay đổi. “Cuộc sống” là cuộc đời thực tiễn của mỗi người, nhưng đó sẽ là cuộc đời có ý nghĩa, cuộc đời tươi đẹp khi mà con người sống chứ không phải tồn tại. Cuộc sống đó là thành quả rực rỡ của một cuộc sống có lí tưởng. Qua đó, ta thấy câu nói của Lép Tôn-xtôi mang một nghĩa rất rõ ràng: sống trên đời, mỗi con người cần phải có riêng cho mình một lí tưởng sống, đó

chính là ngọn đèn chỉ phương rõ ràng nhất. “Lí tưởng” rất quan trọng với chúng ta. Vì nếu sống mà không có lí tưởng thì chúng ta sẽ khó mà xác định những việc nên làm, còn nếu có xác định được thì cũng không có quyết tâm để thực hiện cho tới nơi chốn. Như trong học tập, nếu không chắc chắn mục tiêu học để làm gì thì khi gặp khó khăn, ta dễ buông xuôi và không chịu cố gắng. Bên cạnh đó, khả năng thực hiện sai hướng hay cảm thấy khó khăn hơn khi không xác định được lí tưởng là rất lớn. Chẳng hạn ta muốn trở thành bác sĩ nhưng không xác định được là sẽ trở thành bác sĩ gì, thì khi dần thân vào con đường học vấn ta sẽ cảm thấy lạc lõng với chính mục tiêu mình đề ra. Và cuộc sống sẽ tẻ nhạt biết bao khi con người ta sống thiếu “lí tưởng”. Thiếu lí tưởng, ta dễ nản chí, ta dễ cảm thấy buồn chán với chính cuộc đời của mình. Vậy một người có lí tưởng là người như thế nào? Đó chính là người luôn xác định rõ mục tiêu sống và tận tụy với những việc mà mình cần hoàn thành, thể hiện rõ thái độ quyết tâm vươn tới sự hoàn thiện bản thân, mong muốn cống hiến cho sự nghiệp chung. Hơn thế nữa đó là một người sẵn sàng hi sinh cho lí tưởng của mình, chấp nhận sự thất bại và khó khăn để đạt đến cái đích cuối cùng của cuộc đời. Đôi khi lí tưởng của một người chỉ là kiếm được việc làm ổn định và có một gia đình đầm ấm nhưng để thực hiện được thì người đó cũng phải trải qua nhiều khó khăn. Và dù cho đó chỉ là một lí tưởng tưởng chừng như rất đơn giản nhưng vẫn xứng đáng nhận được sự tôn trọng từ những người xung quanh. Vì người đó đã có được lí tưởng riêng để thực hiện chứ không như nhiều người sống hơn nửa cuộc đời vẫn chưa biết đâu là lí tưởng của đời mình và vẫn còn đang quẩn quanh... Ngày 5-6-1911, người thanh niên Nguyễn Tất Thành đã ra đi với một lí tưởng suốt đời “tìm ra con đường giải phóng đất nước, quyết tâm vì Tổ quốc độc lập, vì dân tộc Việt Nam tự do và bền vững”. Đó cũng chính là lí tưởng của tất cả thanh niên trong thời chiến. Nhưng ngày nay khi đất nước ta đã hoàn toàn độc lập và đang trên đà phát triển nhanh thì lí tưởng của thanh niên đã khác đi rất nhiều. Tất nhiên mỗi thanh niên sẽ có cho mình một lí tưởng riêng, tùy thuộc vào hoàn cảnh sống, địa vị và cách sống của mỗi người nhưng nếu lí tưởng đó chỉ phục vụ cho lợi ích của bản thân thì đó không hoàn toàn là lí tưởng mà đó chính là lối suy nghĩ ích kỉ và cá nhân. Vì thế thanh niên ngày nay cần có một lí tưởng chung là: không ngừng phấn đấu vì một đất nước Việt Nam “dân giàu nước mạnh, xã hội công bằng dân chủ văn minh”. Mà muốn có được những lí tưởng có nghĩa cho bản thân và cho xã hội như vậy thì mỗi người nhất là thanh niên học sinh ngay từ khi ngồi trên ghế nhà trường đã xác định được cho mình mục đích của việc học tập, phân biệt được mục đích đó là đúng hay sai và xác định xem khả năng của mình có thực hiện được hay không. Bên cạnh đó cần biết lắng nghe lời khuyên của những người xung quanh như cha mẹ, thầy cô để có một “phương hướng kiên định” cho chính mình. Một xã hội sẽ phát triển vững bền khi có những con người có chung một lí tưởng cao đẹp là sống vì Tổ quốc, vì mọi người.

Câu nói của Lép Tôn-xtôi đã để lại nhiều nghĩa thật sâu sắc và đầy tính nhân văn khi ông đã nhấn mạnh sự quan trọng của lí tưởng đối với mỗi người qua việc ví lí tưởng với phương hướng kiên định và cuộc sống. Cuộc sống ngày càng khác đi, mỗi người chúng ta cần có một lí tưởng để thực hiện trong cuộc đời, em cũng vậy, em sẽ luôn phấn đấu để hoàn thành lí tưởng của mình: trở thành một công dân có ích cho xã hội, đóng góp sức mình vì sự nghiệp chung của dân tộc. Để mỗi ngày trôi qua, sẽ có thêm một ngày mới được chiếu sáng bởi lí tưởng cuộc đời..

Sống sao cho khỏi phải xót xa...

Bài làm

Mùa xuân là mùa đẹp nhất trong năm ,tuổi trẻ của thanh niên cũng như mùa xuân. Là lứa tuổi đẹp nhất trong mỗi cuộc đời. Thanh niên là lứa tuổi với nhiều ước mơ , dự định và hoài bão lớn nhất .Để có thể làm tốt những hoài bão đó thì những thanh niên đó cần phải có một mục đích sống một lí tưởng sống . Vậy lí tưởng sống của thanh niên ngày nay là gì?

Bạn có biết tại sao chúng ta lại được sống trong một đất nước độc lập ngày nay không? Vì sao một đất nước nhỏ như chúng ta lại có thể đánh thắng được giặc ngoại xâm hùng mạnh không? Đó chính là nhờ lí tưởng của ông cha ta ngày xưa. Trong sự nghiệp chống ngoại xâm bảo vệ Tổ quốc, đã có hàng triệu thanh niên lên đường ra trận, dũng cảm chiến đấu, hy sinh cuộc đời thanh xuân đẹp nhất của mình, góp sức quan trọng cùng toàn dân tộc đánh thắng hai kẻ thù hùng mạnh của thời đại là thực dân Pháp và đế quốc Mỹ, đem lại độc lập, tự do cho Tổ quốc. Họ đã có những lý tưởng sống đẹp họ chiến đấu hi sinh vì Đất nước thân yêu. Vậy sống trên 1 đất nước hòa bình độc lập này chúng ta cần phải làm gì để tiếp bước ông cha ta với sứ mệnh xây dựng Việt Nam thành một quốc gia hùng mạnh đang đặt lên vai thanh niên chính họ phải lĩnh sứ mệnh vô cùng cao cả và thiêng liêng này bởi họ là chủ nhân, là tương lai, là “mùa xuân” của dân tộc . Thanh niên sống là phải có lý tưởng. Để thực hiện được lý tưởng đó mỗi thanh niên chúng cần phải trang bị một hành trang thật vững chắc để vào đời bằng việc học tập và phải sống có đạo đức. Nhưng nhìn thẳng vào thực tế hiện nay, khi đất nước ta đang có nguy cơ tụt hậu về kinh tế, tệ nạn xã hội ngày một gia tăng thì thanh niên chưa chứng tỏ đầy đủ được vai trò, trọng trách của mình trước sứ mệnh của đất nước. Mà lại có nhiều thanh niên ngày nay chỉ biết sống cho chính bản thân mình , những người có lối sống buông thả, sống cho qua ngày. Họ chùn bước trước khó khăn, lắc đầu trước thử thách và sống vô trách nhiệm với xã hội. Bởi lẽ một điều, họ vẫn còn mặc cảm với quê hương. Thái độ đáng trách này biểu hiện ở những người ta sống tha hương, chỉ biết sống vì đồng tiền, lúc nào cũng đem lợi ích của mình lên bàn cân để so đo, tính toán. Bảo vệ quyền lợi của mình, đó là đúng, nhưng đừng như đừng quá vì bản thân mà xem nhẹ công đồng. Đó là lối sống ích kỷ. 'Sống' - Đó chỉ là một từ đơn giản thôi nhưng nó hàm chứa biết bao nhiêu điều. Sống vì điều gì và sống như thế nào. Điều đó tùy thuộc vào sự lựa chọn của mỗi người trong chúng ta. Để thanh niên ngày nay trở thành trụ cột của nước nhà không chỉ ở hiện tại mà ngay cả trong tương lai thì vấn đề sống còn là thanh niên phải xác định được cho mình một lý tưởng; sau khi đã xác định được phải phấn đấu để thực hiện lý tưởng đó. Chỉ có như thế thanh niên Việt Nam mới có thể hoàn thành được sứ mệnh mà đất nước giao phó và có thể ngẩng cao đầu với thanh niên thế giới. Mỗi thanh niên sẽ có quan niệm riêng của mình về lý tưởng, tùy thuộc vào hoàn cảnh, trình độ, , lý tưởng đó phù hợp với xu thế chung của đại đa số thanh niên, và mang lại lợi ích cho dân tộc đó mới thật sự là lý tưởng. Con người ta luôn khát vọng hướng tới cái cao cả tức là hướng tới chân lý, những người sống phấn đấu hướng tới cái cao cả thường được gọi là người có lý tưởng. Như vậy chân lý không chỉ là ngọn đèn pha mà còn là cái đích của lý tưởng. Trong công cuộc đổi mới của đất nước, nhất là thời kỳ hội nhập kinh tế thế giới, thanh niên chính là nguồn nhân lực chất lượng cao nhanh chóng nắm bắt khoa học công nghệ hiện đại ở mọi lĩnh vực để phát triển đất nước. Thanh niên Việt Nam đã thể hiện rất nhiều ưu điểm như thông minh, cần cù, chịu khó, ham học hỏi, tiếp thu cái mới nhanh... Nhiều bạn trẻ đã thể hiện lối sống cao đẹp, thổi bùng ngọn lửa vì cộng đồng và không cam

chịu đói nghèo. Các mùa hè tình nguyện đã thu hút hàng nghìn trí thức trẻ tình nguyện lên đường về nông thôn, miền núi. Nhiều dự án lớn do thanh niên đảm nhiệm... Kế thừa lời dạy về lý tưởng cho thanh niên của Hồ Chí Minh, kết hợp với thực tiễn ngày hôm nay của đất nước, thanh niên có thể xây dựng cho mình một chân lý - một lý tưởng: Không ngừng phấn đấu xây dựng Việt Nam trở thành một nước “Dân giàu, nước mạnh, xã hội công bằng, dân chủ, văn minh”. Tất nhiên sự nghiệp to lớn này là của toàn dân tộc nhưng thanh niên giữ một vai trò quan trọng, bởi sự nghiệp này không phải một sớm một chiều mà đạt được; cần có thời gian, ngắn hay dài tùy thuộc vào sự phấn đấu của chúng ta. Thanh niên là lớp người trẻ tuổi sẽ kế tục và biến sự nghiệp này thành hiện thực. Giống như câu nói “Tinh thần của tuổi trẻ là đá quý kỳ lạ có thể nung sắt thành vàng”

Là 1 thanh niên thế kỉ 20 với bước hội nhập hiện nay, với những lý tưởng và hoài bão lớn, chúng ta hãy ra sức học tập và sống có đạo đức. Để thật sự là 1 người có ích trên xã hội này. Chúng ta ai cũng sống có khát vọng, hoài bão và hết mình vì nó. 'Cái quý nhất của con người là cuộc sống, đời người chỉ sống có một lần, phải sống sao cho khỏi phải xót xa, ân hận vì những năm tháng sống phí, cho khỏi phải hổ thẹn vì những năm tháng sống hoài, sống phí... Sống có lý tưởng để đưa đất nước mình đi lên hội nhập với các cường quốc năm Châu.

Môi trường và cuộc sống con người

Đề: Anh/chị hãy viết một bài văn ngắn (không quá 400 từ) phát biểu ý kiến về tầm quan trọng

Bài làm

Vấn đề cần bàn “tầm quan trọng của môi trường tự nhiên đối với cuộc sống con người” thuộc về nội dung kiến thức của môn Địa lý. Được một giáo viên môn Địa lý hướng dẫn, chúng tôi đã tìm cuốn SGK Địa lý 10, chương trình chuẩn, mã số CH016T8, 2008 do GS. Lê Thông chủ biên thì thấy các bài có nội dung: “Môi trường và tài nguyên thiên nhiên” (trang 159) và “Môi trường và sự phát triển bền vững” (trang 163). Hai bài nói trên đã đề cập đến nội dung khái niệm môi trường, chức năng, vai trò của môi trường đối với cuộc sống con người và vấn đề bảo vệ môi trường sống để phát triển bền vững.

So sánh giữa đáp án của Bộ GT-ĐT cho câu hỏi này và nội dung trong SGK Địa lý 10:

Đáp án môn Ngữ văn của Bộ GD-ĐT

Kiến thức SGK Địa lý 10 (2008)

- *Nêu vấn đề cần nghị luận. (0,25 điểm)* “Môi trường sống của con người, tức là tất cả hoàn cảnh bao quanh con người, có ảnh hưởng đến sự sống và phát triển của con người (như là một sinh vật và như là một thực thể xã hội), đến chất lượng cuộc sống của con người.

- *Môi trường tự nhiên gồm nhiều yếu tố như nước, không khí, đất... (0,5 điểm)*
... Môi trường tự nhiên bao gồm các thành phần của tự nhiên: - Địa hình, địa chất, đất trồng, khí hậu, nước, sinh vật” (trang 159).

- *Môi trường tự nhiên rất quan trọng đối với cuộc sống của con người. (1,0 điểm)* “Môi trường địa lý có ba chức năng chính:

- + Là không gian sống của con người;
- + Là nguồn cung cấp tài nguyên thiên nhiên;

+ Là nơi chứa đựng các chất phế thải do con người tạo ra” (trang 160).

- Hiện nay, môi trường đã và đang bị phá hủy, ô nhiễm ở nhiều nơi, tác động xấu đến đời sống cộng đồng; có nhiều nguyên nhân nhưng chủ yếu là do nhận thức và hành động sai trái của con người. (0,75 điểm)“... môi trường sinh thái bị ô nhiễm và suy thoái nghiêm trọng (...) Những vấn đề về môi trường mà loài người đang phải giải quyết trước hết là là hậu quả của sự tác động không hợp lý của con người tới môi trường” (trang 163).

- Mỗi người đều phải có trách nhiệm bảo vệ môi trường. (0,5 điểm)“Phải bằng mọi cách sử dụng hợp lý tài nguyên, bảo vệ môi trường, để xã hội phát triển...tạo nền tảng cho sự phát triển tương lai” (trang 163).

Mặc dù là đề thi tốt nghiệp THPT môn Ngữ văn, song thí sinh có thể dựa vào kiến thức trong cuốn SGK Địa lý 10 để làm bài (thậm chí có thể chép hay thuộc lòng nguyên văn các ý chính) là hầu như đã thỏa mãn các yêu cầu của đáp án.

Nhiều nội dung trong SGK Địa lý 10 còn hay hơn, cụ thể hơn đáp án, đặc biệt là ở vấn đề mấu chốt về tầm quan trọng của môi trường tự nhiên đối với cuộc sống con người. Giá như đề thi yêu cầu thí sinh bàn về nội dung: “Suy nghĩ và hành động để bảo vệ môi trường” thì mới đúng là đề nghị luận xã hội.

Giữ lấy truyền thống dân tộc

Bài làm

Từ thời xa xưa, ông bà ta đã thường sử dụng những câu thành ngữ, tục ngữ để răn dạy và nhắc nhở con cháu của mình về những phẩm chất, đạo lý cần thiết mà mỗi người ai cũng phải có như là: “một lòng thờ mẹ kính cha, cho tròn chữ hiếu mới là đạo con”, “ăn quả nhớ kẻ trồng cây”, “bầu ơi thương lấy bí cùng, tuy rằng khác giống nhưng chung một giàn”.....các câu tục ngữ, thành ngữ ấy thể hiện lòng hiếu thảo, sự biết ơn và lòng thương người... Trong đó, có câu tục ngữ “uống nước nhớ nguồn” thể hiện phẩm chất đạo đức quan trọng của người Việt Nam, nhất là trong bối cảnh đất nước mình đang ngày một phát triển để hội nhập với nước ngoài thì đạo lý này càng trở nên sâu sắc hơn. Sau đây, tôi và các bạn hãy cùng nhau làm rõ câu tục ngữ này để có thể hiểu tận tường những ý tứ của người xưa muốn răn dạy chúng ta thông qua câu tục ngữ này.

Thoạt nghe qua thì chắc hẳn ai cũng có suy nghĩ này rất đơn giản, rất dễ hiểu. “Nước” là một thứ vô cùng quý giá, không có nước, con người và cây cỏ sẽ bị hủy diệt, không có sự sống. “Nguồn” là nơi xuất phát của dòng nước, nhưng đó chỉ là nghĩa đen của câu tục ngữ. Bên cạnh đó vẫn còn hàm ý sâu xa trong câu tục ngữ đó chính là lòng biết ơn. “Nước” chính là những thành quả mà cha anh ta đã có công xây dựng nên. Vì vậy, khi thừa hưởng thành quả đó, chúng ta phải biết nhớ đến những người đã tạo ra nó, đồng thời phải biết giữ gìn quý trọng và không được lãng phí. Mặt khác, chúng ta phải có bổn phận phát huy phẩm chất đạo đức tốt đẹp này và truyền lại cho các lớp đàn em sau.

Với những lời lý giải trên, chắc hẳn tôi và các bạn có thể hiểu được thế nào là “uống nước nhớ nguồn” và tại sao khi “uống nước” chúng ta phải “nhớ nguồn”. Trước tiên chúng ta phải thừa nhận một điều rằng đây là một đạo lý đúng và mỗi người cần phải thực hiện. Trong thiên nhiên và xã hội, không có sự vật nào là không có nguồn gốc. Trong cuộc sống, không có thành quả nào không do công sức lao động tạo nên. Trong lịch sử Việt Nam đã trải qua hai cuộc kháng chiến

chống Pháp và chống Mĩ vô cùng gian khổ, nhiều người hi sinh tuổi thanh xuân, hạnh phúc cá nhân và hơn thế nữa, có người đã phải hi sinh cả mạng sống của mình để chiến đấu giành lại độc lập cho đất nước. Họ đã chiến đấu với một ý chí kiên cường, anh dũng với mong muốn đất nước sớm được thống nhất và độc lập. Ngày nay, đất nước ta đã có được những điều đó và ngày một phát triển, hội nhập với thế giới. Đó chính là nhờ vào những công lao của cha anh ta, của những người đi trước. Chúng ta là những lớp đàn em, những thế hệ đi sau nên được thừa hưởng những thành tựu mà cha anh ta đã tạo ra. Vì vậy, chúng ta phải nhớ đến những người đã tạo ra những thành quả cho chúng ta. Ta phải biết đền đáp xứng đáng, đó chính là bổn phận tất yếu mà mỗi người chúng ta phải thực hiện. Ví dụ như: Hằng năm, nhà nước ta thương xây dựng nhà tình nghĩa tình thương cho các bà mẹ Việt Nam anh hùng, cấp vốn cho những thương binh liệt sĩ và tạo điều kiện cho họ làm ăn để cải thiện cuộc sống. Đó chỉ là một phần nhỏ những gì chúng ta làm được so với những gì mà cha anh ta đã làm. Ngoài ra, lòng biết ơn giúp ta gắn bó với người đi trước, với tập thể..., từ đó hình thành một xã hội thân ái, đoàn kết. Ở nhà trường, các bạn học sinh cùng nhau quyên góp tiền để giúp đỡ xây dựng nhà tình thương hay tặng quà cho những gia đình thương binh, liệt sĩ và ở mỗi khu phố, phường xã thì mỗi gia đình nhỏ cũng làm giống như vậy...thể hiện tính đoàn kết của một xã hội thân ái. Nếu thiếu lòng biết ơn, con người sẽ trở nên ích kỉ, dễ thoái hóa và trở thành kẻ ăn bám gia đình và xã hội. Vì không có lòng biết ơn, ta sẽ không biết quý trọng những thành quả của người khác tạo ra và sẽ sử dụng một cách lãng phí.

Để thực hiện tốt việc nhớ nguồn, trước hết chúng ta phải biết tự hào về truyền thống, văn hóa của dân tộc, phải có ý thức giữ gìn bản sắc văn hóa quê hương và sử dụng thành quả lao động một cách tiết kiệm. Ta phải biết tiếp thu một cách có chọn lọc những tinh hoa của nhân loại để làm cho truyền thống của nước nhà ngày một phong phú. Về phần mình, chúng ta phải học tập nghiêm túc để sau này tạo ra được chính thành quả cho mình, cho xã hội, đó chính là biểu hiện cụ thể của lòng biết ơn.

Qua câu tục ngữ này, chúng ta đã rút ra được bài học cụ thể cho bản thân: “uống nước nhớ nguồn” trước hết là nhớ công sinh thành, dưỡng dục của thầy cô, sự quan tâm giúp đỡ của mọi người xung quanh, công lao của những thế hệ đã đi trước. Chúng ta phải sống sao cho trọn tình, trọn nghĩa, phải biết quý trọng và giữ gìn những thành quả mà mình được hưởng. Ta hãy học tập và làm việc sao cho xứng đáng với đạo lí làm người và truyền thống dân tộc.

12a6-29-0910

Sống là cho...

Bài làm

Bạn nghĩ gì???...

Có ai đó nói rằng, khi quay ngược trái tim mình lên, trái tim sẽ có hình ngọn lửa. Có phải đó là ngọn lửa của tình yêu thương, của tình người ấm áp? Ngọn lửa ấm áp cho tình yêu đi đến phút sống cuối cùng.

Tôi cũng từng nghe người ta nói rằng, tuổi trẻ mang trái tim và tình yêu đầy nhiệt huyết, có thể cống hiến hết mình cho tình yêu và lý tưởng. Nhưng phải chăng chính vì trái tim nhiệt huyết ấy mãi mê chạy theo những đam mê hoài bão mà quên mất ngọn lửa yêu thương?

Tôi đã từng chứng kiến cảnh một bà già mù lòa dắt theo một đứa bé nhỏ đi ăn xin trong trời mưa gió lạnh căm căm, không một manh áo ấm. Nhưng đi đến đâu người ta cũng xua đuổi.

Người bán hàng sợ “đông”, sợ hôi, sợ bẩn, sợ cả một ngày bị bà già “ám vía” mà không bán được hàng. Người qua lại thì muốn đi thật nhanh, tránh động phải bà lão kéo bẩn những bộ cánh đắt tiền. Họ thì thầm: “Thời nay người già ăn mày không hiếm. Thóc đâu mà đãi gà rừng”...

Một đám đông xúm lại trên đường quây quanh anh thanh niên bị ngã nằm xõng xoài trên đường, máu bê bết, ánh mắt như cầu cứu van xin. Nhưng không ai để tâm. Họ tụ tập lại đây không gì hơn ngoài sự hiếu kỳ.

Người ta không muốn đây, không muốn xắn tay vào đưa anh ta đến bệnh viện vì nghĩ sẽ gặp xui xẻo, rắc rối nếu nạn nhân chết trên đường đến bệnh viện. Có người độc miệng thì nói: “Uống rượu cho lắm vào. Tự chuốc vạ vào thân, ai thương”. Người tử tế bấm máy gọi cho xe cứu thương nhưng chờ xe cứu thương nhanh cũng 15-20 phút, còn nếu lâu và bị tắc đường cũng phải đến nửa tiếng, mà sự sống lại được tính bằng giây.

Tôi đã từng chứng kiến một em bé gái mặt nhễ nhãi mồ hôi giữa trưa nắng hè đến từng công trường đại học cầu xin sự ban ơn của các anh chị sinh viên để có thêm chút tiền viện phí cho bố.

Em tin rằng các anh chị sinh viên, với trái tim thanh niên đầy tình yêu và nhiệt huyết có thể phần nào giảm nỗi đau đang cào cấu người bố nằm chờ chết trong bệnh viện. Nhưng mọi người đứng đó nghe em trình bày rồi lại lắc đầu bỏ đi. “Lừa đảo bây giờ đâu có thiếu!”.

Một anh chàng sinh viên nọ gọi điện về cho mẹ nói đang bận thi khi được biết mẹ ốm. Sự thật là anh ta “bận” dự lễ sinh nhật của người yêu. Thoáng chút ăn năn nhưng lại tặc lưỡi cho qua: “Mẹ thì có thể một năm về thăm vài lần nhưng sinh nhật người yêu chỉ có một”. Chẳng mấy bận trẻ quên sinh nhật của người yêu, nhưng ai nhớ được ngày sinh của người mang cho mình sự sống?

Có thể bạn sợ rằng tình yêu thương của mình cho đi mà không được nhận lại, hay cho nhầm chỗ. Nhưng đâu phải trên thế giới này tất cả đều là những toan tính, dối lừa. Bà cụ đất cháu đi ăn xin trong trời rét căm căm, cô bé con đứng cổng trường đại học cầu xin ai đó giúp bố em, để rồi chỉ nhận được những cái xua tay - dường như chính họ mới là những người đã đặt tình yêu thương và sự tin tưởng của mình vào nhầm chỗ. Có ai đó nói gia đình là tất cả, nhưng bạn đã làm gì cho gia đình ấy? Một sự chăm sóc ân cần khi mẹ ốm, một cái nắm tay chia sẻ khi em buồn...đó là tình yêu không lời bạn dành cho họ. Giá như bạn cũng sẵn sàng chia sẻ, sẵn sàng cho đi tình thương như lúc bạn cần sự chia sẻ và tình thương ấy! Dẫu biết rằng ngọn lửa nào rồi cũng có lúc tàn. Nhưng hãy để cho ngọn lửa trong trái tim bạn sưởi ấm đến khi còn có thể. Bởi “sống là cho đâu chỉ nhận riêng mình”

Sống đẹp là gì hỡi bạn?

Bài làm

Trong cuộc sống hằng ngày mỗi người chọn cho mình những cách thể hiện khác nhau hình thành lên những cách sống khác nhau: sống đẹp, sống có ích và lối sống ích kỷ, buông thả thậm chí chìm trong vòng tội lỗi. Như vậy “sống đẹp” là một lối sống tích cực mà mỗi người cần phải hướng tới. Nhưng sống thế nào mới là lối “sống đẹp”, còn là điều băn khoăn của rất nhiều người.

“Đẹp” không phải chỉ là cái đẹp hình thức. Cái “đẹp” thể hiện từ những hành động cư xử nhỏ nhất trong cuộc sống đến nghị lực vươn lên trong mỗi con người. “Sống đẹp” trước hết phải xuất phát từ lòng nhân ái, từ chính tình yêu trong trái tim để từ đó mà sống hết mình vì người khác, để bao dung, thứ tha ... Xuất phát từ tình yêu thương nên bất cứ hành động nào dù là nhỏ nhất cũng

đầy sự quan tâm, chia sẻ giữa những con người. Một sáng đến trường, bạn không sợ muộn học mà dừng lại giúp một cụ già qua đường. Mỗi ngày dành dụm tiền để ủng hộ quỹ "Vì người nghèo". Những hành động ấy dù nhỏ nhất nhưng đều là những nghĩa cử cao đẹp.

Lại nhớ đến hơn 30 năm trước đây, người con gái Hà Nội Đặng Thuỳ Trâm xung phong vào chiến trường Quảng Trị gian khổ bản thân chịu những thiệt thòi nhưng chị vẫn dành một tình thương bao la cho những người quanh chị. Bất lực trước một ca mổ, chị đau đớn, lo lắng cho người em nuôi giờ này đang đề nặng tang tóc, đêm chị mất ngủ. Tất cả những điều ấy đều xuất phát từ lòng yêu thương trong trái tim chị! Để chính từ những lo lắng, đau đớn ấy dân tộc Việt Nam có một người con anh dũng, kiên cường tận tụy làm người. Đó là chuyện của 30 năm trước, còn giờ đây có biết bao người ngày đêm nhen lên ngọn lửa tình yêu thương trên cõi đời này. Một nhà giáo già ngày ngày đạp xe khắp chốn bán những bức hình cụ Rùa Hồ Gươm mà thầy vô tình chụp được để lấy tiền góp vào quỹ "Vì người nghèo". Bao nhà hảo tâm, bao con người có mỗi năm lại lắng lòng mình nhớ đến những người còn trong đói khổ bản cùng. Cuộc sống muôn màu muôn vẻ tạo nên muôn nghìn gương mặt con người khác nhau: có người tốt, kẻ xấu, có những người từng gây ra tội ác. Nhưng không có ai chưa từng sai lầm. Dẫu có lầm lạc bước vào ngõ cụt vẫn có thể quay đầu lại. Chúng ta vẫn luôn dang tay chờ đón một con người mới ở những người từng mắc tội. Mỗi dịp lễ lớn, không chỉ những người ngoài khung sắt nhà lao mới náo nức chờ đợi mà những người ở trong cũng vui mừng vì mỗi dịp ấy họ lại có cơ hội được ân xá, được trở về với người thân, bè bạn. Chào đón họ bằng lòng bao dung tha thứ, tin vào một sự thay đổi ở họ đó cũng là "sống đẹp". Chính nhờ có lòng yêu thương mà không ít người tìm lại được chính mình. Có một nhà thơ với bút danh "Hoàn Lương" từng nửa đời làm tướng cướp trên những chuyến tàu Đà Nẵng - Nha Trang, làm đại gia buôn lậu xảo quyệt, thi nhân ấy tên là "Nguyễn Đức Tân" (Đông Mỹ - Thanh Trì - Hà Nội). Nửa đời làm việc thất đức nhưng trong trại giam được nghe lời khuyên nhủ tâm tình của giám thị, như người tỉnh cơn mê anh tâm sự: "Đêm đêm nghe tiếng vọng vang Tiếng ngoài xã hội rộn ràng trong đêm Đã buồn lại thấy buồn thêm Khát thèm cuộc sống ấm êm ngoài đời" Và cuộc đời của tên tướng cướp ấy rẽ sang một ngã khác khi mãn hạn tù, anh trở thành một nhà thơ, một thành viên của đội Công an xã. Khi được hỏi làm thế nào mà cá sự thay đổi lớn trong anh như vậy, tướng cướp, thi nhân ấy trả lời nhờ có sự bao dung, tình yêu của người vợ hiền và của tất cả mọi người. Nhạc sĩ Trịnh Công Sơn từng viết "Sống trên đời cần có một tấm lòng. Để làm gì em biết không? Để gió cuốn đi, để gió cuốn đi...". Gió sẽ cuốn những tấm lòng thảo thơm gieo tình yêu khắp muôn nơi, mang lại ánh sáng cho miền đất tăm tối, mang lại hạnh phúc cho những người cùng khổ. Mỗi chúng ta, hãy gửi theo gió tấm lòng mình để cứu giúp bao người và để chính chúng ta là những con người có lối "sống đẹp". "Cuộc sống không có con đường cùng chỉ có những ranh giới, điều cốt yếu là phải làm sao để vượt qua được những ranh giới ấy" (Nguyễn Khải). Cuộc sống luôn chứa đựng những thử thách, và không ai là không vấp ngã một lần. Vậy nhưng sau cú ngã đau đớn ấy, bạn làm gì mới là điều đáng nói. Trong đau tôi cứ thể hiện lên hình ảnh con lật đật nhỏ bé miệng luôn nở nụ cười và lần nào vấp ngã cũng bật dậy, trên môi vẫn là nụ cười lạc quan. Đã bao giờ bạn được như con búp bê ấy, kiên cường và nghị lực?... Đọc Đặng Thuỳ Trâm, những dòng tâm sự của chị, từng câu từng chữ bao giờ cũng tràn ngập một lòng ham sống phi thường. "Đời phải trải qua giông tố nhưng chớ cúi đầu trước giông tố". Câu nói tâm đắc ấy của chị, giờ đây, mỗi chúng ta cũng phải lấy đó làm châm ngôn sống cho cuộc sống của mình.

Tôi được nghe thầy dạy Hoá kể câu chuyện về người học trò cũ của thầy. Anh là một học sinh chăm ngoan, học giỏi, luôn nằm trong nhóm đầu. Vậy nhưng trong kỳ thi Đại học quan trọng anh lại trượt điều tưởng như không thể đã xảy ra. Đau buồn, thất vọng về chính mình, cuộc sống của một thanh niên 18 tuổi lúc ấy chỉ toàn một màu đen khi bao hứa hẹn tương lai, kỳ vọng của gia đình, thầy cô đều sụp đổ. Không chịu giam mình trong màn đêm, anh tự mình thắp lên ngọn nến niềm tin và tiếp tục học tập hết mình. Anh đã đỗ vào năm sau với một số điểm cao. Dù so với bạn bè, anh là người đến sau nhưng anh lại là người đạt được chiến thắng lớn nhất: Chiến thắng chính mình, cuộc sống với những ranh giới của nó luôn bao quanh bạn. Nếu không có nghị lực làm sao bạn có thể đi hết được con đường của riêng mình ? Từ số 1 đến số 0 chỉ trong gang tấc nhưng khoảng cách từ số 0 đến số 1 trên trục đời là cả một quá trình mà nếu không có niềm tin, nghị lực, bạn sẽ mãi chỉ là con số 0 mà thôi. Hãy là một người bộ hành với đôi chân dẻo dai sẵn sàng đạp lên mọi chông gai để bước đi: "Chặng đường nào trải bước trên hoa hồng, bàn chân cũng thấm đau vô vàn những mũi gai" Lời bài hát của ban nhạc tôi yêu thích cứ văng vẳng bên tai. Bàn chân có thể sẽ chảy máu vì gai nhọn nhưng đừng ngồi xuống rên xiết, hãy để máu ấy thấm lên những cánh hồng đỏ thắm trên bước đường vinh quang của bạn! Làm được như vậy tức là bạn đang "sống đẹp", sống và luôn giữ cho mình một niềm tin vào ngày mai, luôn có một nghị lực vươn lên hướng đến ánh mặt trời. Tôi từng đọc một bài thơ nghe qua tưởng chỉ là thơ vui nhưng lại mang một ý nghĩa sâu sắc: "Khi anh sinh ra Mọi người đều cười Riêng anh thì khóc tu tu Hãy sống sao để khi chết đi Mọi người đều khóc Còn môi anh thì nở nụ cười" Bạn và tôi, hãy tự chiêm nghiệm cho mình lối sống đẹp để khi ở cuối con đường, chúng ta đều mỉm cười mãn nguyện!

Hãy sống trọn vẹn nhất

Bài làm

Có một quan niệm sống mà nhà văn Lưu Quang Vũ đã đưa ra cho chúng ta trong vở kịch Hồn Trương Ba, da hàng thịt là : “ Không thể bên trong một đằng , bên ngoài một nẻo được . Tôi muốn được là tôi toàn vẹn “ . Vậy thực chất câu nói của Lưu Quang Vũ như thế nào ? Quan niệm sống mà ông muốn đưa ra là gì ? Quan niệm sống mà nhà văn muốn nói đến chính là hãy sống thành thật với chính mình, sống để giữa tinh thần và thể xác của là một sự thống nhất . “ Bên trong, bên ngoài “ ở đây chính là bên trong tâm hồn , về mặt tinh thần . Còn bên ngoài là những cư xử , về mặt thể xác . “ Một đằng, một nẻo ” chỉ sự trái ngược nhau. “ Bên trong một đằng, bên ngoài một nẻo “ chỉ sự trái ngược nhau giữa tinh thần và thể xác . “ Toàn vẹn “ là sự trọn vẹn hoàn toàn , một sự thống nhất chung .

Do vậy, điều đầu tiên mà Quang Vũ muốn đặt ra ở đây là : Con người luôn cần một sự thống nhất chung giữa bên trong và bên ngoài. Thật vậy, điều đó là điều thực sự quan trọng cần có đối với mỗi người chúng ta bởi con người là một thực thể thống nhất giữa hai mặt tinh thần và thể xác. Nếu như sự thống nhất đó không còn thì ta không còn là chính ta nữa. Ví dụ đơn giản là nếu như ta là một con người quyết tâm nhưng lại có những hành động trái ngược với sự quyết tâm do thì ta không còn là một người quyết tâm như ta muốn nữa. Điều thứ hai mà nhà văn muốn nói đến đó là : Con người phải sống thật với chính mình. Song để sống thật với bản thân mình chính là điều xuất phát từ trái tim, hiểu những gì mà mình cần và hãy là chính mình. Nếu không sống thực với mình thì con người sẽ đau khổ và sẽ gây ra đau khổ, tai họa cho người khác. Bởi vì khi đó ta đang tự lừa dối

chính bản thân mình, lừa dối người khác. Và rồi sự lừa dối đó sẽ làm chính bản thân mình dần vật, đau khổ, mọi người sẽ nhìn nhận người đó là một người khác chứ không phải là chính bản thân họ. Chẳng hạn có một ai đó với vẻ bề ngoài rất đỗi hiền thực, tốt bụng nhưng bên trong lại độc ác, suy tính những chuyện có hại cho người khác dựa vào vẻ bề ngoài của mình thì khi đó chính người đó đã gây ra sự đau khổ, tai họa cho người khác.

Vì thế chúng ta hãy sống một cách trọn vẹn nhất, giữa suy nghĩ và hành động, giữa bên trong và bên ngoài luôn có sự thống nhất. Hãy nhìn xung quanh chúng ta, những người biết sống thành thực với bản thân mình thì họ luôn cảm thấy hạnh phúc. Họ có những suy nghĩ và hành động luôn có một sự thống nhất. Lúc đó họ đã là chính họ trong mắt người khác. Như khi ta ghét một ai thì ta cứ nói ghét, không phải bên trong ghét bên ngoài lại tỏ vẻ rất yêu mến người đó, làm những điều mà ta không thích để thể hiện sự yêu mến của mình. Nhưng bên cạnh đó còn có những kẻ không hề xem trọng bản thân mình, luôn làm những điều trái ngược với chính mình để đạt được mục đích của mình. Thế nên chúng ta hãy làm những gì mà chính con người chúng ta mong muốn mà không gây hại đến người khác, hãy nhìn nhận những gì mà bản thân mình đang có

Hãy trung thực với bản thân, đừng tự lừa dối mình và lừa dối những người xung quanh. Điều quan trọng hãy là chính mình trong mọi tình huống, hãy sống một cách trọn vẹn nhất và hãy để sự thống nhất giữa tinh thần và thể xác của mỗi người luôn tồn tại. Tất cả những điều ấy cũng góp phần tạo nên điều kỳ diệu cho con người chúng ta, bởi vì “ Mỗi người chúng ta là một điều kỳ diệu

Bàn tay ơi cứu giúp em thơ tìm được những giấc mơ...

Bài làm

Như mọi bài hát viết rằng : “....Từ khi em sống kiếp lang thang đơn côi lạnh lùng .Đời em chưa biết phút yên vui yêu thương ngọt lành .Tuổi thơ em chưa biết tung tăng vui chơi bạn bè Tuổi thơ em chưa áo chưa cơm chưa vui học hành, ôi đau xót...”Không ai mong mình bất hạnh, chẳng ai muốn mình là trẻ lang thang. Vâng, các em đều là những con người như chúng ta nhưng chỉ có điều là các em thiếu may mắn hơn chúng ta. .... Muốn về nơi tổ ấm lắm, ước ao mẹ kể chuyện . Ước ao được đánh đòn, rồi được cho âu yếm. Nhưng các em đã không có quyền được lựa chọn tương lai của mình sẽ ra sao, sẽ đi về đâu.

Một lúc nào đó, ta dừng lại, nép vào một góc để quan sát xung quanh...ta giật mình khi thấy vẫn còn đó những mảnh đời bất hạnh biết bao. những đứa trẻ lang thang cơ nhỡ, bị bỏ rơi ngay từ những ngày tháng đầu tiên của cuộc đời mình, những ngày tháng tuổi thơ không êm đềm như bao đứa trẻ có cha, có mẹ, có mái ấm gia đình...trên con đường mưu sinh, vật lộn với bao căm bẫy, bao cái xấu, cái ác, chúng không chỉ có mồ hôi mà còn là nước mắt và nỗi đau về thể xác xũng như tâm hồn. May mắn thay, bên cạnh các em vẫn còn có rất nhiều cá nhân, gia đình, tổ chức thu nhận trẻ em lang thang, cơ nhỡ về những mái ấm tình thương để che chở, bảo vệ, giúp các em học tập và rèn luyện, vươn lên sống lành mạnh, tốt đẹp hơn.

Thể xác lẫn tâm hồn của các em luôn hằn sâu những vết cắt, sự căm phẫn đối với cuộc đời, đối với hoàn cảnh và cả đối với số phận nữa. Nỗi đau hòa lẫn với nỗi nhọc nhằn trong cuộc sống mưu sinh đã đưa các em tìm đến với nhau tạo thành một hội "tệ nạn" trong tâm trạng đều bị tổn thương. Chỉ có chúng mới hiểu nỗi đau đớn trong lòng chúng bất cứ lúc nào cũng sẵn sàng trào sôi

một cách mạnh mẽ không lối thoát, rồi các em bị lạm dụng trở thành tay sai cho những tên vô lương tâm, coi đồng tiền trên giá trị con người. Hoàn cảnh của các em đều hết sức nghiệt ngã. Chỉ có một số ít trẻ em Việt Nam được nuôi dưỡng và chăm sóc ở các cơ sở của nhà nước, còn rất nhiều em khác phải tự bươn trải để kiếm sống. Một số em bị bắt lao động, còn một số khác sống lang thang trên các đường phố - chính tình cảnh đó khiến cho các em có nguy cơ cao bị nhiễm HIV, sử dụng ma túy và bị lôi cuốn vào các hành vi phạm tội và mại dâm. Đáng trách thay các ông bố, bà mẹ lại có thể nhẫn tâm bỏ rơi các em từ khi mới lọt lòng, tệ hơn cả thế, họ nuôi các em lớn lên rồi đối xử với các em như một công cụ để kiếm tiền, mặc cho các em có mang nỗi đau về tinh thần nặng đến bao nhiêu, bên cạnh đó là những con người vô tâm, thờ ơ, không một quan tâm đến cuộc đời cực khổ của các em. Đáng buồn thay những con người không có trái tim. “Dù làm nghề bán báo, vé số, đánh giày hay bán mì gõ..., trẻ lang thang luôn bị đối xử như những “nô lệ” của đường phố. Những đồng tiền còm cõi ấy không phải dễ kiếm, có được phải “đổ mồ hôi sôi nước mắt” và thậm chí phải đổ cả máu nữa. Đó là đặc điểm chung nhất của trẻ lang thang trên phố” - anh Hùng, ở Nhà mở Thảo Đàn, nhận định.

Nhưng bên cạnh đó, cảm ơn thượng đế vì đã mang đến cho các em những con người không quản khó khăn, cực khổ, tìm đến và mang các em đến với các mái ấm, nhà mở, gia đình và hơn cả thế đó chính là mang lại cho các em tình thương giữa dòng loại. Nếu năm 2001 cả nước có trên 30.000 trẻ lang thang thì đến nay còn khoảng 8.000 trẻ. Từ cuộc vận động đưa trẻ lang thang về với gia đình, số trẻ lang thang trong những năm gần đây giảm rất nhiều. Những con số chẳng là gì cả so với tình thương mà họ dành cho các em.

Tình trạng trẻ em lang thang cơ nhỡ hiện nay là vấn đề chúng ta cần quan tâm đặc biệt, vì thế hệ trẻ hiện nay là những nhân tài cho xã hội, là mầm mống để xây dựng một nền kinh tế phát triển. Bạn cứ thử nghĩ xem nếu một quốc gia không có trẻ em tồn tại, chỉ có những người lớn tồn tại thì sớm muộn gì quốc gia đó cũng sẽ diệt vong mà thôi. Nói vậy để cho các bạn biết quan tâm đến những người kém may mắn hơn mình mà thôi!

Là một người trẻ, một thanh niên sống có lý tưởng, tôi mong các bạn, những con người có được sự may mắn như tôi, sự may mắn khi có cha, có mẹ, có mái ấm gia đình, những con người được học tập vui chơi với niềm vui trọn vẹn, cố gắng ra sức học tập vì bản thân, gia đình và vì xã hội, bên cạnh đó hãy quan tâm nhiều hơn đến những mảnh đời xung quanh chúng ta, làm những công việc mà một con người có trái tim và lòng thương người nên làm các bạn nhé... Đừng xa lánh các em ấy mà hãy dang rộng vòng tay bảo bọc che chở các em ấy bạn nhé.....

“.....Bàn tay ơi cứu giúp em thơ tìm được những giấc mơ.....”

Trẻ em như búp trên cành” ta vẫn hay ví von trẻ là như thế. Trẻ em là măng non của đất nước, là những đứa bé được nâng niu, lớn lên trong sự yêu thương của cha mẹ và sự dạy bảo của thầy cô. Thế nhưng, thoáng đâu đó, khi đi trên đường, ta sẽ dễ dàng bắt gặp những đứa trẻ lang thang, kiếm sống rất vất vả giữa cái nắng oi ả của trưa hè hay của cơn mưa giông nặng hạt. Đó cũng là nguyên nhân mà nhiều cá nhân, gia đình, tổ chức đã thu nhận trẻ em lang thang, cơ nhỡ, kiếm sống trong thành phố, thị trấn về các mái ấm để nuôi dạy giúp các em học tập, rèn luyện, vươn lên sống lành mạnh, tốt đẹp.

Vậy, nguyên nhân tại sao lại có trẻ em lang thang cơ nhỡ? Trẻ lang thang có rất nhiều nguyên

nhân, mà nguyên nhân chủ yếu đưa trẻ vào đời sớm là xuất phát từ hoàn cảnh gia đình bố mẹ ly hôn, mồ côi, sống với mẹ kế hoặc dượng, điều kiện kinh tế gia đình khó khăn, sự quản lý trẻ của gia đình lỏng lẻo hoặc quá khắt khe; không những thế, việc giáo dục trẻ em của cha mẹ chưa đúng đắn, thậm chí có hành vi ngược đãi cũng tạo cho trẻ nhận thức về đạo đức kém, muốn rời bỏ gia đình... Bất mãn với hoàn cảnh của mình, lại không được quan tâm, giáo dục kịp thời, như một phản xạ tự nhiên, các em tìm cách bỏ đi khỏi nhà, lang thang với cuộc sống mà các em cho rằng đó là cách giải thoát. Ra đời sớm, chưa có nhận thức về cuộc sống, không thể tự lao động nuôi sống bản thân, các em chỉ có con đường ăn cắp, móc túi... Đối với các em lớn hơn 1 chút, có sức khỏe thì đi làm mướn, làm thuê nhưng cũng dễ bị người xấu dụ dỗ vào con đường phạm pháp, nghiện ngập. Hơn nữa, các trẻ em lang thang này thường sống thành từng băng nhóm, sinh hoạt không lành mạnh, tiêu xài hoang phí với số tiền bất chính có được... Một cuộc khảo sát cho thấy trẻ đi lang thang: 16% do mồ côi, không nơi nương tựa; 75% do đói nghèo; 9% do bắt buộc và do gia đình bất hòa, đó không phải là con số nhỏ. Vì vậy, việc tập hợp trẻ em đường phố về các mái ấm tổ chức nuôi dạy là hết sức cần thiết và thật sự quan trọng.

Mái ấm tình thương là những ngôi nhà thân thương đã dang rộng tay chào đón các em. Hiện ở nước ta đang xây dựng và thành lập rất nhiều mái ấm như: mái ấm Hồng Ân, mái ấm Huỳnh Đệ Nhân Nghĩa... Chính những tấm lòng nhân ái đã vỗ về những trái tim, những số phận kém may mắn, đưa những đứa trẻ ấy thoát khỏi hoàn cảnh khổ cực, tạo điều kiện tốt hơn cho các em học tập và sống cuộc sống tốt đẹp, đó là nhân đạo.. Bà Vũ Ngọc Oanh, là phó chủ nhiệm chương trình chăm sóc trẻ em xa mẹ, bà đã nuôi dưỡng rất nhiều em nhỏ lang thang từ bé cho tới khi trưởng thành, lập gia đình và có cuộc sống mới hạnh phúc. Xuất phát từ tờ báo “xa mẹ”, bà lãnh những tờ báo về cho các em bán, tiền lãi được phục vụ cho chi phí sinh hoạt và bà dần dần uốn ấn chúng vào một nề nếp, tập thể. Về sau, bà quyết định thành lập Chương trình Chăm sóc giáo dục trẻ em Xa mẹ, khi này, trẻ không phải đi bán báo nữa mà được bà nuôi cho ăn học. Đứa nhỏ thì học chữ, lớn thì học nghề. Giờ đây bà đã làm mẹ của rất nhiều trẻ em lang thang, sống trong niềm hạnh phúc khi thấy chúng trưởng thành và sống cuộc sống tốt đẹp. Cũng giống như bà Oanh, ông Nguyễn Quốc Thể, là cựu tù nhân của Pháp, khi thấy các em nhỏ lang thang trên đường, trong ông nổi lên ý chí giúp các em được cắp sách tới trường. Xây dựng một lớp học nho nhỏ, ông đi hết các con đường, góc ngách của thành phố vận động để các em tới lớp học. Bên cạnh đó, ông còn vận động các mạnh thường quân để có thêm sách vở, bút viết, và cả những “bữa ăn khuyến học” thuận lợi cho việc các em tới trường. Tới nay, lớp học của ông đã thu hút nhiều em nhỏ lang thang, và cũng đã giáo dục nhiều em nhỏ thành tài.

Thế đó, những người già đã cống hiến hết sức lực cho đàn em hôm nay, cho những đứa trẻ có hoàn cảnh khó khăn. Thế còn những thanh niên, họ đã làm gì? Hiện nay xuất hiện nhiều nhóm thanh niên tình nguyện như nhóm “những ước mơ xanh” “tuổi trẻ xanh”, hay các tổ chức như “tổ chức nhân đạo thế giới”. Họ là những thanh niên có bầu nhiệt huyết, có tấm lòng cao đẹp. Những cử chỉ như dạy học, tổ chức trung thu, giáng sinh ... cho các em nhằm phần nào xua đi những bất hạnh. Tổ chức Unicef là tổ chức lớn về nhi đồng, trẻ em của Liên Hợp Quốc cũng đã bắt tay vào việc giúp đỡ các trẻ em lang thang ở Việt Nam Đó là những hành động đẹp, thiết thực và rất có ý nghĩa. Qua đó, ta thấy được, dù già hay trẻ, dù giàu hay nghèo, bạn vẫn có thể góp sức giúp các em

lang thang, các mảnh đời bất hạnh bằng tất cả tấm lòng. Cái các em nhỏ cần ngoài vật chất chính là tình yêu thương, sự quan tâm chăm sóc mà các em không có được. Nó xoa dịu phần nào nỗi đau, hay là quá khứ không đẹp, để các em tin vào con người, tin vào cuộc đời, để sống tốt hơn .

Xã hội đâu phải ai cũng là người tốt. Nếu như có những người đang cố sức giúp đỡ các em nhỏ lang thang có tương lai tươi sáng , thì đâu đó cũng có người lợi dụng sự nhẹ dạ, ngây thơ của trẻ để thu về lợi nhuận cho riêng mình. Đó là các dịch vụ ”tuyển lao động nhí” “chăn trẻ”. Khó mà tưởng tượng được nó là thế nào nhỉ? Họ tìm xuống những vùng quê khó khăn, gặp các em nhỏ, “tuyển” những đứa trẻ ở đây lên thành phố, phát cho chúng 1 cọc vé số rồi bắt chúng đi bán bất kể trời nắng hay mưa. Tiền bán được thì vào túi của “ông chủ”. Cứ như thế họ giàu lên nhờ bóc lột sức lao động của những đứa trẻ ấy. Đội lột là cha, là mẹ, là chú, ngày ngày, họ chở trẻ thả ở 1 góc phố nào đó, rồi bắt chúng ăn xin, bán kẹo, bán bông, ... hay thậm chí là ăn cắp. Hay là có cả những người bán trẻ em lang thang qua biên giới, làm tổn hại nhân phẩm của các em gái tuổi mới lớn,.... Đó là những kẻ đáng bị trừng phạt. Cần phải có thái độ nghiêm khắc và hình phạt xử lý những người thế này thì xã hội mới không có trẻ lang thang và cuộc sống mới trở nên văn minh .

Trẻ em lang thang do nhiều lí do, nhưng nguyên nhân quan trọng là do những người cha, người mẹ thiếu trách nhiệm. Nếu như đã sinh chúng ra thì phải cố gắng bằng mọi cách chăm lo được cho chúng, mặc dù về khinh tế thiếu thốn thì ít nhất cũng phải có tình thương, hạnh phúc. Thế nên người đáng trách nhất vẫn là những bậc cha mẹ vô tâm kia. Kẻ đáng trách thứ hai là những kẻ thờ ơ, lạnh lùng và có thái độ khinh bỉ đối với trẻ em lang thang. Nếu như đã sống trong hạnh phúc thì phải biết san sẻ niềm hạnh phúc với mọi người, nếu không ta sẽ trở nên ích kỉ và đó là hạng người mà xã hội khinh bỉ. Kẻ đáng trách cuối cùng là những người sử dụng trẻ em lang thang như một món hàng, món đồ chơi đem về cho mình lợi nhuận.

Là một thanh niên được sống trong hạnh phúc, chúng ta phải có thái độ tích cực ngăn chặn những hành vi sai phạm này, đồng thời chung tay góp sức giúp các em về lại cuộc sống tươi đẹp. Tham gia nhóm tình nguyện là việc làm thiết thực. Tiếp cận để hiểu rõ về cuộc sống khó khăn, gian khổ, đồng cảm và chia sẻ những vui buồn cùng các em; hãy xóa bỏ những khoảng cách , rào cản mà kết nối triệu triệu trái tim lại với nhau, vì chúng ta đều là con một mẹ sinh ra. Hãy cống hiến cả tấm lòng của mình cho những mảnh đời bất hạnh

Vấn đề trẻ lang thang đang là vấn đề thật sự quan trọng cần được sự quan tâm đặc biệt từ nhiều phía, không chỉ có mỗi cá nhân mà toàn thể cộng đồng, dân tộc phải chung tay góp sức để không còn hình bóng trẻ lang thang trong đêm vắng, hok còn những nỗi đau, bất hạnh trên đất nước Việt Nam thân yêu, không còn những câu hát “ trong đêm một bàn chân bước, bé xiu lang thang trên đường, ánh mắt buồn một nhòai của em, em rất buồn vì em không biết đi về đâu ....”

Bằng tất cả trái tim con người Việt Nam, chúng ta, những thế hệ trẻ của đất nước , phải chung tay góp sức xây dựng đất nước văn minh, phải ươm trồng những mầm non của đảng, phải thể hiện sự đoàn kết, truyền thống tương thân tương ái mà bấy lâu ta rất tự hào. Giúp trẻ em lang thang học tập, rèn luyện, vươn lên sống lành mạnh, tốt đẹp là giúp cho đất nước phát triển tiến bộ, giúp tình đoàn kết dân tộc vững mạnh, giúp cho con người thêm niềm tin vào cuộc sống, và ngay cả giúp bản thân ta tự hoàn thiện chính mình. Đây là học quý báu đối với mỗi cá nhân, và với tôi, tôi học được một điều, “ sống trên đời cần phải có một tấm lòng” , sống không chỉ cho bản thân mà còn cho những người xung quanh, sống cho xã hội tốt đẹp hơn.

Lý tưởng sống của thanh niên ngày nay

Bài làm

Bước vào thế kỷ XXI, đất nước ta đang trên đà hội nhập với sự phát triển của thế giới với rất nhiều cơ hội và thử thách được mở ra. Và thanh niên chúng ta-những người chủ tương lai của đất nước-phải góp một phần sức cho quê hương của mình. Điều đó đòi hỏi chúng ta phải suy nghĩ và xem lại cách sống của mình, và một câu hỏi lớn được đặt ra : Lý tưởng sống của thanh niên ngày nay là gì?

Trước hết chúng ta phải hiểu được “lý tưởng sống” là gì? Lý tưởng sống là mục đích tốt đẹp mà mỗi con người muốn hướng tới, là lí do, mục đích mà mỗi con người mong mỏi đạt được. Người có lý tưởng sống cao đẹp là người luôn suy nghĩ và hành động để hoàn thiện mình hơn, giúp ích cho mình, gia đình xã hội và đất nước. Sinh ra ở đời, ai trong chúng ta cũng khao khát được sống hạnh phúc, với lòng khao khát đó thúc giục chúng ta đi kiếm tìm hạnh phúc. Hơn thế nữa, tự đáy lòng của con người luôn ước ao có được một cuộc sống bình an, vui tươi, không lo âu buồn phiền, không đau khổ oán than, muốn an hưởng sự may lành hơn là bất hạnh, giàu sang hơn là nghèo nàn. Để đạt được khát vọng đó, người ta luôn tìm cho mình một lẽ sống cho cuộc đời, hay nói đúng hơn là một lý tưởng. Lý tưởng này sẽ hướng dẫn đời họ vượt qua mọi chông gai và can đảm chấp nhận mọi nghịch cảnh. Vì có một lý tưởng để theo đuổi, có một lẽ sống cho cuộc đời, là niềm hạnh phúc lớn lao nhất của con người.

Bạn có bao giờ tự hỏi bạn tồn tại trên cuộc đời vì lý do gì không? Một câu hỏi lẽ ra rất dễ nhưng nó làm cho bạn phải bắt đầu ngồi lại suy nghĩ về bản thân mình. Có thể bạn cũng đã có được một mục đích sống cho riêng mình, nhưng bạn vẫn nên xem lại mục đích đó có thật sự cao đẹp hay không bạn ạ. Chúng ta sống trong cộng đồng là sống vì mọi người, vì quê hương, vì đất nước. Nhiều người từng nghe câu nói trong bài hát khá nổi tiếng của Trịnh Công Sơn: "Sống ở đời sống cần có một tấm lòng, để làm gì em biết không? Để gió cuốn đi, để gió cuốn đi...." Phải mất một thời gian dài tôi và các bạn mới có thể mới ra rằng ý nghĩa của câu này là "hãy mở rộng tấm lòng của bạn với cuộc sống này, với mọi người xung quanh bạn và đừng mong đợi bạn sẽ nhận lại được gì... Hãy san sẻ tấm lòng để cuộc sống này đẹp hơn và đừng nghĩ rằng những cái gì mình đã cho đi là lớn lao mà nó chỉ là những cái gì nhỏ nhoi nhất nhẹ nhàng... chỉ để gió cuốn đi...". Đó cũng là một phần của lý tưởng sống đẹp.

Lý tưởng của ta không cần lớn lao dù chỉ là một chiếc lá, nhưng chúng ta cũng cần có cho mình một lý tưởng bình dị như để vươn lên. hải sống có lý tưởng! Bạn có thể ra đi từ nhiều phía, theo những con đường khác nhau, nhưng cuối cùng mỗi người phải lựa chọn cho mình mục đích của cuộc sống. Ta sống cho ta, cho những người thân, bạn bè và cho mọi người. Vì vậy, chỉ có hạnh phúc khi "mình vì mọi người và mọi người phấn đấu vì hạnh phúc của từng người". Rõ ràng lý tưởng là mục đích sống, là ý nghĩa của mỗi cuộc đời. Lý tưởng quyết định sự thành công trong cuộc sống. Lý tưởng dẫn dắt sự nghiệp, tăng thêm sức mạnh cho mọi người để đạt đến thành công trong sự nghiệp. Lý tưởng cho ta sức mạnh vượt qua khó khăn và thử thách trong cuộc sống.

Nhà văn Pháp Đi-dơ-rô từng nói: “Nếu không có mục đích, anh không làm được gì cả. Anh cũng không làm được gì vĩ đại nếu mục đích tầm thường”. Câu nói đó, lời khẳng định đó thật rõ

ràng. Nó khuyên chúng ta sống thì phải có mục đích, lý tưởng phải cao đẹp thì sống mới có ý nghĩa, mới làm được những điều vĩ đại.

Trong thời kì công nghiệp hóa-hiện đại hóa, kinh tế thế giới hội nhập, khoa học kỹ thuật hiện đại, con người đặt ra vấn đề về lẽ sống của cuộc đời và sống như thế nào cho xứng đáng ? chúng ta nên hiểu sống có mục đích và lý tưởng cao đẹp là như thế nào ? Đó là phải sống để xây dựng đất nước, sống vì xã hội vì sự tiến bộ của nhân loại. Vậy thì tại sao ta phải sống có lý tưởng cao đẹp ? Vì nếu “sống không mục đích không làm được gì cả” và nếu “mục đích tầm thường thì không làm được điều gì vĩ đại”. Thế chúng ta phải làm gì để trở thành người có mục đích cao cả và có ích cho xã hội? Trước hết, ta cần phải xác định lý tưởng sống đúng đắn-dự tính về tương lai sẽ cống hiến cho xã hội về những mặt nào. Tiếp theo ta cần phải lên kế hoạch học tập, rèn luyện kỹ năng, sức khỏe, tư tưởng nhằm thực hiện mục đích đó. Sau đó, ta phải tích cực tham gia các hoạt động xã hội, chính trị; điều này sẽ giúp cho bản thân hòa nhập cộng đồng. Ta cần phải phát huy những thế mạnh của bản thân, khắc phục các điểm yếu và vận dụng những điều đã học vào thực tế.

Ngày xưa, anh hùng Lý Tự Trọng đã từng nói:”Con đường của thanh niên chỉ có thể là con đường cách mạng và không thể là con đường nào khác!” trong thời kỳ chiến tranh bao lớp thanh niên xông pha lên đường với một mục tiêu - lý tưởng tất cả vì tiền tuyến, vì độc lập tự do của đất nước. Tư tưởng đó đã đi vào lời ca tiếng hát của bao nhiêu thế hệ người Việt Nam. "Anh lên xe trời đổ cơn mưa, Cái gạt nước mưa tan nỗi nhớ; Em xuống núi nắng vàng rực rỡ; Cái nhành hoa gạt mỗi riêng tư" hay "Khi tạm biệt mưa xuân; Anh lính về biên giới; Cô gái vào ca ba". Bên cạnh một tình yêu nồng cháy của tuổi trẻ nhưng họ phải tạm gác lại để dành tất cả cho một mục tiêu cao cả. Trong thời kỳ ngày nay có lẽ chúng ta khó có thể tìm kiếm được một ca khúc nói về tình yêu đẹp như vậy. Biết bao thế hệ thanh niên đã ngã xuống vì một lý tưởng duy nhất là giành lại độc lập tự do cho đất nước. Đến hôm nay khi đất nước hoà bình và đang trên đà phát triển, thì lý tưởng sống cao đẹp của thanh niên, thế hệ trẻ lại càng rộng hơn, bao la hơn,” Vì một Việt Nam Phát triển

Thế hệ trẻ là những người chủ tương lai của đất nước, là chủ thể của thế giới, động lực giúp cho xã hội phát triển. Chính vì vậy mà các bạn thanh thiếu niên càng gần phải sống có mục đích cao đẹp. Hãy nhớ rằng: “Non sông Việt Nam có trở nên tươi đẹp hay không, dân tộc Việt Nam có sánh vai với các cường quốc năm châu được hay không đó là nhờ vào công học tập của các em” lời nhắn nhủ như thiêng liêng ấy phải được thực hiện! Bác luôn mong lớp lớp thanh niên sau này sẽ không chùn bước trước những khó khăn trước mắt, luôn vững chí bền tâm vượt qua thử thách để hướng tới tương lai tốt đẹp hơn.

“Không có việc gì khó

Chỉ sợ lòng không bền

Đào núi và lấp biển

Quyết chí ắt làm nên”

(Hồ Chí Minh)

Chúng ta chắc còn nhớ hai chiến thắng vẻ vang liên tiếp của đội tuyển robocon Việt Nam, hay những tấm huy chương vàng, huy chương bạc từ những môn Olympic Toán, Lý, Hoá, Sinh, trong những giải thể thao hàng đầu của châu lục và thế giới. Đó là một tấm gương gần gũi, rõ ràng mà thanh thiếu niên cần noi theo. Tôi xin được nhắc nhở các bạn thanh thiếu niên, học sinh: “Hãy học tập để nắm lấy tri thức vì tri thức là sức mạnh. Có tri thức, các bạn như đứng trên vai những người đi trước để cao hơn người khác. Hãy phát huy những truyền thống tốt đẹp của dân tộc. Chấp nhận và vượt qua thử thách, bởi không có người thất bại, chỉ có người không biết cố gắng mà thôi”. Và chắc hẳn ai trong chúng ta đều biết những Einstein, Môza, Đắc-uyn,... Tất cả họ đều là những người sống có lý tưởng cao đẹp, tất cả đều làm nên điều vĩ đại và được lưu danh muôn thuở. Như mục đích “ra đi tìm đường cứu nước, hi sinh cuộc đời vì cách mạng, vì dân tộc” của Bác. Đó là một minh chứng rất cao đẹp!

Nhưng hiện nay, một bộ phận lớn thanh niên lại không suy nghĩ được như thế. Họ sống hờ hững với những gì diễn ra xung quanh, sống theo quan niệm: “Được đến đâu thì hay đến đó”, “Nước đến chân mới nhảy”. Tuổi trẻ ngày nay có nhiều thời gian để dành cho tình yêu nên có lẽ họ không thể nhận ra những hạnh phúc mà họ đang có mà chỉ toàn nhìn thấy sự khổ đau trong tình yêu, phải chăng tuổi trẻ ngày nay khi đã được đáp ứng quá đầy đủ về vật chất lẫn tinh thần thì dần trở nên ích kỷ hơn. Chỉ biết nghĩ cho riêng mình. Và mục tiêu của phần lớn các bạn trẻ ngày nay là phải thật thành công trong cuộc sống, khẳng định được vị trí của mình trong xã hội; kiếm thật nhiều tiền để có thể thỏa mãn nhu cầu của cuộc sống của riêng mình. Trong khi rất nhiều người đang cố gắng đóng góp một phần công sức nhỏ bé của mình mong muốn một xã hội tốt đẹp hơn thì lại không ít người lại tỏ ra rất hờ hững với những gì đang diễn ra cho đất nước mình. Thật đáng buồn cho một tương lai đất nước!

Các bạn luôn mong muốn mình sẽ là người tài giỏi nhưng lại không có được một lý tưởng cho riêng mình, thì cuộc đời bạn sẽ trôi về đâu? Hãy tưởng tượng mà xem: một thanh niên sống không mục đích, không có định hướng, học tập chỉ do ba mẹ gượng ép; chàng ta chẳng hề ham thích những lựa chọn ấy và cũng chẳng hề thích học những môn học ấy; rồi cậu rớt đại học, thất nghiệp (chẳng ai nhận những người không có học vấn cả, dù cậu đã qua các năm trung học rồi nhưng với tinh thần thiếu ý chí thì xét lại cậu cũng chẳng đủ sức cho công việc)... không có tiền câu đam ra vôi vỉnh bố mẹ (tuy nhiên vẫn có một số người tốt, không phạm phải những sai lầm này)... tiêu xài tiền, rồi đủ các thói hư, tật xấu. Cuối cùng chàng thanh niên ấy đã kết thúc cuộc đời trong nhà tù hoặc trên giường bệnh sau bao năm ăn chơi, nghiện ngập. Đó là ví dụ về một con người không có lý tưởng sống. Còn những người sống có mục đích nhưng lại là mục đích tầm thường như ăn no mặc ấm, hạnh phúc gia đình, kiếm được nhiều tiền, cưới vợ đẹp,... Những người này vì lợi ích của bản thân, họ dễ dàng làm bạn với cái ác và sẽ phạm tội. Chúng ta thường đọc thấy trên báo công an hay thấy trên Tivi những tin liên quan đến ông này bà nọ có chức vụ, lạm dụng quyền hạn để trục lợi; hay những nhóm tội phạm, nhất là các nhóm thanh thiếu niên trẻ cướp giết, phạm tội... để kiếm tiền ăn chơi hay những thanh niên, học sinh (kể cả người lớn) ghiền chơi games đến mê mết! Tất cả, những người sống không có mục đích và những người có mục đích tầm thường đều có kết quả không tốt.

Tóm lại, thanh niên chúng ta cần phải biết và tạo cho mình một lý tưởng sống cao đẹp, vì mọi người, vì quê hương đất nước. Bản thân mỗi chúng ta hãy tự nhìn lại cách sống của mình để hướng

đến tương lai tươi sáng. Cuối cùng xin kết thúc bằng lời của chiến sĩ cách mạng, một người cộng sản trẻ tuổi, một nhà văn, một anh hùng thời vệ quốc Xô Viết vĩ đại, Paven Copsagine trong tác phẩm Thép đã tôi thế đấy (tác giả Nikolai Ostrovsky): "Cái quý nhất của con người là cuộc sống. Đời người chỉ sống có một lần, phải sống sao cho khỏi xót xa ân hận vì những năm tháng sống hoài sống phí, cho khỏi hổ thẹn vì dĩ vãng ti tiện và đốn hèn của mình, để đến khi nhắm mắt xuôi tay, mà có thể nói rằng: Tất cả đời mình ta đã cống hiến cho sự nghiệp cao đẹp nhất trên đời, sự nghiệp đấu tranh giải phóng loài người. Và ta phải sống gấp lên mới được. Vì bệnh tật vô lý hay một sự bi đát tình cờ nào đó có thể bỗng nhiên cắt đứt cuộc đời này"

.....Hết.....

“Một quyển sách tốt là một người bạn hiền”

Hãy giải thích và chứng minh ý kiến trên

GỢI Ý

I/ Mở bài:

Sách là một phương tiện quan trọng giúp ta rất nhiều trong quá trình học tập và rèn luyện, giúp ta giải đáp thắc mắc, giải trí...Do đó, có nhận định” Một quyển sách tốt là người bạn hiền

II/ Thân bài

1/ Giải thích Thế nào là sách tốt và tại sao ví sách tốt là người bạn hiền

+ Sách tốt là loại sách mở ra cho ta chân trời mới, giúp ta mở mang kiến thức về nhiều mặt: cuộc sống, con người, trong nước, thế giới, đời xưa, đời nay, thậm chí cả những dự định tương lai, khoa học viễn tưởng.

+ Bạn hiền đó là người bạn có thể giúp ta chia sẻ những nỗi niềm trong cuộc sống, giúp ta vươn lên trong học tập, cuộc sống. Do tác dụng tốt đẹp như nhau mà có nhận định ví von “Một quyển sách tốt là một người bạn hiền”.

2/ Phân tích, chứng minh vấn đề

+ Sách tốt là người bạn hiền kể cho ta bao điều thương, bao kiếp người điêu linh đói khổ mà vẫn giữ trọn vẹn nghĩa tình:

- Ví dụ để hiểu được số phận người nông dân trước cách mạng không gì bằng đọc tác phẩm tắt đèn của Ngô Tất Tố, Lão Hạc của Nam Cao.

- Sách cho ta hiểu và cảm thông với bao kiếp người, với những mảnh đời ở những nơi xa xôi, giúp ta vươn tới chân trời của ước mơ, ước mơ một xã hội tốt đẹp.

+ Sách giúp ta chia sẻ, an ủi những lúc buồn chán: Truyện cổ tích, thần thoại,...

3/ Bàn bạc, mở rộng vấn đề

- + Trong xã hội có sách tốt và sách xấu, bạn tốt và bạn xấu.
- + Liên hệ với thực tế, bản thân:

ĐỀ 7:

Có người yêu thích văn chương, có người say mê khoa học. Hãy tìm nội dung tranh luận cho hai người ấy.

GỢI Ý

I/ Mở bài: Giới thiệu vai trò, tác dụng của văn chương và khoa học. Nêu nội dung yêu cầu đề

II/ Thân bài:

1/ Tìm lập luận cho người yêu khoa học

+ Khoa học đạt được những thành tựu rực rỡ với những phát minh có tính quyết định đưa loài người phát triển.

- Hàng trăm phát minh khoa học: máy móc, hạt nhân,... Tất cả đã đẩy mạnh mọi lĩnh vực sản xuất công nghiệp, nông nghiệp, văn hóa, giáo dục,...

- Ví dụ: Sách vở nhờ kỹ thuật in ấn, con người mới ghi chép được

+ Nhờ khoa học mà con người mới khám phá ra được những điều bí ẩn trong vũ trụ, về con người. Đời sống con người mới phát triển nâng cao.

+ Trái với lợi ích của khoa học, văn chương không mang lại điều gì cho xã hội: lẫn lộn thực hư, mơ mộng viễn vông; chỉ để tiêu khiển, đôi khi lại có hại...

2/ Lập luận của người yêu thích văn chương

+ Văn chương hình thành và phát triển đạo đức con người, hướng con người đến những điều: chân, thiện, mỹ.

+ Văn chương hun đúc nghị lực, rèn luyện ý chí, bản lĩnh cho ta

+ Văn chương còn là vũ khí sắc bén để đấu tranh cho độc lập dân tộc.

+ Trái với mọi giá trị về tư tưởng, tình cảm mà văn chương hình thành cho con người.

KHKT chỉ mang lại một số tiến nghi vật chất cho con người, mà không chú ý đến đời sống tình cảm, làm con người sống bàng quang, thờ ơ, lạnh lùng. Hơn nữa KHKT có tiến bộ như thế nào mà không được soi rọi dưới ánh sáng của lương tri con người sẽ đẩy nhân loại tới chỗ bế tắc.

III/ Kết luận: Khẳng định vai trò cả hai (Vật chất và tinh thần)

ĐỀ 8:

“Điều gì phải thì cố làm cho kì được dù là điều phải nhỏ. Điều gì trái thì hết sức tránh, dù là một điều trái nhỏ”

Suy nghĩ về lời dạy của Bác Hồ.

GỢI Ý

I/ Mở bài:

Giới thiệu lời dạy của Bác.

II/ Thân bài

1/ Giải thích câu nói

+ Điều phải là gì? Điều phải nhỏ là gì? Điều phải là những điều đúng, điều tốt, đúng với lẽ phải, đúng với quy luật, tốt với xã hội với mọi người, với tổ quốc, dân tộc. Ví dụ

+ Điều trái là gì? Điều trái nhỏ là gì?

=> Lời dạy của Bác Hồ: Đối với điều phải, dù nhỏ, chúng ta phải cố sức làm cho kì được, tuyệt đối không được có thái độ coi thường những điều nhỏ. Bác cũng bảo chúng ta: đối với điều trái, dù nhỏ cũng phải hết sức tránh tức là đừng làm và tuyệt đối không được làm.

2/ Phân tích chứng minh vấn đề

+ Vì sao điều phải chúng ta phải cố làm cho kì được, dù là nhỏ? Vì việc làm phản ánh đạo đức của con người. Nhiều việc nhỏ hợp lại sẽ thành việc lớn.

+ Vì sao điều trái lại phải tránh. Vì tất cả đều có hại cho mình và cho người khác. Làm điều trái, điều xấu sẽ trở thành thói quen.

3/ Bàn bạc mở rộng vấn đề

+ Tác dụng của lời dạy: nhận thức, soi đường.

+ Phê phán những việc làm vô ý thức, thiếu trách nhiệm.

ĐỀ SỐ 9: “ Sự cầu thả trong bất cứ nghề gì cũng là một sự bất lương”.

(Nam Cao)

Suy nghĩ của anh, chị về ý kiến trên.

GỢI Ý

1/: Giải thích ý kiến của Nam Cao:

Câu thả: làm việc thiếu trách nhiệm, vội vàng, hời hợt, không chú ý đến kết quả. **Bất lương:** không có lương tâm.

Nam Cao phê phán với một thái độ mạnh mẽ, dứt khoát (dùng câu khẳng định): cầu thả trong công việc là biểu hiện của thái độ vô trách nhiệm, của sự bất lương. (*Vấn đề cần nghị luận*)

2/ Phân tích, chứng minh, bàn luận vấn đề: Vì sao lại cho rằng cầu thả trong công việc là biểu hiện của thái độ vô trách nhiệm, của sự bất lương. Vì:

+ Trong bất cứ nghề nghiệp, công việc gì, cầu thả, vội vàng cũng đồng nghĩa với gian dối, thiếu ý thức,

+ Chính sự cầu thả trong công việc sẽ dẫn đến hiệu quả thấp kém, thậm chí hư hỏng, dẫn đến những tác hại khôn lường.

3/ Khẳng định, mở rộng vấn đề:

Mỗi người trên bất cứ lĩnh vực, công việc gì cũng cần cẩn trọng, có lương tâm, tinh thần trách nhiệm với công việc; coi kết quả công việc là thước đo lương tâm, phẩm giá của con người.

Thực chất, Nam Cao muốn xây dựng, khẳng định một thái độ sống có trách nhiệm, gắn bó với công việc, có lương tâm nghề nghiệp. Đó là biểu hiện của một nhân cách chân chính.

Đối với thực tế, bản thân như thế nào?

ĐỀ 10

Vận dụng kiến thức xã hội và đời sống để viết bài nghị luận xã hội ngắn (không quá 400 từ).

Có ý kiến cho rằng: “*Vào đại học là con đường tiến thân duy nhất của tuổi trẻ ngày nay*”.

Suy nghĩ của anh (chị) về vấn đề trên?

Gợi ý

a) Yêu cầu về kỹ năng

Biết cách làm bài văn nghị luận xã hội; kết cấu chặt chẽ, diễn đạt lưu loát; không mắc lỗi chính tả; lỗi dùng từ và ngữ pháp.

b) Yêu cầu về kiến thức

Thí sinh có thể đưa ra những ý kiến riêng và trình bày theo nhiều cách khác nhau nhưng cần chân thành thiết thực, hợp lý, chặt chẽ và thuyết phục. Cần nêu bật được các ý chính sau:

- Vào đại học, con đường tiến thân quan trọng và đẹp đẽ, rất đáng mơ ước: Nền kinh tế ngày nay là nền kinh tế tri thức, phát triển trên nền tảng của những tri thức hiện đại về tất cả mọi phương diện; tuổi trẻ là thời kỳ tốt nhất cho việc tiếp thu kiến thức mới, nhất là những kiến thức khoa học hiện đại...

- Tuy nhiên, không phải bất kỳ ai sau khi học xong THPT, cũng phải vào đại học (Do nhiều nguyên nhân chủ quan, khách quan)

- Còn nhiều con đường tiến thân khác (mỗi thanh niên tùy vào hoàn cảnh cụ thể, chọn cho mình con đường phù hợp để lập nghiệp...)

-
-
-

Đề: Thành công chỉ đến khi chúng ta cố gắng hết sức và không ngừng hoàn thiện bản thân mình.

Bài làm

Khi sinh ra, bản năng sinh tồn là cái mà mỗi con vật có được. Chúng có thể đứng lên bằng chính đôi chân mình có thể chạy nhảy. Tạo hoá đã ưu ái ban cho chúng những khả năng kì diệu đó. Nhưng con người thì khác khi sinh ra tiếng khóc chào đời là tất cả những gì họ có được. Tiếng oa oa cất lên chỉ đơn giản cho mọi người biết một mầm sống mới đã ra đời. Nhưng mầm sống đó sẽ ra sao ? và tương lai của nó sẽ như thế nào. Cuộc sống phía trước là của chính nó và do nó quyết định. Giống như một nhà triết học đã nói : “mỗi con vật khi sinh ra đều là tất cả những gì nó có .Chỉ có con người là ngay từ thuở lọt lòng thì chẳng là gì cả .Nó làm thế nào thì nó sẽ trở thành như thế ấy ,và nó phải làm bằng tự do của chính nó Tôi chỉ có thể trở thành kẻ do chính tôi làm ra”.

“Mỗi con vật khi sinh ra đều là tất cả những gì nó có .Chỉ có con người là ngay từ thuở lọt lòng thì chẳng là gì cả”Thoạt đầu câu nói này có vẻ vô lý nhưng khi để ý từng câu từng chữ thì đây đúng là một quy luật của tự nhiên. Điều rõ ràng nhất ta có thể thấy được chính là thú non của một giống loài nào đó khi sinh ra đều mang tất cả những đặc điểm hình thái và cả tính chất của bố mẹ.Mèo con vừa mới sinh ra đã được thừa hưởng tất cả những đặc điểm của mèo bố mẹ .Màu lông bao phủ cơ thể giống với bố hoặc mẹ móng vuốt sắc nhọn phục vụ cho thói quen bắt chuột sau này. Hay một đàn rùa con vừa cắn đứt vỏ trứng chui ra ngoài về với biển khơi nhưng tại sao thú non yếu ớt như vậy làm sao bơi được trong dòng nước lạnh lẽo kia nhưng mẹ tạo hoá đã ban cho chúng khả năng đó hai chân như hai mái chèo có thể di chuyển dễ dàng trong làn nước . Những khả năng đặc biệt đó chỉ có thể thấy ở loài vật sống trên Trái đất .

Nhưng còn con người thì sao? Một cô bé hay cậu bé vừa chào đời trông bụ bẫm khá khinh nhưng không ai có thể nhìn nó mà đoán biết được bố mẹ nó là ai.Cơ thể yếu ớt kia không thể nào tự chống chọi với những khắc nghiệt của cuộc sống bên ngoài .Không như những con vật khi mở mắt thấy ánh sáng mặt trời cũng là lúc chúng phải bươn chải lo cho cuộc sống của mình. Cũng có những giống loài được sự chăm sóc của bố mẹ nhưng theo năm tháng chúng sẽ tự lập và có thể không bao giờ được gặp lại bố mẹ nữa. khác rất nhiều so với con người .Con người chúng ta ngay từ khi sinh ra tuy không sở hữu bất cứ thứ gì nhưng đã được đón nhận bao nhiêu tình thương yêu dịu dàng của mẹ và sự chăm sóc chu đáo của cha.... Theo thời gian chúng ta lớn lên từng ngày trong vòng tay ấm áp đó.

Cuộc sống thì không bao giờ êm dịu như vậy và luôn trở trêu với nhiều người.Nhiều đứa bé sinh ra không biết mặt cha và cũng không biết thế nào là ngọt ngào của sữa mẹ.. Nhưng chúng cũng lớn lên theo năm tháng và trở thành một công dân của một đất nước nhưng tương lai và cuộc sống thì bị chôn sâu trong bốn bức tường của sự bất hạnh và cô đơn.

Vừa lọt lòng mỗi người không là gì cả và cũng có những số phận bất hạnh không có quyền được biết đáng sinh thành ra mình. Nhưng không vì thế mà tương lai và cuộc sống kia trở nên mù mịt và tối tăm.và họ không có cái quyền được mơ ước hay hi vọng.và tương lai tươi sáng , thành công và vinh quang sẽ không bao giờ thuộc về họ.vì tất cả những mơ ước cao đẹp ấy không phải được quyết định bởi hoàn cảnh sinh ra mà chính là do ý chí quyết tâm của mỗi người.

“Nó làm thế nào thì nó sẽ trở thành như thế ấy ,và nó phải làm bằng tự do của chính nó Tôi chỉ có thể trở thành kẻ do chính tôi làm ra”. Vế sau câu nói của nhà triết học như một lời khuyên cho chúng ta.phải luôn biết vươn lên trong cuộc sống , phải có hoài bão và lý tưởng và vạch ra một mục đích rõ ràng cho cuộc sống bản thân. Không bao giờ biết chùn bước trước bất cứ khó khăn nào.

Thanh niên ngày nay không chỉ vui đầu vào sách vở như đàn anh lớp trước. Cuộc sống hiện đại khoa học kỹ thuật tiến bộ thói quen hằng ngày không gói gọn trong bốn bức tường chỉ có học học và học. Thời gian hằng ngày dường như được mở rộng hơn với rất nhiều những hoạt động thú vị. như chiến dịch mùa hè xanh. Thanh niên được tự do vô tư đến những vùng khó khăn giúp đỡ nhân dân nghèo vùng sâu vùng xa hay những chuyến đi ngắn ngày chỉ đơn giản là chia sẻ quà bánh cho những trẻ em ở những làng trẻ mồ côi , tất cả đều xuất phát từ lòng tình nguyện và sự yêu

thương giống nòi. Thanh niên ngày nay không chỉ học tập tốt lao động tốt mà còn có cả lòng nhân ái khoan dung. Những điều kiện đó chính là nền tảng cho sự thành công sau này. Sự thành công đó họ đạt được là do chính đôi tay và khối óc của họ không dựa dẫm vào bất cứ ai.....”Khát vọng chính là nguồn động lực có sức mạnh vô biên, tiềm tàng bên trong mỗi con người. Động lực này được thể hiện qua những hành động liên tục và bền bỉ, để con người không bao giờ từ bỏ ước mơ, không bao giờ khuất phục hoàn cảnh.” Quả thật như cau danh ngôn con người có thể đạt được tất cả khi có khát vọng bạn chỉ thật sự thất bại khi bạn từ bỏ khi ước mơ và cố gắng.

Nhưng những ý chí quyết tâm kia không phải lúc nào cũng mỉm cười với mọi người và sẽ không tìm đến bất cứ ai ,chỉ có những người luôn cố gắng vươn lên trong cuộc sống vượt qua mọi khó khăn và đến lúc những khó khăn kia ko làm chùng bước họ thì chính là lúc họ tìm được những hạnh phúc và những khám phá bổ ích cho bản thân. Và có một số đông sẽ không bao giờ khám phá ra những chân lý đó vì sự bi quan luôn yếu lòng trước những khó khăn vấp phải. Thất bại là khởi đầu của sự thành công và thất bại chỉ là thành công khi chúng ta cố gắng hết sức và không ngừng hoàn thiện mình.

Con người khi sinh ra không là gì cả chỉ là mầm sống mới được sinh ra chỉ là một đứa trẻ sơ sinh không tên tuổi, Nhưng bằng tất cả sự nỗ lực không ngừng lòng quyết tâm bền bỉ và ý chí vươn lên thì mầm sống ấy sẽ lớn lên và sinh hoa kết trái góp cho đời những hương sắc.Và khi chết đi họ đã có được tất cả mặc dù không còn trên cõi đời này nữa .

“Tạo lập! Xây dựng! Phục vụ!Đó là những mệnh lệnh của thiên nhiên.Hãy làm theo những mệnh lệnh đó, và bạn sẽ thấy sự giàu sang và phong phú của vũ trụ là vô tận.” hãy sống hết mình và không ngừng phấn đấu bạn sẽ tìm thấy được tất cả và làm chủ mọi thứ vì “Tôi chỉ có thể trở thành kẻ do chính tôi làm ra”.mà.không phải do ai khác sắp đặt hay ép buộc và tự do chính là trang mà chúng ta có được.

Đề : Một triết học nói: *“Mỗi con vật khi sinh ra đều là tất cả những gì nó có. Chỉ có con người là ngay từ thuở lọt lòng thì chẳng là gì cả. Nó làm thế nào thì nó sẽ trở thành như thế ấy, và nó phải làm bằng tự do của chính nó.Tôi chỉ có thể trở thành kẻ do chính tôi làm ra”*

Bài làm

Các bạn đã từng nghe câu “Tôi chỉ có thể trở thành kẻ do chính tôi làm ra” chưa?. Có lẽ câu nói thật lạ kì phải không các bạn, đây là câu nói của một nhà triết học, tuy thật khó hiểu nhưng nó lại hàm chứa một ý nghĩa vô cùng sâu sắc, nhà triết học có ý nhắc nhở chúng ta điều gì đây? Vậy bây giờ chúng ta hãy cùng tìm hiểu rõ ý nghĩa câu nói này nha các bạn.

Không chỉ đơn giản bằng một câu ngắn gọn như vậy, nhà triết học còn nói :“Mỗi con vật khi sinh ra đều là tất cả những gì nó có. Chỉ có con người là ngay từ thuở lọt lòng thì chẳng là gì cả.Nó làm thế nào thì sẽ trở thành như thế ấy, và nó phải làm bằng tự do của chính nó. Tôi chỉ có thể trở thành kẻ do chính tôi làm ra”.Đến đây một phần cánh cửa như được mở rộng.

Tại sao lại nói “mỗi con vật khi sinh ra đều là tất cả những gì nó có”? Mỗi con vật khi sinh ra đều biết ăn, biết đi lại, biết bắt mồi,....., tất cả đều là do bản năng sinh tồn của nó, giống như con mèo con, khi mới sinh ra là đã biết bò lại gần mẹ để bú, để hưởng chút hơi ấm ngọt ngào mà mẹ nó dành cho những đứa con yêu thương, rồi dần tự mở đôi mắt nhỏ xinh mèo con bắt đầu tập được những bước đi chập chững, rồi chạy nhảy, đến nô đùa, đến bắt chuột, tất cả đều là do tự nhiên mà có, không ai dạy bảo, mèo con trưởng thành và cả vòng đời mèo con vẫn như vậy, không thay đổi. Thật hay, tạo hoá đã ban tặng cho loài vật một bản năng đặc biệt để có thể thích nghi với cuộc sống thế nhưng “Chỉ có con người là ngay từ thuở lọt lòng thì chẳng là gì cả”. Đúng vậy, con người không hề có một chút bản năng đặc biệt nào, tất cả mọi thứ hoàn toàn phụ thuộc vào người khác, phải trải qua sự rèn luyện, tập tành mới có được khả năng. Con người khi sinh ra vốn chẳng biết gì, chỉ nhắm nghiền đôi mắt bé xiu và oa oa oà lên những tiếng khóc đòi bú mẹ, thật sự chẳng thể nào chạm được tới mẹ. Tất cả là nhờ mẹ nâng niu, ôm ấp vào lòng hoà tan dòng sữa ngọt chạm vào môi hồng bé xinh thì mới tiếp tục sự sống được. Không chỉ vậy, làm sao con người có thể tự đi đứng, bò trườn được, tất cả phải qua quá trình rèn luyện ngay từ thuở ban đầu. Hai tháng biết lật, ba tháng biết bò, sáu tháng chập chững biết đi, mười tháng bắt đầu hoàn thiện bước đi của mình,.....Đâu phải tự nhiên! Đều do bàn tay nồng ấm của mẹ dìu dắt từng bước, từng bước một, tạo nên khả năng sinh tồn, hoà nhập với cuộc sống cho một sinh linh bé nhỏ dần bước vào đời.

Con người khác với con vật là có tri thức, có phẩm chất đạo đức nhưng đây cũng đâu phải là điều vốn sẵn có trong từng người mà nó được phát huy, phát triển qua những ngày học tập, những ngày được dạy dỗ. Cũng như chúng ta ngay từ nhỏ đã được dạy rằng phải biết hiếu thảo với cha mẹ, bên ngoài xã hội cần tôn trọng người khác, phải chân thành, công bằng, ...và nhiều điều khác nữa, những lời dạy đó ăn sâu vào tâm trí, nó lớn theo thời gian khi ta càng lớn, và được áp dụng ngay trong đời sống. Thử hỏi không có sự chui rèn, không có sự luyện tập thì làm sao ta có thể hoà nhập với cuộc sống hiện tại được, bởi vậy “nó làm thế nào thì nó sẽ trở thành như thế ấy, và nó phải làm bằng tự do của chính nó”. Đó chính là lí do ta cần phải biết sống, biết hành động, biết nỗ lực. Cũng như khi muốn đánh được một bản nhạc hay thì ta phải tập đánh đàn, điều đó xuất phát từ lòng yêu thích, bắt nguồn từ sự tự nguyện, không hề bị cưỡng ép, ràng buộc. Con người là một tờ giấy trắng, chỉ từng nét, từng nét bút mới vẽ lên bức tranh hoàn thiện, nên cần phải luyện tập từ thấp đến cao, từ dễ đến khó, mới có thể hấp thu kiến thức từ cuộc sống được. Giống như trong học tập đâu phải ai mới đầu cũng được ngồi trên chiếc ghế đại học, mà phải bắt đầu từ lớp một, trải qua mười hai năm rèn luyện gian khổ mới được ngồi vững trên chiếc ghế ấy. Tóm lại để đạt được thành công, ước muốn, nguyện vọng thì chính bản thân phải có sự nỗ lực thực sự, cố gắng toàn vẹn thì thành công sẽ đến trong tầm tay thôi. Tuy nhiên đâu phải ai cũng đi được đến cùng của sự thành công. Có nhiều người đang học rất tốt nhưng vì mê chơi bỏ ngang việc học thế là mất tất cả qua một lúc nông nổi, quả đúng thật họ làm thế nào thì sẽ nhận lại được kết quả như thế ấy thôi!. Chính vì vậy hãy luôn nhớ rằng “tôi chỉ có thể trở thành kẻ do chính tôi làm ra”, chỉ có ta mới quyết định được số phận của ta, con người ta thế nào thì do chính ta làm nên. Một người nếu biết gắng công học tập, biết chú trọng đến phẩm chất đạo đức, ... Thì sau này sẽ làm nên danh tiếng góp phần đưa đất nước đến một góc trời vinh quang, xây dựng đất nước ta thành toà lâu đài đẹp nhất mà không cường quốc nào có thể sánh bằng. Nhưng thật đáng tiếc xã hội ta ngày nay vẫn không thiếu những kẻ tự huỷ diệt mình, những con người thân tàn ma dại do ăn chơi sa đọa, dẫn đến bị AIDS, bị nghiện ngập là cũng do chính họ tự tạo ra, tự tạo cho họ một cuộc sống khổ sở, bị mọi người xa lánh. Bên

cạnh là những kẻ chỉ biết trông chờ vào người khác, không biết tự nỗ lực bản thân trong học hành cũng như trong công việc. Thật đáng phê phán!

Qua câu nói vô cùng đáng giá của nhà triết học, có lẽ đã làm thức tỉnh chúng ta, cho nên ngay từ bây giờ phải biết rèn luyện bản thân, học tập thật tốt, khắc phục chỗ hạn chế còn phải trông chờ vào người khác, để bản thân ta phát triển hơn, và hơn hết phải làm nên một con người hợp thời đại thì xã hội mới phát triển, đất nước mới giàu mạnh. Nhưng các bạn cũng hãy nhớ rằng chúng ta không hề cô độc chiến đấu với số phận mà bên cạnh đó còn có gia đình, xã hội nữa. Chính những tác động đó cũng có thể tạo nên tôi của ngày mai. Câu nói của nhà triết học thật thú vị phải không các bạn? Biết bao điều ý nghĩa, vô giá được ẩn chứa trong câu nói này. Hãy tự khẳng định cái tôi của chính mình và làm nên cái tôi thật sự, thật giá trị cho xã hội này nha các bạn!!!! “Tôi chỉ có thể là kẻ do chính tôi làm ra”

Đề 3: Hãy thể hiện quan điểm của mình trước cuộc vận động: “nói không với những tiêu cực trong thi cử và bệnh thành tích trong giáo dục”.

Bài làm

Trong cuộc sống đang bộn bề, biến chuyển hằng ngày như hiện nay thì xã hội, đất nước đang cần đến một lực lượng thanh niên học sinh giỏi giang, tài đức. Ngay từ bây giờ, học sinh được xem là những mầm non tương lai, là người kế thừa công cuộc phát triển đất nước đang ra sức học tập, rèn luyện hết sức mình. Nhưng trái lại bên cạnh đó, lại có một số học sinh đang học không đúng với khả năng của mình, và điều này đã tạo điều kiện cho một “căn bệnh” xâm nhập vào học đường hoành hoành, gây xôn xao ngành giáo dục nói riêng và xã hội nói chung. Đó chính là bệnh thành tích trong giáo dục cùng với những tiêu cực trong thi cử.

Thành tích là kết quả có thể đánh giá được của nỗ lực con người. Kết quả đó không chỉ là một lợi ích vật chất hay tinh thần cá nhân, tuy rằng phần lớn yếu tố tạo nên động lực khiến con người phải nỗ lực nhiều hơn, tốt hơn để đạt thành tích chính là lợi ích cho mình. Nhưng con người vẫn có thể làm hết sức mình vì lợi ích chung, lợi ích của xã hội, của đất nước.

Theo định nghĩa đó, nỗ lực đạt thành tích của một cá nhân hay một tập thể là một phẩm chất đạo đức tốt, đáng biểu dương và nhân rộng. Hãy tưởng tượng một xã hội mà trong đó mọi thành viên đều nỗ lực để đạt những thành tích cao hơn trong các lĩnh vực hoạt động: thể thao, văn hóa, nghệ thuật, giáo dục, sản xuất, thương mại, công nghệ... vì lợi ích cho mình và cho cả cộng đồng. Xã hội đó chắc chắn tiến bộ, nền kinh tế nước đó chắc chắn phát triển, đời sống nhân dân nước đó chắc chắn giàu có, quốc gia đó chắc chắn cường thịnh. Nhưng đến một lúc nào đó, khi chính những nỗ lực đạt thành tích, một phẩm chất tốt và cần thiết của mỗi thành viên trong xã hội lại trở thành một căn bệnh, mà ngày nay chúng ta gọi nó là bệnh thành tích.

Điều lo ngại chung hiện nay là căn bệnh thành tích đang lan tràn trong ngành giáo dục của nước ta, không phải chỉ lây nhiễm cho một bộ phận những người công tác trong ngành mà còn cho nhiều gia đình trong xã hội. Với bệnh thành tích, các phương pháp đánh giá, kiểm tra kết quả học

tập trở nên dày đặc, nặng nề, phức tạp nhưng lại mang tính chất rập khuôn, không có chỗ dành cho sự sáng tạo của học sinh, sinh viên. Xét từ phía ngành giáo dục, thành tích giáo dục là thước đo sự thành công trong nghề nghiệp của giáo viên nói riêng, của nhà trường và địa phương nói chung. Đáng tiếc thay, trong thời gian qua, chính ngành giáo dục lại “thiết kế” ra thước đo trên bằng các chỉ tiêu giáo dục khô cứng. “Bệnh thành tích giáo dục” chính là việc nhà trường và địa phương cố gắng đạt được các chỉ tiêu giáo dục bằng mọi giá. Chúng ta đều nhận thức rõ ràng rằng một xã hội muốn phát triển tiến bộ phải có nhiều nhân tài, mà nhân tài phải là người có chân tài thực học, được tiếp thu những kiến thức và các phẩm chất đạo đức tinh hoa của nhân loại và của dân tộc thông qua hệ thống giáo dục của cộng đồng. Giáo dục chính là điểm xuất phát, là nơi sản sinh ra nguồn năng lực cho sự cường thịnh của một nước, một cộng đồng dân tộc. Một nền giáo dục tốt và trung thực sẽ tạo nên những con người đạt những thành tích tốt và trung thực. Những thành tích tốt và trung thực sẽ tạo nên những bước tiến mạnh mẽ cho cộng đồng dân tộc trên con đường phát triển.

Cuộc vận động “Nói không với tiêu cực trong thi cử và bệnh thành tích trong giáo dục” ngay từ khi mới phát động đã được xã hội quan tâm, nhân dân đồng tình hưởng ứng. Bởi ai cũng biết rằng, nếu cứ để “nạn tiêu cực trong thi cử” hoành hành và “bệnh thành tích trong giáo dục” trở thành một căn bệnh “mãn tính” thì sẽ dẫn đến lãng phí thời gian, sức lực, tuổi đời của học sinh; lãng phí tiền bạc, công sức chăm sóc con cái của phụ huynh; của thầy cô và lãng phí của cả xã hội. Điều đó sẽ là hệ quả tất yếu của những suy thoái đạo đức trong học sinh; đạo đức trong quan hệ thầy, trò và sẽ góp phần làm suy thoái những mối quan hệ xã hội khác. Cuộc vận động này là cuộc đấu tranh gay go, quyết liệt. Điều đáng mừng là nhân dân, xã hội đều quyết liệt tham gia chống lại những tiêu cực trong thi cử và bệnh thành tích trong giáo dục, sẵn sàng lên tiếng phê phán những cá nhân hoặc tổ chức có thái độ không hưởng ứng. Sự khởi đầu tốt đẹp báo hiệu sự thành công của một cuộc vận động mang tính nhân văn sâu sắc.

Trên tiến trình đổi mới giáo dục, bệnh thành tích phải được xóa bỏ. Đó không phải là một việc quá khó, nhưng chắc chắn cũng không dễ dàng. Điều trước nhất là phải thay đổi từ những sai phạm của ngành giáo dục, phải kiên quyết thực hiện cuộc vận động đã đề ra, vì đó sẽ làm gương để thế hệ trẻ ngày nay tin tưởng và noi theo. Học sinh chúng ta, ngay từ bây giờ phải hết mình phấn đấu học tập bằng chính bản thân, tuyệt đối nói không với tiêu cực trong thi cử đồng thời giúp sức với nhà trường khuyến bảo và ngăn chặn các hành vi tiêu cực ấy.

Đất nước chúng ta đang tiến bước trên con đường đổi mới, mở cửa, hội nhập và tranh đua với thế giới để giành lấy một vị trí xứng đáng trên hành tinh này. Cuộc đấu tranh kinh tế sắp đến rất quyết liệt và mang tính chất thắng bại sinh tử không khác gì trên thao trường hay trên võ đài. Ở đó, một võ sĩ chỉ có thể chiến thắng đối thủ bằng tài năng thực sự của chính mình, không phải vì bất kỳ văn bằng chứng nhận đẳng cấp cao hơn nào. Đất nước chúng ta sau này có cường thịnh hay không tùy thuộc vào việc nền giáo dục của chúng ta có đổi mới để có thể sản sinh ra những chân tài thực học hay không. Vì vậy, chúng ta hãy cùng chung tay góp sức để đẩy lùi những tiêu cực và bệnh thành tích ấy, để đưa nước Việt Nam ta ngày càng phát triển vững mạnh.

Được đăng bởi Chúng ta làm cuộc sống tốt đẹp hơn như thế nào?

Đề: Suy nghĩ của anh (chị) đối với vấn đề nhân sinh được đặt ra trong câu văn sau:
“Sự sống nảy sinh từ trong cái chết, hạnh phúc hiện hình từ trong những hy sinh, gian khổ, ở đời này không có con đường cùng, chỉ có những ranh giới, điều cốt yếu là phải có sức mạnh để bước qua những ranh giới ấy...”

(Mùa lạc - Nguyễn Khải)

Bài làm

Triết lý nhà phật có nhắc đến cái gọi là thuyết luân hồi: Một con người, sự vật chết đi sẽ hoá thân, chuyển kiếp sang một kiếp sống mới, dưới một hình hài mới. Bản thân tôi không hoàn toàn tin vào nó, tôi cảm nhận được nó dưới một khía cạnh khác. Đọc “Mùa lạc” của Nguyễn Khải tôi nhận ra được một điều đó: “Sự sống nảy sinh từ trong cái chết hạnh phúc hiện hình từ trong những hy sinh gian khổ, ở đời này không có con đường cùng, chỉ có những ranh giới, điều cốt yếu là phải có sức mạnh để bước qua những ranh giới ấy”

Sự sống ở đây, theo tôi là những giá trị hiện sinh, đó là sự sống của con người, cỏ cây, chim muông. Đó cũng có thể hiểu là sự sống trong tâm hồn, trong nhận thức. Sự sống và cái chết; hạnh phúc và hy sinh gian khổ là những khái niệm trái ngược nhau, thế nhưng “Sự sống nảy sinh từ trong cái chết, hạnh phúc hiện hình từ trong những hy sinh, gian khổ”.

Tại sao lại như thế? Theo tôi, trước hết là bởi không có gì trường tồn mãi với thời gian, không có cuộc sống, số phận nào là luôn luôn hạnh phúc. Cái chết phải luôn song hành cùng sự sống, có hy sinh gian khổ mới có hạnh phúc. Cuộc sống vốn rất phức điệu và đa chiều. Nó có muôn màu, muôn vẻ thiên hình và vạn trạng. Ông cha ta đã từng khẳng định: “Qua cơn bĩ cực đến hồi thái lai”. Đó chính là một dẫn chứng cho ý kiến trên. Không ai cấm, trên xác cây khô kia nảy sinh những mầm xanh, qua mùa đông tàn tạ úa vàng mới đến ngày xuân trăm hoa đua nở. Đó chính là vì “sự sống nảy sinh từ trong cái chết”.

Ở đây là một câu nói có tính chất khẳng định. Từ trong cái chết – cái tàn tạ, úa vàng sẽ nảy sinh ra sự sống – giá trị hiện sinh. Sự sống ấy dĩ nhiên không thể chung sống, phát triển trong môi trường ấy nhưng đó là nơi nó “nảy sinh”. Bản thân sự vật luôn biến đổi không ngừng nghỉ, ẩn đằng sau - tận bên trong cái khô héo không ai ngăn trở được những biến đổi vận động không ngừng để nảy sinh ra sự sống. Ai biết được, những hạt lúa đã được phơi khô kia cấy xuống nước lại có thể mọc ra cây lúa xanh tươi. Tôi lại chợt nhớ đến bài kệ của một bậc thiền sư thời Lý căn dặn học trò trước lúc ra đi.

Xuân khứ bách hoa lạc

Xuân đáo bách hoa khai

Sự trục nhân tiền quá

Lão tông đầu thượng lai

Mạc vị xuân tàn hoa lạc tận

Đình tiền tạc dạ nhất chi mai

Dịch thơ

Xuân đi trăm hoa rụng

Xuân đến trăm hoa cười
Trước mắt việc đi mãi
Sau lưng già đến rồi
Ai bảo xuân tàn hoa rụng hết
Đêm qua sân trước một cành mai
(Mãn giác thiền sư)

Vâng, xuân đến và đi là quy luật của tạo hoá. Đó là vòng quay của thời gian. Thế nhưng, trong cái giá rét của đêm đông ấy, trên cái cành khô mà tưởng như hoa đã “lạc tận” – rụng hết ấy vẫn bừng lên vẻ đẹp của “nhất chi mai”. Cái hình ảnh cành mai đầu đơn độc nhưng thật cứng cỏi ấy như tạc vào đêm tối chính là minh chứng rõ ràng nhất cho sự sống ở giữa cái nơi mà vạn vật tưởng đã úa tàn. Sự sống và cái chết, đau khổ và hạnh phúc, đó chính là một vòng tròn của số phận, của tạo hoá; đó chính là nguyên cơ cho sự nảy sinh – hiện hình.

Với “Mùa lạc”, Nguyễn Khải cũng đã chứng minh được điều đó. Có ai ngờ đâu trên mảnh đất đầy bom đạn của Điện Biên, nơi từng bị bom thù giày xéo từng tấc đất, tưởng như không một sự sống lại mọc lên một nông trường Điện Biên cây cối tốt tươi, có cả cuộc sống con người với đủ mọi cung bậc cảm xúc. Đối với con người cũng vậy, hạnh phúc hiện hình từ trong hy sinh, gian khổ. Bác Hồ cũng đã từng nói: “Nếu không có cảnh đông tàn thì sao có cảnh huy hoàng ngày xuân”. Con người từ khi sinh ra, không ai có được quyền hưởng hạnh phúc suốt đời mà không phải chịu sự khổ đau, hi sinh nào. Cũng như, không có ai là suốt đời đau khổ mà không tìm được hạnh phúc. Trong vất vả, đớn đau, hạnh phúc vẫn có thể hiện hình. Một người đã “quá lứa lỡ thì” như Đào, đã từng mất chồng mất con, từng lang bạt tứ xứ tới đến đặt lưng ở đâu là nhà – một con người từng chịu bao nhiêu đau khổ, mặc cảm – cuối cùng cũng tìm được một bến đỗ bình yên nơi nông trường, tìm được một hạnh phúc đầu muôn màng bên người đội trưởng.

Vâng, phải chăng đó chính là sự hiện hình của hạnh phúc. Hay với “Vợ nhặt” của Kim Lân chẳng hạn. Trong cái nạn đói khủng khiếp từng giết chết hai triệu đồng bào ta, giữa cái không khí dày đặc nỗi ám ảnh về cái chết mà Kim Lân đã dựng rất thành công, người đọc vẫn cảm động biết bao khi bắt gặp hạnh phúc – đầu mới chớm nở và đang ngập chìm trong nỗi lo toan của Tràng của “Thị” và của bà cụ Tứ. Vâng, trong đau khổ, đói nghèo, kề cận với cái chết hạnh phúc vẫn hiện hình và trở thành nguồn động viên với họ. Không trải qua hy sinh, gian khổ làm sao đòi hỏi được có hạnh phúc. Hạnh phúc – sự sống cứ như được gieo mầm từ trong cái chết – trong gian khổ hy sinh. Đó chính là lí do để thúc thúc tôi không nguôi hy vọng, không thôi chiến đấu vì niềm tin đó. Đó là bởi “ở đời này không có con đường cùng chỉ có những ranh giới, điều cốt yếu là phải có sức mạnh để bước qua những ranh giới ấy”...

Vai trò của con người đã được khẳng định: con người phải chiến đấu, luôn luôn chiến đấu để vượt qua ranh giới – ranh giới của sự sống và cái chết, giữa hạnh phúc và hy sinh, đau khổ. Vâng, ở đời này không có con đường cùng mà chỉ có những ranh giới. Sự sống, hạnh phúc chưa và sẽ không bao giờ đi đến chỗ tận diệt cả, có chăng đó chỉ là những thử thách, ranh giới đòi hỏi con

người phải vượt qua, phải chiến thắng nó. Đó mới là vai trò, sứ mệnh của con người. Vậy, “điều cốt yếu” là phải có sức mạnh để bước qua những ranh giới ấy.

Giữa sự sống – cái chết, hạnh phúc – khổ đau luôn có những ranh giới. Và chỉ có chúng ta, những con người mới có đủ khả năng vượt qua nó. Mị trong “vợ chồng A Phủ” là một minh chứng về sức mạnh vượt qua những ranh giới của con người. Từ một cô gái xinh đẹp, thối sáo hay nức tiếng khắp nơi, bị bắt về “cúng trình ma” nhà A Sử, sau khi muốn tự tử mà không được vì thương bố, Mị phải chấp nhận làm dâu - làm con trâu, con ngựa cho nhà thống lý Pá Tra. Bị hành hạ, đối xử tàn tệ, tưởng như Mị đã mất hết sức sống, mất hết ý chí mà trở thành cái xác vô hồn. Nhưng không, trong con người Mị vẫn tiềm tàng một sức sống mãnh liệt không gì dập tắt nổi. Đó là ngày xuân muôn ở Hồng Ngài, Mị đòi đi chơi xuân (dù sau đó bị A Sử bắt trói vào cột nhà) Đó là ngày tết Mị lén lấy rượu uống từng ngụm lớn. Và tiêu biểu nhất, đỉnh cao của tác phẩm là khi cô cắt dây trói cho A Phủ và xin đi theo. Đó chính là hành động giải thoát cho người khác và cho chính bản thân mình. Tưởng chừng như, sau biết bao hy sinh đau khổ, sự sống, khát khao hạnh phúc trong cô đã bị dập tắt. Nhưng không, nó vẫn cháy âm ỉ thành một sức mạnh giúp cô vượt qua cái ranh giới ấy mà tìm tới hạnh phúc, tìm lại sự sống (và quả thật, tới Phiềng Sa, tìm được ánh sáng của cách mạng Mị và A Phủ đã có cuộc sống đúng nghĩa). Một con người như Mị, tưởng như bị đẩy tới “bước đường cùng” nhưng vẫn đủ sức mạnh để vượt qua. Đó chính là minh chứng: trên đời này không có bước đường cùng mà đó chỉ là ranh giới mà chúng ta phải vượt qua mà thôi. Vậy tại sao, con người lại không đủ dũng khí để tiến bước ! Hay như nhân vật Đào của “Mùa lạc”, cảnh ngộ ấy, cuộc đời ấy như bị đẩy tới tận cùng của đau khổ. Có lúc, Đào mặc cảm không dám đón nhận và chiến đấu vì hạnh phúc. Vậy mà sau đó cô cũng nhận thức được, cũng khao khát được hạnh phúc, đón nhận nó. Và cuối cùng, hạnh phúc đã đến với cô, một gia đình hạnh phúc với người yêu cô trên cái nông trường Điện Biên thân yêu. Đó chính là ranh giới và sự vượt qua ranh giới. Trên đời này không có con đường cùng mà chỉ có những ranh giới. Vâng, và vì thế, đứng trước những ranh giới đó con người phải biết chiến đấu, phải có sức mạnh để vượt qua. Đó chính là điều cốt yếu ! Là con người, hạnh phúc và sự sống không thể chờ đợi ai mang đến cho mình mà phải chiến đấu mà giành lấy và gìn giữ nó. Đứng trước những ranh giới ấy, bản lĩnh con người mới được bộc lộ và phát huy. Không bao giờ được nguôi tắt hi vọng – phải chăng phần nào Nguyễn Khải muốn nhắn gửi với chúng ta điều đó.

Trong cái chết, trong gian khổ hy sinh vẫn có thể nảy sinh, hiện hình hạnh phúc và sự sống. Xung quanh chúng ta cũng có biết bao tấm gương như vậy. Những học sinh hoàn cảnh khó khăn, mất bố mẹ, gia đình nghèo khó mà vẫn vươn lên học tốt không phải là những tấm gương cho ta học tập sao? Những người thương binh, hy sinh một phần máu thịt cho Tổ quốc, những người không còn sức khỏe mà vẫn vươn lên làm kinh tế giỏi, những người đó có làm ta khơi lại suy nghĩ? Cuộc sống dường như đã đẩy họ đến bước đường cùng, nhưng họ đã chứng minh cho ta thấy, đó chỉ là những ranh giới và thực tế bằng ý chí, quyết tâm, sức mạnh họ đã vượt qua cái ranh giới khó khăn ấy!.

Vâng, từ trong cái chết sự sống vẫn hiện hình. Nó thôi thúc ta hy vọng, chiến đấu để vượt qua tất cả. Hạnh phúc, sự sống nảy sinh hiện hình từ trong gian khổ và cái chết mới khiến ta trân trọng biết bao! Vấn đề nhân sinh mà Nguyễn Khải đặt ra trong “Mùa lạc” là rất đáng để suy ngẫm chiêm nghiệm. Kết thúc bài viết, tôi lại nhớ đến một bài thơ (cũng của một nhà sư) mà tất cả mọi người trong lớp tôi đều yêu mến. Dường như giữa Nguyễn Khải và Khuông Việt có gì gặp

nhau chẳng ?

Mộc trung nguyên hữu hoả
Nguyên hoả phục hoàn sinh
Nhược vị mộc vô hoả
Toàn toại hà do minh

Tạm dịch:

Lửa sẵn có trong cây

Voi đi chốc lại đầy

Ví cây không có lửa

Xát lửa sao bùng ngay

. Cái “ngọn lửa đầu tiên” thấp sáng nên hi vọng ấy phải chăng đã được Nguyễn Khải đưa vào “Mùa lạc” mà phát triển, bổ sung thành một triết lý mới.

Đề: Anh / Chị suy nghĩ gì về quan niệm “Mọi phẩm chất của đức hạnh là ở trong hành động”

Bài làm

Khi mỗi người trong chúng ta làm một việc tốt, bất kể là việc gì, có ai biết rằng chúng ta đang thể hiện đức hạnh của chính mình. Hay nói cách khác như lời của nhà văn Pháp M. Xi-xê-rông: “ Mọi phẩm chất của đức hạnh là ở trong hành động”.

Mỗi con người khi sinh ra đều có mặt tốt và mặt xấu. Trong mặt tốt, một phần chính là đức hạnh của mỗi người. Đức hạnh là đạo đức, là phẩm chất, là những đức tính tốt đẹp của con người, có sẵn hay phải trải qua quá trình rèn luyện mới có được. Hành động có thể được định nghĩa là những việc làm cụ thể, được bộc lộ hằng ngày, và quan trọng hơn đó là sự thể hiện của đức hạnh. Đó cũng chính là phần còn lại của mặt tốt trong mỗi người. Cả câu nói của nhà văn M. Xi-xê-rông mang ý nghĩa như chính nghĩa gốc của nó. Mọi phẩm chất tốt đẹp cần được thể hiện ở trong những hành động cụ thể.

Một người không phải tự nhiên được biết đến là có đức hạnh, mà điều đó còn phụ thuộc vào những việc làm ý nghĩa mà người ấy đã làm. Đơn giản hơn, đó chỉ là những công việc bình thường, như giúp đỡ người già qua đường, nhường chỗ cho phụ nữ và trẻ em trên xe buýt hay biết quan tâm đến người khác và đối xử tốt với mọi người xung quanh. Đó chỉ là những công việc nhỏ hằng ngày được xuất phát từ một tâm hồn trong sáng, luôn hướng về cái đẹp, cái thiện, điều đó sẽ chính là sự thể hiện của đức hạnh.

Người ta thường nói rằng:

“ Ý nghĩa là nụ

Lời nói là bông hoa

Việc làm mới là quả ngọt.”

Khi ta có ý nghĩa về một việc làm tốt, ta cần nói ra để xem xét. Nhưng không phải là nói suông, ta cần phải thực hiện điều đó. Chúng ta làm điều đó bằng tất cả tấm lòng, biến những điều ấy từ suy nghĩ, lời nói thành việc làm cụ thể, như vậy mới tạo thành “quả ngọt”.

Tuy vậy, vẫn có một số trường hợp cần được xem xét trong từng hoàn cảnh. Nói dối được xem là một hành động xấu và sai. Nhưng trong trường hợp một bác sĩ phải nói dối về bệnh tình của bệnh nhân để người ấy yên tâm tiếp tục điều trị, đó lại là một hành động cao cả. Thế nhưng vẫn còn tồn tại rất nhiều những kẻ thiếu đức hạnh. Họ nói ra những điều lớn lao, cao cả nhưng hành động thì ngược lại, vì thực chất, họ làm vậy vì những mục đích ích kỉ riêng của chính họ. Chính ta không loại bỏ họ mà phải làm thay đổi được những con người ấy.

Một xã hội tốt đẹp là một xã hội có những con người làm nhiều việc tốt, biết tu dưỡng bản thân, hoàn thiện tâm hồn. Điều đó được xuất phát từ đức hạnh hay cũng chính là sự thể hiện của một con người có mọi phẩm chất tốt đẹp từ đức hạnh.

Nhạc sỹ thiên tài người Đức Beethoven có nói “Trong cuộc sống, không có gì cao quý và tốt đẹp hơn là đem hạnh phúc cho người khác”. Ý kiến đó có còn nguyên giá trị trong cuộc sống của ngày hôm nay?. “Hạnh phúc” chính là cuộc sống tốt đẹp; niềm vui, sự thỏa mãn về mặt tinh thần, tình cảm của con người .... Còn “cao quý” và “tốt đẹp” là những cụm từ có ý tôn vinh ca ngợi. Câu nói “Trong cuộc sống, không có gì cao quý và tốt đẹp hơn là đem hạnh phúc cho người khác” của Beethoven thể hiện quan niệm sống đẹp, khẳng định ca ngợi quan niệm sống hướng về cống hiến, vị tha... Trong cuộc sống, ai cũng tìm kiếm hạnh phúc nhưng quan niệm về hạnh phúc của mỗi người khác nhau. Có người coi sự thỏa mãn vật chất, tình cảm của riêng mình là hạnh phúc. Nhưng cũng có không ít người quan niệm hạnh phúc là cống hiến, là trao tặng. Đối với họ, cuộc sống chỉ có ý nghĩa khi con người biết hi sinh cho hạnh phúc nhân loại. Beethoven quan niệm như thế. Những người biết sống vì người khác, đem lại hạnh phúc cho người khác, là những người có tấm lòng nhân hậu; có cuộc sống đầy ý nghĩa cao cả, đáng trân trọng... Thật vậy, trong cuộc sống nếu chúng ta đem lại được hạnh phúc cho người khác thì quả là tuyệt vời. Hạnh phúc đó có thể dễ dàng có được khi ta giúp đỡ một cụ già qua đường, hay nhường chỗ cho một phụ nữ có thai trên xe buýt... Tất cả những điều đó thật đơn giản nhưng đã mang lại hạnh phúc cho người khác, làm mọi người vui vẻ. Và không dừng ở đó hạnh phúc cũng ở lại với chúng ta khi ta làm được một điều tốt đẹp, có ích cho người khác, cho xã hội. Hành động cao quý và tốt đẹp hơn, to lớn hơn chính là hạnh phúc của sự bình yên mà các anh bộ đội, các chiến sỹ Cách mạng đã đem lại cho chúng ta. Tất cả những hy sinh của các anh chỉ để đem lại hạnh phúc cho chúng ta, cho dân tộc. Hạnh phúc ở đây là sự độc lập tự do cho cả dân tộc. Thà cao quý và tốt đẹp đáng tôn vinh biết nhường nào!

Việc đem hạnh phúc cho người khác thật đơn giản nhưng cũng rất cao quý. Tuy nhiên trong xã hội vẫn còn nhiều người ngay cả việc nhỏ nhất họ cũng không làm. Một số họ chỉ biết có bản thân, toàn đem lại bất hạnh cho người khác. Trong gia đình, chúng ta cần lên án những người chồng vũ phu, đánh đập vợ con hoặc những đứa con bất hiếu chỉ ăn chơi, thỏa mãn nhu cầu cá nhân, làm cha mẹ đau lòng. Tại sao những con người ấy lại nhẫn tâm đem lại sự bất hạnh cho chính những người thân yêu nhất của mình?... Ngoài xã hội, hiện có một lớp thanh niên, thay vì giúp đỡ người già yếu, họ lại lợi dụng để cướp giật, móc túi... Những kẻ lấy sự bất hạnh của người khác làm hạnh phúc của mình cần đáng bị trừng trị!. “Trong cuộc sống, không có gì cao quý và tốt đẹp hơn là đem hạnh phúc cho người khác”. Đó là một quan điểm sống mang tính nhân văn. Nếu có một điều ước thì tôi sẽ ước cho tất cả mọi người trên thế giới này đều được hạnh phúc. Muốn vậy, ngay

từ bây giờ mỗi người chúng ta hãy cố gắng làm thật nhiều điều , dù lớn, dù nhỏ, để đem lại hạnh phúc cho cho mọi người, cho gia đình và cũng là cho bản thân chúng ta...

Đề: Hạnh phúc là gì? - Bài viết được tuyển vào vòng chung khảo Cuộc thi "Quyển sách làm thay đổi cuộc đời tôi" Bài dự thi được tuyển chọn vào vòng chung khảo "Cuộc thi Quyển sách làm thay đổi cuộc đời tôi"

Bài làm

HẠNH PHÚC LÀ GÌ?

Tôi thường tự hỏi: “Hạnh phúc là gì” và cố công đi tìm cho mình một lời giải đáp. “Hạnh phúc là phải biết cho đi chứ không phải nắm giữ thật chặt”, “Hạnh phúc là được yêu thương”, “Happiness is a journey, not just a destination”, “Hạnh phúc là một hành trình chứ không phải chỉ là đích đến” ...đã có rất nhiều câu trả lời cho vấn đề tôi luôn trăn trở nhưng tôi vẫn chưa tìm được một lời giải đáp của riêng tôi, cho chính bản thân tôi. Vậy mà, trong một khoảnh khắc không ngờ đến, phải nói rằng điều kì diệu đã đến, tôi đã “phát hiện” được ý nghĩa của hai từ “Hạnh phúc”. Vào một ngày cuối tháng 3, trong một tâm trạng chán chường và tuyệt vọng, tôi đến nhà sách Thăng Long trên đường Xô Viết Nghệ Tĩnh để tìm mua vài cuốn sách. Tình cờ dừng chân ở quầy sách Văn Hóa Nghệ Thuật, cầm một cuốn sách băng quơ đọc vội vài trang, tôi bị cuốn hút ngay vào những trang viết, những lời văn chứa đựng bao ý nghĩa nhân văn sâu sắc và tinh tế nhưng rất đời thường, đời thường. Say sưa đọc. Từng dòng từng chữ. Và rồi chính tôi cũng phải ngỡ ngàng trước những thay đổi trong suy nghĩ, tư tưởng và hành động của mình theo chiều hướng lạc quan từ ngày ấy. Giờ đây, với tôi, hạnh phúc thật đơn giản “hạnh phúc là đã bắt gặp, được đọc và nghiền ngẫm quyển sách ấy, quyển sách làm thay đổi cuộc đời tôi “Quảng gánh lo đi mà vui sống” của nhà văn Dale Carnegie, dịch giả Nguyễn Hiến Lê”. Bản thân tôi được sinh ra trong một gia đình tương đối khá giả, lại là con út, anh chị đều đã có gia đình và công việc ổn định, tôi hoàn toàn không phải lo lắng về vấn đề tài chính, chỉ cần chuyên tâm vào việc học, ra trường và có một việc làm tự lo cho bản thân là tốt. Thi vào Đại Học Kinh Tế, chuyên ngành Kế Toán – Kiểm Toán, 4 năm chuyên cần học tập đã giúp tôi ra trường với mảnh bằng loại khá. Tôi tự nộp đơn xin việc và được nhận vào làm cho một công ty liên doanh của Hàn Quốc. Môi trường mới đầy năng động và nhiều áp lực, những mối quan hệ với đồng nghiệp, những va chạm với cuộc sống, con người... hoàn toàn lạ lẫm với tôi, những điều mà tôi không được dạy khi còn ở ghế nhà trường. Những ngày đầu làm việc với nhiều bỡ ngỡ, tôi được phân công đảm nhiệm công việc kế toán thanh toán các chi phí công tác cho nhân viên và cho các nhà cung cấp dịch vụ viễn thông cho Công ty với hơn 300 nhà cung cấp. Công việc này đòi hỏi người kế toán phải biết cách sắp xếp, xử lý, giải quyết công việc một cách khoa học theo trình tự thời gian, và theo từng mức độ quan trọng. Bản thân là một người cầu toàn, khi còn đi học, tôi luôn được thầy cô, gia đình, và bạn bè đánh giá cao về năng lực học tập, tôi luôn cố gắng hết sức để hoàn

thiện mình sớm nhanh chóng trở thành một người thành đạt, có vị trí xã hội như bao người mà tôi ngưỡng mộ. Chính vì điều đó, tôi luôn muốn hoàn thành nhanh và sớm các công việc được giao hơn các đồng nghiệp khác, với mong muốn làm ngắn lại con đường đi đến thành công. Ban đầu, mọi việc diễn ra khá thuận lợi bởi lẽ công việc còn nhẹ, về sau khi được chính thức bàn giao từ người kế toán cũ, những khó khăn của tôi bắt đầu từ đó. Tự đặt rào cản về thời gian cho mình, phải hoàn thành nhiều công việc cùng một lúc và trước tiến độ, tôi nghĩ rằng như thế năng lực của mình sẽ được nhìn nhận và đánh giá cao, việc ngày hôm nay chưa xong, đã nghĩ đến ngày mai mình phải hoàn tất việc gì. Chính suy nghĩ ấy đã khiến tôi lúc nào cũng bị áp lực về thời gian và dẫn đến những lo lắng, căng thẳng bắt đầu hình thành và cứ thế ngày một nhiều lên, dẫn đến hiệu quả xử lý vấn đề giảm đi một cách rõ rệt. Còn công việc với tôi giờ đây cảm tưởng cứ như những đợt sóng ào ạt dồn đẩy khiến tôi ngày càng chông chênh giữa biển, nào là thanh toán cho khách hàng đúng hạn nếu không họ sẽ ngưng dịch vụ, nhân viên phải thanh toán sớm để họ có tiền đi công tác nếu không sẽ bị ảnh hưởng đến Công ty, phải làm sổ, báo cáo nộp cho Sếp ..., thay vì bình tĩnh tìm phân tích nguyên nhân rồi kiếm một lối thoát, một hướng mở cho vấn đề mình đang gặp phải, tôi lại ra sức vùng vẫy, với hi vọng tìm thấy một cái phao. Từ đó, một ngày làm việc của tôi cũng bắt đầu từ 8h sáng, và kết thúc đến 8h, 9h tối, chưa xong thì mang về nhà làm, với mong muốn “hết việc chứ không hết giờ”. Nhưng rồi việc thì không bao giờ hết còn tôi thì chẳng còn thời gian dành cho bản thân và gia đình. Các đồng nghiệp bắt đầu chú ý đến tôi với ánh mắt ái ngại khi tôi ngày một hốc hác, tiêu tụy, xanh xao, sếp cũng có ý kiến về hiệu quả làm việc ngày một giảm sút của tôi và lần đầu tiên khiển trách tôi từ lúc bắt đầu làm việc đến giờ. Tôi đâm ra hoang mang và nghi ngờ năng lực của chính mình, phải chăng sự thiếu kinh nghiệm, cách làm việc “có vấn đề” đã gây ra hậu quả tôi nghĩ là quá “tai hại và nghiêm trọng” như thế. Rồi tôi tự đổ lỗi cho bản thân, nghĩ rằng mình là đồ bỏ đi, có bấy nhiêu việc mà làm không xong, còn bị Sếp phê bình, đồng nghiệp khiển trách. Bao suy nghĩ tiêu cực về bản thân cứ như những gam màu tối cứ bị vẽ ra trong đầu tôi, tôi ngày càng sống khép mình, chui vào vỏ ốc, lủi thủi làm việc, làm việc và làm việc, mong chuộc lại cái thiếu sót mà tôi cho là ảnh hưởng nghiêm trọng đến Công ty. Đêm về không khi nào tôi có một giấc ngủ yên giấc, cứ canh cánh bên lòng một nỗi lo sợ về tương lai, không muốn biết đến ngày mai với bộn bề công việc đầy áp lực và căng thẳng. Tôi đổ bệnh và phải nghỉ phép 1 tuần. Đó là hình ảnh tôi của một tháng về trước đây các bạn ạ. Tôi giờ đây đã hoàn toàn thay đổi, thay đổi từ khi đọc cuốn sách “Quảng gánh lo đi mà vui sống” của nhà văn Dale Carnegie, dịch giả Nguyễn Hiến Lê. Có lẽ phải đến khi cuộc thi viết về sách này được phổ biến, tôi mới định hình được điều kì diệu mà quyển sách này đã mang đến, đó chính là làm thay đổi cuộc đời một con người, như điều mà nhà văn Dale Carnegie, dịch giả Nguyễn Hiến Lê tâm niệm như thế khi viết và dịch quyển sách này. “Nếu đời người quả là bể thảm thì cuốn sách này là ngọn gió thần đưa thuyền ta đến cỏi Niết bàn, một cỏi Niết bàn ở ngay trần thế. Chúng tôi xin trân trọng tặng nó cho hết thảy những bạn đương bị cơn sâu ưu tư làm cho khổ sở trần trọc canh khuya, tan nát cõi lòng. Ngay từ những chương đầu, bạn sẽ thấy tư tưởng sâu thẳm của bạn tiêu tan như sương mù gặp nắng xuân và bạn sẽ mỉm cười nhận rằng đời quả là đáng sống.” (đầu đề của sách) Xuất thân từ một nhà giáo và là một nhà văn, Dale Carnegie nhận thấy rằng phải chỉ cho học sinh của ông – hầu hết là những người có địa vị quan trọng trong đủ các ngành hoạt động xã hội – cách thắng ưu tư và phiền muộn. Ông bèn tìm trong thư viện lớn nhất Nữ Ước (Mỹ) thời bấy giờ hết thảy những sách bàn về vấn đề ấy và ông chỉ thấy vồn vện có 25 cuốn, còn sách nghiên cứu về ... loài rùa thì có đến 190! Không thấy cuốn nào là đầy đủ, khả dĩ

dùng để dạy học được, ông dành bỏ ra bảy năm để nghiên cứu hết các triết gia cổ, kim, đông, tây, đọc hàng trăm tiểu sử, từ tiểu sử của Khổng Tử đến đời tư của Churchill, rồi lại phỏng vấn hàng chục các danh nhân đương thời và hàng trăm đồng bào của ông trong hạng trung lưu. Nhờ vậy, sách của ông có đặc điểm là đầy những chuyện thiết mà bất kì ai đọc cũng bắt gặp hình ảnh của mình lẫn khuất trong từng trang viết. Và cùng với lối viết văn chân thật, hóm hỉnh, có chỗ điệp ý, có đoạn ý tứ hơi rời rạc, nhưng rất tự nhiên, “khiến ta đọc lên tưởng tượng như có ông ngồi bên cạnh, ngó ta bằng cặp mắt sâu sắc, mỉm cười một cách hóm hỉnh, mà giảng giải cho ta, nói chuyện với ta vậy”(trang 9) đã khiến cho những thông điệp mà ông muốn chuyển tải có thể đi nhanh, đi sâu vào lòng người đến vậy. Quyển sách chia làm 8 phần, mỗi phần chia làm nhiều chương nhỏ, bao gồm Phần thứ nhất: Những phương thức căn bản để diệt lo.

1. Đặc nhất nhất quá nhất nhất:

2. Một cách thần diệu để giải quyết các vấn đề rắc rối:

3. Giết ta bằng cái ưu sầu:

Phần thứ hai: Những thuật căn bản để phân tích những vấn đề rắc rối

1. Làm sao phân tích và giải quyết các vấn đề rắc rối.

2. Làm sao trừ được 50% nỗi lo lắng về công việc làm ăn của chúng ta.

Phần thứ ba: Diệt tận ưu phiền đi đừng để nó diệt ta

1. Khuyên ai chớ có ngồi rồi.

2. Đòi người ngăn lăm, ai ơi.

3. Một định lệ diệt được nhiều nỗi lo lắng

4. Đã không tránh được thì nhận đi.

5. “Tốp” lo lại.

6. Đừng mất công cửa vụn mặt cửa.

Phần thứ tư: Bảy cách luyện tinh thần để được thanh thoi và sung sướng.

1. Một câu đủ thay đổi cuộc đời bạn.

2. Hiềm thù rất tai hại và bắt ta trả một cái giá rất đắt.

3. Nếu bạn làm đúng theo đây thì không bao giờ bạn còn buồn vì sự bạc bẽo của người đời.

4. Bạn có chịu đổi cái bạn có để lấy một triệu mỹ kim không?

5. Ta là ai?

6. Định mệnh chỉ cho ta một trái chanh hãy làm thành một ly nước chanh ngon ngọt.

7. Làm sao trị được bệnh u uất trong 2 tuần?

Phần thứ năm: Hoàng kim quy tắc để thắng ưu tư.

1. Song thân đã thắng ưu tư bằng cách nào?

2. Không ai đá đồ chó chết cả?

3. Hãy gác những lời chỉ trích ra ngoài tai.

4. Những sai lầm của tôi.

Phần thứ sáu: Sáu cách tránh mệt và ưu tư để bảo toàn nghị lực và can đảm.

1. Ảnh hưởng tai hại của sự mệt mỏi.

2. Tại sao ta mệt và làm sao cho hết mệt?

3. Các bà nội trợ hãy tránh mệt mỏi để được trẻ mãi.

4. Bốn tập quán giúp bạn khỏi mệt và khỏi ưu phiền khi làm việc.
5. Làm sao diệt nỗi buồn chán làm ta mệt nhọc, ưu tư và uất hận.
6. Bạn không ngủ được ư? Đừng khổ trí vì vậy!

Phần thứ bảy: Lựa nghề cách nào để thành công và mãn nguyện.

1. Một quyết định quan trọng nhất trong đời bạn.

Phần thứ tám: Làm sao bớt lo về tài chính.

1. Bảy chục phần trăm nỗi lo của ta.

Các bạn có biết rằng, điều đầu tiên mà tôi đã làm sau khi đọc quyển sách này là gì không?

Tôi hít một hơi thật sâu, lấy ngay một tờ giấy trắng và ghi lại ba câu hỏi:

1. Nỗi khó khăn của tôi là gì? Hậu quả lớn nhất mà tôi gặp phải là gì?

2. Nguyên nhân phát sinh từ đâu?

3. Có cách nào giải quyết được? Giải pháp nào hơn cả?

“Chỉ một việc chép sự kiện lên giấy và đặt vấn đề một cách rõ ràng cũng đã giúp ta đi được một quãng đường dài tới một sự quyết định hợp lý rồi. Đúng như Charles Keteling đã nói: "Khéo đặt vấn đề là đã giải quyết được một nửa". Trước kia tôi thường trả lời miệng mà không chép lên giấy, nhưng từ lâu tôi bỏ lối ấy vì nhận thấy rằng chép những câu hỏi và trả lời lên giấy làm cho óc tôi sáng suốt hơn, bình tĩnh để quyết định. Nếu không thì có lẽ tôi đã vùng vẫy, do dự để rồi đâm quàng đâm xiên dưới xô đẩy của tình thế... Chính sự không có lấy một mục đích nhất định, sự chạy loanh quanh hoài, như điên cuồng nó sinh ra bệnh thần kinh suy nhược và biến đổi đời sống của ta thành một cảnh địa ngục” (trang 68) Một việc tưởng chừng đơn giản mà bấy lâu nay tôi chưa bao giờ nghĩ đến. Tôi bắt đầu ghi lại tất cả.

1. Nỗi khó khăn của tôi ư? Hậu quả lớn nhất mà tôi gặp phải là gì

- Không kham nổi công việc ngày một nhiều, không hoàn thành công việc đúng thời hạn, khách hàng phiền hà.

- Lo sợ sếp khiển trách và người khác đánh giá sai về mình.

- Mệt mỏi bế tắc trong công việc.

Tôi nhận thấy nỗi khó khăn, ưu tư về công việc là chi phối tất cả. Không hoàn thành công việc đúng thời hạn, không ai bỏ tù hoặc giết tôi do thanh toán trễ hạn cho nhà cung cấp một vài ngày hay làm ảnh hưởng đến công việc của người khác. Điều đó thì chắc chắn rồi. Có lẽ tôi sẽ sa thải do năng lực làm việc yếu kém. Tôi sẽ có thời gian ở nhà nghỉ ngơi. Với số tiền dành dụm được sau một khoảng thời gian làm việc ở đây, tôi có thể trang trải các khoản chi phí trong thời gian tìm việc mới nếu chịu khó tiết kiệm và tránh chi dùng cho các khoản không cần thiết. Và lại, tôi còn trẻ, tốt nghiệp loại khá, có bằng anh văn, vì tính cùn gần một năm kinh nghiệm, tôi có thể tìm một công việc khác cho mình như những ngày đầu mới tốt nghiệp cơ mà. Tình huống xấu nhất nếu chẳng may vì cái công việc đầu tiên bị sa thải này mà không được nhận làm đúng nghề thì tôi vẫn có thể làm được một công việc trái nghề khác với mức lương thấp hơn. Tôi còn hai tay, hai chân cùng khối óc còn hoạt động, vẫn còn hạnh phúc hơn bao nhiêu người tật nguyên cơ nhờ khác cơ mà, sợ gì mà chẳng kiếm được việc làm. Chẳng sao cả! “Sau khi đã nghĩ đến những kết quả tai hại nhất có thể xảy đến, tôi nhất quyết đành lòng nhận nó, nếu cần” (trang 31) “Vì sự lo lắng có cái kết quả khốc hại là làm cho ta mất khả năng tập trung tư tưởng. Khi ta lo, óc ta luôn luôn chuyển từ ý này qua ý khác, và cố nhiên ta mất hẳn năng lực quyết định. Trái lại khi chúng ta can đảm nhìn

thẳng vào những kết quả khốc hại và đành lòng chịu nhận nó, thì lập tức ta bỏ ngay được hết những nỗi lo lắng tưởng tượng để tự đặt ta vào một tình trạng khách quan có thể giúp ta tập trung hết tư tưởng vào vấn đề mà ta đang giải quyết.” (trang 32) Lúc này, tôi nhận thấy một điều rất quan trọng, tôi tự khắc tìm lại sự bình tĩnh đã mất trong những ngày trước, đầu óc tôi bỗng chốc bình yên và thanh thoi đến lạ. Bình thường, chúng ta lại cứ hay “quay cuồng lo lắng làm hại đời mình, không chịu nhận sự chẳng may nhất, không ráng chịu cải thiện tình thế, không vớt vát những vật còn chưa chìm trong khi thuyền đắm ... đâm ra “gây lộn một cách chua chát và kịch liệt với số phận” khiến cho đời phải tăng thêm số người mắc bệnh chán đời.” (trang 34) Chấp nhận đối diện với sự chẳng may nhất, đã giúp tôi mở được một nút thắt quan trọng của vấn đề mà tôi đang gặp phải chỉ sau khi ghi lại tất cả những khó khăn của bản thân ra giấy và bắt đầu phân tích từng nguyên nhân.

2. Nguyên nhân cho những khó khăn mà tôi gặp phải?

Công việc quá nhiều, mà công việc cụ thể của tôi là gì? Là thanh toán cho nhà cung cấp theo từng hợp đồng và thanh toán cho nhân viên. Nhưng các đối tượng này có cần thanh toán cùng một lúc cho họ không? Xếp theo thứ tự ưu tiên, thì ai cần thanh toán trước? Là nhà cung cấp. Các nhà cung cấp này có cần thanh toán đồng thời trong một ngày cho họ không? Không, vì mỗi hợp đồng có một hạn mức và thời hạn thanh toán khác nhau, việc làm sổ, báo cáo cũng chỉ tập trung vào một số ngày cuối tháng. Vậy tại sao tôi luôn muốn hoàn thành song song nhiều công việc cùng một lúc? Làm như thế có mang lại kết quả gì không? Không! Chẳng có việc nào được hoàn thành một cách trọn vẹn trong cái thời hạn mà tôi tự định ra. Tác giả đã so sánh ví von cuộc đời mỗi con người như một cái đồng hồ cát “phần trên đồng hồ đó có đựng hàng ngàn hạt cát. Và những hạt cát ấy, đều lần lần liên tiếp nhau, chui qua cái cổ nhỏ giữa để rớt xuống phần dưới. Không có cách gì cho nhiều hạt cát chui cùng một lúc được, trừ phi là đập đồng hồ ra ... Buổi sáng, thức dậy, ta có hàng trăm công việc phải làm trong một ngày. Nhưng nếu chúng ta không làm từng việc một, chậm chạp, đều đều như những hạt cát chui qua cái cổ đồng hồ kia thì chắc chắn là cơ thể và tinh thần ta hư hại mất” (trang 20) Tham lam quá chăng, khi muốn hoàn thành song song nhiều công việc cũng như muốn nhiều thật nhiều hạt cát rơi nhanh xuống đáy đồng hồ cát cùng một lúc, rớt cuộc do quá nhiều nên chúng đã bị kẹt lại ở cổ bình, chẳng thể nào rơi xuống được nữa, dù chỉ là một hạt. “Tại sao chúng ta lại điên như vậy? Điên một cách thâm trầm như vậy?” Chính nhà văn cũng phải bật thốt điều đó và dẫn ra một sai lầm mà tôi và gần như tất cả chúng ta may mắn đều có thể may mắn mắc phải. “Lạ lùng thay cái chuỗi đời của ta. Con nít thì nói: “Ước gì tôi lớn thêm được vài tuổi nữa”. Nhưng khi lớn vài tuổi rồi thì sao? Thì lại nói: “Ước gì tôi tới tuổi trưởng thành”. Và khi tới tuổi trưởng thành lại nói: “Ước gì tôi lập gia đình rồi ở riêng”. Nhưng khi thành gia rồi thì làm sao nữa? Thì lời ước lại đổi làm: “Ước gì ta già được nghỉ ngơi”. Và khi được nghỉ ngơi rồi thì lại thương tiếc quãng đời đã qua, và thấy như có cơn gió lạnh thổi qua quãng đời đó. Lúc ấy đã gần xuống lỗ rồi, còn hưởng được gì nữa. Khi ta biết được rằng đời sống ở trong hiện tại, ở trong từng ngày một, thì đã trễ quá rồi mà”. (trang 24).

Trong cuộc sống này, mỗi một chúng ta đều đi trên một con đường của riêng mình hầu như không có bản hướng dẫn, vô tình khi đến một khúc quanh, nghĩ rằng mình đã rẽ đúng hướng nhưng rồi chính cái lối suy nghĩ bó hẹp, đầy tiêu cực lại tự đẩy mình đến mé vực thăm lúc nào không biết. Đọc sách, tôi nghiệm ra nhiều điều, nghiệm ra cái khó khăn mà mình gặp phải cũng như vô vàn những vấn đề thường gặp ở tất cả những con người trẻ tuổi khi bước đầu và chạm với cuộc sống khi mới tốt nghiệp ra trường. Trăn trở, suy tư rồi học hỏi kinh nghiệm của những người đi

trước, là điều nên làm, thì tôi lại tự tạo ra “bi kịch tinh thần” cho chính mình. Và chính căn bệnh tinh thần này cũng là nguyên nhân chính cho chứng bệnh suy nhược tinh thần của tôi như bác sĩ đã chẩn đoán, tâm trí lúc nào cũng bất an cũng như nhiều chứng bệnh khác mà tác giả đã dẫn ra trong sách như đau bao tử, thần kinh thác loạn, chứng sưng khớp xương, đau răng.... Thật bất ngờ nhưng suy nghĩ một cách thấu đáo đây quả là một điều chính xác. “Một thủ đoạn mà quân phiệt tàn bạo của Trung Quốc dùng để hành hạ một tội nhân nào, họ trói kẻ bất hạnh rồi đặt dưới một thùng nước cứ đều đều nhỏ giọt... từ giọt... từ giọt... không ngừng... ngày và đêm trên đầu y. Sau cùng tội nhân thấy khổ sở như búa đập vào đầu và hoá điên. Phương pháp đó được Y-Pha-nho dùng trong những buồng tra tấn và Hitler dùng trong các trại giam. Ưu tư nào khác những giọt kia? Nó đập, đập, đập, không ngừng vào thần kinh ta, đủ sức làm cho ta điên và tự tử được.” (trang 53) Chính ta “tự giết ta bằng cái ưu sầu” chứ không ai khác (trang 41).

Lần giờ từng trang sách, tôi như khám phá thêm một chân trời mới cho mình, “Đời người ngắn lắm ai ơi” (trang 97). Bao trở ngại trong học tập tôi đã vượt qua được với thành tích cao, sao giờ đây lại bị đè bẹp bởi sự bế tắc, tuyệt vọng, bởi “những lo lắng lắt vặt, mà thắng nó chỉ cần xét chúng theo một phương diện mới mẻ” (trang 102) tôi sẽ nhanh chóng tìm lại sự bình yên trong tâm hồn mình. Bị góp ý về cách thức làm việc, nếu không đứng ở cương vị một người đã trưởng thành, đi làm nhiều năm như những đồng nghiệp khác để tiếp thu mà dưới góc độ một sinh viên mới ra trường, có năng lực, tuy kinh nghiệm còn non, đôi khi vụng về nhưng có tinh thần học hỏi, cầu tiến để đón nhận và ngày càng hoàn thiện mình như vậy có nhẹ nhàng hơn cho bản thân hay không? So sánh rồi “bất chước người thì không bao giờ đi xa được” (trang 209) Ngay chính tác giả cũng đã tự nhủ mình rằng “Mày phải là thằng cha Dale Carnegie với tất cả những lỗi lầm và kém cỏi của nó. Mày không thể là người nào khác được. Chẳng có ai là hoàn hảo cả” (trang 213) Vậy cứ dằn vặt bản thân bởi những lỗi lầm đã qua liệu có ích gì, có khiến thời gian quay trở lại để tôi sửa sai chẳng? Không, vậy thôi thì hãy “Quên nó đi” (trang 129) dùng thời gian hữu ích để kiến thiết tương lai và không nghĩ đến quá khứ nữa có hay hơn không? “Điều cần thiết ở đời không phải là biết lợi dụng những thắng lợi. Kẻ ngu nào cũng biết như thế. Nhưng biết lợi dụng những thất thế mới là điều cần thiết. Muốn được vậy, phải thông minh và chính cái thiên tư đó phân biệt người khôn với kẻ ngốc” (trang 222) Một điều cực kì đúng đắn.

Và việc nhân viên bị phê bình, trường hợp của tôi có phải là duy nhất, bao nhiêu phần trăm sẽ bị cho thôi việc ở lần đầu tiên bị khiển trách như tôi. Con số đó là rất thấp, thậm chí bằng 0, ai đi làm mà chẳng một lần bị sai sót, nếu ai làm sai bị khiển trách rồi cho thôi việc thì chắc hẳn sẽ chẳng còn ai muốn đi làm nữa, sẽ chẳng còn khái niệm người làm công ăn lương nữa đâu. Vậy lo lắng, ưu tư rồi đay nghiến với chính mình mãi để làm gì. “Bạn và tôi đều có thể giải được chín phần những âu sầu chúng ta ngay bây giờ, nếu chúng ta chịu quên ưu tư trong một lúc, vừa đủ để suy nghĩ xem, theo luật trung bình, những lo lắng của ta có lý hay không?” (trang 108).

Rồi vô vàn những khó khăn mà tôi tưởng chừng đã gặp phải trong công việc vừa qua, chỉ cần “xét chúng theo một phương diện mới mẻ” (trang 102) tôi đã có thể vượt qua nó một cách dễ dàng “... hoàn cảnh tự nó không thể làm cho ta sung sướng hay đau khổ. Chính cái cách ta phản động lại với nó làm cho ta khổ hay vui” (trang 120) Ra sức dùng vũ khí thời gian để chiến đấu với công việc từng ngày, quần quật làm từ sáng đến tối rồi cứ mãi mệt mỏi, bế tắc sau mỗi trận chiến để làm gì, sẽ linh hoạt hơn chẳng nếu đối xử với công việc một cách thân thiện, hòa nhã rồi từ từ điều khiển nó một cách bình tĩnh và có khoa học thì dễ dàng chế ngự được nó hơn. Nhà văn đã thật tinh tế và sâu

sắc khi dùng hình ảnh cái vô xe để liên tưởng đến thái độ của ta khi tiếp cận với công việc cũng như cuộc sống. “Biết có bạn tại sao những vô xe hơn lăn trên đường mà chịu được đủ cái tội tình: nào cọ vào đường, nào để lên đá nhọn không? Mới đầu các nhà chế tạo những vô xe cứng rắn. Nhưng chẳng bao lâu vô xe tan tành ra từng mảnh. Rồi họ mới chế ra những vô xe mềm hơn để làm cho sự đụng chạm trên đường dịu, nhẹ đi và những vô này "chịu đựng" được. Trên đường đời khắp khênh, bạn và tôi nếu ta học cách làm cho những sự đụng chạm dịu bớt đi, thì cuộc hành trình của ta cũng dài hơn và êm đềm, sung sướng. Nếu không theo cách ấy mà cứ chống lại với những sự khó khăn trong đời, chúng ta sẽ ra sao? Nếu không chịu "mềm mại như cây liễu" mà cứ nhất định "cứng cỏi như cây tùng" chúng ta sẽ ra sao? Dễ biết lắm. Chúng ta sẽ gây ra những xung đột bất tận trong thâm tâm ta, chúng ta sẽ lo lắng, khổ sở, cáu kỉnh và bị bệnh thần kinh.” (trang 127).

Những suy nghĩ của tôi được ghi đầy đặc lên trang giấy, mỗi khi ghi lại từng câu trả, tôi như cảm thấy gánh nặng trong lòng dường như được san sẻ dần theo từng trang viết. Việc “vạch rõ sự kiện, phân tích sự kiện” do thu thập được một cách “vô tư khách quan”, “làm như thu thập nó không phải cho tôi mà cho một người khác. Cách đó giúp tôi nhận xét một cách lạnh lùng, khách quan và diệt được hết những cảm xúc...Nói cách khác là tôi ráng thu thập đủ những sự kiện chống lại tôi, trái với ý muốn của tôi” (trang 63) rồi bắt đầu phân tích chúng từ từ, điều mà tôi học được sách và áp dụng vào thực tế bản thân, đã giúp tôi tìm thấy bao hi vọng cho cuộc sống còn quá nhiều điều tươi đẹp mà tôi đã đánh mất trong một khoảng thời gian khá dài.

Từng câu hỏi rồi câu trả lời được ghi rõ ràng từ ban đầu đến giờ và cuối cùng chốt lại ở câu “Phải thay đổi!” Nhưng thay đổi bằng cách nào? Thế là tôi bắt tay ngay vào giải quyết câu hỏi thứ ba:

Đề: Nhân bất học bất tri lý

Bài làm

Người xưa có câu :

“Ngọc bất trác, bất thành khí

Nhân bất học, bất tri lý”

Nghĩa là ngọc mà không được mài dũa thì không thể trở thành món đồ có giá trị, cũng như người mà không học thì không biết được lý lẽ. Câu nói đó đã nói lên tầm quan trọng của việc học. Và ngày nay, để xác định một lần nữa mục đích của học tập, UNESCO đề xướng: “Học để biết, học để làm, học để chung sống, học để tự khẳng định mình.” Học là trau dồi kiến thức tổng quát, là tiếp thu những cái hay, cái mới, cái tiến bộ sáng tạo... là nâng cao khả năng chuyên môn và các kỹ năng khác, đồng thời là hoàn thiện nhân cách của bản thân. Trước hết là chúng ta “học để biết”, để nhận thức được đúng, sai, tốt, xấu, hiểu rõ được các vấn đề. Quả thật là nếu không có học gì cả thì bản thân chúng ta sẽ không có hiểu biết để đánh giá, nhận định đúng một sự việc, vấn đề. Điều quan trọng hơn là sau khi hiểu được, biết được thì ta phải “làm”, phải vận dụng những gì đã học được vào thực tiễn đời sống. Có như vậy ta mới biết biết được thành quả của việc học đã đem lại, đồng thời thông qua đó cũng đóng góp một phần không nhỏ vào các hoạt động chung của xã hội. Mặt khác chúng ta còn “học để chung sống” để tạo dựng các mối quan hệ giữa người với người được hòa thuận, tốt đẹp, đầm ấm hơn nhờ tiếp thu những qui tắc giao tiếp, cách ứng xử và sự tinh tế, nhạy bén trong từng nền văn hóa. Có như vậy cuộc sống của chúng ta sẽ trở nên hòa hợp và có ích với cộng đồng. Hơn thế nữa là chúng ta còn “học để tự khẳng định mình”, để chứng tỏ bản thân mình học là vì mục đích rõ ràng với ý chí phấn đấu nỗ lực không ngừng nghỉ nhằm đạt được mục tiêu đó. Đó là một quá trình lâu dài và đòi hỏi bản thân người học sự siêng năng, chăm chỉ, sự kiên

trì, bền bỉ tới cùng. Tất nhiên thành quả của quá trình “học và làm” như vậy sẽ đem lại nhiều lợi ích và xứng đáng với công sức mà ta đã bỏ ra. Như vậy câu nói của UNESCO khẳng định rằng học tập là bước cơ bản cung cấp cho ta tri thức đồng thời hướng dẫn ta sử dụng tri thức vào các mục đích tốt đẹp. Câu nói của UNESCO đã mở ra cho ta hai khía cạnh chính của việc học: thứ nhất là học phải thông qua việc tiếp thu kiến thức trên lý thuyết; thứ hai là học phải ứng dụng thực hành trong thực tế. Hai phạm trù này luôn song đôi với nhau, bổ sung cho nhau và không thể tách rời được. Đây cũng là một trong những bước chính yếu để việc học của một người đạt được kết quả cao. Từ đó tạo cho nền tảng phát triển vững chắc, có năng lực trong công việc chuyên môn, rèn luyện nhân cách bản thân tốt đẹp hơn, góp phần xây dựng xã hội văn minh, hiện đại, tiến bộ hơn về cả “bộ mặt” lẫn con người.

Nhưng bên cạnh đó vẫn còn có những người học với mục đích đối phó, qua loa cho có. Do vậy mà họ nắm kiến thức một cách hời hợt, không sâu không chắc. Những dạng người này cho dù có đạt được thành tích cao trong học tập thì cũng rất khó thành công một cách bền vững cho sau này được.

Tóm lại mỗi người trong chúng ta cần ý thức rõ việc học tập, xác định mục tiêu cụ thể, đúng đắn cho bản thân và nỗ lực không ngừng nghỉ nhằm đạt được mục tiêu để tạo lập cho bản thân sự tự tin bản lĩnh mạnh mẽ về năng lực của bản thân, rèn luyện đạo đức và hoàn thiện nhân cách cao đẹp.

Đề: Nỗ lực học là trách nhiệm của thanh niên

Bài làm

Lênin từng có câu: “Học, học nữa, học mãi”. Câu nói trên đã khẳng định tầm quan trọng thiết yếu của việc học. Và để việc học của chúng ta đạt được kết quả tốt đẹp thì mỗi cá nhân cần xác định rõ mục đích học tập cho bản thân. Vì lẽ đó mà UNESCO đã đề xướng: “Học để biết, học để làm, học để chung sống, học để tự khẳng định mình”. Vậy chúng ta hãy cùng làm rõ vấn đề trên.

“Học” là sự tiếp thu kiến thức ở nhiều lĩnh vực không chỉ từ nhà trường mà còn từ cuộc sống. Ông bà ta khi xưa thường khuyên con cháu: “Không biết thì hỏi, muốn giỏi phải học”. Thật vậy, để mở mang sự hiểu biết cũng như tích lũy tri thức quý giá thì con người ta luôn phải trải qua quá trình học tập không ngừng nghỉ. Bạn có thể biết được những điều hay, mới lạ, bổ ích bằng cách tìm tòi học hỏi qua sách vở, qua thầy cô, bạn bè cũng như từ thực tế cuộc sống. Chỉ cần luôn cố gắng và có tinh thần ham học hỏi, chắc chắn ta sẽ giải đáp được những điều ta muốn biết và hơn nữa là hiểu thêm về những điều ta chưa biết. Nhờ vậy mà bản thân luôn bắt kịp với thời đại, với sự phát triển vượt bậc của xã hội. Bên cạnh việc học để tiếp thu kiến thức, chúng ta còn cần xác định cho mình một mục đích học tập quan trọng khác nữa, đó là “học để làm”. Ta có thể hiểu “học để làm” ở đây là vận dụng những kiến thức mình đã học vào cuộc sống. Hay nói rõ hơn là học cho tương lai, học để mai sau có thể kiếm được công việc, nghề nghiệp ổn định nhờ đó nuôi sống bản thân và cống hiến sức lực, trí tuệ cho đất nước... Vậy còn “học để chung sống” là như thế nào? Hẳn ai cũng biết, cuộc sống quanh ta vốn muôn màu muôn vẻ, đa dạng và vô cùng phức tạp với nhiều mối quan hệ. Việc “học” trong trường hợp này được hiểu là học cách đối nhân xử thế, học những điều hay lẽ phải cũng như cách sống đẹp. Quan hệ giữa người với người đi đến tốt đẹp, hoà hảo hay mâu thuẫn, xung đột đều là do chúng ta quyết định. Nếu biết cư xử phải lẽ với nhau, biết nghĩ cho nhau, cho tập thể thì hẳn mỗi người đều cảm nhận được niềm hạnh phúc khi cho đi và nhận lại. Mặt khác, “học để chung sống” còn là học tập và tuân theo những chuẩn mực về đạo đức,

pháp luật để trở thành một công dân gương mẫu, góp phần xây dựng bộ mặt văn minh, tích cực cho đất nước. Cuối cùng là “học để tự khẳng định mình”. Ai mà không muốn được mọi người kính nể, ai mà không muốn đạt được địa vị cao cũng như gặt hái được thành công trong cuộc sống. Thế nhưng không phải muốn là có thể có được mà ta phải trải qua sự rèn luyện, học tập chăm chỉ. Vì lẽ đó mà mỗi chúng ta phải luôn nỗ lực tìm tòi kiến thức, cố gắng học thật giỏi để chứng minh được mình là người hữu ích và khẳng định tài năng của chính bản thân. Có thể nói, bốn yếu tố trên đóng vai trò hết sức quan trọng cho sự học. “Học để biết, học để làm, học để chung sống và học để tự khẳng định mình” là yêu cầu tiếp thu kiến thức rồi vận dụng nó vào thực hành, vào hành động trong cuộc sống từ đó hoàn thiện nhân cách và khẳng định chính bản thân. Là học sinh, việc đầu tiên chúng ta cần làm là phải ra sức học tập văn hoá để ứng dụng kiến thức đã học vào thực tế. Nhưng học giỏi vẫn chưa đủ mà ta còn phải rèn luyện nhân cách, đạo đức. Có những người rất giỏi giang, thành đạt nhưng chỉ biết có bản thân mình mà không nghĩ đến tập thể, không bao giờ biết giúp đỡ cộng đồng, giúp đỡ những người có hoàn cảnh khó khăn hơn mình. Như vậy là họ đã bỏ qua việc học để chung sống với xã hội. Cũng có những bạn chẳng xác định được mình học để làm gì. Các bạn ấy chỉ học qua loa, đối phó sao cho đủ điểm, học chỉ vì nghĩ ba mẹ ép buộc mà không hiểu rằng việc học có ý nghĩa rất quan trọng cho tương lai của mình. Bởi lẽ đó, mỗi học sinh hãy luôn có ý thức học tập và có trách nhiệm với chính bản thân cũng như gia đình và xã hội. Tóm lại, việc học là rất quan trọng không chỉ với mỗi cá nhân mà nó còn ảnh hưởng trực tiếp đến xã hội. Do đó, mỗi chúng ta, nhất là thế hệ thanh niên thế kỉ XXI hãy xác định cho mình mục đích học tập và phấn đấu nỗ lực hết mình để mai này trở thành công dân có ích, góp phần xây dựng đất nước thêm giàu mạnh.

Học để làm gì?....

Bài làm

Con người luôn luôn có nhu cầu học hỏi, mở mang tầm hiểu biết. Chính nhờ việc tích lũy và tìm tòi tri thức mà con người có sự phát triển vượt bậc như ngày nay. Trong xã hội, những con người có hiểu biết rộng luôn được trọng vọng, những người cầu tiến, ham học hỏi luôn được mọi người quý trọng, giúp đỡ. Tuy vậy, không phải ai cũng có thể hiểu hết được mục đích cũng như tầm quan trọng của việc học. Chính vì vậy mà UNESCO – Tổ chức Giáo dục – Khoa học – Văn hóa của Liên hiệp quốc đã đưa ra đề xướng: “học để biết, học để làm, học để chung sống, học để tự khẳng định mình” như một định hướng cho việc học tập của mọi người. “Học” là quá trình tiếp thu và tích lũy kiến thức. Chính từ quá trình này, chúng ta mới biết được những điều cần thiết làm hành trang trong đời. Có học, chúng ta mới có đủ kiến thức để giải quyết những khó khăn và đạt được những thành công trong công việc. Có tìm tòi về thế giới, chúng ta mới biết về những nền văn hóa mới, mới biết được cách tôn trọng sự khác biệt giữa các quốc gia, từ đó, chúng ta mới có thể chung sống trong hòa bình, hòa hợp. Và có học, chúng ta mới có thể tạo được chỗ đứng riêng của mình, khẳng định được bản thân trong xã hội. Đó chính là những tác động to lớn của việc học mà UNESCO muốn gửi gắm trong câu “học để biết, học để làm, học để chung sống, học để tự khẳng định mình”. Chẳng phải, đây là những điều chúng ta luôn mong muốn, luôn đặt làm mục tiêu hàng đầu để phấn đấu, nỗ lực hay sao? Thông qua lời đề xướng, UNESCO đã mang đến cho chúng ta một thông điệp: việc học sẽ mang lại những thay đổi to lớn cho cuộc đời mỗi con người và có thể là cả thế giới. Kiến thức là một kho tàng bao la vô tận. Tất nhiên là không một ai có thể nắm giữ hết

kho tàng ấy, bởi vì nó quá to lớn và luôn luôn mở rộng không ngừng. Tuy vậy, con người chúng ta luôn có khao khát được chinh phục kho tàng này, dù việc đó chẳng dễ dàng gì. Và chỉ có việc học mới có thể giúp chúng ta thực hiện ước mơ đó. Chúng ta có thể học từ nhiều nguồn, bằng nhiều cách khác nhau. Không có một công thức nào, cũng không có giới hạn nào về thời gian và không gian cho việc học cả. Chúng ta có thể học từ thầy cô, bạn bè, mọi người xung quanh; học từ những kinh nghiệm trong cuộc sống,... rồi lại mang những kiến thức đó áp dụng vào cuộc sống, “làm giàu” cho bản thân ta cả về vật chất lẫn tinh thần và thậm chí giúp đỡ những người khác. Một đất nước có nhiều công dân có trình độ, có tri thức sẽ phát triển rất nhanh và nhanh chóng trở thành một nước phát triển, giàu có, thịnh vượng.

Dân tộc ta có truyền thống hiếu học từ ngàn đời nay. Xưa kia, có không ít những vị Trạng nguyên nhà nghèo nhưng vẫn quyết chí học hành, dùi mài kinh sử, gắng đem công sức, hiểu biết của bản thân ra xây dựng đất nước. Nhiều người trong số họ đã giúp đất nước ta giữ vững độc lập, chủ quyền. Họ đã khẳng định được mình và được lịch sử vinh danh. Ngày nay, hàng ngàn học sinh trên cả nước dù gặp khó khăn về vật chất nhưng vẫn cố gắng đi học vì họ biết rằng học tập là con đường duy nhất có thể thay đổi cuộc sống của họ, giúp họ chứng tỏ được mình trong xã hội. Thậm chí, cả những người đã có địa vị, có được nhiều thành công trong công việc vẫn phải học. Họ không nhất thiết phải đi học, song họ đã tự ý thức được tầm quan trọng của việc học đối với cuộc sống, với công việc, với sự nghiệp của mình. Có lần, một tờ báo đăng một bài viết về lớp học tiếng Việt ở Đức, về việc học tiếng Việt, văn hóa Việt của những người Đức chuẩn bị sang Việt Nam là việc. Không ai yêu cầu họ làm như vậy, nhưng họ biết đó là những điều cần thiết cho cuộc sống của họ ở một đất nước mới với nền văn hóa khác biệt rất nhiều so với văn hóa Đức. Học hành có ý nghĩa to lớn như vậy, song không phải ai cũng nắm bắt được mục đích của việc học. Có những bạn học sinh chây lười, chán nản, bỏ bê học hành; lại có những bạn học hành qua loa, không nghiêm túc với hy vọng vượt qua được những kỳ kiểm tra mà không chú ý đến việc học thực chất. Như vậy, làm sao các bạn có thể nắm bắt được những kiến thức cần thiết cho mai sau? Liệu rồi đây, các bạn sẽ đương đầu với những thử thách trong cuộc sống như thế nào nếu không có một nền tảng tri thức vững chắc? Lại còn những bạn học hành rất chăm chỉ, luôn luôn dành thời gian cho việc học mà quên mất thời gian cho thế giới bên ngoài. Có lẽ các bạn quên rằng thế giới ấy luôn ẩn chứa những bài học bất ngờ mà sách vở không bao giờ có thể dạy cho các bạn được. Và cũng chính thế giới ấy mới là nơi các bạn thực hành và trải nghiệm những kiến thức các bạn học được. Học hành rất quan trọng, song cách học cũng như cách sắp xếp, cân bằng thời gian giữa học và thư giãn cũng rất quan trọng. Nếu không biết phương pháp học phù hợp thì dù học rất nhiều song ta không tiếp thu được bao nhiêu, còn nếu không cân bằng được thời gian ta sẽ bị quá tải, từ đó dẫn đến chán nản rồi cuối cùng là lười học. Một trò chơi nhỏ, một bản nhạc hay một bộ phim yêu thích sẽ giúp ta xua tan căng thẳng, chuẩn bị cho việc tiếp thu những kiến thức mới. “Học để biết, học để làm, học để chung sống, học để tự khẳng định mình” là một điều đúng đắn, và lời đề xướng này càng có ý nghĩa hơn nữa khi con người càng ngày càng phát triển hơn, tiến bộ hơn và chân trời tri thức ngày một rộng hơn. Trong tương lai, khi toàn thế giới đã chuyển sang nền kinh tế tri thức, kiến thức sẽ là nhân tố chính để có được chỗ đứng trong xã hội. Nếu không muốn bị bỏ lại phía sau nhân loại thì ta chỉ có một con đường là học mà thôi. Học để có thể tiến ra thế giới, “sánh vai cùng các cường quốc năm châu” với một thái độ kiêu hãnh chứ không phải tự ti, rụt rè

Lý tưởng là ngọn đèn soi sáng

Bài làm

Cuộc sống ngày càng vận động và phát triển theo chiều hướng mới. Để tồn tại và có một cuộc sống bền vững thì mỗi người chúng ta cần phải có một phương hướng sống nhất định, một lí tưởng mà ta sẽ hướng tới để thực hiện trong suốt cuộc đời. Nhà văn Nga Lép Tôn-xtôi đã nói: “Lí tưởng là ngọn đèn chỉ đường. Không có lí tưởng thì không có phương hướng kiên định, mà không có phương hướng thì không có cuộc sống”. Vậy cuộc sống sẽ ra sao nếu mỗi người không có lí tưởng xác định? Cuộc đời sẽ ra sao nếu mỗi người chỉ sống vì những mục đích không rõ ràng và chỉ cho bản thân mình?

Thoạt đọc qua, ta sẽ cảm thấy câu nói trên hơi khó hiểu. “Lí tưởng” là gì? Đó chính là cái đích của cuộc sống mà mỗi con người khát khao đạt được. Còn “ngọn đèn”, đó là một vật dùng để thắp sáng vào ban đêm, nhờ có nó mà ta thấy được rõ đường đi và những vật xung quanh. “Phương hướng kiên định” chính là mục tiêu, là đường lối xác định sẽ thực hiện một cách quyết tâm và không thay đổi. “Cuộc sống” là cuộc đời thực tiễn của mỗi người, nhưng đó sẽ là cuộc đời có ý nghĩa, cuộc đời tươi đẹp khi mà con người sống chứ không phải tồn tại. Cuộc sống đó là thành quả rực rỡ của một cuộc sống có lí tưởng. Qua đó, ta thấy câu nói của Lép Tôn-xtôi mang một nghĩa rất rõ ràng: sống trên đời, mỗi con người cần phải có riêng cho mình một lí tưởng sống, đó chính là ngọn đèn chỉ phương rõ ràng nhất. “Lí tưởng” rất quan trọng với chúng ta. Vì nếu sống mà không có lí tưởng thì chúng ta sẽ khó mà xác định những việc nên làm, còn nếu có xác định được thì cũng không có quyết tâm để thực hiện cho tới nơi chốn. Như trong học tập, nếu không chắc chắn mục tiêu học để làm gì thì khi gặp khó khăn, ta dễ buông xuôi và không chịu cố gắng. Bên cạnh đó, khả năng thực hiện sai hướng hay cảm thấy khó khăn hơn khi không xác định được lí tưởng là rất lớn. Chẳng hạn ta muốn trở thành bác sĩ nhưng không xác định được là sẽ trở thành bác sĩ gì, thì khi dần thân vào con đường học vấn ta sẽ cảm thấy lạc lõng với chính mục tiêu mình đề ra. Và cuộc sống sẽ tẻ nhạt biết bao khi con người ta sống thiếu “lí tưởng”. Thiếu lí tưởng, ta dễ nản chí, ta dễ cảm thấy buồn chán với chính cuộc đời của mình. Vậy một người có lí tưởng là người như thế nào? Đó chính là người luôn xác định rõ mục tiêu sống và tận tụy với những việc mà mình cần hoàn thành, thể hiện rõ thái độ quyết tâm vươn tới sự hoàn thiện bản thân, mong muốn cống hiến cho sự nghiệp chung. Hơn thế nữa đó là một người sẵn sàng hi sinh cho lí tưởng của mình, chấp nhận sự thất bại và khó khăn để đạt đến cái đích cuối cùng của cuộc đời. Đôi khi lí tưởng của một người chỉ là kiếm được việc làm ổn định và có một gia đình đầm ấm nhưng để thực hiện được thì người đó cũng phải trải qua nhiều khó khăn. Và dù cho đó chỉ là một lí tưởng tưởng chừng như rất đơn giản nhưng vẫn xứng đáng nhận được sự tôn trọng từ những người xung quanh. Vì người đó đã có được lí tưởng riêng để thực hiện chứ không như nhiều người sống hơn nửa cuộc đời vẫn chưa biết đâu là lí tưởng của đời mình và vẫn còn đang quẩn quanh... Ngày 5-6-1911, người thanh niên Nguyễn Tất Thành đã ra đi với một lí tưởng suốt đời “tìm ra con đường giải phóng đất nước, quyết tâm vì Tổ quốc độc lập, vì dân tộc Việt Nam tự do và bền vững”. Đó cũng chính là lí tưởng của tất cả thanh niên trong thời chiến. Nhưng ngày nay khi đất nước ta đã hoàn toàn độc lập và đang trên đà phát triển nhanh thì lí tưởng của thanh niên đã khác đi rất nhiều. Tất nhiên mỗi thanh niên sẽ có cho mình một lí tưởng riêng, tùy thuộc vào hoàn cảnh sống, địa vị và cách sống của mỗi người nhưng nếu lí tưởng đó chỉ phục vụ cho lợi ích của bản thân thì đó không hoàn toàn là lí tưởng mà đó chính là lối suy nghĩ ích kỉ và cá nhân. Vì thế thanh niên ngày nay cần có một lí tưởng chung là: không

ngừng phấn đấu vì một đất nước Việt Nam “dân giàu nước mạnh, xã hội công bằng dân chủ văn minh”. Mà muốn có được những lí tưởng có nghĩa cho bản thân và cho xã hội như vậy thì mỗi người nhất là thanh niên học sinh ngay từ khi ngồi trên ghế nhà trường đã xác định được cho mình mục đích của việc học tập, phân biệt được mục đích đó là đúng hay sai và xác định xem khả năng của mình có thực hiện được hay không. Bên cạnh đó cần biết lắng nghe lời khuyên của những người xung quanh như cha mẹ, thầy cô để có một “phương hướng kiên định” cho chính mình. Một xã hội sẽ phát triển vững bền khi có những con người có chung một lí tưởng cao đẹp là sống vì Tổ quốc, vì mọi người.

Câu nói của Lép Tôn-xtôi đã để lại nhiều nghĩa thật sâu sắc và đầy tính nhân văn khi ông đã nhấn mạnh sự quan trọng của lí tưởng đối với mỗi người qua việc ví lí tưởng với phương hướng kiên định và cuộc sống. Cuộc sống ngày càng khác đi, mỗi người chúng ta cần có một lí tưởng để thực hiện trong cuộc đời, em cũng vậy, em sẽ luôn phấn đấu để hoàn thành lí tưởng của mình: trở thành một công dân có ích cho xã hội, đóng góp sức mình vì sự nghiệp chung của dân tộc. Để mỗi ngày trôi qua, sẽ có thêm một ngày mới được chiếu sáng bởi lí tưởng cuộc đời..

Sống sao cho khỏi phải xót xa...

Bài làm

Mùa xuân là mùa đẹp nhất trong năm ,tuổi trẻ của thanh niên cũng như mùa xuân. Là lứa tuổi đẹp nhất trong mỗi cuộc đời. Thanh niên là lứa tuổi với nhiều ước mơ , dự định và hoài bão lớn nhất .Để có thể làm tốt những hoài bão đó thì những thanh niên đó cần phải có một mục đích sống một lí tưởng sống . Vậy lí tưởng sống của thanh niên ngày nay là gì?

Bạn có biết tại sao chúng ta lại được sống trong một đất nước độc lập ngày nay không? Vì sao một đất nước nhỏ như chúng ta lại có thể đánh thắng được giặc ngoại xâm hùng mạnh không? Đó chính là nhờ lí tưởng của ông cha ta ngày xưa. Trong sự nghiệp chống ngoại xâm bảo vệ Tổ quốc, đã có hàng triệu thanh niên lên đường ra trận, dũng cảm chiến đấu, hy sinh cuộc đời thanh xuân đẹp nhất của mình, góp sức quan trọng cùng toàn dân tộc đánh thắng hai kẻ thù hùng mạnh của thời đại là thực dân Pháp và đế quốc Mỹ, đem lại độc lập, tự do cho Tổ quốc. Họ đã có những lý tưởng sống đẹp họ chiến đấu hi sinh vì Đất nước thân yêu. Vậy sống trên 1 đất nước hòa bình độc lập này chúng ta cần phải làm gì để tiếp bước ông cha ta với sứ mệnh xây dựng Việt Nam thành một quốc gia hùng mạnh đang đặt lên vai thanh niên chính họ phải lĩnh sứ mệnh vô cùng cao cả và thiêng liêng này bởi họ là chủ nhân, là tương lai, là ‘mùa xuân’ của dân tộc . Thanh niên sống là phải có lý tưởng. Để thực hiện được lý tưởng đó mỗi thanh niên chúng ta cần phải trang bị một hành trang thật vững chắc để vào đời bằng việc học tập và phải sống có đạo đức. Nhưng nhìn thẳng vào thực tế hiện nay, khi đất nước ta đang có nguy cơ tụt hậu về kinh tế, tệ nạn xã hội ngày một gia tăng thì thanh niên chưa chứng tỏ đầy đủ được vai trò, trọng trách của mình trước sứ mệnh của đất nước. Mà lại có nhiều thanh niên ngày nay chỉ biết sống cho chính bản thân mình , những người có lối sống buông thả, sống cho qua ngày. Họ chùn bước trước khó khăn, lắc đầu trước thử thách và sống vô trách nhiệm với xã hội. Bởi lẽ một điều, họ vẫn còn mặc cảm với quê hương. Thái độ đáng trách này biểu hiện ở những người ta sống tha hương, chỉ biết sống vì

đồng tiền, lúc nào cũng đem lợi ích của mình lên bàn cân để so đo, tính toán. Bảo vệ quyền lợi của mình, đó là đúng, nhưng đừng như đừng quá vì bản thân mà xem nhẹ công đồng. Đó là lối sống ích kỷ. 'Sống' - Đó chỉ là một từ đơn giản thôi nhưng nó hàm chứa biết bao nhiêu điều. Sống vì điều gì và sống như thế nào. Điều đó tùy thuộc vào sự lựa chọn của mỗi người trong chúng ta. Để thanh niên ngày nay trở thành trụ cột của nước nhà không chỉ ở hiện tại mà ngay cả trong tương lai thì vấn đề sống còn là thanh niên phải xác định được cho mình một lý tưởng; sau khi đã xác định được phải phấn đấu để thực hiện lý tưởng đó. Chỉ có như thế thanh niên Việt Nam mới có thể hoàn thành được sứ mệnh mà đất nước giao phó và có thể ngẩng cao đầu với thanh niên thế giới. Mỗi thanh niên sẽ có quan niệm riêng của mình về lý tưởng, tùy thuộc vào hoàn cảnh, trình độ, lý tưởng đó phù hợp với xu thế chung của đại đa số thanh niên, và mang lại lợi ích cho dân tộc đó mới thật sự là lý tưởng. Con người ta luôn khát vọng hướng tới cái cao cả tức là hướng tới chân lý, những người sống phấn đấu hướng tới cái cao cả thường được gọi là người có lý tưởng. Như vậy chân lý không chỉ là ngọn đèn pha mà còn là cái đích của lý tưởng. Trong công cuộc đổi mới của đất nước, nhất là thời kỳ hội nhập kinh tế thế giới, thanh niên chính là nguồn nhân lực chất lượng cao nhanh chóng nắm bắt khoa học công nghệ hiện đại ở mọi lĩnh vực để phát triển đất nước. Thanh niên Việt Nam đã thể hiện rất nhiều ưu điểm như thông minh, cần cù, chịu khó, ham học hỏi, tiếp thu cái mới nhanh... Nhiều bạn trẻ đã thể hiện lối sống cao đẹp, thổi bùng ngọn lửa vì cộng đồng và không cam chịu đói nghèo. Các mùa hè tình nguyện đã thu hút hàng nghìn trí thức trẻ tình nguyện lên đường về nông thôn, miền núi. Nhiều dự án lớn do thanh niên đảm nhiệm... Kế thừa lời dạy về lý tưởng cho thanh niên của Hồ Chí Minh, kết hợp với thực tiễn ngày hôm nay của đất nước, thanh niên có thể xây dựng cho mình một chân lý - một lý tưởng: Không ngừng phấn đấu xây dựng Việt Nam trở thành một nước “Dân giàu, nước mạnh, xã hội công bằng, dân chủ, văn minh”. Tất nhiên sự nghiệp to lớn này là của toàn dân tộc nhưng thanh niên giữ một vai trò quan trọng, bởi sự nghiệp này không phải một sớm một chiều mà đạt được; cần có thời gian, ngắn hay dài tùy thuộc vào sự phấn đấu của chúng ta. Thanh niên là lớp người trẻ tuổi sẽ kế tục và biến sự nghiệp này thành hiện thực. Giống như câu nói “Tinh thần của tuổi trẻ là đá quý kỳ lạ có thể nung sắt thành vàng”

Là 1 thanh niên thế kỉ 20 với bước hội nhập hiện nay, với những lý tưởng và hoài bão lớn, chúng ta hãy ra sức học tập và sống có đạo đức. Để thật sự là 1 người có ích trên xã hội này. Chúng ta ai cũng sống có khát vọng, hoài bão và hết mình vì nó. 'Cái quý nhất của con người là cuộc sống, đời người chỉ sống có một lần, phải sống sao cho khỏi phải xót xa, ân hận vì những năm tháng sống phí, cho khỏi phải hổ thẹn vì những năm tháng sống hoài, sống phí...Sống có lý tưởng để đưa đất nước mình đi lên hội nhập với các cường quốc năm Châu.

Môi trường và cuộc sống con người

Đề: Anh/chị hãy viết một bài văn ngắn (không quá 400 từ) phát biểu ý kiến về tầm quan trọng

Bài làm

Vấn đề cần bàn “tầm quan trọng của môi trường tự nhiên đối với cuộc sống con người” thuộc về nội dung kiến thức của môn Địa lý. Được một giáo viên môn Địa lý hướng dẫn, chúng tôi đã tìm cuốn SGK Địa lý 10, chương trình chuẩn, mã số CH016T8, 2008 do GS. Lê Thông chủ biên thì thấy các bài có nội dung: “Môi trường và tài nguyên thiên nhiên” (trang 159) và “Môi trường và sự phát triển bền vững” (trang 163). Hai bài nói trên đã đề cập đến nội dung khái niệm

môi trường, chức năng, vai trò của môi trường đối với cuộc sống con người và vấn đề bảo vệ môi trường sống để phát triển bền vững.

So sánh giữa đáp án của Bộ GT-ĐT cho câu hỏi này và nội dung trong SGK Địa lý 10:

Đáp án môn Ngữ văn của Bộ GD-ĐT

Kiến thức SGK Địa lý 10 (2008)

- *Nêu vấn đề cần nghị luận. (0,25 điểm)* “Môi trường sống của con người, tức là tất cả hoàn cảnh bao quanh con người, có ảnh hưởng đến sự sống và phát triển của con người (như là một sinh vật và như là một thực thể xã hội), đến chất lượng cuộc sống của con người.

- *Môi trường tự nhiên gồm nhiều yếu tố như nước, không khí, đất... (0,5 điểm)*
... Môi trường tự nhiên bao gồm các thành phần của tự nhiên: - Địa hình, địa chất, đất trồng, khí hậu, nước, sinh vật” (trang 159).

- *Môi trường tự nhiên rất quan trọng đối với cuộc sống của con người. (1,0 điểm)* “Môi trường địa lý có ba chức năng chính:

+ Là không gian sống của con người;

+ Là nguồn cung cấp tài nguyên thiên nhiên;

+ Là nơi chứa đựng các chất phế thải do con người tạo ra” (trang 160).

- *Hiện nay, môi trường đã và đang bị phá hủy, ô nhiễm ở nhiều nơi, tác động xấu đến đời sống cộng đồng; có nhiều nguyên nhân nhưng chủ yếu là do nhận thức và hành động sai trái của con người. (0,75 điểm)* “... môi trường sinh thái bị ô nhiễm và suy thoái nghiêm trọng (...) Những vấn đề về môi trường mà loài người đang phải giải quyết trước hết là là hậu quả của sự tác động không hợp lý của con người tới môi trường” (trang 163).

- *Mỗi người đều phải có trách nhiệm bảo vệ môi trường. (0,5 điểm)* “Phải bằng mọi cách sử dụng hợp lý tài nguyên, bảo vệ môi trường, để xã hội phát triển... tạo nền tảng cho sự phát triển tương lai” (trang 163).

Mặc dù là đề thi tốt nghiệp THPT môn Ngữ văn, song thí sinh có thể dựa vào kiến thức trong cuốn SGK Địa lý 10 để làm bài (thậm chí có thể chép hay thuộc lòng nguyên văn các ý chính) là hầu như đã thỏa mãn các yêu cầu của đáp án.

Nhiều nội dung trong SGK Địa lý 10 còn hay hơn, cụ thể hơn đáp án, đặc biệt là ở vấn đề mấu chốt về tầm quan trọng của môi trường tự nhiên đối với cuộc sống con người.

Giá như đề thi yêu cầu thí sinh bàn về nội dung: “Suy nghĩ và hành động để bảo vệ môi trường” thì mới đúng là đề nghị luận xã hội.

Giữ lấy truyền thống dân tộc

Bài làm

Từ thời xa xưa, ông bà ta đã thường sử dụng những câu thành ngữ, tục ngữ để răn đe dạy và nhắc nhở con cháu của mình về những phẩm chất, đạo lý cần thiết mà mỗi người ai cũng phải có như là: “một lòng thờ mẹ kính cha, cho tròn chữ hiếu mới là đạo con”, “ăn quả nhớ kẻ trồng cây”, “bầu ơi thương lấy bí cùng, tuy rằng khác giống nhưng chung một giàn”.....các câu tục ngữ, thành ngữ ấy thể hiện lòng hiếu thảo, sự biết ơn và lòng thương người... Trong đó, có câu tục ngữ “uống nước nhớ nguồn” thể hiện phẩm chất đạo đức quan trọng của người Việt Nam, nhất là trong

bối cảnh đất nước mình đang ngày một phát triển để hội nhập với nước ngoài thì đạo lí này càng trở nên sâu sắc hơn. Sau đây, tôi và các bạn hãy cùng nhau làm rõ câu tục ngữ này để có thể hiểu tận tường những ý tứ của người xưa muốn rằng dạy chúng ta thông qua câu tục ngữ này.

Thoạt nghe qua thì chắc hẳn ai cũng có suy nghĩ này rất đơn giản, rất dễ hiểu. “Nước” là một thứ vô cùng quý giá, không có nước, con người và cây cỏ sẽ bị hủy diệt, không có sự sống. “Nguồn” là nơi xuất phát của dòng nước, nhưng đó chỉ là nghĩa đen của câu tục ngữ. Bên cạnh đó vẫn còn hàm ý sâu xa trong câu tục ngữ đó chính là lòng biết ơn. “Nước” chính là những thành quả mà cha anh ta đã có công xây dựng nên. Vì vậy, khi thừa hưởng thành quả đó, chúng ta phải biết nhớ đến những người đã tạo ra nó, đồng thời phải biết giữ gìn quý trọng và không được lãng phí. Mặt khác, chúng ta phải có bổn phận phát huy phẩm chất đạo đức tốt đẹp này và truyền lại cho các lớp đàn em sau.

Với những lời lí giải trên, chắc hẳn tôi và các bạn có thể hiểu được thế nào là “uống nước nhớ nguồn” và tại sao khi “uống nước” chúng ta phải “nhớ nguồn”. Trước tiên chúng ta phải thừa nhận một điều rằng đây là một đạo lí đúng và mỗi người cần phải thực hiện. Trong thiên nhiên và xã hội, không có sự vật nào là không có nguồn gốc. Trong cuộc sống, không có thành quả nào không do công sức lao động tạo nên. Trong lịch sử Việt Nam đã trải qua hai cuộc kháng chiến chống Pháp và chống Mĩ vô cùng gian khổ, nhiều người hi sinh tuổi thanh xuân, hạnh phúc cá nhân và hơn thế nữa, có người đã phải hi sinh cả mạng sống của mình để chiến đấu giành lại độc lập cho đất nước. Họ đã chiến đấu với một ý chí kiên cường, anh dũng với mong muốn đất nước sớm được thống nhất và độc lập. Ngày nay, đất nước ta đã có được những điều đó và ngày một phát triển, hội nhập với thế giới. Đó chính là nhờ vào những công lao của cha anh ta, của những người đi trước. Chúng ta là những lớp đàn em, những thế hệ đi sau nên được thừa hưởng những thành tựu mà cha anh ta đã tạo ra. Vì vậy, chúng ta phải nhớ đến những người đã tạo ra những thành quả cho chúng ta. Ta phải biết đền đáp xứng đáng, đó chính là bổn phận tất yếu mà mỗi người chúng ta phải thực hiện. Ví dụ như: Hằng năm, nhà nước ta thương xây dựng nhà tình nghĩa tình thương cho các bà mẹ Việt Nam anh hùng, cấp vốn cho những thương binh liệt sĩ và tạo điều kiện cho họ làm ăn để cải thiện cuộc sống. Đó chỉ là một phần nhỏ những gì chúng ta làm được so với những gì mà cha anh ta đã làm. Ngoài ra, lòng biết ơn giúp ta gắn bó với người đi trước, với tập thể..., từ đó hình thành một xã hội thân ái, đoàn kết. Ở nhà trường, các bạn học sinh cùng nhau quyên góp tiền để giúp đỡ xây dựng nhà tình thương hay tặng quà cho những gia đình thương binh, liệt sĩ và ở mỗi khu phố, phường xã thì mỗi gia đình nhỏ cũng làm giống như vậy...thể hiện tính đoàn kết của một xã hội thân ái. Nếu thiếu lòng biết ơn, con người sẽ trở nên ích kỉ, dễ thoái hóa và trở thành kẻ ăn bám gia đình và xã hội. Vì không có lòng biết ơn, ta sẽ không biết quý trọng những thành quả của người khác tạo ra và sẽ sử dụng một cách lãng phí.

Để thực hiện tốt việc nhớ nguồn, trước hết chúng ta phải biết tự hào về truyền thống, văn hóa của dân tộc, phải có ý thức giữ gìn bản sắc văn hóa quê hương và sử dụng thành quả lao động một cách tiết kiệm. Ta phải biết tiếp thu một cách có chọn lọc những tinh hoa của nhân loại để làm cho truyền thống của nước nhà ngày một phong phú. Về phần mình, chúng ta phải học tập nghiêm túc để sau này tạo ra được chính thành quả cho mình, cho xã hội, đó chính là biểu hiện cụ thể của lòng biết ơn.

Qua câu tục ngữ này, chúng ta đã rút ra được bài học cụ thể cho bản thân: “uống nước nhớ nguồn” trước hết là nhớ công sinh thành, dưỡng dục của thầy cô, sự quan tâm giúp đỡ của mọi

người xung quanh, công lao của những thế hệ đã đi trước. Chúng ta phải sống sao cho trọn tình, trọn nghĩa, phải biết quý trọng và giữ gìn những thành quả mà mình được hưởng. Ta hãy học tập và làm việc sao cho xứng đáng với đạo lý làm người và truyền thống dân tộc.

12a6-29-0910

Sống là cho...

Bài làm

Bạn nghĩ gì???...

Có ai đó nói rằng, khi quay ngược trái tim mình lên, trái tim sẽ có hình ngọn lửa. Có phải đó là ngọn lửa của tình yêu thương, của tình người ấm áp? Ngọn lửa ấm áp cho tình yêu đi đến phút sống cuối cùng.

Tôi cũng từng nghe người ta nói rằng, tuổi trẻ mang trái tim và tình yêu đầy nhiệt huyết, có thể cống hiến hết mình cho tình yêu và lý tưởng. Nhưng phải chăng chính vì trái tim nhiệt huyết ấy mãi mê chạy theo những đam mê hoài bão mà quên mất ngọn lửa yêu thương?

Tôi đã từng chứng kiến cảnh một bà già mù lòa dắt theo một đứa bé nhỏ đi ăn xin trong trời mưa gió lạnh căm căm, không một manh áo ấm. Nhưng đi đến đâu người ta cũng xua đuổi.

Người bán hàng sợ “đông”, sợ hôi, sợ bẩn, sợ cả một ngày bị bà già “ám vía” mà không bán được hàng. Người qua lại thì muốn đi thật nhanh, tránh động phải bà lão kéo bẩn những bộ cánh đắt tiền. Họ thì thầm: “Thời nay người già ăn mày không hiếm. Thóc đâu mà đãi gà rừng”...

Một đám đông xúm lại trên đường quây quanh anh thanh niên bị ngã nằm xõng xoài trên đường, máu bê bết, ánh mắt như cầu cứu van xin. Nhưng không ai để tâm. Họ tụ tập lại đây không gì hơn ngoài sự hiếu kỳ.

Người ta không muốn dây, không muốn xắn tay vào đưa anh ta đến bệnh viện vì nghĩ sẽ gặp xui xẻo, rắc rối nếu nạn nhân chết trên đường đến bệnh viện. Có người độc miệng thì nói: “Uống rượu cho lắm vào. Tự chuốc vạ vào thân, ai thương”. Người tử tế bấm máy gọi cho xe cứu thương nhưng chờ xe cứu thương nhanh cũng 15-20 phút, còn nếu lâu và bị tắc đường cũng phải đến nửa tiếng, mà sự sống lại được tính bằng giây.

Tôi đã từng chứng kiến một em bé gái mặt nhễ nhãi mồ hôi giữa trưa nắng hè đến từng cổng trường đại học cầu xin sự ban ơn của các anh chị sinh viên để có thêm chút tiền viện phí cho bố.

Em tin rằng các anh chị sinh viên, với trái tim thanh niên đầy tình yêu và nhiệt huyết có thể phần nào giảm nỗi đau đang cào cào người bố nằm chờ chết trong bệnh viện. Nhưng mọi người đứng đó nghe em trình bày rồi lại lắc đầu bỏ đi. “Lừa đảo bây giờ đâu có thiếu!”.

Một anh chàng sinh viên nọ gọi điện về cho mẹ nói đang bận thi khi được biết mẹ ốm. Sự thật là anh ta “bận” dự lễ sinh nhật của người yêu. Thoáng chút ăn năn nhưng lại tặc lưỡi cho qua: “Mẹ thì có thể một năm về thăm vài lần nhưng sinh nhật người yêu chỉ có một”. Chẳng mấy bận trẻ quên sinh nhật của người yêu, nhưng ai nhớ được ngày sinh của người mang cho mình sự sống?

Có thể bạn sợ rằng tình yêu thương của mình cho đi mà không được nhận lại, hay cho nhầm chỗ. Nhưng đâu phải trên thế giới này tất cả đều là những toan tính, dối lừa. Bà cụ dắt cháu đi ăn xin trong trời rét căm căm, cô bé con đứng cổng trường đại học cầu xin ai đó giúp bố em, để rồi chỉ nhận được những cái xua tay - dường như chính họ mới là những người đã đặt tình yêu thương và sự tin tưởng của mình vào nhầm chỗ. Có ai đó nói gia đình là tất cả, nhưng bạn đã làm gì cho gia

đình ấy? Một sự chăm sóc ân cần khi mẹ ốm, một cái nắm tay chia sẻ khi em buồn...đó là tình yêu không lời bạn dành cho họ. Giá như bạn cũng sẵn sàng chia sẻ, sẵn sàng cho đi tình thương như lúc bạn cần sự chia sẻ và tình thương ấy! Dẫu biết rằng ngọn lửa nào rồi cũng có lúc tàn. Nhưng hãy để cho ngọn lửa trong trái tim bạn sưởi ấm đến khi còn có thể. Bởi “sống là cho đâu chỉ nhận riêng mình”

Sống đẹp là gì hỡi bạn?

Bài làm

Trong cuộc sống hằng ngày mỗi người chọn cho mình những cách thể hiện khác nhau hình thành lên những cách sống khác nhau: sống đẹp, sống có ích và lối sống ích kỷ, buông thả thậm chí chìm trong vòng tội lỗi. Như vậy “sống đẹp” là một lối sống tích cực mà mỗi người cần phải hướng tới. Nhưng sống thế nào mới là lối “sống đẹp”, còn là điều băn khoăn của rất nhiều người.

“Đẹp” không phải chỉ là cái đẹp hình thức. Cái “đẹp” thể hiện từ những hành động cư xử nhỏ nhất trong cuộc sống đến nghị lực vươn lên trong mỗi con người. “Sống đẹp” trước hết phải xuất phát từ lòng nhân ái, từ chính tình yêu trong trái tim để từ đó mà sống hết mình vì người khác, để bao dung, thứ tha ... Xuất phát từ tình yêu thương nên bất cứ hành động nào dù là nhỏ nhất cũng đầy sự quan tâm, chia sẻ giữa những con người. Một sáng đến trường, bạn không sợ muộn học mà dừng lại giúp một cụ già qua đường. Mỗi ngày dành dụm tiền để ủng hộ quỹ “Vì người nghèo”. Những hành động ấy dù nhỏ nhất nhưng đều là những nghĩa cử cao đẹp.

Lại nhớ đến hơn 30 năm trước đây, người con gái Hà Nội Đặng Thuỳ Trâm xung phong vào chiến trường Quảng Trị gian khổ bản thân chịu những thiệt thòi nhưng chị vẫn dành một tình thương bao la cho những người quanh chị. Bất lực trước một ca mổ, chị đau đớn, lo lắng cho người em nuôi giờ này đang đề nặng tang tóc, đêm chị mất ngủ. Tất cả những điều ấy đều xuất phát từ lòng yêu thương trong trái tim chị! Để chính từ những lo lắng, đau đớn ấy dân tộc Việt Nam có một người con anh dũng, kiên cường tận tụy làm người. Đó là chuyện của 30 năm trước, còn giờ đây có biết bao người ngày đêm nhen lên ngọn lửa tình yêu thương trên cõi đời này. Một nhà giáo già ngày ngày đạp xe khắp chốn bán những bức hình cụ Rùa Hồ Gươm mà thầy vô tình chụp được để lấy tiền góp vào quỹ “Vì người nghèo”. Bao nhà hảo tâm, bao con người có mỗi năm lại lắng lòng mình nhớ đến những người còn trong đói khổ bần cùng. Cuộc sống muôn màu muôn vẻ tạo nên muôn nghìn gương mặt con người khác nhau: có người tốt, kẻ xấu, có những người từng gây ra tội ác. Nhưng không có ai chưa từng sai lầm. Dẫu có lầm lạc bước vào ngõ cụt vẫn có thể quay đầu lại. Chúng ta vẫn luôn dang tay chờ đón một con người mới ở những người từng mắc tội. Mỗi dịp lễ lớn, không chỉ những người ngoài khung sắt nhà lao mới náo nức chờ đợi mà những người ở trong cũng vui mừng vì mỗi dịp ấy họ lại có cơ hội được ân xá, được trở về với người thân, bè bạn. Chào đón họ bằng lòng bao dung tha thứ, tin vào một sự thay đổi ở họ đó cũng là “sống đẹp”. Chính nhờ có lòng yêu thương mà không ít người tìm lại được chính mình. Có một nhà thơ với bút danh “Hoàn Lương” từng nửa đời làm tướng cướp trên những chuyến tàu Đà Nẵng - Nha Trang, làm đại gia buôn lậu xảo quyệt, thi nhân ấy tên là “Nguyễn Đức Tân” (Đông Mỹ - Thanh Trì - Hà Nội). Nửa đời làm việc thất đức nhưng trong trại giam được nghe lời khuyên nhủ tâm tình của giám thị, như người tỉnh con mê anh tâm sự: “Đêm đêm nghe tiếng vọng vang Tiếng ngoài xã hội rộn ràng trong đêm Đã buồn lại thấy buồn thêm Khát thèm cuộc sống ấm êm ngoài đời” Và cuộc đời của tên tướng cướp ấy rẽ sang một

ngã khác khi mãn hạn tù, anh trở thành một nhà thơ, một thành viên của đội Công an xã. Khi được hỏi làm thế nào mà cá sự thay đổi lớn trong anh như vậy, tướng cướp, thi nhân ấy trả lời nhờ có sự bao dung, tình yêu của người vợ hiền và của tất cả mọi người. Nhạc sĩ Trịnh Công Sơn từng viết "Sống trên đời cần có một tấm lòng. Để làm gì em biết không? Để gió cuốn đi, để gió cuốn đi...". Gió sẽ cuốn những tấm lòng thảo thơm gieo tình yêu khắp muôn nơi, mang lại ánh sáng cho miền đất tăm tối, mang lại hạnh phúc cho những người cùng khổ. Mỗi chúng ta, hãy gửi theo gió tấm lòng mình để cứu giúp bao người và để chính chúng ta là những con người có lối "sống đẹp". "Cuộc sống không có con đường cùng chỉ có những ranh giới, điều cốt yếu là phải làm sao để vượt qua được những ranh giới ấy" (Nguyễn Khải). Cuộc sống luôn chứa đựng những thử thách, và không ai là không vấp ngã một lần. Vậy nhưng sau cú ngã đau đớn ấy, bạn làm gì mới là điều đáng nói. Trong đầu tôi cứ thể hiện lên hình ảnh con lật đật nhỏ bé miệng luôn nở nụ cười và lần nào vấp ngã cũng bật dậy, trên môi vẫn là nụ cười lạc quan. Đã bao giờ bạn được như con búp bê ấy, kiên cường và nghị lực?...Độc Đặng Thùy Trâm, những dòng tâm sự của chị, từng câu từng chữ bao giờ cũng tràn ngập một lòng ham sống phi thường. "Đời phải trải qua giông tố nhưng chớ cúi đầu trước giông tố ". Câu nói tâm đắc ấy của chị, giờ đây, mỗi chúng ta cũng phải lấy đó làm châm ngôn sống cho cuộc sống của mình.

Tôi được nghe thầy dạy Hoá kể câu chuyện về người học trò cũ của thầy. Anh là một học sinh chăm ngoan, học giỏi, luôn nằm trong nhóm đầu. Vậy nhưng trong kỳ thi Đại học quan trọng anh lại trượt điều tưởng như không thể đã xảy ra. Đau buồn, thất vọng về chính mình, cuộc sống của một thanh niên 18 tuổi lúc ấy chỉ toàn một màu đen khi bao hứa hẹn tương lai, kỳ vọng của gia đình, thầy cô đều sụp đổ. Không chịu giam mình trong màn đêm, anh tự mình thắp lên ngọn nến niềm tin và tiếp tục học tập hết mình. Anh đã đỗ vào năm sau với một số điểm cao. Dù so với bạn bè, anh là người đến sau nhưng anh lại là người đạt được chiến thắng lớn nhất: Chiến thắng chính mình, cuộc sống với những ranh giới của nó luôn bao quanh bạn. Nếu không có nghị lực làm sao bạn có thể đi hết được con đường của riêng mình ? Từ số 1 đến số 0 chỉ trong gang tấc nhưng khoảng cách từ số 0 đến số 1 trên trục đời là cả một quá trình mà nếu không có niềm tin, nghị lực, bạn sẽ mãi chỉ là con số 0 mà thôi. Hãy là một người bộ hành với đôi chân dẻo dai sẵn sàng đạp lên mọi chông gai để bước đi: "Chặng đường nào trải bước trên hoa hồng, bàn chân cũng thấm đau vô vàn những mũi gai" Lời bài hát của ban nhạc tôi yêu thích cứ vang vọng bên tai. Bàn chân có thể sẽ chảy máu vì gai nhọn nhưng đừng ngồi xuống rên xiết, hãy để máu ấy thấm lên những cánh hồng đỏ thắm trên bước đường vinh quang của bạn! Làm được như vậy tức là bạn đang "sống đẹp", sống và luôn giữ cho mình một niềm tin vào ngày mai, luôn có một nghị lực vươn lên hướng đến ánh mặt trời. Tôi từng đọc một bài thơ nghe qua tưởng chỉ là thơ vui nhưng lại mang một ý nghĩa sâu sắc: "Khi anh sinh ra Mọi người đều cười Riêng anh thì khóc tu tu Hãy sống sao để khi chết đi Mọi người đều khóc Còn môi anh thì nở nụ cười" Bạn và tôi, hãy tự chiêm nghiệm cho mình lối sống đẹp để khi ở cuối con đường, chúng ta đều mỉm cười mãn nguyện!

Hãy sống trọn vẹn nhất

Bài làm

Có một quan niệm sống mà nhà văn Lưu Quang Vũ đã đưa ra cho chúng ta trong vở kịch Hồn Trương Ba , da hàng thịt là : “ Không thể bên trong một đằng , bên ngoài một nẻo được .

Tôi muốn được là tôi toàn vẹn “. Vậy thực chất câu nói của Lưu Quang Vũ như thế nào ? Quan niệm sống mà ông muốn đưa ra là gì ? Quan niệm sống mà nhà văn muốn nói đến chính là hãy sống thành thật với chính mình, sống để giữa tinh thần và thể xác của là một sự thống nhất . “ Bên trong, bên ngoài “ ở đây chính là bên trong tâm hồn , về mặt tinh thần . Còn bên ngoài là những cư xử , về mặt thể xác . “ Một đấng, một nẻo ” chỉ sự trái ngược nhau. “ Bên trong một đấng, bên ngoài một nẻo “ chỉ sự trái ngược nhau giữa tinh thần và thể xác . “ Toàn vẹn “ là sự trọn vẹn hoàn toàn , một sự thống nhất chung .

Do vậy, điều đầu tiên mà Quang Vũ muốn đặt ra ở đây là : Con người luôn cần một sự thống nhất chung giữa bên trong và bên ngoài. Thật vậy, điều đó là điều thực sự quan trọng cần có đối với mỗi người chúng ta bởi con người là một thực thể thống nhất giữa hai mặt tinh thần và thể xác. Nếu như sự thống nhất đó không còn thì ta không còn là chính ta nữa. Ví dụ đơn giản là nếu như ta là một con người quyết tâm nhưng lại có những hành động trái ngược với sự quyết tâm do thì ta không còn là một người quyết tâm như ta muốn nữa. Điều thứ hai mà nhà văn muốn nói đến đó là : Con người phải sống thật với chính mình. Song để sống thật với bản thân mình chính là điều xuất phát từ trái tim, hiểu những gì mà mình cần và hãy là chính mình. Nếu không sống thực với mình thì con người sẽ đau khổ và sẽ gây ra đau khổ, tai họa cho người khác. Bởi vì khi đó ta đang tự lừa dối chính bản thân mình, lừa dối người khác. Và rồi sự lừa dối đó sẽ làm chính bản thân mình dần vật, đau khổ, mọi người sẽ nhìn nhận người đó là một người khác chứ không phải là chính bản thân họ. Chẳng hạn có một ai đó với vẻ bề ngoài rất đỗi hiền thực, tốt bụng nhưng bên trong lại độc ác, suy tính những chuyện có hại cho người khác dựa vào vẻ bề ngoài của mình thì khi đó chính người đó đã gây ra sự đau khổ, tai họa cho người khác.

Vì thế chúng ta hãy sống một cách trọn vẹn nhất , giữa suy nghĩ và hành động , giữa bên trong và bên ngoài luôn có sự thống nhất. Hãy nhìn xung quanh chúng ta, những người biết sống thành thực với bản thân mình thì họ luôn cảm thấy hạnh phúc. Họ có những suy nghĩ và hành động luôn có một sự thống nhất. Lúc đó họ đã là chính họ trong mắt người khác. Như khi ta ghét một ai thì ta cứ nói ghét, không phải bên trong ghét bên ngoài lại tỏ vẻ rất yêu mến người đó, làm những điều mà ta không thích để thể hiện sự yêu mến của mình. Nhưng bên cạnh đó còn có những kẻ không hề xem trọng bản thân mình, luôn làm những điều trái ngược với chính mình để đạt được mục đích của mình. Thế nên chúng ta hãy làm những gì mà chính con người chúng ta mong muốn mà không gây hại đến người khác, hãy nhìn nhận những gì mà bản thân mình đang có

Hãy trung thực với bản thân, đừng tự lừa dối mình và lừa dối những người xung quanh. Điều quan trọng hãy là chính mình trong mọi tình huống, hãy sống một cách trọn vẹn nhất và hãy để sự thống nhất giữa tinh thần và thể xác của mỗi người luôn tồn tại. Tất cả những điều ấy cũng góp phần tạo nên điều kỳ diệu cho con người chúng ta, bởi vì “ Mỗi người chúng ta là một điều kỳ diệu

Bàn tay ơi cứu giúp em thơ tìm được những giấc mơ...

Bài làm

Như mọi bài hát viết rằng : “....Từ khi em sống kiếp lang thang đơn côi lạnh lùng .Đời em chưa biết phút yên vui yêu thương ngọt lành .Tuổi thơ em chưa biết tung tăng vui chơi bạn bè Tuổi thơ em chưa áo chưa cơm chưa vui học hành, ôi đau xót...”Không ai mong mình bất hạnh, chẳng

ai muốn mình là trẻ lang thang. Vâng, các em đều là những con người như chúng ta nhưng chỉ có điều là các em thiếu may mắn hơn chúng ta. .... Muốn về nơi tổ ấm lắm, ước ao mẹ kể chuyện. Ước ao được đánh đòn, rồi được cho ăn yến. Nhưng các em đã không có quyền được lựa chọn tương lai của mình sẽ ra sao, sẽ đi về đâu.

Một lúc nào đó, ta dừng lại, nép vào một góc để quan sát xung quanh... ta giật mình khi thấy vẫn còn đó những mảnh đời bất hạnh biết bao. Những đứa trẻ lang thang cơ nhỡ, bị bỏ rơi ngay từ những ngày tháng đầu tiên của cuộc đời mình, những ngày tháng tuổi thơ không êm đềm như bao đứa trẻ có cha, có mẹ, có mái ấm gia đình... trên con đường mưu sinh, vật lộn với bao căm bẫy, bao cái xấu, cái ác, chúng không chỉ có mồ hôi mà còn là nước mắt và nỗi đau về thể xác xúng như tâm hồn. May mắn thay, bên cạnh các em vẫn còn có rất nhiều cá nhân, gia đình, tổ chức thu nhận trẻ em lang thang, cơ nhỡ về những mái ấm tình thương để che chở, bảo vệ, giúp các em học tập và rèn luyện, vươn lên sống lành mạnh, tốt đẹp hơn.

Thể xác lẫn tâm hồn của các em luôn hằn sâu những vết cắt, sự căm phẫn đối với cuộc đời, đối với hoàn cảnh và cả đối với số phận nữa. Nỗi đau hòa lẫn với nỗi nhọc nhằn trong cuộc sống mưu sinh đã đưa các em tìm đến với nhau tạo thành một hội "tệ nạn" trong tâm trạng đều bị tổn thương. Chỉ có chúng mới hiểu nỗi đau đớn trong lòng chúng bất cứ lúc nào cũng sẵn sàng trào sôi một cách mạnh mẽ không lối thoát, rồi các em bị lạm dụng trở thành tay sai cho những tên vô lương tâm, coi đồng tiền trên giá trị con người. Hoàn cảnh của các em đều hết sức nghiệt ngã. Chỉ có một số ít trẻ em Việt Nam được nuôi dưỡng và chăm sóc ở các cơ sở của nhà nước, còn rất nhiều em khác phải tự bươn trải để kiếm sống. Một số em bị bắt lao động, còn một số khác sống lang thang trên các đường phố - chính tình cảnh đó khiến cho các em có nguy cơ cao bị nhiễm HIV, sử dụng ma túy và bị lôi cuốn vào các hành vi phạm tội và mại dâm. Đáng trách thay các ông bố, bà mẹ lại có thể nhẫn tâm bỏ rơi các em từ khi mới lọt lòng, tệ hơn cả thế, họ nuôi các em lớn lên rồi đối xử với các em như một công cụ để kiếm tiền, mặc cho các em có mang nỗi đau về tinh thần nặng đến bao nhiêu, bên cạnh đó là những con người vô tâm, thờ ơ, không một quan tâm đến cuộc đời cực khổ của các em. Đáng buồn thay những con người không có trái tim. "Dù làm nghề bán báo, vé số, đánh giày hay bán mì gõ..., trẻ lang thang luôn bị đối xử như những "nô lệ" của đường phố. Những đồng tiền còm cõi ấy không phải dễ kiếm, có được phải "đổ mồ hôi sôi nước mắt" và thậm chí phải đổ cả máu nữa. Đó là đặc điểm chung nhất của trẻ lang thang trên phố" - anh Hùng, ở Nhà mở Thảo Đàn, nhận định.

Nhưng bên cạnh đó, cảm ơn thượng đế vì đã mang đến cho các em những con người không quản khó khăn, cực khổ, tìm đến và mang các em đến với các mái ấm, nhà mở, gia đình và hơn cả thế đó chính là mang lại cho các em tình thương giữa đồng loại. Nếu năm 2001 cả nước có trên 30.000 trẻ lang thang thì đến nay còn khoảng 8.000 trẻ. Từ cuộc vận động đưa trẻ lang thang về với gia đình, số trẻ lang thang trong những năm gần đây giảm rất nhiều. Những con số chẳng là gì cả so với tình thương mà họ dành cho các em.

Tình trạng trẻ em lang thang cơ nhỡ hiện nay là vấn đề chúng ta cần quan tâm đặc biệt, vì thế hệ trẻ hiện nay là những nhân tài cho xã hội, là mầm mống để xây dựng một nền kinh tế phát triển. Bạn cứ thử nghĩ xem nếu một quốc gia không có trẻ em tồn tại, chỉ có những người lớn tồn tại thì sớm muộn gì quốc gia đó cũng sẽ diệt vong mà thôi. Nói vậy để cho các bạn biết quan tâm đến những người kém may mắn hơn mình mà thôi!

Là một người trẻ, một thanh niên sống có lý tưởng, tôi mong các bạn, những con người có được sự may mắn như tôi, sự may mắn khi có cha, có mẹ, có mái ấm gia đình, những con người được học tập vui chơi với niềm vui trọn vẹn, cố gắng ra sức học tập vì bản thân, gia đình và vì xã hội, bên cạnh đó hãy quan tâm nhiều hơn đến những mảnh đời xung quanh chúng ta, làm những công việc mà một con người có trái tim và lòng thương người nên làm các bạn nhé... Đừng xa lánh các em ấy mà hãy dang rộng vòng tay bảo bọc che chở các em ấy bạn nhé.....

“.....Bàn tay ơi cứu giúp em thơ tìm được những giấc mơ.....”

Trẻ em như búp trên cành” ta vẫn hay ví von trẻ là như thế. Trẻ em là măng non của đất nước, là những đứa bé được nâng niu, lớn lên trong sự yêu thương của cha mẹ và sự dạy bảo của thầy cô. Thế nhưng, thoáng đâu đó, khi đi trên đường, ta sẽ dễ dàng bắt gặp những đứa trẻ lang thang, kiếm sống rất vất vả giữa cái nắng oi ả của trưa hè hay của cơn mưa giông nặng hạt. Đó cũng là nguyên nhân mà nhiều cá nhân, gia đình, tổ chức đã thu nhận trẻ em lang thang, cơ nhỡ, kiếm sống trong thành phố, thị trấn về các mái ấm để nuôi dạy giúp các em học tập, rèn luyện, vươn lên sống lành mạnh, tốt đẹp.

Vậy, nguyên nhân tại sao lại có trẻ em lang thang cơ nhỡ? Trẻ lang thang có rất nhiều nguyên nhân, mà nguyên nhân chủ yếu đưa trẻ vào đời sớm là xuất phát từ hoàn cảnh gia đình bố mẹ ly hôn, mồ côi, sống với mẹ kế hoặc dượng, điều kiện kinh tế gia đình khó khăn, sự quản lý trẻ của gia đình lỏng lẻo hoặc quá khắt khe; không những thế, việc giáo dục trẻ em của cha mẹ chưa đúng đắn, thậm chí có hành vi ngược đãi cũng tạo cho trẻ nhận thức về đạo đức kém, muốn rời bỏ gia đình... Bất mãn với hoàn cảnh của mình, lại không được quan tâm, giáo dục kịp thời, như một phản xạ tự nhiên, các em tìm cách bỏ đi khỏi nhà, lang thang với cuộc sống mà các em cho rằng đó là cách giải thoát. Ra đời sớm, chưa có nhận thức về cuộc sống, không thể tự lao động nuôi sống bản thân, các em chỉ có con đường ăn cắp, móc túi... Đối với các em lớn hơn 1 chút, có sức khỏe thì đi làm mướn, làm thuê nhưng cũng dễ bị người xấu dụ dỗ vào con đường phạm pháp, nghiện ngập. Hơn nữa, các trẻ em lang thang này thường sống thành từng băng nhóm, sinh hoạt không lành mạnh, tiêu xài hoang phí với số tiền bất chính có được... Một cuộc khảo sát cho thấy trẻ đi lang thang: 16% do mồ côi, không nơi nương tựa; 75% do đói nghèo; 9% do bắt buộc và do gia đình bất hòa, đó không phải là con số nhỏ. Vì vậy, việc tập hợp trẻ em đường phố về các mái ấm tổ chức nuôi dạy là hết sức cần thiết và thật sự quan trọng.

Mái ấm tình thương là những ngôi nhà thân thương đã dang rộng tay chào đón các em. Hiện ở nước ta đang xây dựng và thành lập rất nhiều mái ấm như: mái ấm Hồng Ân, mái ấm Huỳnh Đức Nhân Nghĩa... Chính những tấm lòng nhân ái đã vỗ về những trái tim, những số phận kém may mắn, đưa những đứa trẻ ấy thoát khỏi hoàn cảnh khổ cực, tạo điều kiện tốt hơn cho các em học tập và sống cuộc sống tốt đẹp, đó là nhân đạo.. Bà Vũ Ngọc Oanh, là phó chủ nhiệm chương trình chăm sóc trẻ em xa mẹ, bà đã nuôi dưỡng rất nhiều em nhỏ lang thang từ bé cho tới khi trưởng thành, lập gia đình và có cuộc sống mới hạnh phúc. Xuất phát từ tờ báo “xa mẹ”, bà lãnh những tờ báo về cho các em bán, tiền lãi được phục vụ cho chi phí sinh hoạt và bà dần dần uốn ấn chúng vào một nề nếp, tập thể. Về sau, bà quyết định thành lập Chương trình Chăm sóc giáo dục trẻ em Xa mẹ, khi này, trẻ không phải đi bán báo nữa mà được bà nuôi cho ăn học. Đứa nhỏ thì học chữ, lớn thì học nghề. Giờ

đây bà đã làm mẹ của rất nhiều trẻ em lang thang, sống trong niềm hạnh phúc khi thấy chúng trưởng thành và sống cuộc sống tốt đẹp. Cũng giống như bà Oanh, ông Nguyễn Quốc Thử, là cựu tù nhân của Pháp, khi thấy các em nhỏ lang thang trên đường, trong ông nổi lên ý chí giúp các em được cắp sách tới trường. Xây dựng một lớp học nho nhỏ, ông đi hết các con đường, ngóc ngách của thành phố vận động để các em tới lớp học. Bên cạnh đó, ông còn vận động các mạnh thường quân để có thêm sách vở, bút viết, và cả những “bữa ăn khuyến học” thuận lợi cho việc các em tới trường. Tới nay, lớp học của ông đã thu hút nhiều em nhỏ lang thang, và cũng đã giáo dục nhiều em nhỏ thành tài.

Thế đó, những người già đã cống hiến hết sức lực cho đàn em hôm nay, cho những đứa trẻ có hoàn cảnh khó khăn. Thế còn những thanh niên, họ đã làm gì? Hiện nay xuất hiện nhiều nhóm thanh niên tình nguyện như nhóm “những ước mơ xanh” “tuổi trẻ xanh”, hay các tổ chức như “tổ chức nhân đạo thế giới”. Họ là những thanh niên có bầu nhiệt huyết, có tấm lòng cao đẹp. Những cử chỉ như dạy học, tổ chức trung thu, giáng sinh ... cho các em nhằm phần nào xua đi những bất hạnh. Tổ chức Unicef là tổ chức lớn về nhi đồng, trẻ em của Liên Hợp Quốc cũng đã bắt tay vào việc giúp đỡ các trẻ em lang thang ở Việt Nam Đó là những hành động đẹp, thiết thực và rất có ý nghĩa. Qua đó, ta thấy được, dù già hay trẻ, dù giàu hay nghèo, bạn vẫn có thể góp sức giúp các em lang thang, các mảnh đời bất hạnh bằng tất cả tấm lòng. Cái các em nhỏ cần ngoài vật chất chính là tình yêu thương, sự quan tâm chăm sóc mà các em không có được. Nó xoa dịu phần nào nỗi đau, hay là quá khứ không đẹp, để các em tin vào con người, tin vào cuộc đời, để sống tốt hơn .

Xã hội đâu phải ai cũng là người tốt. Nếu như có những người đang cố sức giúp đỡ các em nhỏ lang thang có tương lai tươi sáng , thì đâu đó cũng có người lợi dụng sự nhẹ dạ, ngây thơ của trẻ để thu về lợi nhuận cho riêng mình. Đó là các dịch vụ ”tuyển lao động nhí” “chăn trẻ”. Khó mà tưởng tượng được nó là thế nào nhỉ? Họ tìm xuống những vùng quê khó khăn, gặp các em nhỏ, “tuyển” những đứa trẻ ở đây lên thành phố, phát cho chúng 1 cọc vé số rồi bắt chúng đi bán bất kể trời nắng hay mưa. Tiền bán được thì vào túi của “ông chủ”. Cứ như thế họ giàu lên nhờ bóc lột sức lao động của những đứa trẻ ấy. Đội lột là cha, là mẹ, là chú, ngày ngày, họ chở trẻ thả ở 1 góc phố nào đó, rồi bắt chúng ăn xin, bán kẹo, bán bông, ... hay thậm chí là ăn cắp. Hay là có cả những người bán trẻ em lang thang qua biên giới, làm tổn hại nhân phẩm của các em gái tuổi mới lớn,.... Đó là những kẻ đáng bị trừng phạt. Cần phải có thái độ nghiêm khắc và hình phạt xử lý những người thế này thì xã hội mới không có trẻ lang thang và cuộc sống mới trở nên văn minh .

Trẻ em lang thang do nhiều lí do, nhưng nguyên nhân quan trọng là do những người cha, người mẹ thiếu trách nhiệm. Nếu như đã sinh chúng ra thì phải cố gắng bằng mọi cách chăm lo được cho chúng, mặc dù về khinh tế thiếu thốn thì ít nhất cũng phải có tình thương, hạnh phúc. Thế nên người đáng trách nhất vẫn là những bậc cha mẹ vô tâm kia. Kẻ đáng trách thứ hai là những kẻ thờ ơ, lạnh lùng và có thái độ khinh bỉ đối với trẻ em lang thang. Nếu như đã sống trong hạnh phúc thì phải biết san sẻ niềm hạnh phúc với mọi người, nếu không ta sẽ trở nên ích kỉ và đó là hạng người mà xã hội khinh bỉ. Kẻ đáng trách cuối cùng là những người sử dụng trẻ em lang thang như một món hàng, món đồ chơi đem về cho mình lợi nhuận.

Là một thanh niên được sống trong hạnh phúc, chúng ta phải có thái độ tích cực ngăn chặn những hành vi sai phạm này, đồng thời chung tay góp sức giúp các em về lại cuộc sống tươi đẹp.

Tham gia nhóm tình nguyện là việc làm thiết thực. Tiếp cận để hiểu rõ về cuộc sống khó khăn, gian khổ, đồng cảm và chia sẻ những vui buồn cùng các em; hãy xóa bỏ những khoảng cách, rào cản mà kết nối triệu triệu trái tim lại với nhau, vì chúng ta đều là con một mẹ sinh ra. Hãy cống hiến cả tấm lòng của mình cho những mảnh đời bất hạnh

Vấn đề trẻ lang thang đang là vấn đề thật sự quan trọng cần được sự quan tâm đặc biệt từ nhiều phía, không chỉ có mỗi cá nhân mà toàn thể cộng đồng, dân tộc phải chung tay góp sức để không còn hình bóng trẻ lang thang trong đêm vắng, hok còn những nỗi đau, bất hạnh trên đất nước Việt Nam thân yêu, không còn những câu hát “ trong đêm một bàn chân bước, bé xiu lang thang trên đường, ánh mắt buồn mệt mỏi của em, em rất buồn vì em không biết đi về đâu ....”

Bằng tất cả trái tim con người Việt Nam, chúng ta, những thế hệ trẻ của đất nước, phải chung tay góp sức xây dựng đất nước văn minh, phải ươm trồng những mầm non của đảng, phải thể hiện sự đoàn kết, truyền thống tương thân tương ái mà bấy lâu ta rất tự hào. Giúp trẻ em lang thang học tập, rèn luyện, vươn lên sống lành mạnh, tốt đẹp là giúp cho đất nước phát triển tiến bộ, giúp tình đoàn kết dân tộc vững mạnh, giúp cho con người thêm niềm tin vào cuộc sống, và ngay cả giúp bản thân ta tự hoàn thiện chính mình. Đây là học quý báu đối với mỗi cá nhân, và với tôi, tôi học được một điều, “ sống trên đời cần phải có một tấm lòng”, sống không chỉ cho bản thân mà còn cho những người xung quanh, sống cho xã hội tốt đẹp hơn.

Lý tưởng sống của thanh niên ngày nay

Bài làm

Bước vào thế kỷ XXI, đất nước ta đang trên đà hội nhập với sự phát triển của thế giới với rất nhiều cơ hội và thử thách được mở ra. Và thanh niên chúng ta-những người chủ tương lai của đất nước-phải góp một phần sức cho quê hương của mình. Điều đó đòi hỏi chúng ta phải suy nghĩ và xem lại cách sống của mình, và một câu hỏi lớn được đặt ra : Lý tưởng sống của thanh niên ngày nay là gì?

Trước hết chúng ta phải hiểu được “lý tưởng sống” là gì? Lý tưởng sống là mục đích tốt đẹp mà mỗi con người muốn hướng tới, là lí do, mục đích mà mỗi con người mong mỏi đạt được. Người có lý tưởng sống cao đẹp là người luôn suy nghĩ và hành động để hoàn thiện mình hơn, giúp ích cho mình, gia đình xã hội và đất nước. Sinh ra ở đời, ai trong chúng ta cũng khao khát được sống hạnh phúc, với lòng khao khát đó thúc giục chúng ta đi kiếm tìm hạnh phúc. Hơn thế nữa, tự đáy lòng của con người luôn ước ao có được một cuộc sống bình an, vui tươi, không lo âu buồn phiền, không đau khổ oán than, muốn an hưởng sự may lành hơn là bất hạnh, giàu sang hơn là nghèo nàn. Để đạt được khát vọng đó, người ta luôn tìm cho mình một lẽ sống cho cuộc đời, hay nói đúng hơn là một lý tưởng. Lý tưởng này sẽ hướng dẫn đời họ vượt qua mọi chông gai và can đảm chấp nhận mọi nghịch cảnh. Vì có một lý tưởng để theo đuổi, có một lẽ sống cho cuộc đời, là niềm hạnh phúc lớn lao nhất của con người.

Bạn có bao giờ tự hỏi bạn tồn tại trên cuộc đời vì lý do gì không? Một câu hỏi lẽ ra rất dễ nhưng nó làm cho bạn phải bắt đầu ngồi lại suy nghĩ về bản thân mình. Có thể bạn cũng đã có được một mục đích sống cho riêng mình, nhưng bạn vẫn nên xem lại mục đích đó có thật sự cao đẹp hay không bạn ạ. Chúng ta sống trong cộng đồng là sống vì mọi người, vì quê hương, vì đất nước.

Nhiều người từng nghe câu nói trong bài hát khá nổi tiếng của Trịnh Công Sơn: "Sống ở đời sống cần có một tấm lòng, để làm gì em biết không? Để gió cuốn đi, để gió cuốn đi...."

Phải mất một thời gian dài tôi và các bạn mới có thể mới ra rằng ý nghĩa của câu này là "hãy mở rộng tấm lòng của bạn với cuộc sống này, với mọi người xung quanh bạn và đừng mong đợi bạn sẽ nhận lại được gì... Hãy san sẻ tấm lòng để cuộc sống này đẹp hơn và đừng nghĩ rằng những cái gì mình đã cho đi là lớn lao mà nó chỉ là những cái gì nhỏ nhoi nhất nhẹ nhàng... chỉ để gió cuốn đi...". Đó cũng là một phần của lý tưởng sống đẹp.

Lý tưởng của ta không cần lớn lao dù chỉ là một chiếc lá, nhưng chúng ta cũng cần có cho mình một lý tưởng bình dị như để vươn lên. hời sống có lý tưởng! Bạn có thể ra đi từ nhiều phía, theo những con đường khác nhau, nhưng cuối cùng mỗi người phải lựa chọn cho mình mục đích của cuộc sống. Ta sống cho ta, cho những người thân, bạn bè và cho mọi người. Vì vậy, chỉ có hạnh phúc khi "mình vì mọi người và mọi người phấn đấu vì hạnh phúc của từng người". Rõ ràng lý tưởng là mục đích sống, là ý nghĩa của mỗi cuộc đời. Lý tưởng quyết định sự thành công trong cuộc sống. Lý tưởng dẫn dắt sự nghiệp, tăng thêm sức mạnh cho mọi người để đạt đến thành công trong sự nghiệp. Lý tưởng cho ta sức mạnh vượt qua khó khăn và thử thách trong cuộc sống.

Nhà văn Pháp Đi-dơ-rô từng nói: "Nếu không có mục đích, anh không làm được gì cả. Anh cũng không làm được gì vĩ đại nếu mục đích tầm thường". Câu nói đó, lời khẳng định đó thật rõ ràng. Nó khuyên chúng ta sống thì phải có mục đích, lý tưởng phải cao đẹp thì sống mới có ý nghĩa, mới làm được những điều vĩ đại.

Trong thời kì công nghiệp hóa-hiện đại hóa, kinh tế thế giới hội nhập, khoa học kỹ thuật hiện đại, con người đặt ra vấn đề về lẽ sống của cuộc đời và sống như thế nào cho xứng đáng? chúng ta nên hiểu sống có mục đích và lý tưởng cao đẹp là như thế nào? Đó là phải sống để xây dựng đất nước, sống vì xã hội vì sự tiến bộ của nhân loại. Vậy thì tại sao ta phải sống có lý tưởng cao đẹp? Vì nếu "sống không mục đích không làm được gì cả" và nếu "mục đích tầm thường thì không làm được điều gì vĩ đại". Thế chúng ta phải làm gì để trở thành người có mục đích cao cả và có ích cho xã hội? Trước hết, ta cần phải xác định lý tưởng sống đúng đắn-dự tính về tương lai sẽ cống hiến cho xã hội về những mặt nào. Tiếp theo ta cần phải lên kế hoạch học tập, rèn luyện kỹ năng, sức khỏe, tư tưởng nhằm thực hiện mục đích đó. Sau đó, ta phải tích cực tham gia các hoạt động xã hội, chính trị; điều này sẽ giúp cho bản thân hòa nhập cộng đồng. Ta cần phải phát huy những thế mạnh của bản thân, khắc phục các điểm yếu và vận dụng những điều đã học vào thực tế.

Ngày xưa, anh hùng Lý Tự Trọng đã từng nói: "Con đường của thanh niên chỉ có thể là con đường cách mạng và không thể là con đường nào khác!" trong thời kỳ chiến tranh bao lớp thanh niên xông pha lên đường với một mục tiêu - lý tưởng tất cả vì tiền tuyến, vì độc lập tự do của đất nước. Tư tưởng đó đã đi vào lời ca tiếng hát của bao nhiêu thế hệ người Việt Nam. "Anh lên xe trời đổ cơn mưa, Cái gạt nước mưa tan nỗi nhớ; Em xuống núi nắng vàng rực rỡ; Cái nhành hoa gạt mối riêng tư" hay "Khi tạm biệt mưa xuân; Anh lính về biên giới; Cô gái vào ca ba". Bên cạnh một tình yêu nồng cháy của tuổi trẻ nhưng họ phải tạm gác lại để dành tất cả cho một mục tiêu cao cả. Trong thời kỳ ngày nay có lẽ chúng ta khó có thể tìm kiếm được một ca khúc nói về tình yêu đẹp như vậy. Biết bao thế hệ thanh niên đã ngã xuống vì một lý tưởng duy nhất là giành lại độc lập tự do cho đất nước. Đến hôm nay khi đất nước hoà bình và đang trên đà phát triển, thì lý tưởng sống cao đẹp của thanh niên, thế hệ trẻ lại càng rộng hơn, bao la hơn, "Vì một Việt Nam Phát triển

Thế hệ trẻ là những người chủ tương lai của đất nước, là chủ thể của thế giới, động lực giúp cho xã hội phát triển. Chính vì vậy mà các bạn thanh thiếu niên càng gần phải sống có mục đích cao đẹp. Hãy nhớ rằng: “Non sông Việt Nam có trở nên tươi đẹp hay không, dân tộc Việt Nam có sánh vai với các cường quốc năm châu được hay không đó là nhờ vào công học tập của các em” lời nhắn nhủ như thiêng liêng ấy phải được thực hiện! Bác luôn mong lớp lớp thanh niên sau này sẽ không chùn bước trước những khó khăn trước mắt, luôn vững chí bền tâm vượt qua thử thách để hướng tới tương lai tốt đẹp hơn.

“Không có việc gì khó

Chỉ sợ lòng không bền

Đào núi và lấp biển

Quyết chí ắt làm nên”

(Hồ Chí Minh)

Chúng ta chắc còn nhớ hai chiến thắng vẻ vang liên tiếp của đội tuyển robocon Việt Nam, hay những tấm huy chương vàng, huy chương bạc từ những môn Olympic Toán, Lý, Hoá, Sinh, trong những giải thể thao hàng đầu của châu lục và thế giới. Đó là một tấm gương gần gũi, rõ ràng mà thanh thiếu niên cần noi theo. Tôi xin được nhắn nhủ các bạn thanh thiếu niên, học sinh: “Hãy học tập để nắm lấy tri thức vì tri thức là sức mạnh. Có tri thức, các bạn như đứng trên vai những người đi trước để cao hơn người khác. Hãy phát huy những truyền thống tốt đẹp của dân tộc. Chấp nhận và vượt qua thử thách, bởi không có người thất bại, chỉ có người không biết cố gắng mà thôi”. Và chắc hẳn ai trong chúng ta đều biết những Einstein, Môza, Đắc-uyn,... Tất cả họ đều là những người sống có lý tưởng cao đẹp, tất cả đều làm nên điều vĩ đại và được lưu danh muôn thuở. Như mục đích “ra đi tìm đường cứu nước, hi sinh cuộc đời vì cách mạng, vì dân tộc” của Bác. Đó là một minh chứng rất cao đẹp!

Nhưng hiện nay, một bộ phận lớn thanh niên lại không suy nghĩ được như thế. Họ sống thờ ơ hững hờ với những gì diễn ra xung quanh, sống theo quan niệm: “Được đến đâu thì hay đến đó”, “Nước đến chân mới nhảy”. Tuổi trẻ ngày nay có nhiều thời gian để dành cho tình yêu nên có lẽ họ không thể nhận ra những hạnh phúc mà họ đang có mà chỉ toàn nhìn thấy sự khổ đau trong tình yêu, phải chăng tuổi trẻ ngày nay khi đã được đáp ứng quá đầy đủ về vật chất lẫn tinh thần thì dần trở nên ích kỷ hơn. Chỉ biết nghĩ cho riêng mình. Và mục tiêu của phần lớn các bạn trẻ ngày nay là phải thật thành công trong cuộc sống, khẳng định được vị trí của mình trong xã hội; kiếm thật nhiều tiền để có thể thỏa mãn nhu cầu của cuộc sống của riêng mình. Trong khi rất nhiều người đang cố gắng đóng góp một phần công sức nhỏ bé của mình mong muốn một xã hội tốt đẹp hơn thì lại không ít người lại tỏ ra rất thờ ơ hững hờ với những gì đang diễn ra cho đất nước mình. Thật đáng buồn cho một tương lai đất nước!

Các bạn luôn mong muốn mình sẽ là người tài giỏi nhưng lại không có được một lý tưởng cho riêng mình, thì cuộc đời bạn sẽ trôi về đâu? Hãy tưởng tượng mà xem: một thanh niên sống

không mục đích, không có định hướng, học tập chỉ do ba mẹ gượng ép ; chàng ta chẳng hề ham thích những lựa chọn ấy và cũng chẳng hề thích học những môn học ấy; rồi cậu rớt đại học, thất nghiệp (chẳng ai nhận những người không có học vấn cả, dù cậu đã qua các năm trung học rồi nhưng với tinh thần thiếu ý chí thì xét lại cậu cũng chẳng đủ sức cho công việc)...không có tiền câu đam ra vôi vĩnh bố mẹ(tuy nhiên vẫn có một số người tốt, không phạm phải những sai lầm này)...tiêu xài tiền, rồi đủ các thói hư, tật xấu. Cuối cùng chàng thanh niên ấy đã kết thúc cuộc đời trong nhà tù hoặc trên giường bệnh sau bao năm ăn chơi, nghiện ngập. Đó là ví dụ về một con người không có lý tưởng sống. Còn những người sống có mục đích nhưng lại là mục đích tầm thường như ăn no mặc ấm, hạnh phúc gia đình, kiếm được nhiều tiền, cưới vợ đẹp,...Những người này vì lợi ích của bản thân, họ dễ dàng làm bạn với cái ác và sẽ phạm tội. Chúng ta thường đọc thấy trên báo công an hay thấy trên Tivi những tin liên quan đến ông này bà nọ có chức vụ, lạm dụng quyền hạn để trục lợi; hay những nhóm tội phạm, nhất là các nhóm thanh thiếu niên trẻ cướp giật, phạm tội... để kiếm tiền ăn chơi hay những thanh niên, học sinh (kể cả người lớn) ghiền chơi games đến mê mết! Tất cả, những người sống không có mục đích và những người có mục đích tầm thường đều có kết quả không tốt.

Tóm lại, thanh niên chúng ta cần phải biết và tạo cho mình một lý tưởng sống cao đẹp, vì mọi người, vì quê hương đất nước. Bản thân mỗi chúng ta hãy tự nhìn lại cách sống của mình để hướng đến tương lai tươi sáng. Cuối cùng xin kết thúc bằng lời của chiến sĩ cách mạng, một người cộng sản trẻ tuổi, một nhà văn, một anh hùng thời vệ quốc Xô Viết vĩ đại, Paven Copsagine trong tác phẩm Thép đã tôi thế đấy (tác giả Nikolai Ostrovsky): "Cái quý nhất của con người là cuộc sống. Đời người chỉ sống có một lần, phải sống sao cho khỏi xót xa ân hận vì những năm tháng sống hoài sống phí, cho khỏi hổ thẹn vì dĩ vãng ti tiện và dòn hèn của mình, để đến khi nhắm mắt xuôi tay, mà có thể nói rằng: Tất cả đời mình ta đã cống hiến cho sự nghiệp cao đẹp nhất trên đời, sự nghiệp đấu tranh giải phóng loài người. Và ta phải sống gấp lên mới được. Vì bệnh tật vô lý hay một sự bi đát tình cờ nào đó có thể bỗng nhiên cắt đứt cuộc đời này"

.....Hết.....
